

1 INTERNATIONAL YOUNG RESEARCHERS STUDENT CONGRESS

st. ULUSLARARASI GENÇ ARAŞTIRMACILAR ÖĞRENCİ KONGRESİ

ÖZET BİLDİRİ KİTABI

28-30
KASIM
2019

Eğitim Bilimleri
Fen Bilimleri
Güzel Sanatlar
Sağlık Bilimleri
Sosyal Bilimler
Spor Bilimleri

IYRSC
2019

Educational Sciences
Science
Fine Arts
Health Sciences
Liberal Arts
Sports Sciences

MAKÜ - İstiklal Yerleşkesi 15030 / Burdur / TURKEY

www.iyrsc.org
<https://iyrsc.mehmetakif.edu.tr>

ÖZET BİLDİRİ KİTABI

EDİTÖRLER

GÜLCİHAN AYBIKE DİLEK

MÜMİN POLAT

IYRSC

2019

BURDUR

1st INTERNATIONAL YOUNG RESEARCHERS STUDENT CONGRESS

28-30 KASIM 2019 BURDUR/TURKEY

Bu kitap telif haklarına tabidir. Tüm telif hakları saklıdır. Bu yayının hiçbiri, yayıncının önceden yazılı izni olmadan, elektronik, mekanik, reprografik veya fotografik dahil herhangi bir sistemde saklanamaz, çoğaltılamaz ve ya hiçbir şekilde yayınlanamaz.

Bu yayındaki kişisel katkılar ve bunlardan kaynaklanan yükümlülükler yazarların sorumluluğundadır. Yayıncı, bu yayından elde edilen içeriğin bir sonucu olabilecek olası zararlardan sorumlu değildir.

www.iyrsc.org

www.iyrsc.mehmetakif.edu.tr

iyrsc2019@gmail.com

IYRSC

1st INTERNATIONAL YOUNG RESEARCHERS STUDENT CONGRESS

28-20 KASIM 2019 BURDUR/TURKEY

ORGANİZASYON KOMİTESİ

ONURSAL BAŞKAN

Prof. Dr. Adem KORKMAZ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörü

KONGRE BAŞKANI

Gülcihan Aybike DİLEK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

KONGRE SEKRETERYASI

Arş. Gör. Gülhan ŞEN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Azime Özlem ARICAN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Lisans Öğrencisi Eda ARICI - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

DÜZENLEME KURULU

Arş. Gör. Ayşe YACAN KÖK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Arş. Gör. Gülhan ŞEN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Arş. Gör. Deniz TAŞDEMİR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Azime Özlem ARICAN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Ümmühan ÇİFTÇİ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Mustafa KART - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Gamze KÖSE - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Pınar ÖNDER - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Mahad Ahmed Mahmoud - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Ümmühan Meltem ÖZTÜRK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Master Öğrencisi Ali SERT - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Lisans Öğrencisi Eda ARICI - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

YÜRÜTME KURULU

Lisans Öğrencisi Gamze DANIŞ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Lisans Öğrencisi Şule SARIZAYİM - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Lisans Öğrencisi Hümeyra KANDİL - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Lisans Öğrencisi Cuma DEMİR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Lisans Öğrencisi Hatice CAN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Lisans Öğrencisi Melike YAZKAN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Lisans Öğrencisi Cemile UYAR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Lisans Öğrencisi Bengisu DADAK - Çanakkale 18 Mart Üniversitesi

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Durmuş ACAR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin DALGAR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet KARACA - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Murat KAYALAR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa Doğa TEMİZSOYLU - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Ayşe Gül MUTLU GÜLMEMİŞ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem AYDIN ACAR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Canan DEMİR BARUTCU - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Gürkan DİLEK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Belgin DİLMEN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Soner DÖNMEZ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Erhan KEYVAN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KILINÇ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mümin POLAT - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Şükriye YEŞİLOT - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

BİLİMSEL KURUL

Prof. Dr. Ferdi BAŞKURT - Süleyman Demirel Üniversitesi

Doç. Dr. Fatma Filiz ARI - Ahi Evran Üniversitesi

Doç. Dr. Emrah ATAY - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Ülkü BAYHAN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Çiğdem KARABACAK ATAY - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Prof. Dr. Ferdi BAŞKURT - Süleyman Demirel Üniversitesi

Prof. Dr. Zeliha BAŞKURT - Süleyman Demirel Üniversitesi

Doç. Dr. Sarp KAYA - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Ummahan KAYGISIZ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Meriç ÜNAL - Süleyman Demirel Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa LAMBA - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Serdal ÖĞÜT - Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Hale SEÇİLMİŞ CANBAY - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem AYDIN ACAR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Burcu BAKIR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Nazife BAKIR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Murat BAYEZİD - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Canan DEMİR BARUTCU - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi İlkey BOZ - Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Merve ÇAMLİBEL - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi. Saadet ÇÖMEZ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Işıl AÇIK DEMİRCİ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi. Ömer Gürkan DİLEK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Belgin DİLMEN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Soner DÖNMEZ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sema ÖZMERT ERGİN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Gül ERGÜN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem GÜN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Aysun GÜZEL - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Erhan KEYVAN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Şevkinaz KONAK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Murat Abdulgani KUŞ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Hatice MERT - Dokuz Eylül Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin AYHAN ÖNCÜ - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sercan ÖZBEK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mümin POLAT - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Emine Hilal ŞENER - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sibel ŞENTÜRK - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sevcan ATAY TURAN - Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Nevin USLU - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Halil YALÇIN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Şükriye YEŞİLOT - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

ULUSLARARASI BİLİMSEL KURUL

Daniel Costa - Universidad San Francisco, Ekvator

Emiliana Lopez Andrade - Universidad San Francisco, İtalya

Claudia Pegurri - Università Degli Studi Milano, İtalya

Annia Pielok - Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Polonya

Klaudia Bartkiewicz - Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Polonya

Maddi Guridi - Universidad del Pais Vasco, İspanya

Nika Jutraz - Univerza v Ljubljani, Slovenya

Anja Kopitar - Univerza v Ljubljani, İtalya

Pedro Silva - Universidade De Evora, Portekiz

Leonor Ferreira - Universidade De Evora, Portekiz

Ana Catarina Escobar - Universidade De Evora, Portekiz

Ana Rita Farrica - Universidade De Evora, Portekiz

Flovia Marciano - Universidade De Evora, Portekiz

Daniela Caracol - Universidade De Evora, Portekiz

Bruno Fetter - Universidade Federal do Rio Grande do Sul, Brezilya

İgor Rodrigues - Universidade Federal do Rio Grande do Sul, Brezilya

Marilia Souza - Universidade Federal do Rio Grande do Sul, Brezilya

Luiza Campanagora - Universidade Federal do Rio Grande do Sul, Brezilya

Fernanda Leyva Dimas - Universidad Autonoma de Sinaloa, Meksika

Ana Rita Farrica - Universidade De Evora, Portekiz

ÖDÜL KURULU

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KILINÇ (Kurul Başkanı)

Gülcihan Aybike DİLEK (Kongre Başkanı)

Doç. Dr. Emrah ATAY

Doç. Dr. Ummuhan KAYGISIZ

Doç. Dr. Serdal ÖĞÜT

IYRSC

IYRSC 2019'A HOŞGELDİNİZ

Uluslararası Genç Araştırmacı Öğrenci Kongresi'nin ilkinin 28-30 Kasım 2019 tarihleri arasında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İstiklal Yerleşkesinde gerçekleştirileceğini duyurmaktan ve sizleri bu bilimsel toplantıya davet etmekten onur duymaktayız.

Kongremizde; Sağlık Bilimleri, Fen Bilimleri, Eğitim Bilimleri, Sosyal Bilimler, Spor Bilimleri ve Güzel Sanatlar temel alanlarında çeşitli konferans/paneller düzenlenecektir. Siz değerleri öğrenci arkadaşlarımız da kendi alanlarınızda oluşturulacak olan oturumlarda sözel ya da poster bildirilerinizi sunma imkanı bulabileceksiniz.

Öğrenci dostu şehir Burdur'da, öğrenci odaklı üniversitemizde akademiye ilgi duyan siz öğrencilerimizi bir araya getirerek; mevcut durum ve sorunların tartışılacağı; güncel bilgiler ile geleceğe dönük çözüm önerilerinin biz gençler tarafından ortaya konulmasını amaçladığımız kongremizde sizler ve çalışmalarınızla buluşmak ve akademik heyecanınıza ortak olmaktan büyük mutluluk duyacağız.

Uluslararası Genç Araştırmacı Öğrenci Kongresine göstereceğiniz ilgiye ve desteklerinize şimdiden çok teşekkür ederiz. Kongremizde görüşmek ümidi ile sizlere esenlik ve sağlık dolu günler diliyoruz.

Gülcihan Aybike DİLEK
IYRSC 2019 Kongre Başkanı

IYRSC

İÇİNDEKİLER

7. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ METİNLERİN KÖK DEĞERLER AÇISINDAN İNCELENMESİ . 1	
OKULÖNCESİ (4-6 YAŞ) ÇOCUKLARDA ATATÜRKÇÜLÜK BİLİNCİNİN OLUŞTURULMASI İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ..... 2	
YENİ TÜRK EDEBİYATI ESERLERİNDE KULLANILAN ANLATIM TEKNİKLERİ: NAZAN BEKİROĞLU'NUN MÜCELLA ROMANI ÖRNEĞİ..... 3	
ÖRGÜTSEL ADALET KONUSUNDA YAZILAN TEZLERİN İNCELENMESİ 4	
TÜRKİYE'DE KOLEKTİF ÖĞRETMEN YETERLİĞİ KONUSUNDA YAPILAN ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ 5	
PROJE TABANLI ÖĞRENME YÖNTEMİYLE GELİŞTİRİLEN 3 BOYUTLU PERİYODİK SİSTEM DERS MATERYALİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 7	
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI İLE BÜTÜNLEŞTİRİLMİŞ AİLE DESTEK REHBERİ (OBADER) HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ..... 8	
ENGELLİLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE: SİSTEMATİK DERLEME 9	
AZERBAYCAN 7. SINIF TARİH DERS KİTABINDAKİ OSMANLI-SAFEVİ İLİŞKİLERİNİN MUHTELİF TARİH KAYNAKLARINDA KARŞILAŞTIRILMASI 10	
MATEMATİK ÖĞRETİMİNDE PROBLEME DAYALI ÖĞRENME İLE MATEMATİKSEL İÇERİKLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA BULUNAN PROBLEM DURUMLARINI İNCELEME 11	
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇARPMA İŞLEMİ HAKKINDA SAHİP OLDUKLARI GÖRÜŞLERİN VE METAFORLARIN İNCELENMESİ 12	
EĞİTİM ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE “ÇEVRE BİLİNCİ” KONUSUNUN ELE ALINIŞINA YÖNELİK BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ 13	
WEKA İLE SINIFLANDIRMA ALGORİTMALARININ BİR VERİ SETİ ÜZERİNDEN PERFORMANS DEĞERLENDİRİLMESİ..... 14	
BAHARAT ÖRNEKLERİNDEN BACİLLUS CEREUS GRUBU BAKTERİLERİN İZOLASYONU VE TÜR DÜZEYİNDE TANISI..... 15	
GELENEKSEL FERMENTE SUCUKTAN İZOLE EDİLEN ENTEROKOK SUŞLARINDA ANTİBİYOTİK DİRENÇ GENLERİNİN PZR İLE ARAŞTIRILMASI 16	
FERMENTE SUCUKTAN İZOLE EDİLEN <i>LACTOBACİLLUS SAKEİ SUBPS. CARNOSUS VE LACTOBACİLLUS SAKEİ SUBSP. SAKEİ</i> SUŞLARININ BAZI PROBİYOTİK VE ENDÜSTRİYEL ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI 17	
TULUM PEYNİRİNDEN <i>STAPHYLOCOCCUS AUREUS</i> İZOLASYONU VE POLİMERAZ ZİNCİR REAKSİYONU (PZR) İLE TANISI..... 18	
BEYAZ DUT UNU İLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ GLUTENSİZ DONDURMA KÜLAHI ÜRETİMİ VE ÜRÜN KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ..... 19	
<i>SPİRİLUNA PLATENSIS</i> 'İN FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ VE UNLU MAMULLERDE KULLANIMI.... 20	
LABORATUVARLARDA MEYDANA GELEBİLECEK OLASI GÜVENLİK PROBLEMLERİNİN TESPİTİ VE YETKİLİLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN MANYETİK TEKNOLOJİ İLE ÇÖZÜMÜ 21	

SOME NUMERICAL METHODS FOR DISTRUBUTED ORDER DIFFERENTIAL EQUATIONS.....	22
NONSTANDARD DISCRETIZATION SCHEMES FOR SOME PARTIAL DIFFERENTIAL EQUATIONS.	23
KABA KÜMELER ve ÖRTÜLER	24
ÇANAKKALE İLİ'NDE DIŞ GÖÇMENLERİN MEVCUT ÇEVRESEL VE HALK SAĞLIĞI KOŞULLARININ ARAŞTIRILMASI	26
GENELLEŞTİRİLMİŞ YAKLAŞIM UZAYLARI VE TOPOLOJİK ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE	27
KURAKLIK STRESİ ALTINDA ÇİMLENDİRİLEN İKİ FARKLI ARPA VARYETESİNDE EKSOJEN POLİAMİNLERİN FİZYOLOJİK ÖZELLİKLERİ ve PROLİN MİKTARLARI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI ETKİLERİ.....	30
GELENEKSEL KURU KAYMAĞIN FARKLI KURUTMA SİSTEMLERİNDE ÜRETİMİ	31
RADYOAKTİF YÖNTEMLE JEOTERMAL AMAÇLI RADYOJENİK ISI ÜRETİMİ.....	32
YERLEŞİM YERİNİN BELİRLENMESİNDE RADYOJENİK RİSKİN ÖNEMİ	33
AĞIR METALLERİN MİKROORGANİZMALAR TARAFINDAN DETOKSİFİKASYONU.....	34
TELEGRAM UYGULAMASININ ÖĞRETİMDEKİ YERİ.....	35
MİKROBİYAL EKZOPOLİSAKKARİTLER (EPS) ve ÖNEMİ	36
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE FİZİKSEL AKTİVİTE İLE AKILLI TELEFON KULLANIMI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	37
DECONSTRUCTION THE CREATION: A CINEMATOGRAPHIC ANALYSIS OF MOTHER(FILM)	38
VALIDATION OF METHOD FOR SIMULTANEOUS DETERMINATION OF BUCLIZINE AND MECLIZINE IN HUMAN URINE	39
TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLERİN ANTİBAKTERİYEL ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI VE TEKSTİL UYGULAMALARI	40
KAYA KÜTLELERİNDE RQD VE EKLEM SIKLIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİSİ	41
DEPOLYMERIZATION OF POLYVINYLPYRROLIDONE BY HIGH SPEED STIRRING	42
TESTING OF DIFFERENT ULTRASONIC POLYMER DEGRADATION MODELS.....	43
MİKROBİYAL KAYNAKLI BUZAĞI İSHALLERİNİN ÖNLENMESİNDE ANTİBİYOTİKLERE ALTERNATİF PRO- VE PREBİYOTİK İÇEREN YEM KATKI MADDELERİNİN KULLANILMASI.....	44
ÜLKEMİZDE <i>CYCLAMEN</i> L. (PRIMULACEAE) TİCARETİ.....	45
SÜREKSİZ ETKİLİ BİR LIENARD DENKLEMİNİN DİNAMİK ÖZELLİKLERİNİN ANALİZİ	46
GENELLEŞTİRİLMİŞ PARÇALI SABİT ARGÜMANLI, İKİNCİ MERTEBEDEN MEKANİK BİR SİSTEMİN NİTEL ANALİZİ	47
BACULOVİRÜSLERİN BİYOLOJİK MÜCADELEDE KULLANIMI VE BİYOTEKNOLOJİK ÖNEMİ.....	48
BAZI ROSACEAE (GÜLGİLLER) TÜRLERİNE AIT FENİLALANIN AMONYUM LIYAZ (PAL) PROTEİNLERİNİN İN SİLİKO ANALİZİ.....	50

ROEMHELD SENDROMU ÜZERİNE BİR BAKIŞ	51
GIDA ZEHİRLENMELERİ KONUSUNDA TÜKETİCİ FARKINDALIĞININ ÖLÇÜLMESİ	52
EKŞİ HAMUR ÜRETİMİNDE KULLANILAN LAKTİK ASİT BAKTERİLERİNİN TEKNOLOJİK ÖZELLİKLERİ	53
GRAFEN OKSİT KATKILI AKIŞKAN KOMPOZİT REZİN SENTEZİ VE YÜZEY SERTLİĞİ ANALİZİ... ..	54
EPIGALLOCATECHIN-3-GALLATE AND TELOMERASE ENZYME INTERECTION: A THEORETICAL STUDY.....	55
GANODERMANONDIOL AND TELOMERASE ENZYME INTERECTION: A THEORETICAL STUDY ..	56
SAKIZ AĞACI (<i>PISTACIA LENTISCUS</i> L. VAR. <i>CHIA</i>) VE İN VİTRO REJENERASYONU	57
THEORETICAL INVESTIGATION OF THE EFFECT OF EMPAGLIFLOZIN MOLECULE ON TELOMERASE ENZYME	58
DNA TAMİR MEKANİZMASI VE YAŞLANMA ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	59
AK ZAMBAK (<i>LILIUM CANDIDUM</i>) TOHULARINDAN ELDE EDİLEN EKSPANTLARIN FARKLI KONSANTRASYONLARDAKİ BESİ ORTAMLARINDA GELİŞME PERFORMANSLARININ ARAŞTIRILMASI	60
BÖCEK BİLİMİ CİNAYETLERİ AYDINLATMADA YARDIMCI OLUR MU ?	61
GÖLLER BÖLGESİNDE ÜRETİLEN ÇİĞ İNEK SÜTLERİNİN BAZI KALİTE ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ	62
ORGANİK ATIKLARIN KOMPOSTLAŞTIRILMASINDA BİYOKÖMÜR KULLANIMININ AMONYAK AZALTIMINA ETKİSİ	63
AFET BİLİNCİ EĞİTİMİNİN SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN AFET FARKINDALIK DÜZEYLERİNE ETKİSİ: BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ.....	64
ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİNİN AFET TRAJINA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜLMESİ: BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	65
A RARE CASE SIMILAR TO AN ABDOMINAL MASS: TRICHOBEZOAR	66
KIZILAY'DA GÖNÜLLÜ OLMAK	67
AFETLERDE SOSYAL MEDYA OLARAK TWEETER'IN KULLANIMI VAN DEPREMİ ÖRNEĞİ	68
TÜRKİYE'DE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE SANAL GERÇEKLIK UYGULAMASININ KULLANIMI: LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ANALİZİ	69
KARŞILAŞTIRMALI SAĞLIK SİSTEMİ BULGARİSTAN – TÜRKİYE	70
OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLERİN İSTİSMAR KONUSUNDAKİ FARKINDALIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: ORJİNAL ÇALIŞMA.....	71
EPILEPSİ HASTALIĞI OLAN ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLERİN İSTİSMAR KONUSUNDAKİ FARKINDALIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: ORJİNAL ÇALIŞMA	72
VETERİNER ÜROLOJİK ACİLLERE YAKLAŞIM	73
VETERİNER CERRAHİDE ALTERNATİF TEDAVİ: AKUPUNKTUR	74

ERASMUS+ HAREKETLİLİK FAALİYETLERİNİN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: MAKÜ ÖRNEĞİ.....	75
VETERİNER NÖROLOJİDE GÜNCEL TEDAVİ: OZON	76
SITMADAN KORUNMA YOLLARI ADLI BİR ÇALIŞMA	77
KIZILAY BÜNYESİNDEKİ GENÇLİK TEŞKİLATI OLAN GENÇ KIZILAY'IN FAALİYETLERİ.....	78
ACİL SERVİSE YANIK İLE GELEN HASTAYA YAKLAŞIM: OLGU SUNUMU	79
RUMİNANTLARDA PROTOZOAL İSHALLERDE ANTİPROTOZOAL TEDAVİ.....	80
KALICI ÜRETRAL KATETERİ OLAN HASTALARIN BAKIMINDA ÖNEMLİ BİR HEMŞİRELİK ROLÜ: HASTA VE AİLE EĞİTİMİ.....	81
HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SİMÜLASYON KULLANIMI	82
YOKOHAMA KONFERANSINDA ALINAN KARARLAR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	83
TÜRKİYE'DE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK UYGULAMASININ KULLANIMI: TEZLERİN ANALİZİ	84
CERRAHİ HASTALARINDA HİPOTERMİYE İLİŞKİN TÜRKİYE'DE YAPILAN TEZ ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ	85
TOPLUMUN ORGAN BAĞIŞI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ.....	86
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KARİYER PLANLAMALARININ İNCELENMESİ: NİTEL ÇALIŞMA 87	
BÖBREK NAKLİ HASTALARINDA ÖNEMLİ BİR SORUN, ÖNEMLİ BİR BAKIM: ÜRİNER SİSTEM ENFEKSİYONLARI VE ÜRİNER KATATER BAKIMI	88
HEMŞİRELİK LİSANS ÖĞRENCİSİNİN ERASMUS+ PROGRAMI KAPSAMINDA HOLLANDA'DA EĞİTİM DENEYİMLERİ.....	89
PSİKOLOJİK VAKALARA ETKİN MÜDAHALEDE YENİ BİR YAKLAŞIM: PSİKİYATRİ AMBULANSI 90	
KEDİLERDE MEDİKAL YÖNTEMLER İLE ÖSTRUS SIKLUSUNUN BASKILANMASI VE ERTELENMESİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR.....	91
TÜRKİYE DE SAĞLIK POLİTİKALARINDA EKONOMİ.....	92
GÖÇ VE BULAŞICI HASTALIKLAR.....	93
LÖSEMİLİ HASTALARA YÖNELİK UYGULANAN PSİKOSOSYAL DESTEĞİN ETKİLERİ	94
OTİZMLİ YAŞAMDA ERKEN TANI VE EĞİTİMİN ÖNEMİ	95
DİYABET	96
PAIN MANAGEMENT AND NURSING CARE ON NEWBORNS	97
ÇAĞIN FELAKETİ: ALZHEİMER HASTALIĞI	98
ACİL SERVİSTE TRAVMATİK OLMAYAN SUBARAKNOİD KANAMALI HASTADA HEMŞİRELİK YÖNETİMİ: OLGU SUNUMU	99

HEMŞİRELİKTE UYGULAMA EĞİTİMİ: KANITA DAYALI UYGULAMA ÖNERİLERİ	100
ELEKTRİK ALANIN (50HZ) BÖBREK DOKUSU ÜZERİNE ASTAKSANTİNİN ETKİSİ	101
PSIKOBIYOTİKLER VE ALZHEIMER İLİŞKİSİ	102
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KAN BAĞIŞI HAKKINDAKİ TUTUM VE DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ	103
SİĞİRLARDA ENFEKSİYÖZ AYAK HASTALIKLARININ TEDAVİSİNDE TOPİKAL OZONLANMIŞ YAĞ VE TK DOUBLE D GEL® KULLANIMININ KLİNİK ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI.....	104
KANSER İMMÜNÖTERAPİSİNDE PROPOLİS.....	105
YÜKSEK FRUKTOZLU MISIR ŞURUBU KULLANIMININ BÖBREK DOKUSUNA ETKİSİ.....	106
SAĞLIK KURUMLARINDA İLETİŞİMİN HASTALARIN TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ.....	107
PEDİATRİK CERRAHİDE POSTOPERATİF KONFOR YÖNETİMİNDE AROMATERAPİ UYGULAMALARININ ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ: LİTERATÜR TARAMASI	108
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KAN BAĞIŞI HAKKINDAKİ TUTUM VE DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ	109
CURCUMA LONGA’NIN (ZERDEÇAL) KANSER ÜZERİNE ETKİSİ.....	110
TÜRKİYE’DE ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ PROGRAMI’NIN GEREKLİLİĞİ	111
AFETLERİN İNSANLARIN RUHSAL YAPISI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	112
AİLE İÇİ ŞİDDETİN AİLE BİREYLERİNE ETKİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	113
KEÇİLERİN ARAYARAK BULDUĞU BAZI BİTKİ TÜRLERİNİN BESİN MADDESİ İÇERİĞİNİN BELİRLENMESİ	114
ROY ADAPTASYON MODELİNE GÖRE AÇIK PROSTAT AMELİYATI GEÇİREN HASTANIN BAKIM PLANI	115
AFETLERDE GÖREV ALAN KURUM VE KURULUŞLARIN AFET ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	116
AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI (AFAD) VE KIZILAY’IN SOSYAL YAŞAMA ETKİLERİ.....	117
KALP VE KALBİN GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİ	118
THE EFFECTS OF SMOKELESS TOBACCO ON HUMAN HEALTH IN SOMALIA.....	119
TÜRK KIZILAY	120
KANSER.....	121
HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE YENİ BİR YAKLAŞIM: MOBİL ÖĞRENME.....	122
SPOR YARALANMALARI VE AĞIZ KORUYUCUSU	123
PEDİATRİK CERRAHİDE TARTIŞILAN BİR KONU: ERKEK SÜNNETİ ETİK MİDİR?	124
ATLARDA HERPESVİRUS TİP 1 VE 4	125

ATLARDAYANGISAL AKCİĞER HASTALIĞI.....	126
ATLARDAPARALİTİK MYOGLOBİNÜRİ/AZOTÜRİ	127
PSİKİYATRİDE DOĞANIN TERAPÖTİK ETKİSİ: “BAHÇE TERAPİ”	128
AFAD ÇALIŞANLARININ YAŞADIĞI PSİKOLOJİK TRAVMALAR.....	129
DİYABETTE SESSİZ ÖLÜM KAVRAMI	130
EPİLEPSİDE SODYUM KANALLARININ PATOLOJİYE ETKİSİ VE KARDİYAK YAKLAŞIM.....	131
P2X RESEPTÖRLERİ VE NÖRADRENALİN’İN NÖROLOJİK HASTALIKLARDA İŞLEVLERİ.....	132
AQUAPORİN (AQP) KANALLARININ BEYİN ÖDEMİ OLUŞUMUNDA ETKİSİ.....	133
GENETİK HASTALIKLARDA RETİNAL PATOLOJİNİN POTASYUM KANALLARI CİNSİNDEN ARAŞTIRILMASI	134
MEME KANSERİ FARKINDALIĞI	135
HAYVANLARDA HİPOTROİDİZMİN ETİYOPATOGENEZİ	136
YEŞİL KAS HASTALIĞINDA (DEEP PECTORAL MYOPATHY) PATOLOJİK DEĞİŞİKLİKLER	137
YAĞLI KARACİĞER SENDROMU	138
MUHABBET KUŞLARINDA <i>MACRORHABDUS ORNITHOGASTER</i> ENFEKSİYONU.....	139
GÖNÜLLÜ SAĞLIK PERSONELİNDEN OLUŞAN UMKE’NİN AFETLERDEKİ YERİ	140
ALZHEİMER HASTALIĞINDA VAGUS SİNİRİNİN ROLÜ	141
NÖROLOJİK HASTALIKLARDA UYKU MEKANİZMASININ BOZULMASI	142
AFET EĞİTİMİ VE AFETLER KARŞISINDA TOPLUM DİRENÇLİLİĞİ	143
DEVE SUCUĞUNUN BESLENME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	144
CHARACTERIZATION OF KIR7.1 CHANNEL IN RETINAL PATHOLOGIES	145
NÖROLOJİK HASTALIKLARDA POTASYUM TAKVİYESİ	146
EPİLEPSİDE GÖRME ALANI PROBLEMLERİNE YENİ BİR YAKLAŞIM: İYON KANALLARI	147
FENİLKETONÜRİ HASTALIĞINDA UYGULANAN DİYET TEDAVİSİ.....	148
MULTİPLE SKLEROZ’DA (MS) KALP PROBLEMLERİ.....	149
AFETLERDE PSİKOLOJİK İLK YARDIM.....	150
PENTİLENTETRAZOL EPİLEPSİ MODELİNDE RACINE SKORLAMA SİSTEMİNE YENİ BİR BAKIŞ	151
KALP KRİZİ VE MOLEKÜLER MEKANİZMASI	152
OBEZİTE VE MOLEKÜLER MEKANİZMASI	153
TÜRKİYE’DEKİ VETERİNER HEKİM SAYISININ ÇEŞİTLİ KRİTERLERE ORANI VE BU ORANLARIN AVRUPA’DAKİ ÜLKELERLE KARŞILAŞTIRILMASI.....	154

PEK ÇOK HASTALIKTA VE TEDAVİDE GÖZDEN KAÇAN KOMPLİKASYON: GÖZ KURULUĞU....	155
DİSLEKSİ HASTALIĞI VE TEDAVİ ÇALIŞMALARI.....	156
TÜRKİYE' NİN AFET PROFİLİ.....	157
AFETLERDE CRUSH SENDROMU VE İLK MÜDAHALENİN ÖNEMİ.....	158
İNŞAN İLİŞKİLERİNDE BİR ADIM ÖNE ÇIKMANIZI SAĞLAYACAK PSIKOLOJİK TAVSİYELER ...	159
VAGİNAL HİPERPLAZİ OLGUSUNA RASTLANAN BİR KÖPEKTE ALTERNATİF BİR TEDAVİ YAKLAŞIMI	160
THE BLOOD BRAIN BARRIER AND ITS MODULATION	161
AFETLERDE ACİL DURUM PLANI	162
ASETİLKOLİNİN DİYABETTEKİ ROLÜ VE KARDİYAK YAKLAŞIM.....	163
EPİLEPSİYE EŞLİK EDEN KLİNİK GÖRME PROBLEMLERİ.....	164
MULTİPL SKLEROZ TANI VE TEDAVİSİ.....	165
EĞİTİM KURUMLARINDA TEMEL AFET VE ACİL DURUM EĞİTİMİ /ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ.....	166
AFETLERDEN SONRA ORTAYA ÇIKAN HASTALIKLARIN İNCELENMESİ	167
MEME HİPERPLAZİLİ BİR KÖPEKTE MEDİKAL SAĞALTIMA EK SOĞUK PAPATYA ÇAYI KOMPRESİ UYGULAMASI	168
KÖPEKLERDE PYOMETRANIN TANISINDA ULTRASONOGRAFİNİN ÖNEMİ	169
EFFECTS OF HYPERICUM PERFORATUM ON LİVER TİSSUE SUPEROXİDE DİSMUTASE, GLUTATHİONE PEROXİDASE AND CATALASE ENZYME ACTIVITIES İN EHRİCH ACİD SOLİD TUMOR İN MİCE	170
HEMŞİRELERİN GENEL ÖZ-YETERLİLİK İNANÇLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ Kamuran CERİT1 Dilek EKİCİ 2.....	171
A CASE OF ENDOCARDIAL FİBROELASTOSIS IN A LLAMA CRIA.....	172
SPLIT BRAIN SYNDROME IN A PUPPY	173
LİPİD-RİCH MAMMARY CARCİNOMA İN A DOG	174
İKİ KEDİDE FİBRÖZ YANGISAL POLİP OLGUSU	175
BİR KEDİDE EOZİNOFİLİK GRANÜLOM.....	176
VETERİNER ORTOPEDİDE UZUN KEMİK KIRKILARININ KİLİTLİ İNTRAMEDÜLLER ÇİVİLEME İLE SAĞALTIMI.....	177
THC KONSANTRASYON ARTIŞI VE HİBRİT KANNABİS “SKUNK”	178
PREDİYABETİN ÖNEMİ VE KLİNİK YAKLAŞIM.....	179
CERRAHİ BİRİMLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN HASTA GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ ALGI DÜZEYLERİ: LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ.....	180

BİR KÖPEKTE APOKRİN DUKTAL KARSİNOMA OLGUSU	181
ACİL ÇAĞRI HİZMETLERİ KULLANIMININ İLK BASAMAĞI OLAN 112 ACİL YARDIM HATTI NUMARASININ GEREKSİZ KULLANIMI	182
ÖĞRENCİLERİN KANITA DAYALI TIP UYGULAMALARI TUTUM DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	183
AFET ÖNCESİ AFET YÖNETİMİ STRATEJİLERİ	184
KEÇİLERDE GEBELİĞİN İMMÜNOLOJİK YÖNÜ: KARMAŞIK VE BENZERSİZ BİR DURUM	185
DİŞİ HAYVANLARIN DÖL VERİMLERİNDE TLR'LER NEDEN ÖNEMLİDİR?	186
YAŞLI BİREYLERDE İSTİSMAR VE İHMALİN SAPTANMASI ve HEMŞİRELİK YÖNETİMİ.....	187
HEMŞİRELİKTE UYGULAMA EĞİTİMİ: KANITA DAYALI UYGULAMA ÖNERİLERİ	188
HONAMLI TEKE SPERMASINDA FLOW SİTOMETRE CİHAZI İLE SPERMATOLOJİK MUAYENE BULGULARININ FERTİLİTE İLE İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	189
YENİ ZELANDA IRKI BEYAZ TAVŞANLARIN SPERMATOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ 190	
GAZALİ'NİN FELSEFE(İLİM) KARŞISINDAKİ TUTUMU	191
KONYAALTI(ANTALYA) KIYI DÜZENLENMESİNDE YEREL HALKIN GÖRÜŞLERİ	192
EFFECT OF AVERAGE TIME SPENT ON INSTAGRAM UPON THE ROLE OF VULNERABLE NARCISISIM IN THE PREDICTION OF DAILY FUNCTIONING.....	193
ŞANLIURFA TURİZMİ'NDE YENİ BİR DESTİNASYON: TAKORAN VADİSİ.....	194
BÜYÜK İRLANDA KİTLİĞİ VE OSMANLI YARDIMI.....	195
HAMİD SANCAĞI AĞLASUN KAZASINA AİT 1436 NUMARALI VARİDAT DEFTERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	196
BÜYÜK SELÇUKLU DEVLETİ'NİN DEVLETLEŞME SÜRECİNDE KİLİT ŞAHSİYET: ALTUNCAN HATUN	197
İKİ KOMŞU ÜLKE: FAS - CEZAYİR İLİŞKİLERİ	198
DÖNEMLİK BİR YERLEŞME TİPİ: ÇÖĞMENLER (BEYAĞAÇ/DENİZLİ)	199
OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE AĞLASUN KAZASI.....	200
OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE KEÇİBORLU KAZASI.....	201
KÜLTÜREL MİRAS TURİZMİ KAYNAKLARI BAKIMINDAN BUCAK: MİLİAS (MİLYOS) SİA VE KREMNA ANTİK KENTLERİ ÖRNEĞİ.....	202
BAZI SOSYAL MEDYA DEĞİŞKENLERİ AÇISINDAN ERGEN VE GENÇ YETİŞKİNLERİN FOMO DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ	203
KITAP TANITIMI:GÜLBADİ ALAN, OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA AMERİKAN PROTETAN OKULLARI, TTK, 2015	204
KAZAK AŞIK CAMBİL CABAYEV TARAFINDAN İCRA EDİLEN “KÖROĞLU” DESTANI ÜZERİNE	205

TÜKETİCİLERİN SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE SOSYAL MEDYADAN SATIN ALMA VE SATIN ALMA SONRASI DAVRANIŞLARI: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA....	206
ENERJİ POLİTİKALARI BAĞLAMINDA ORTA ASYA	207
AFETLERDE BARINMA SORUNLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ; DERLEME.....	208
BİR TOPRAĞIN MASALI: SAGALASSOS ANTİK KENTİ TEMASIYLA BURDUR İLİNİN TARİHİ VE KÜLTÜREL TANITIMI.....	209
DESTEKLEME (TABAN) FİYAT UYGULAMASININ FINDIK ÜRETİMİ ÜZERİNE ETKİSİ.....	210
LİSİNİA DOĞA'YI ZİYARET EDENLERİN ÇEVİRİMİÇİ YORUMLARININ İNCELENMESİ.....	211
ÇİN HALK CUMHURİYETİ'NİN KÜRESEL HEGEMONYA GİRİŞİMİ: BİR KUŞAK BİR YOL PROJESİ 212	
DÜNYANIN YENİ KÜRESEL TEHDİDİ: İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ.....	213
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE AVRUPA BİRLİĞİ -AB TÜRKİYE İLİŞKİLERİ.....	214
TURİZM DESTİNASYONLARINDA HİKAYE PAZARLAMANIN KULLANIMI; AKDENİZ BÖLGESİ META-ANALİZİ	215
LOJİSTİK SEKTÖRÜNÜN ÖNEMİ VE BÖLGESEL KALKINMAYA KATKILARI	216
ENGELLİ SPORCULARIN VERGİSEL AVANTAJLARI.....	217
ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİ STATÜSÜNDE TANIMLANAN SUÇ TÜRLERİNDEN SAVAŞ SUÇLARI.....	218
IBN MİSKEVEYH'DE EĞİTİM AMAÇLARI VE GÜNÜMÜZ EĞİTİM FELSEFESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	219
ARAÇ KİRALAMA İŞLETMELERİNİN ULUSLARARASI BOYUTU	220
ÇATIŞMACI DÜNYADA BARIŞ SÖYLEMİ.....	221
TÜRKİYE ÇAYINA TUZLU ŞEKER	222
FUTBOLDA SOSYAL MEDYA İLETİŞİMİ VE MARKA DEĞERİ: TRABZONSPOR VE TARAFTARLARI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	223
SOSYAL MEDYADA DİL KULLANIMI.....	224
MAVİ YAKALI ÇALIŞANLARIN MOTİVASYONLARINA ETKİ EDEN HİJYEN VE MOTİVASYON FAKTÖRLER	225
AV TURİZMİNİN KIRSAL KALKINMAYA ETKİSİ: ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR 6. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ	226
TÜKETİCİLERİN ÇEVİRİMİÇİ ALIŞVERİŞLERİNDE SOSYAL MEDYA DEĞER ALGILARININ SOSYAL MEDYAYA GÜVENLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	227
ÇALIŞANLARIN BİRBİRLERİNE GÜVENLERİ İLE MORAL BOZUKLUĞU DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	228
SINAV KAYGISINI ANLAMA VE MÜDAHALE ETME	229

HAVAYOLU TAŞIMACILIĞINDA HİZMET DENEYİMİ VE MARKA DENEYİMİNİN, MEMNUNİYET VE SATIN ALMA NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: ERZİNCAN İLİNDE BİR UYGULAMA	230
ÇALIŞMA YAŞAMINDA KADIN	231
ÇOCUK EĞİTİMİNDE YAŞANAN ÇAĞDAŞ SORUNLAR	232
YEREL YÖNETİMLERİN DENETİMİNDE SON GELİŞMELER	233
TÜRK SİYASAL SİSTEMİNE BİR ALTERNATİF: NOTA SEÇİM SİSTEMİ	234
KAMU YÖNETİMİNDE HALKLA İLİŞKİLER	235
MARKA NEFRETİ MOTİVASYONLARININ VE DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ	236
ISRAEL AND PALESTINE CONFLICT IN TERMS OF INTERNATIONAL RELATIONS THEORIES	237
VERGİ REKABETİ VE OECD ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRMASI	238
TÜRK SINEMASINDA ÜRÜN YERLEŞTİRME: 1989DAN GÜNÜMÜZE KADAR EN ÇOK HÂSILAT YAPAN FİLMLEİN KARŞILAŞTIRMALI İÇERİK ANALİZİ	239
KIZILDAĞ KÖYÜ(MANAVGAT) AĞIZ ÖZELLİKLERİ	240
SAĞLIK TURİZMİ KAPSAMINDA KIZILDAĞ MİLLİ PARK'ININ DEĞERLENDİRİLMESİ	241
THE EU-TURKEY RELATIONS FROM AN IDENTITY PERSPECTIVE	242
DEĞİŞEN DÜNYA VE PARANIN EVRİMİ: BLOKZİNCİR KRİPTO PARA SİSTEMİ	243
SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZMDE SALDA GÖLÜ VE BÖLGESEL FAKTÖRLER	244
ÖZEL EĞİTİMDE SINIF VE ÖĞRETMEN YETERSİZLİĞİ	245
YERELLEŞMENİN YENİ ÇAĞINDA REFORM ÇALIŞMALARI	246
DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİNDE RİZE'DE GENEL SEÇİMLER (1950-1960)	247
MUHALİF OLMAK, MÜDAHİL OLMAK: İKİ TÜR GAZETECİLİK PRATİĞİ ÜZERİNE	248
TEKNOLOJİ TRANSFERİ VE TOPLAM FAKTÖR VERİMLİLİĞİ: TÜRKİYE İÇİN BİR UYGULAMA ..	249
KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE FİNANSAL ANALİZ TEKNİKLERİ İLE FİNANSAL PERFORMANSIN BELİRLENMESİ	250
TELEVİZYONDAKİ SAĞLIK PROGRAMLARINI İZLEME SIKLIĞI İLE HASTANE BAŞVURU SIKLIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	251
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÖNETİMİ BÖLÜMÜ OKUYAN ÖĞRENCİLERİN SAĞLIK OKUR-YAZARLIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	252
PARA ARZI VE KAMU HARCAMALARININ ENFLASYONA ETKİSİ	253
SAĞLIK YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER ÜZERİNDEN İNCELENMESİ	254
ÖZEL SEKTÖR TARAFINDAN İHRAÇ EDİLEN KİRA SERTİFİKASININ ZAYIF FORMDA TEST EDİLMESİ	255

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ VE KOBİ KREDİLERİNİN UZUN DÖNEM DE İLİŞKİLERİNİN TEST EDİLMESİ	256
SUKUK PIYASASININ ZAYIF FORMDA ETKİNLİĞİNİN TEST EDİLMESİ.....	257
SOSYAL DEVLET UYGULAMALARI.....	258
YAŞLILARDA FİZİKSEL AKTİVİTENİN ÖNEMİ VE ETKİLERİ.....	259
ISINMA YAPAN VE YAPMAYAN HENTBOLCULARIN BAZI BİYOMOTORİK ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	260
DETRANING SONRASI ORTAYA ÇIKAN FİZYOLOJİK KAYIPLAR.....	261
BAYAN FUTBOLCULARIN SOSYAL KARŞILAŞTIRMA VE SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ VE AYNI ZAMANDA FARKLILIKLARIN ÇEŞİTLİ YÖNLERDEN ORTAYA KONULMASI	262
AÇILAN İŞLETMELER İLE KREDİLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ.....	263
DİABETES MELLİTUSLU BİR KÖPEKTE YETERSİZ İNSÜLİN KULLANIMINA BAĞLI OLUŞAN KOMPLİKASYONLAR	264
GEÇTİĞİMİZ SEKİZ YILDA SCHMALLEMBERG VİRÜSÜ	265
YAŞLILARA YÖNELİK TUTUMLARIN KARŞILAŞTIRILMASI: SİSTEMATİK DERLEME.....	266
RESEARCH OF HEALTH TOURISM VARIETIES IN TURKEY: EXAMPLE OF MEDICAL TOURISM AND THERMAL TOURISM.....	267
ÇOCUK MERKEZLİ AFET YÖNETİMİ	268
SERVİKAL HUMAN PAPİLLOMA VİRÜS'DE TERAPÖTİK ÇİNKO	269
GÜNCEL BİR ANTİOKSİDAN THİOL	270
DİYALİZ HASTALARI VE BAKIM VERENLERİNDE	271
TRAVMA SONRASI BÜYÜME	271
ELLAGİK ASİT'İN FARE DEPRESYON MODELLERİ İLE AKUT ANTİDEPRESAN-BENZERİ ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI	272
65 YAŞ VE ÜZERİ YAŞLI BİREYLERDE DÜŞME SIKLIĞI VE DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ .	273
SUBKLİNİK HİPOTROİDİ.....	274
TEKNOLOJİ KULLANIMININ HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ	275
KEMİRGENLERLE BULAŞAN BAZI BAKTERİYEL ZOONOZ HASTALIKLAR	276
THEORETICAL INVESTIGATION OF THE EFFECT OF HYDROCHLOROTHİAZİDE MOLECULE ON TELOMERASE ENZYME	277
PARAOKSONAZ	278
ÖRGÜT KURAMINDA MODERNDEN POSTMODERNE GEÇİŞ: TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ	279
ÇİFTLİK HAYVANLARINDA İDRAR MUAYENESİ.....	280

EL-AYAK-AĞIZ HASTALIĞI	281
5-6 YAŞ ÇOCUKLARIN OYUNCAK SEÇİMİNE İLİŞKİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 282	
ÇİN-RUSYA ENERJİ İLİŞKİLERİ VE TEHDİT İKİLEMİ	283
YEŞİLİN ŞİFALI TONU; ÇALBA OTU(<i>Phlomis Armeniaca</i>)	284
POSTPARTUM ENFEKSİYON VE YÖNETİMİ.....	285
TÜRKİYE'DE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALANINDA SANAT KONUSUNDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ	286
TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ İÇİN ERASMUS	287
DOĞUM EYLEMİNDE LAVANTA	288
AMFİZEMLİ FETÜSLER VE SERVİKAL SPAZM BULUNAN BİR KOYUNDA CANLI BİR YAVRU OLGUSU.....	289
KENTSEL YEŞİL ALANLAR VE SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ	290
DEPREM SONRASI SIK GÖRÜLEN BİR ÖLÜM NEDENİ: CRUSH SENDROMU	291
YAŞLI BİREYLERDE DÜŞMELER ve HEMŞİRELİK YÖNETİMİ.....	292
LYME DISEASE	293
LİTERATÜRDE SÖRFÜN YOLU 'SÖRÇ'TEN (SEARCH) GEÇER.....	294
BAĞIRSAK MİKROBİYOTASI VE DİYABET	295
SOME DEFINITIONS AND THEOREMS OF DISTRIBUTED ORDER FRACTIONAL DIFFERENTIAL EQUATIONS.....	296
SCUBA DALIŞINDA BASINCIN FİZYOLOJİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME.....	297
BURDUR İLİ İTFAİYE TEŞKİLATININ AFETLERE HAZIRLIK KONUSUNDAKİ BİLGİ VE BİLİNÇ DÜZEYİNİN ÖLÇÜLMESİ	298

IYRSC

7. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ METİNLERİN KÖK DEĞERLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Aşlı UYSAL

Akdeniz Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Antalya, Türkiye a.uysal@gmail.com

Özet: Bir ulusun değerleri maddi ve manevi bütün birikimlerinden meydana gelmekte olup gelecek kuşaklara sözlü ve yazılı olarak aktarılmaktadır. Değer eğitimi çocuğun dünyaya gelmesi ile önce ailede başlayıp sonra da öğretim hayatının başlaması ile okullarda planlı bir şekilde devam etmektedir. Okullarda değer aktarımında kullanılan temel kaynakları ders kitapları oluşturmaktadır. Bu noktadan yola çıkarak bu araştırmanın amacı 2019-2020 eğitim-öğretim yılında okutulan 7.sınıf Türkçe ders kitabında yer alan okuma metinlerini 2018 Türkçe Öğretim Programı'nda belirtilen 10 kök değer (adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik) açısından incelemektir. Araştırmanın materyalini Millî Eğitim Bakanlığı yayınlarına ait 7.sınıf Türkçe ders kitabı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Türkçe ders kitabındaki sekiz temada yer alan metinlerden toplanacak olup verilerin işlenmesinde doküman incelemesi kullanılacak ve içerik çözümlemesi ile bilgiler yorumlanacaktır. Araştırmada 7.sınıfa ait tek ders kitabı kullanılacak, ulaşılan sonuçlar ışığında veriler tablolandırılacak ve metinlerde yer alan kök değerleri yansıtan örnek cümlelere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kök değerler, 7.sınıf, Türkçe ders kitabı, değer eğitimi.

IYRSC

OKULÖNCESİ (4-6 YAŞ) ÇOCUKLARDA ATATÜRKÇÜLÜK BİLİNCİNİN OLUŞTURULMASI İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ

Mehmet Sait KORKMAZ¹ -Beyhan KILIÇ

Dr. Öğretim Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Özet: Bu araştırmada Okulöncesi (4-6) Çocuklarda Atatürkçülük Bilincinin Oluşturulması İle İlgili Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Görüşleri nitel araştırma yöntemlerinden durum araştırması kullanılarak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemleri esas alınarak betimsel bir alan araştırması yapılmıştır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen “Okulöncesi (4-6) Çocuklarda Atatürkçülük Bilincinin Oluşturulması İle İlgili Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Görüşleri” ni yansıtan anket formları vasıtasıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Çalışmada Denizli ili Tavas ilçesi Mehmet Poran Anaokulu’nda görevli sekiz bayan öğretmen ve Pamukkale Üniversitesi Tavas Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Programı İkinci sınıfta okumakta olan 44 öğretmen adayın görüş alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların büyük çoğunluğunun okulöncesi çocuklara Atatürk ve Atatürk özelinde milli bilinç kavramını kazandırma konusunda yeterli bilgi sahibi oldukları ancak bilginin uygulanması noktasında özellikle materyal eksikliklerinin olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi Çocuklar, Atatürk ve Milli Bilinç.

IYRSC

YENİ TÜRK EDEBİYATI ESERLERİNDE KULLANILAN ANLATIM TEKNİKLERİ: NAZAN BEKİROĞLU'NUN MÜCELLA ROMANI ÖRNEĞİ

Merve Nur MADEN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi mervenurmaden@hotmail.com

Özet: Mehmet Tekin (2001) Roman Sanatı 1 (Romanın Unsurları) kitabının önsözünde romanı modern zamanların anlatım türü olarak tanımlar ve romanın diğer türlerden ayrılan yanlarının olduğunu ve diğer birçok pozitif bilimden beslendiğine de özellikle vurgu yapar. Roman, bu kaynaklardan gelen gıdayı kendine maletmeyi başarabilmiş hayli yetenekli bir türdür(Tekin, 2001). Roman temel yapısı itibariyle kurmaca bir türdür. Oluşumunu gerçek hayattan beslenerek sağladığından, genel ve özel yaşantımızdan yakın izler de görmek mümkündür. “Bu bağlamda romanın, biri edebiyata biri hayata açılan kapıları vardır. Roman bu iki değer; hayatla edebiyatın mutlu bir sentezinden doğar (Tekin).” Bu noktada asıl görev ise edebiyata düşmektedir çünkü bir yerde kurmaca bir oluşum söz konusu ise mutlaka bir estetik kaygı duyulmaktadır. Tekin, sanatın en genel anlamıyla hayatı estetize ediş biçimi olduğunu dolayısıyla romanın hayatı anlamak değil, hayatını yeniden yorumlamak olduğunu belirtir. Romanda kullanılan anlatım tekniklerinin anlatıma zenginlik ve dinamizm kazandırdığı göz ardı edilemez bir gerçektir. Bu bağlamda düşünüldüğünde romanda özellikle birey analizinde geçmişten günümüze önemli mesafeler kaydedilmeye devam edilmektedir. Çünkü romanın asıl amacı Tekin’e göre bireyi anlatmaktadır. Bireyi anlatma noktasında ise günümüz yazarlarından Prof. Dr. Nazan Bekiroğlu oldukça başarılıdır. Hem kaleminin akıcılığı, hem de romanında kullandığı üslup ve teknikler bakımından “Nazan Bekiroğlu, edebiyatımızda geleneği modern anlatıya malzeme yapan böylece geçmiş zamanı tüm geleneksel motifleriyle yarattığı edebi esere katan romancılarımızdan biridir (Akarkan,2016). Bekiroğlu’nun genel olarak romanlarında ve üzerine bu çalışmanın yapıldığı Mücella romanında “geleneksel edebiyatın herhangi bir ögesini anlatı malzemesi yapmaz ama geçmişteki gündelik yaşamın izini sürer. Bu yaşam içindeki sıradan insanın düşünce ve anlayışlarını yakın tarihimizin hızlı değişimlerinin fonu önünde kendine has bir duyarlılıkla ele alır (Akarkan, 2016). Gündelik yaşamın özelliğini kalemine başarılı bir şekilde yansıtan Bekiroğlu, kullandığı anlaşılır diliyle bizi anlatım oyunlarına boğmadığını anlatacağı şeyi tadında bir edebi üslupla ifade ettiğini görmekteyiz. Bu bağlamda mücella romanı hem anlatımı hem de içerdiği zengin teknikler ve örnekleriyle öncelikle okunmaya sonrasında da incelenmeye değerdir.

1997’den bu yana deneme, hikaye, roman ve inceleme yazıları gibi edebiyatın çeşitli dallarında eserler vererek Türk edebiyatının gelişmesine büyük katkı sağlayan Nazan Bekiroğlu, eserlerinde, özellikle de romanlarında, geleneksel anlatı formlarından yararlanabilen önemli isimlerden birisidir. Bu çalışmada gerek eserlerindeki üslubu, gerek tarzıyla okuyucu kendine çekmeyi başarabilen Bekiroğlu’nun Mücella adlı romanı hem içerik teması hem de eserde kullanılan anlatım teknikleri bakımından incelenmeye çalışılmış, teknikler roman içerisinden alınan kesitlerle örneklendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Anlatım teknikleri, roman, Yeni Türk Edebiyatı, Nazan Bekiroğlu

ÖRGÜTSEL ADALET KONUSUNDA YAZILAN TEZLERİN İNCELENMESİ**Niyazi TOKCAN, Öznur TULUNAY ATEŞ***MAKÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tezli Yüksek Lisans Programı, niyazitokcan@hotmail.com**MAKÜ Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, otates@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de örgütsel adalet konusunda eğitim öğretim alanında yapılan çalışmaların, örgütsel adalet alanındaki yönelimlerin tespit edilmesi ve eğitim öğretim alanında örgütsel adalet konusunda yapılmış olan çalışmaların benzerlik ve farklılıklarının ortaya konmasıdır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde ise, betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Yürütülen mevcut çalışmanın evrenini YÖK (Yüksek Öğretim Kurumu) Ulusal Tez Merkezi veri tabanlarında bulunan örgütsel adaletle ilgili çalışmalar oluşturmaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemi aracılığıyla belirlenen çalışmanın araştırma gurubunu, 2009-2018 yılları arasında Türkiye’de yapılan ve erişime açık olan toplam 73tez(doktora-yüksek lisans)çalışması oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Örgütsel Adalet, Adalet, Eğitim Öğretim.*

IYRSC

TÜRKİYE’DE KOLEKTİF ÖĞRETMEN YETERLİĞİ KONUSUNDA YAPILAN ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ

Fulya ÇAĞDAŞ¹, Emine ÖNDER²

¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur, Türkiye, cagdas.fulya@gmail.com

²Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Burdur, Türkiye, eonder@mehmetakif.edu.tr

Özet: Öğrenci başarısı artıran ve öğretimin kalitesini geliştiren önemli yapılardan biri olması nedeniyle kolektif öğretmen yeterliği birçok araştırmaya konu olmuştur. Ulusal alanyazın incelendiğinde özellikle son on yılda bu olguyla ilgili Türkiye’de yapılan araştırmaların arttığı ve bu araştırmalarda kolektif öğretmen yeterliğinin farklı değişkenlerle ele alındığı görülmektedir. Ancak kolektif öğretmen yeterliği üzerine yapılan çalışmaların ayrıntılı analizine yönelik bir araştırmanın yapılmadığı anlaşılmaktadır. Oysa bir konuya yönelik yapılan çalışmaların incelenerek bütüncül olarak değerlendirilmesi; o konuda ampirik araştırmaların geldiği noktanın belirlenmesi, daha sonra yapılacak çalışmalara yol göstermesi ve ışık tutması açısından önemlidir. Araştırmada, Türkiye’de kolektif öğretmen yeterliği konusunda yapılan çalışmaların kapsamlı ve bütüncül bir şekilde analiz edilmesi ve kolektif öğretmen yeterliği konusunda yapılmış olan çalışmaların benzerlik ve farklılıklarının ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında araştırmada, kolektif öğretmen yeterliği ile ilgili yapılan çalışmaların; (i) yayım yıllarına, (ii) örneklem bölgelerine, (iii) yayım türlerine, (iv) yapıldığı eğitim kademelerine, (v) araştırma yöntemlerine, (vi) veri toplama yöntemlerine, (vii) veri analizi yöntemlerine göre dağılımları nasıldır?” sorularına yanıt aranmıştır. Doküman incelemesi yapılan bu çalışmada betimsel içerik analizi yöntemi kullanılacaktır. Araştırmada, araştırma kapsamına alınacak makalelerin seçiminde; çalışmanın ampirik araştırma olması, Türkiye’de yapılmış olması, Türkçe ya da İngilizce dillerinde yayınlanmış olması, tam metnine ulaşılabilmesi kriterleri dikkate alınmıştır. Araştırmada çalışma kapsamına alınacak çalışmalar ulusal ve uluslararası veri tabanları ve ulusal tez merkezi taranarak seçilmiştir. Taramalarda anahtar kelime olarak; “kolektif yeterlik” ve “kolektif öğretmen yeterliği” “collective efficacy” “collective teacher efficacy” kavramları kullanılmıştır. Araştırmada veri analiz süreci devam ettiği için bulgulara, sonuç ve önerilere daha sonra yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kolektif öğretmen yeterliği, Doküman incelemesi, Betimsel içerik analizi.

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN FEN, TEKNOLOJİ, MÜHENDİSLİK VE
MATEMATİK (STEM) HAKKINDAKİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ****Uğur DEMET, Önder ÇAĞAÇ***Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Fen Bilgisi Eğitimi Yüksek Lisans Programı,**Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Fen Bilgisi Eğitimi Yüksek Lisans Programı, ondercagac@yahoo.com*

Özet: Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin fen, matematik, mühendislik ve teknoloji (STEM-FeTeMM) ile ilgili tutumlarının cinsiyete göre istatistiksel olarak fark olup olmadığını belirlemektir. Bu çalışmaya 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Antalya ilinin Korkuteli ilçesinde öğrenim gören 500 öğrenci katılmıştır. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Antalya ili Korkuteli ilçesindeki dört farklı ortaokulda öğrenim gören 232 erkek öğrenci ile 268 kız öğrenciye “STEM öğrenci tutum anketi” uygulanmıştır. STEM öğrenci tutum anketi Likert ölçek modelindeki 49 sorudan oluşmaktadır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 2,0 kullanılmıştır. Bulgular içerik ve betimsel analizle incelenmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde; öğrencilerin fen, mühendislik ve 21. Yy öğrenme becerilerine karşı tutumlarında cinsiyet bakımından istatistiksel anlamda önemli bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın, matematiğe karşı tutumlarında istatistiksel anlamda bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Geleceğim kategorisinde ankete katılan öğrenciler gelecekte meslek olarak %57’si tıp, %51’i mühendislik ve %54’ü bilgisayar mühendisliğini seçebileceklerini belirtmişlerdir. 21.yy öğrenme kategorisinde ankete katılan öğrencilerin %64’ü bireysel çalışmalarında zaman yönetimi iyi yapabileceklerini ifade etmişlerdir. Mühendislik ve teknoloji kategorisinde ankete katılan öğrencilerin %46’sı bir şeyleri inşa ve tamir edebileceklerini ifade etmişlerdir. Fen kategorisinde ankete katılan öğrencilerin %48’i okul dışında bilimi kullanmaya karşı olumlu tutuma sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: FeTeMM Eğitimi, Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik (STEM)

IYRSC

PROJE TABANLI ÖĞRENME YÖNTEMİYLE GELİŞTİRİLEN 3 BOYUTLU PERİYODİK SİSTEM DERS MATERYALİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Önder CAĞAÇ, Uğur DEMET

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Fen Bilgisi Eğitimi Yüksek Lisans Programı

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Fen Bilgisi Eğitimi Yüksek Lisans Programı, demet.uugur@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın amacı, proje tabanlı öğrenme yöntemiyle geliştirilen 3 boyutlu periyodik sistem ders materyalinin değerlendirilmesidir. Proje tabanlı öğrenme yöntemiyle geliştirilen 3 boyutlu, taşınabilir, kibrit kutularından yapılan 65 cm uzunluğunda ve 15 cm genişliğinde ders materyali hazırlanmıştır. Bu çalışmaya 2019 - 2020 eğitim-öğretim yılında Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 53 formasyon öğrencisi katılmıştır. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde ders materyali hazırlama dersinde "Ders Materyali Değerlendirme Ölçeği" uygulanmıştır. Ders materyali değerlendirme ölçeği Likert ölçek modelindeki 20 maddeden oluşmaktadır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 2,0 kullanılmıştır. Bulgular içerik ve betimsel analizle incelenmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde; ders materyalini değerlendiren formasyon öğrencilerinin % 87'si kibrit kutularından yapılan ders materyalinin özgün olduğunu ifade etmişlerdir. Ders materyalini değerlendiren formasyon öğrencilerinin % 94'ü ders materyalinin ergonomik ve kullanışlı olduğunu belirtmiştir. Ders materyalini değerlendiren formasyon öğrencilerinin % 98'i ders materyalinin periyodik sistem konusu ile ilgili kazanımlara uygun olduğunu belirtmiştir. Ders materyalini değerlendiren formasyon öğrencilerinin % 94'ü ders materyalinin ekonomik olduğunu ifade etmiştir. Ders materyalini değerlendiren formasyon öğrencilerinin % 88'i ders materyalinin ilgi ve dikkat çekici olduğunu belirtmiştir. Ders materyalini değerlendiren formasyon öğrencilerinin % 94'ü ders materyalinin basit, sade ve anlaşılabilir olduğunu ifade etmiştir. Ders materyalini değerlendiren formasyon öğrencilerinin % 88'i ders materyalinin geliştirilebilir ve güncellenebilir olduğunu belirtmiştir. Ders materyalini değerlendiren formasyon öğrencilerinin % 84'ü ders materyalinin etkili olduğunu belirtmiştir. Ders materyalini değerlendiren formasyon öğrencilerinin % 89'u ders materyalinin öğrenci seviyesine olduğunu ifade etmiştir. Ders materyalini değerlendiren formasyon öğrencilerinin % 40'ı ders materyalinin dayanıklı olduğunu belirtmiştir. Ders materyalini değerlendiren formasyon öğrencilerinin % 90'ı ders materyalinin kullanım ve taşıma kolaylığı sağladığını belirtmiştir. Ders materyalini değerlendiren formasyon öğrencilerinin % 90'ı ders materyali üzerinden ders ve konu işlenebilir olduğunu ifade etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Proje Tabanlı Eğitim, Ders Materyali Geliştirme, Periyodik Sistem,

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI İLE BÜTÜNLEŞTİRİLMİŞ AİLE DESTEK REHBERİ (OBADER) HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Özge ATAR, Nesime Gamze AKKAYA, Zuhul ALTINDAL

*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı,
Merkez/Burdur ozgeatarr@hotmail.com*

Özet: Çocuğun eğitimi, kurum ve aile arasında paylaşılan bir sorumluluktur. Anne babalar çocuğun eğitimine ne kadar erken katılırlarsa çocuğun gelişim düzeyi o derecede yükselecektir. Anne babaların eğitime katılımı, kurum ve ev arasındaki sürekliliği sonucunda başarının artması mümkündür (OBADER, 2013). Bu araştırmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2013 yılında hazırlanmış olan Okul Öncesi Eğitim Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Rehberi (OBADER) ile ilgili okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirilmesi ve OBADER hakkındaki bilgilerinin ne düzeyde olduğunun belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada verilerin toplanmasında, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve beş sorudan oluşan yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme kayıtları, betimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, bir eğitim fakültesinde okul öncesi öğretmenliği okuyan 1. sınıf ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Toplamda 108 anket dağıtılmış ve 95 geri dönüş sağlanmıştır. Ankete 95 öğretmen adayı katılmıştır. 95 öğretmen adayının 53'ü 1. sınıf, 42'si 4. sınıftır. Araştırmanın bulgularına bakıldığında; öğretmen adaylarının OBADER hakkındaki görüşleri incelendiğinde 4. sınıfların daha çok bilgi sahibi olduğu, hitap ettiği kişiler incelendiğinde 1. sınıfların daha çok bilgi eksikliği olduğu, aile katılım çalışmalarının çocuk açısından önemi incelendiğinde her iki sınıfta birçok fikre sahip olduğu, ebeveynlere yönelik aile eğitiminde kullanılan yöntem teknikler incelendiğinde cevapların çeşitlendiği, ebeveynleri okul öncesi eğitimine dâhil etmek için yapılan çalışmalar sorusunda ise aile katılımının sağlandığı etkinlikler diye genellenmiş olduğu bulunmuştur. Yılmaz Bolat (2017) yaptığı araştırma sonucunda, okul öncesi öğretmenlerinin OBADER' i yalnızca ismen bildikleri, ancak içeriği hakkında çoğunlukla bilgi sahibi olmadıkları ve eğitim ortamlarında OBADER' i yeterince kullanmadıkları belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda 4. sınıf öğretmen adaylarının 1. sınıf öğretmen adaylarına göre OBADER hakkında daha çok bilgiye sahip oldukları bulunmuştur. 1. sınıf öğretmen adaylarının her ne kadar OBADER' in kelime anlamında ve hitap ettiği kişi/kişiler hakkında bilgisi olmasa da sorulara fikirler üretip cevaplandırmışlardır.

Anahtar Kelimeler: OBADER, okul öncesi öğretmen adayı, aile eğitimi.

ENGELLİLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE: SİSTEMATİK DERLEME**Ebru ÖZDOĞRU¹, Alişan YAVUZ²***Institute of Education Sciences (Dr), Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey alisanyavuz32@gmail.com**Institute of Education Sciences (Dr), Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey
ebrumelpomene@hotmail.com*

Özet: Bu çalışmanın amacı; 2009 ila 2019 yılları arasında Kaynaştırma, Engelliler ve Engellilerde Fiziksel Aktivite ile ilgili yayınlanmış çalışmaların gözden geçirilmesi ve çalışmalardan elde edilen verilerin sistematik biçimde incelenmesidir. Çalışmamızda 2009-2019 yılları arasında Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tez sorgu sayfasında yayınlanan doktora ve yüksek lisans tezleri ile Dergipark'ta yayınlanan makaleler; Kaynaştırma, Engelliler ve Engellilerde Fiziksel Aktivite anahtar kelimelerinin kombinasyonu şeklinde literatür taraması yapılmıştır. YÖK tez sorgu sayfasında Kaynaştırma, Engelliler ve Engellilerde Fiziksel Aktivite ile ilgili 2009-2019 yılları arası toplam 1375 tez çalışmasına, Dergipark'ta 1755 bilimsel makaleye ulaşılmıştır. İncelemeler sonucunda çalışmamızla ilgili; 6 doktora, 17 yüksek lisans tezine, 10 bilimsel makaleye toplamda 33 bilimsel çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmada Türkiye'de engellilerde fiziksel aktiviteye yönelik yapılan bilimsel çalışmalar taranarak önemli noktaları özetlenmiş, önerilerde bulunulmuş ve derleme yapılarak bu alanda çalışacak araştırmacılara da katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma, Engelliler, Fiziksel Aktivite

IYRSC

AZERBAYCAN 7. SINIF TARİH DERS KİTABINDAKİ OSMANLI-SAFEVİ İLİŞKİLERİNİN MUHTELİF TARİH KAYNAKLARINDA KARŞILAŞTIRILMASI

Yunus DURU

Özet: Ortak bir soya, ortak bir dine ve kültüre sahip, dost ve kardeş iki ülke olan Türkiye ve Azerbaycan tarihsel süreçte birbirleri ile çok sıkı ilişkilerde bulunmuşlardır. Geçmişte büyük orduların ve etkili silahların gölgesinde uzun yıllar mücadele etmiş devletlerin mirasçısı olan bu iki ülkenin yaklaşık son bir asırdır gösterdiği dayanışma takdire şayandır. Fakat ne var ki, tarih ders kitaplarında durum biraz farklılık arz etmektedir. Yapılan bu çalışmada, Azerbaycan Tarihi 7. Sınıf ders kitabı temel alınmış ve iki ülkenin popüler kültüründe hatırı sayılır bir yer edinmiş olan Osmanlı ve Safevi Devletleri arasındaki ilişkiler döküman analizi yöntemiyle incelenmiş ve Türkiye’de yayınlanmış farklı tarih kaynaklarıyla karşılaştırılarak bazı uyumsuzluklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Azerbaycan, Osmanlı, Safevi, Tarih Ders Kitabı.

IYRSC

MATEMATİK ÖĞRETİMİNDE PROBLEME DAYALI ÖĞRENME İLE MATEMATİKSEL İÇERİKLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA BULUNAN PROBLEM DURUMLARINI İNCELEME

Bilge KUMARTAS¹, Dr. Öğr. Üyesi Işıl AÇIK DEMİRCİ²

¹ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik Eğitimi A.D., Burdur, Türkiye,
bilgekmrts21@gmail.com

² Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Matematik Eğitimi A.D., Burdur, Türkiye,
isilacikdemirci@gmail.com

Özet: Bu makalede rastgele örnek olarak ele alınan, güncel çocuk edebiyatında yer alan matematiksel içerikli 10 adet kitabın problem çözme basamaklarının, probleme dayalı öğrenme modeli yardımıyla incelenmesi ve kitaplardaki hikâyelerde geçen matematik konularının bulunması amaçlanmıştır. Matematik öğretiminde kullanılabilecek farklı yaklaşımlardan bir tanesi olan probleme dayalı öğrenme modeli ele alınmıştır. Probleme dayalı öğrenme modelinin basamakları göz önüne alınarak kitaplardaki problemler, bu problemlere karşılık oluşturulan araştırma sorularının neler olduğu, soruların cevapları ve problemin çözümünün ne olduğu bulunmaya çalışılmıştır. Ayrıca kitaplarda geçen problemlerde bir problemin içermesi gereken özellikler araştırılmıştır. Bu çalışma, nitel bir araştırma olup probleme dayalı öğrenme modelinin bilgilendirmesini örnek olarak ele alınan kitaplar üzerinden sürdürülmüştür. Matematik içerikli çocuk kitaplarının içeriğinde yer alan hikâyelerde geçen problemler ile probleme dayalı öğrenme modelinin basamaklarının oluşturulabileceği bulunmuştur. Herhangi bir problemin içermesi gereken ilgi, örtüşme, deneyim vb. gibi özellikler kitaplardaki hikâyelerin çoğunda rastlanmıştır. Böylelikle rastgele örnek olarak ele alınan bu çocuk kitaplarının probleme dayalı öğrenme yaklaşımına uygun olduğu söylenebilir. Bu kitapların, matematik öğretiminde yeri geldiğinde öğrenciler açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Matematik öğretimi, Çocuk edebiyatı, Probleme dayalı öğrenme, Problem çözme

IYRSC

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇARPMA İŞLEMİ HAKKINDA SAHİP OLDUKLARI GÖRÜŞLERİN VE METAFORLARIN İNCELENMESİ

Hazalcan İBRET¹, Dr. Öğr. Üyesi Işıl AÇIK DEMİRCİ²

¹ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Matematik A.D., Burdur, Türkiye, hazalcanibret@gmail.com

² Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Matematik Eğitimi A.D., Burdur, Türkiye, isilacikdemirci@gmail.com

Özet: Araştırmada, ortaokul öğrencilerinin çarpma işlemi algılama şekillerinin ve çarpma işlemine yönelik sahip oldukları metaforların ortaya çıkarılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan “olgubilim” deseni kullanılmıştır. Araştırmaya 2019 - 2020 eğitim-öğretim yılında, Doğu Anadolu Bölgesi'nin bir köyünde yer alan bir ortaokulda öğrenim görmekte ve gönüllü olan toplam 34 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Çalışma verileri yarı yapılandırılmış bir görüşme formuyla toplanmıştır. Öğrencilerden “Sizce çarpma işlemi ne demek?”, “Çarpma işlemi deyince aklınıza işlemsel ve anlamsal olarak ne geliyor?” ve “Çarpma işlemi gibidir; çünkü” sorularına cevaplar yazmaları istenmiştir. Elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi aracılığı ile analiz edilmiş ve elde edilen cevapların yüzde ve frekans değerleri verilmiştir. Analiz aşamasında öncelikle öğrencilerin yazdıkları cevaplar sınıf düzeylerine göre belirlenmiş ve kategorilere ayrılmıştır. Öğrencilerin çarpma işleminin ne olduğu, işlemsel ve anlamsal olarak ne ifade ettiği sorularına verdikleri yanıtların çoğunlukla çarpma işleminin matematiksel tanımına uygun olduğu görülmüştür. Ayrıca bu öğrencilerin çarpma işlemi için ürettikleri metaforlarda kendi yaşamlarıyla ilişkili olduğu gözlenmiştir. Öğrencilerin anlamsal ve işlemsel olarak çarpma işlemi tam olarak tanımlayamadıkları, bundan dolayı bu sorulara verilen cevap sayısının daha az olduğu gözlenmiştir. İlkokulda matematik müfredatında yer alan doğal sayılarla çarpma işlemi konusunun sınıf seviyesi ilerledikçe kademeli olarak pekiştirilmesi gerekmektedir. Konunun anlaşılmasında dolayısıyla ortaya çıkan eksikliğin olabildiğince öğretmenler tarafından düzeltilmesi sağlanabilir. Bu şekilde öğrencilerin matematik dersine olan yaklaşımlarının pozitif yönde değişmesi sağlanabilir. Çarpma işlemi ile ilgili metaforlar incelendiğinde “hayat”, “anne-baba” ifadelerinin daha sıklıkla ifade edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Ailenin etkisinin önemli rol oynadığı görülmektedir. Bu bakımdan ailelerin öğrencileri derslerinde desteklemeleri gerekmektedir. Ayrıca farklı konularda öğrenci görüşlerine başvurularak gelişimlerine olumlu açıdan dönütler verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Çarpma işlemi, Metafor, Ortaokul öğrencisi

EĞİTİM ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE “ÇEVRE BİLİNCİ” KONUSUNUN ELE ALINIŞINA YÖNELİK BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Yasin Türkmen, Çiğdem Karabacak Atay

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Burdur, Türkiye, yasssyn15@gmail.com,
ckatay@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Nüfus artışı, kaynakların ve canlıların kontrolsüz hızla tükenmesi, kirlilik, küresel ısınma vb. çevre sorunlarının artışı tüm canlıların yaşamını gün geçtikçe zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, hayatımızda tehlike oluşturan bu çevresel sorunların üstesinden gelebilmek için bu sorunların farkında olan, çevre bilincine sahip bireyler yetiştirmek çok önemlidir. Yıllardır çevre eğitimi alanındaki araştırmacılar, çevre bilgisi, çevreye karşı tutum ve davranış, çevre bilinci, çevre okuryazarlığı konuları ile ilgili sayısız çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmada ise, Türkiye Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanında eğitim alanında ve çevre bilinci konusunda yayımlanmış olan lisansüstü düzeydeki çalışmalar arasındaki ilişkilerin sayısal olarak analizi yapılmıştır. Çalışmalar; lisansüstü tezlerin türü, tam metin erişilebilirliği, yazarların cinsiyet dağılımı, tezlerin yapıldığı üniversiteler ve anabilim dalları, tezlerin yılları, sayfa dağılımları, ortalama atıf sayıları ve kaynakça analizi bağlamında incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevre Bilinci, Lisansüstü tez, Bibliyometrik Analiz

IYRSC

WEKA İLE SINIFLANDIRMA ALGORİTMALARININ BİR VERİ SETİ ÜZERİNDEN PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ

FATİH BAŞÇİFTÇİ¹, AYHAN ÇETİN²

*1Selçuk Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Konya/TÜRKİYE,
basciftci@selcuk.edu.t 2, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi, Konya/TÜRKİYE,
ayhancetingazipasa@hotmail.com*

Özet: Günümüzde veri ve verinin bilgiye dönüşüm aşamaları çok önemli hale gelmiştir. Verileri işleyip analiz etmek için veri madenciliği yöntemleri geliştirilmiştir. Veri madenciliğinde çeşitli yöntemler tercih edilmektedir. Bu yöntemlerden sınıflandırma kategorisi belli olan veriler işlenerek bir model oluşturulmasını ve yeni karşılaşılan verinin hangi sınıfa ait olduğunu belirleme işlemidir. Bu modeller veri setimizde bulunmayan bir veri geldiğinde bu veri hakkında kestirim yapmamızı sağlarlar. Kestirimlerin doğruluk derecesi modelin veri üzerindeki başarımını etkiler. Bu nedenle veri madenciliği uygulamalarında hangi algoritmalarla daha iyi sonuçlar alındığı uygulamanın başarımında etkilidir. Bu bildiride dengesiz dağılım gösteren veri seti üzerinde performans değerlendirmesi yapıldı. WEKA çeşitli veri ön işleme, sınıflandırma, regresyon, kümeleme, ilişkilendirme kuralları ve görselleştirme araçlarını içerdiğinden performans değerlendirmesi için bu yazılım tercih edilmiştir. Dengesiz dağılım gösteren veri setimizde performans analizi yapmak için uygulamada UCI Machine Learning Repository sitesinden alınan Pima İndians Diabetes veri seti kullanılmıştır. Kullanılan veri kümemizi dengeli hale getirmek için SMOTE filtresi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda dengesiz değerlerden oluşan veri seti dengeli hale getirildiğinde karar ağaçları algoritmalarının başarıları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Veri Madenciliği, Algoritma, Veri Seti, WEKA.

IYRSC

BAHARAT ÖRNEKLERİNDEN BACILLUS CEREUS GRUBU BAKTERİLERİN İZOLASYONU VE TÜR DÜZEYİNDE TANISI

Sena Çürek, Yasin Tuncer

Süleyman Demirel Üniversitesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Isparta, Türkiye,

senacurek94@gmail.com, yasintuncer@sdu.edu.tr

Özet: Bu çalışmanın amacı günlük hayatta sıklıkla aroma verici olarak kullanılan 7 çeşit baharattan (pul biber, kırmızı toz biber, toz karabiber, kimyon, sumak, nane ve kekik) *Bacillus cereus* grubu bakterilerin izolasyonu ve izolatların tür düzeyinde tanısıdır. Muhtemel *Bacillus cereus* grubu üyesi bakterilerin izolasyonunda mannitol egg yolk polymyxine agar (MYP) ve *Bacillus cereus* medium (PEMBA) besiyeri ortamları kullanılmıştır. Çalışma kapsamında 70 baharat örneği incelenmiş ve 27 baharat örneğinden toplam 117 muhtemel *B. cereus* grubu üyesi izole edilmiştir. Muhtemel *B. cereus* grubu üyesi izolatlardan genomik DNA Cancilla vd. (1992) tarafından önerilen yöntemle göre izole edilmiştir. *B. cereus* grubuna özgü primer çiftinin kullanıldığı polimeraz zincir reaksiyonu (PZR) denemeleri sonucu 117 izolattan 48'inin *B. cereus* grubu üyesi olduğu belirlenmiştir. *B. cereus* grubu üyesi bakteriler olan *B. anthracis*, *B. cereus*, *B. mycoides* ve *B. thuringiensis*'e özgü primer çiftlerinin kullanıldığı PZR çalışmaları sonucu 48 izolattan 43'ü *B. cereus* ve 3'ü *B. anthracis* olarak tanımlanmıştır. İki izolat ise kullanılan türe özgü primer çiftleri ile amplifikasyon vermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Baharat, *Bacillus cereus*, *Bacillus anthracis*, Polimeraz Zincir Reaksiyonu (PZR)

IYRSC

GELENEKSEL FERMENTE SUCUKTAN İZOLE EDİLEN ENTEROKOK SUŞLARINDA ANTİBİYOTİK DİRENÇ GENLERİNİN PZR İLE ARAŞTIRILMASI

İbrahim Hakan FALAK¹, Banu ÖZDEN TUNCER²

Süleyman Demirel Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü, Isparta/ Türkiye

ibohakan07@gmail.com, banutuncer@sdu.edu.tr

Özet: Bu çalışmanın amacı, sucuk ve peynir gibi fermente gıdaların üretimi ve olgunlaşmasında ürüne kazandırdıkları tekstürel ve organoleptik özelliklerin yanında fırsatçı patojen olarak da bilinen enterokok suşlarının belirlenen antibiyotik genlerine sahip olup olmadıklarının belirlenmesidir. Çalışma kapsamında Süleyman Demirel Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü Bakteriyel Genetik Laboratuvarı'nda doğal fermente sucuk örneklerinden izole edilmiş 25 adet Enterococcus suşunun (24 adet E. faecium ve 1 adet E. faecalis) temini sağlanarak polimeraz zincir reaksiyon (PZR) tekniği ile antibiyotik direnç genlerinin varlığı araştırılmıştır. Enterococcus suşlarının genomik DNA'ları izole edilmiş ve % 1,5 agaroz içeren jel elektroforezinde genomik DNA'ların varlığı saptanmıştır. Enterococcus suşlarında eritromisin (ermA, ermB, ermC), tetrasiklin (tetM, tetL), siprofloksasin (gyrA), streptomisin (strA, strB, aadA, aadE), vankomisin (vanA, vanB), gentamisin [(aac(6')aph(2''), aac(3'')II, aac(3'')IV)] antibiyotik direnç genlerinin varlığı spesifik primerler kullanılarak PZR çalışmaları ile araştırılmıştır. PZR analizi sonucunda tüm enterokok suşlarının ermA, ermB, ermC, tetM, tetL, gyrA, strA, strB, aadA, aadE, vanA, vanB, aac(6')aph(2''), aac(3'')II, aac(3'')IV genlerine sahip olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sucuk, enterokok, antibiyotik dirençlilik, polimeraz zincir reaksiyonu (PZR)

IYRSC

FERMENTE SUCUKTAN İZOLE EDİLEN *LACTOBACİLLUS SAKEİ SUBPS. CARNOSUS VE LACTOBACİLLUS SAKEİ SUBSP. SAKEİ* SUŞLARININ BAZI PROBİYOTİK VE ENDÜSTRİYEL ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Hilal EKEN¹, Banu ÖZDEN TUNCER²

1Süleyman Demirel Üniversitesi, Gıda Mühendisliği, Isparta, Türkiye, altashilal.gm@gmail.com, banutuncer@sdu.edu.tr

Özet: Bu çalışmada, sucuktan izole edilen *Lactobacillus sakei* suşlarının bazı probiyotik ve endüstriyel özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Doğal fermentasyon ile üretilen sucuklardan izole edilmiş *Lactobacillus sakei* suşlarının probiyotik ve endüstriyel özellikler taşıması halinde farklı fermente ürünlerin üretiminde starter olarak kullanım potansiyellerinin olacağı düşünülmektedir. Çalışma kapsamında sucuktan izole edilen 6 adet *L. sakei* (3 adet *Lb. sakei* subsp. *sakei* ve 3 adet *Lb. sakei* subsp. *carnosus*) suşu kullanılmıştır. Bu 6 adet bakterinin fenole (%0,4) olan direnci, lizozime (100 ppm) olan direnci, pH'ya karşı dayanıklılıkları (pH1, pH3 ve pH5), safra tuzuna dayanıklılıkları (%0,3, %0,5 ve %1), hidrofobisite ve agregasyon özellikleri, proteolitik özellikleri ile laktik asit üretim düzeyleri ve bakteriyosin üretme yetenekleri araştırılmıştır. Safra tuzunun denenen tüm konsantrasyonlarında *L. sakei* suşları canlılığını korumanın ötesinde hücre sayısında artış olduğu gözlemlenmiştir. %0,4 fenol uygulamasında ise suşların hücre sayılarında yaklaşık 3 logaritmik azalma olmasına rağmen suşlar canlılıklarını sürdürmüşlerdir. 100 ppm lizozim varlığında 24 saatlik inkübasyon süresi sonunda tüm suşların hücre sayılarında artış olduğu gözlemlenmiştir. pH1 uygulamasında tüm suşlar 0. saatte canlılıklarını yitirmişlerdir. pH3 uygulamasında 0. saatte canlı olan tüm suşlar 1. saatte canlılıklarını kaybetmişlerdir. pH5 uygulamasında ise suşlardan sadece *L. sakei* subsp. *sakei* OBS9 nolu suş 2. saatin sonuna kadar canlılığını korumuştur. Diğer suşlar pH5 uygulamasının 1. saatinin sonunda canlılıklarını yitirmişlerdir. *L. sakei* suşlarının hidrofobisite yetenekleri %60-83 arasında, agregasyon yetenekleri ise %60-82 arasında bulunmuştur. *L. sakei* suşlarının uygulanan proteolitik aktivite testlerine göre proteolitik aktivite yeteneklerinin olmadığı tespit edilmiştir. Laktik asit üretim yetenekleri ise %1,88-2,94 arasında bulunmuştur. *L. sakei* suşlarının *Listeria monocytogenes*, *Bacillus cereus*, *Salmonella enteritidis*, *Salmonella typhimurium*, *E. coli* gibi patojenlere karşı antimikrobiyel aktivite gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Sucuk, *Lactobacillus*, Probiyotik

TULUM PEYNİRİNDEN *STAPHYLOCOCCUS AUREUS* İZOLASYONU VE POLİMERAZ ZİNCİR REAKSİYONU (PZR) İLE TANISI

Süheyla DEMİRSEKİAN¹, Yasin TUNCER¹

1Süleyman Demirel Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü Isparta / Türkiye

Özet: Bu çalışmada, Isparta ilinde satışı yapılan tulum peyniri örneklerinden muhtemel *Staphylococcus aureus* izolasyonunun ve tanısının yapılması amaçlanmıştır. Pazar, market ve mandıralardan toplam 75 tulum peyniri örneği toplanmıştır. Muhtemel *S. aureus* izolasyonunda Baird Parker agar besiyeri ortamı kullanılmıştır. Baird Parker agar besiyerinde siyah merkezli çevresinde çökelti halkası gözlenen 183 muhtemel *S. aureus* kolonisi çalışma materyali olarak seçilmiştir. Gram boyama, katalaz testi ve koagülaz testi sonucu 140 izolatın Gram pozitif kok morfolojisinde, katalaz ve koagülaz pozitif özellik gösterdiği tespit edilmiştir. 140 izolatın *S. aureus* türü üyesi olup olmadığı *S. aureus*'da termostabilnükleaz genine (*nuc*) özgü primer çiftleri kullanılarak polimeraz zincir reaksiyonu (PZR) ile araştırılmıştır. PZR denemeleri sonucu 15 izolatta *nuc* genine özgül 458 bp büyüklüğünde amplikonlar elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar ışığında Baird Parker agar besiyerinden izole edilen kolonilerden 15 adedi *S. aureus* olarak tanımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tulum peyniri, *Staphylococcus aureus*, Polimeraz Zincir Reaksiyonu (PZR), Termostabilnükleaz geni

IYRSC

**BEYAZ DUT UNU İLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ GLUTENSİZ DONDURMA KÜLAHI
ÜRETİMİ VE ÜRÜN KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ****Hülya GÜL, Nurhan SONAY SAYGILI, Ayşe Nur KORKMAZ, Ebru POLAT, Tuğba
TÜRKER, Nesrin KANAT***Süleyman Demirel Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Isparta, Türkiye,
hulyagul@sdu.edu.tr*

Özet: Bu çalışmada; çölyak hastaları ve gluten intoleransı olan bireylere yönelik olarak glutensiz dondurma külahı (GDK) üretiminin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte formülasyona farklı oranlarda (%0, %10, %20, %30) beyaz dut unu (BDU) ilave edilerek GDK'nın duyuşsal ve fonksiyonel açışından zenginleştirelmesi hedeflenmiştir. Glutensiz gofret unu karışımının hazırlanmasında %45 patates nişastası, %40 pirinç unu, %8 mısır unu ve %7 mısır nişastası kullanılmıştır. Üretilen GDK'larının bazı kimyasal (nem, kül, su aktivitesi, pH), fiziksel (çap, kalınlık, renk değerleri; parlaklık "L", kırmızılık "a" ve sarılık "b") tekstürel (sertlik ve kırılğanlık) özellikleri ile duyuşsal özellikleri ve satın alınabilirlik değerleri analiz edilmiştir. BDU ilave oranının artması ile GDK'larının nem, su aktivitesi, pH değerlerinin azaldığı, kül miktarı yani mineral madde içeriklerinin önemli düzeyde arttığı belirlenmiştir. Çap, kalınlık ve gevreklik değerlerinde önemli bir değişim saptanmazken, BDU ilave oranının artması ile parlaklık, sarılık ve sertlik değerlerinin azaldığı, kırmızılık değerlerinin arttığı tespit edilmiştir. BDU ilavesi ile tüm külah örneklerinin duyuşsal özellikleri ve satın alınabilirlik değerleri kontrole göre önemli düzeyde artış göstermiş ve panelistler tarafından daha fazla beğenilmişlerdir. Elde edilen tüm bulgular birlikte değerlendirildiğinde; GDK üretiminde formülasyona BDU ilavesinin yapılabileceği, özellikle belirlenen glutensiz külah formülasyonu ile çölyak hastaları ve gluten intoleransı olan bireyler için alternatif bir dondurma külahı üretilebileceği, elde edilen sonuçların ilgili sektör üreticilerine de yararlı olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Çölyak, glutensiz, dondurma külahı, beyaz dut

IYRSC

***SPIRİLUNA PLATENSIS'İN FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ VE UNLU
MAMULLERDE KULLANIMI*****Nesrin KANAT, Hülya GÜL**

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Isparta, Türkiye,
kanat.nesrin@gmail.com*

Özet: Spirulina, Dünya'nın bir çok ülkesinde ticari olarak üretilmektedir. Gıda hammaddesi olarak kullanımının yanında yem, ilaç ve kozmetik sanayiinde de kullanımı mevcuttur. Spirulina, tüm dünyada çok geniş bir kullanım alanına sahip olup, Türkiye'de de sanayi ölçekli üretimi başlamıştır. Spirulina platensis yüksek karbonat ve bikarbonat seviyeleri ve pH'sı 11'i bulabilen, yüksek pH ile karakterize edilen su kütlelerinde yoğun üretilen, hasadı kolay olan planktonik bir canlıdır. S. platensis yüksek protein, gamma-linolenik asit, B₁₂ içeriği ve düşük yağ oranından dolayı ticari öneme sahip bir mikroalgdir. Mikroalgelere olan ilgi besinsel bileşenler yönünden zengin olmaları nedeniyle giderek artmaktadır. Protein, karetenoid, fikosiyenin ve klorofil gibi pigmentleri, vitamin ve yağları içerdiğinden, insan gıdası ve beslemede alternatif bir gıda olarak kullanılmaktadır. S. platensis yüksek besin içeriği nedeniyle ekmek, makarna, erişte, bisküvi, glutensiz ürünler gibi unlu mamullerde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Spirulina platensis, Gıda, Beslenme, Fonksiyonel Özellik, Unlu mamuller

IYRSC

LABORATUVARLARDA MEYDANA GELEBİLECEK OLASI GÜVENLİK PROBLEMLERİNİN TESPİTİ VE YETKİLİLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN MANYETİK TEKNOLOJİ İLE ÇÖZÜMÜ

Fatma Nur ÇAKICI¹, Dr. Mehmet DUMAN²

*1Düzce Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü, Düzce, Türkiye,
fatmanur_cakici_54@hotmail.com*

*2Düzce Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü, Düzce, Türkiye,
mehmetduman@duzce.edu.tr*

Özet: Üniversitelerin ve içinde laboratuvar bulunan diğer mekanların güvenliğini sağlamak oldukça zor bir iştir çünkü her gün laboratuvarların önünden yüzlerce kişi geçmekte ve hırsızlık durumları ya da cihazlara zarar verme gibi olaylar yaşanabilmektedir. Laboratuvarın kapısını kilitlemek doğru bir çözüm olmayıp kullanıcıların hepsine anahtar vermek de hem maliyetli hem de güvenliği tam olarak sağlayabilen bir çözüm değildir. Bu çalışmada, laboratuvardan sorumlu kişilerin karşılaştıkları problemler yüz yüze yapılan görüşmeler sonucunda elde edilmiş, ayrıca laboratuvar kullanıcılarının çoğunluğunu oluşturan öğrencilerin bir kısmı ile bilgi alışverişi yapılmıştır. Alınan geri bildirimler sonucunda hem fazla maliyet getirmeyen hem de yapılabilirliği ve sürdürülebilirliği kolay olan çözümler üzerine yoğunlaşmıştır. Bulunan çözümlerden biri olan manyetik RFID güvenlik teknolojisi detayları ile anlatılmıştır. Bu sistemin diğer RFID sistemlerinden farkı; gerekli güncellemelerin yapılması ile birlikte sanayi projesine dönüşebilmesidir. Ayrıca yapılan araştırmalara göre içinde aynı anda LCD panel ve mp3 modülü bulunan ilk yerli yapım üniversite projesi olması ve Arduino ile yapıldığı için ileride ethernet katmanı ile internete bağlanarak çevrimiçi kontrolünün yapılabilmesine imkan tanınması dolayısıyla geliştirilmeye çok açık olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Laboratuvarlardaki güvenlik sorunları, manyetik teknolojinin güvenlik alanında kullanımı, rfid kilit

IYRSC

SOME NUMERICAL METHODS FOR DISTRUBUTED ORDER DIFFERENTIAL EQUATIONS

Mehmet KOCABIYIK¹, Mevlüde YAKIT ONGUN²

¹ *Suleyman Demirel University, Graduate School of Natural and Applied Sciences, Isparta, Turkey, dogangunesmehmet@hotmail.com*

² *Suleyman Demirel University, Department of Mathematics, Isparta, Turkey, mevludeyakit@sdu.edu.tr*

Abstract: Recently, several problems in mathematics, mathematical physics and engineering have been modeled via distributed order fractional differential equations. For this reason, the numerical solution of such differential equations has become very important. In this study a method for the numerical solution of distributed order fractional differential equations of a specific form is presented. The Caputo type fractional derivative is used. The distributed order fractional differential equation is approximated with a multi-term fractional differential equations, which is then solved by adjusting appropriately the numerical method developed for a multi-term fractional differential equations. On this considered, a discrete spline method is used to solve the two point fractional Bagley-Torvik equation. The method depends on discrete spline function and Grünwald-Letnikov difference and the weighted and shifted Grünwald-Letnikov difference operators to approximate the fractional derivative. The proposed method provides an effective and useful way to solve these types of distributed order equations.

Keywords: Distrubuted order differential equations, Bagley-Torvik equation, Fractional differential equations, Grünwald-Letnikov.

IYRSC

NONSTANDARD DISCRETIZATION SCHEMES FOR SOME PARTIAL DIFFERENTIAL EQUATIONS

Gamze R. TEZCAN¹, Mevlüde YAKIT ONGUN²

¹ *Suleyman Demirel University, Graduate School of Natural and Applied Sciences, Isparta, Turkey, tzn4676@hotmail.com*

² *Suleyman Demirel University, Department of Mathematics, Isparta, Turkey, mevludeyakit@sdu.edu.tr*

Abstract: Numerical methods are very important for many branches of Science and Engineering such as chemical kinetics, fluid mechanics, photoconductivity, semiconductor tools, weather forecasting models, mathematical biology, nonlinear optics. In this study, schemes related to discretization of non-standard finite difference schemes are presented. There are no general criteria for establishing a non-standard finite difference schemes, but some important clues and rules have been developed. In this study, we intend to find the best or optimal nonstandard discrete schemes for Wave, Diffusion, and Burger Type Equations. The most important thing to consider in the use of discretization schemes is the use of a method that eliminates or does not cause numerical instability. In general, numerical instabilities result from the solutions of discrete finite difference equations that do not correspond to any solution of the original differential equations. The simplest example of numerical instability is that the step length used for the numerical solution of the differential equation is too large. Another source of numerical instability occurs when discrete equations do not meet certain constraint conditions that apply to differential equations. In this study, nonstandard discretization schemes for some types of differential equations will be discussed.

Keywords: Exact Finite Difference Schemes, Wave Equations, Diffusion Equations, Burger type Equations, Numerical Methods, Nonstandard Finite Difference

IYRSC

KABA KÜMELER ve ÖRTÜLER**Sadık BAYHAN¹, Ayşegül Altay UĞUR², Elif ACAR³**¹ *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Burdur, Türkiye, bayhan@mehmetakif.edu.tr*² *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Ankara, Türkiye, altayay@hacettepe.edu.tr*³ *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Burdur, Türkiye, elifacar@ogr.mehmetakif.edu.tr*

Özet: Kaba küme kavramının temeli nesnelere ait özelliklerin bir araya getirildiği bilgi sistemine dayanır. Kaba kümeler yardımıyla, bilgi sisteminde görünmeyen ya da gizli kalmış bilgilerin yaklaşımda bulunarak ortaya çıkarılması sağlanır. Aynı özelliklere sahip olan nesnelere birbirlerinden ayırt edilemez. Ayırt edilemeyen nesne çiftleri nesnelere kümesi üzerinde bir denklik bağıntısı tanımlar. Her nesnenin özelliklere bağlı denklik sınıflarının kümesi nesnelere kümesinin bir ayrışımını oluşturur. Elde edilen bu ayrışım evrensel kümenin özel bir örtüsüdür ve bilimsel araştırmalar için kısıtlayıcı olabilmektedir. Örtüler ayrışımın en doğal genelleştirilmiş halidir. Bu çalışmada; bağıntıya dayalı kaba kümeler ile örtüye dayalı kaba kümeler arasındaki ilişkiler verilecektir. Ayrıca örtülerin değişik türleri incelenerek alt ve üst yaklaşım operatörlerinin temel özellikleri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: kaba küme, ayrışım, alt ve üst yaklaşımlar, örtü

IYRSC

***LIRIOMYZA* SPP. (DIPTERA:AGROMYZIDAE)' NİN ZARARI VE MÜCADELESİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR**

Cem DAYAN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü, Çakmar- Aydın

Özet: *Liriomyza* spp. (Diptera: Agromyzidae), Dünya'da 27 cinse ait 2700 farklı türü bulunan ve yaprak galerisineklere olarak adlandırılan önemli bir zararlıdır. Ülkemizde bugüne kadar 133 türü tespit edilmiştir. Türlerin polifag olması ve yıl boyunca aktif olması zararlının önemini arttırmaktadır. Yaprak galerisineklere'nin larvaları bitki dokusu içerisinde galeriler açmak suretiyle mesofil dokusuyla beslenmektedir. Zarar sonucunda; mesofil dokusunun kaybolması, fotosentezin engellenmesi ve bunun sonucunda da bitkilerin zayıflamasına ve kurumasına neden olabilmektedirler. Ayrıca erginlerin bir bitkiden diğer bitkiye viral ve fungal kaynaklı hastalık etmenlerini taşıdığı da bilinmektedir. Bununla beraber yaprak galerisineklere'nin zararı sonucunda bitkinin yaprak alanında ve aynı zamanda klorofil içeriğinde de kayıplar oluşabilmektedir. Yukarıda bahsedilen nedenlerden dolayı bu zararlıyla mücadele yıl boyunca devam etmekte olup, üretimde zaman zaman zararlı nedeniyle epidemilerin yaşanmaması için uygun mücadele planlarının güncellenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmada gerek ülkemizde ve gerekse de dünyada bu zararlının mücadelesindeki yeni yaklaşımlar değerlendirilmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Yaprak galerisineklere, mücadele, yeni yaklaşımlar

IYRSC

ÇANAKKALE İLİNDE DIŞ GÖÇMENLERİN MEVCUT ÇEVRESEL VE HALK SAĞLIĞI KOŞULLARININ ARAŞTIRILMASI

Tuğçe DEMİRYÜREK,¹ Sibel MENTEŞE²

1Yüksek Lisans Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doğal Afetlerin Risk Yönetimi Ana Bilim Dalı, Terzioğlu kampüsü, Çanakkale, 17100, tugcedemiryurek@hotmail.com

2Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, Terzioğlu kampüsü, Çanakkale, 17100, sibelm@comu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0395-3603

Özet: Göç, insanlar var olduğundan beridir süre gelen bir olgudur. Türkiye 2011 yılında meydana gelen olaylar sonucunda Suriye ve Irak başta olmak üzere Arap coğrafyasında yaygınlaşan siyasi istikrarsızlıklar ile göç alan ülke konumuna geçmiştir. Sığınmacılar başlarda sınır bölgelerdeki kamplara yerleştirilmiştir, sonrasında sığınmacıların sayılarının artarak kitleler halinde gelmeleriyle kontrolleri zorlaşmış ve tüm ülkeye belirli prosedürlere tabi olarak dağılmışlardır. Çalışma kapsamında incelenen Çanakkale’de göz ardı edilemeyecek kadar çok sayıda sığınmacı ve göçmen bulunmaktadır. Sığınmacı ve göçmenlerin Çanakkale ilini seçme nedenlerinin en başında kendilerini burada “transit” olarak gören göçmenlerin Avrupa Birliği’ne üye ülkelere geçişlerini deniz yoluyla daha kısa ve kolay yoldan sağlayabileceklerini düşünmeleridir. Çalışmanın amacı; sığınmacıların ve göçmenlerin çevresel ve temel halk sağlığı koşullarını belirlemektir. Bu çalışmada, 2019 yılında Çanakkale ili’nde bulunan toplamda 253 Geçici Koruma statüsünde olan Suriyeli sığınmacı ile Uluslararası Koruma statüsündeki Afgan göçmen çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmada toplamda 40’in üzerinde konu başlığına ilişkin olarak göçmenlerin mevcut durumları bir gözlem formu ile değerlendirilmiştir. Çalışmanın ilk bulgularına göre, konut içi ve dışı koşullar açısından şu özellikler ön plana çıkmıştır: Katılımcıların %58,9’u 10 yılın üstündeki binalarda ikamet ediyor; %32,4’ü evinde küf/rutubet/su sızıntısı sorunundan muzdarip; %25,3’ünün evinde koku sorunu var; ve %8,3’ünün tuvaleti yaşadığı evin dışında bulunmakta; %79,1’inin evi en yakın sağlık kuruluşuna en az 10 dakika araba mesafesinde; ve %95,3’ü Çanakkale iklimine uyum sağlamıştır. Katılımcılar, mevcut genel sağlık durumunu %34,4 oranında çok iyi ve %54,9’u iyi olarak belirtmiştir; %5,1’inin doktor tarafından tanısı konulmuş kronik bir rahatsızlığı bulunmaktadır; sağlık hizmetlerinden %75,5 oranında çok memnun, %4 oranında memnun olduğu ve %17,8’inin henüz bu hizmetlerden faydalanmadığı belirlenmiştir. Nihai olarak, katılımcılar mevcut yaşam koşullarını göz önünde bulundurduklarında; %88,9’unun bu anlamda herşeyden memnun olduğu ve %11,1’inin çeşitli sorunları veya memnuniyetsizlikleri olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışma izninin olmaması, maaşını alamaması, iş bulamaması, sağlık sigortasının olmaması ve evlerinin çok kalabalık olması ve rutubetli olması gibi olumsuz şartları iyileştirme beklenen hususlardır.

Anahtar Kelime: Dış göç, Göçmen, Çevre koşulları, Genel sağlık koşulları, Çanakkale.

IYRSC

GENELLEŞTİRİLMİŞ YAKLAŞIM UZAYLARI VE TOPOLOJİK ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE

Sadık BAYHAN ¹, Ahmet CENGİZ ²

¹ *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Burdur, Türkiye, bayhan@mehmetakif.edu.tr*

² *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Burdur, Türkiye,
1511303011@ogr.mehmetakif.edu.tr*

Özet: Yaklaşım uzaylarının temel yapısı denklik bağıntısına dayanır. Alt ve üst yaklaşımların tanımlanmasında denklik sınıfları önemli rol oynarlar. Ancak denklik bağıntısı yapısı gereği çalışmalarda sınırlayıcı olmaktadır. Denklik bağıntısına göre daha zayıf özelliklere sahip olan bağıntılar üzerinde çalışılması uygun olmaktadır. Böylece yaklaşım uzayının bir genelleştirilmesi elde edilir. Bu çalışmada alt ve üst yaklaşım operatörleri ardıl komşuluklar ile tanımlanarak genelleştirilmiş yaklaşım uzaylarının topolojik özellikleri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Yaklaşım uzayları, kaba kümeler, genelleştirilmiş kaba kümeler

IYRSC

DEPOLYMERIZATION OF POLYVINYLPIRROLIDONE BY HIGH SPEED STIRRING**Ali AKYÜZİ^{*}, Kazım KUMAŞI¹, Onur İNAN², Afşin GÜNGÖR³**

** Doç. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
aakyuz@mehmetakif.edu.tr*

*1 Öğr. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
kkumas@mehmetakif.edu.tr*

*2 Öğr. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
oinan@mehmetakif.edu.tr*

*3 Prof. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi-Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
afsingungor@hotmail.com*

Abstract: Polyvinylpyrrolidone is a water-soluble non-ionic polymer. Polyvinylpyrrolidone is soluble in water and can also be dissolved in some organic solvents. It has a wide application area in industrial area such as cosmetics, food technology. It can be used with various drugs especially in the field of pharmacy. It is a valuable blood plasma volume enhancer when prepared in a given molecular weight range. Stirring is always used to prepare the polymer solutions. However, there is evidence in the literature that high speed stirring changes the solution properties of polymers. In this study, the polyvinylpyrrolidone aqueous solution was stirred with the centrifugal apparatus for five different times at a high speed. Viscosities of the solutions were determined by the Ubbelohde viscometer.

Keywords: Polyvinylpyrrolidone, Depolymerization, High Speed Stirring

IYRSC

TESTING OF DIFFERENT ULTRASONIC POLYMER DEGRADATION MODELS**Ali AKYÜZ1*, Kazım KUMAŞ1, Onur İNAN1, Afşin GÜNGÖR2***1* Doç. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
aakyuz@mehmetakif.edu.tr,**1Öğr. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
kkumas@mehmetakif.edu.tr,**1Öğr. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
oinan@mehmetakif.edu.tr,**2Prof. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi-Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
afsingungor@hotmail.com*

Abstract: Ultrasound is widely used in the polymer industry. The effects of ultrasound on monomers, polymers and their properties, polymerization reactions are generally the basis for the use of ultrasound in polymer technology. In this study, ultrasonic polymer degradation data of hydroxyethyl cellulose in literature was tested with 5 different ultrasonic degradation models. The validity of these models was tested with 3 different molecular weight data.

Keywords: Ultrasound, Polymer, Degradation

IYRSC

KURAKLIK STRESİ ALTINDA ÇİMLENDİRİLEN İKİ FARKLI ARPA VARYETESİNDE EKSOJEN POLİAMİNLERİN FİZYOLOJİK ÖZELLİKLERİ ve PROLIN MİKTARLARI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI ETKİLERİ

Serkan ÖZMEN¹, Selma TABUR¹, Sığnem ÖNEY BİROL².

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, serkanozmn@yahoo.com, taburs@gmail.com

²Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi sobirol@mehmetakif.edu.tr

1.GİRİŞ: Kuraklık bitki büyümesini, gelişmesini ve hayatta kalmasını etkileyen en ciddi çevresel strestir. Bitkilerin strese verdiği fizyolojik tepkiler bitkinin hayatta kalmasını sağlamakla birlikte prolin ve glisin betain gibi belirli metabolitlerin birikimi yoluyla dehidrasyona direnç geliştirerek yapısal bütünlüğün korunmasında ve bitkinin işlevselliğinin sürdürülmesinde etkilidir. Bitkilerde poliaminler birçok fizyolojik işlevin düzenlenmesinde fonksiyon görmektedir ve çevresel streslerde savunma mekanizmaları ile ilişkilidir. Poliaminlerin içeriğindeki değişimler stres koşullarında hem prolin birikimini teşvik edebilmekte hem de kontrol edebilmektedir.

2. MATERYAL METOD: *Hordeum vulgare* cv. Bülbül-89 ve *H. vulgare* cv. Burakbey varyetelerine ait tohumlar saf suda ve poliaminlerin (10 µm) bulunduğu ortamda 24 saat oda sıcaklığında ön işleme tabi tutulmuştur. Daha sonra tohumlar saf su ve %24 PEG olan petrilere ekilerek 20°C'de etüvde çimlenmeye bırakılmıştır ve 7 günün sonunda fizyolojik ölçümler yapılmıştır. Çimlenen tohumların viyollere ekimi yapıldıktan sonra 21 gün kabinde büyütülmüş ve sonra prolin analizleri yapılmıştır. Prolin analizi Bates vd. (1973) methoduna göre yapılmıştır ve toluen blank olarak kullanılmıştır.

3. TARTIŞMA ve SONUÇ: Yapılan çalışma sonucunda kuraklık stresinin tüm parametreler üzerinde olumsuz etki gösterdiği belirlenmiştir. Bülbül tohumlarına uygulanan poliaminlerin tümünün, özellikle Spm, çimlenme yüzdesi, radikula uzunluğu, koleoptil uzunluğu ve koleoptil yüzdesinde stresin olumsuz etkisini en iyi şekilde iyileştirdiği belirlenirken, radikula sayısı ve taze ağırlık üzerine iyileştirici bir etki göstermemişlerdir. Burakbey tohumlarında ise taze ağırlık, radikula uzunluğu, radikula sayısı, koleoptil uzunluklarında Spm, çimlenme yüzdesinde Put ve koleoptil yüzdesinde ise Spd'in teşvik edici etkisi gözlemlenmiştir. Strese bağlı olarak artan prolin seviyesinin belirlenmesinde Bülbül varyetesinde Kad prolin miktarını en fazla azaltırken, Burakbey varyetesinde ise uygulanan poliaminlerin prolin miktarında artışa neden olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fizyolojik Özellikler, Kuraklık Stresi, Poliaminler, Prolin.

Teşekkür: Sunmuş olduğumuz çalışma 118Z658 numaralı ve 'İçsel ve Dışsal Poliaminlerin Kuraklık Stresi Uygulanan İki Arpa Varyetesi (*Hordeum vulgare* cv. "Bülbül 89" ve *Hordeum vulgare* cv. Burakbey) Üzerindeki Fizyolojik ve Moleküler Etkilerinin Karşılaştırılması başlıklı 3001 projesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri tarafından 'Kuraklık Stresine Maruz Bırakılan Arpada Dışsal Poliamin Ön Uygulamasının Fizyolojik ve Moleküler Etkileri. SDUBAP-5047-D2-17.' tarafından desteklenmiştir, destekleyen kurumlara teşekkür ederiz.

GELENEKSEL KURU KAYMAĞIN FARKLI KURUTMA SİSTEMLERİNDE ÜRETİMİ

Esmâ ÇAPA¹, Bedia ŞİMŞEK¹

*1Suleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Gıda mühendisliği Bölümü- Isparta
capaesma07@gmail.com, bediasimsek@sdu.edu.tr*

Özet: Kuru kaymak, Nevşehir, Kaymaklı, Sivas, Erzincan, Erzurum ve özellikle İspir ilçesinde yöresel olarak üretilen geleneksel bir süt ürünü olup, ağırlığının %20'sine kadar protein içeren bir lipid protein kompleksi olarak tanımlanmıştır. Bu çalışmanın amacı geleneksel kuru kaymağın farklı kurutma sistemlerinde endüstriyel şartlarda üretilebilirliğini değerlendirmektir. Çalışmada kuru kaymaklar, vakumlu ve tepsili kurutma sistemlerinde kurutularak geleneksel kurutulan kuru kaymakla (kontrol) karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Geleneksel olarak oda sıcaklığında 44 ile 48 saat arasında kurutulan kaymaklar, vakumlu kurutma sisteminde 25°C'de 24 saatte kuruma sağlanırken tepsili kurutma sisteminde 25°C'de 12-16 saat arasında yaklaşık %75-80 kuru madde oranına kadarkuruma sağlanmıştır. Elde edilen ürünler vakum ambalajlara konularak paketlenmiştir. Daha sonra örnekler depolanarak 20 gün muhafaza edilmiştir. Örneklerin 1., 10. ve 20. günlerde fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ve tekstürel analizleri gerçekleştirilmiştir. Kuru kaymak örneklerinin depolama boyunca bulunan kurumadde değerleri %77.88±2.99 ile %79.59±1.88, yağ değerleri %69.33 ±1.69 ile %70.33±1.24 arasında değişmiştir. Kuru kaymak örneklerinin peroksit değerleri depolamanın başlangıcında kontrol, tepsili ve vakumlu örneklerde sırasıyla 0.44±1.39 meqO₂ /kg yağ, 0.42±0.81 meqO₂ /kg yağve 0.49±0.38meqO₂ /kg yağolarak belirlenmiştir. Asit değerleri ise sırasıyla depolamanın sonunda 1.90±0.67 mg KOH/gr yağ, 1.66±0.60 KOH/gr yağile 2.16±0.85 KOH/gr yağolarak tespit edilmiştir. Renk açısından kuru kaymak örneklerinin depolamanın ilk gün L* değerleri sırasıyla 85.25±1.33, 85.88±0.9 ile 84.33±1.36; a* değerleri -3.44±0.21,-4.11±0.19 ile -3.35±0.17,b* değerleri 16.71±0.77, 18.39±1.33 ile 15.18±1.14 olarak bulunmuştur. Depolama başlangıcında duyusal değerlendirmede genel kabul edilebilirlik açısından puanlar sırayla;6.43±0.49, 6.52±0.21 ile 5.04±1.13 şeklinde belirlenmiştir. Sonuç olarak duyusal değerlendirmede görünüş, tat, yapı ve koku puanlarının toplamları alındığında tepsili kurutucuda kurutulan kuru kaymağın geleneksel olarak kurutulan kuru kaymağa en yakın özellikte olduğugözlemiştir.

Anahtar Kelimeler: Kuru kaymak, Tepsili kurutucu, Vakum kurutma

RADYOAKTİF YÖNTEMLE JEOTERMAL AMAÇLI RADYOJENİK ISI ÜRETİMİ**Hatice Büşra Kurt¹, N. Ayten Uyanık², Osman Uyanık³**

*1 Süleyman Demirel Üniversitesi, MF. Jeofizik M. Bl. Yüksek Lisans Öğr. Isparta, Türkiye e-posta:
h.busrakurt@gmail.com*

*2 Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Isparta Türkiye. e-posta:
aytenuyanik@isparta.edu.tr*

*3 Süleyman Demirel Üniversitesi, MF. Jeofizik M. Bl., Isparta, Türkiye
e-posta: osmanuyanik@sdu.edu.tr*

Özet: Jeotermal enerji açısından önemli bir kaynaktır. Ancak suyun bulunmadığı ortamlarda kuru kaya sıcaklığı da enerji ihtiyacı fazla olan ülkelerde önem kazanmaktadır. Bu çalışmada Isparta-Yakaören mevkinde U, Th ve K radyojeniklerinin meydana getirmiş olduğu doğal radyoaktivite verilerinden yararlanılarak yüzeydeki radyojenik ısı üretiminin hesaplanması amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışma alanında Gamma-ışın spektrometresi kullanarak yerinde doğal radyoaktivite ölçümü yapılmıştır. Bu ölçümler sonucunda elde edilen U, Th ve K elementlerinden radyojenik ısı değerleri hesaplanmış ve çalışma alanındaki jeolojik birimlerin radyojenik ısı üretimi belirlenmiştir. Çalışma alanındaki trakiandezite ait ortalama radyojenik ısı üretimi $6.5\mu\text{W}/\text{m}^3$ olarak elde edilmiştir. Sonuç olarak çalışma alanındaki jeolojik birimlerin kuru kaya sıcaklığı ve dolayısıyla jeotermal potansiyeli tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gamma ışın spektrometresi, uranyum, toryum, potasyum, radyojenik ısı üretimi

IYRSC

YERLEŞİM YERİNİN BELİRLENMESİNDE RADYOJENİK RİSKİN ÖNEMİ**Hatice Büşra Kurt¹, N. Ayten Uyanık², Osman Uyanık³**

1 Süleyman Demirel Üniversitesi, MF. Jeofizik M. Bl. Yüksek Lisans Öğr. Isparta/Türkiye. e-posta: h.busrakurt@gmail.com

2 Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Isparta/Türkiye. e-posta: aytenuyanik@isparta.edu.tr

3 Süleyman Demirel Üniversitesi, MF. Jeofizik M. Bl. Isparta/Türkiye. e-posta: osmanuyanik@sdu.edu.tr

Özet: Bu çalışmada amaç yerleşim yerlerinin seçiminde radyoaktif yöntemin önceliğini vurgulamaktır. Bilindiği üzere ülkemizdeki mevcut uygulamada yerleşim yeri seçiminde öncelikli olarak doğal afetler ve özellikle deprem etkisi ön plana çıkmaktadır. Ancak özellikle volkanik sahalarda insan sağlığı açısından yerleşim yerinin tercihinde doğal radyoaktivite daha önemli bir unsurdur. Bunu ortaya koymak için Isparta-Yakaören bölgesinde hiç yerleşimin olmadığı bir alanda yerinde yapılan gamma ışın spektrometresi çalışması uygulanmıştır. Bu çalışmanın sonucunda ölçülmüş U, Th ve K aktivite konsantrasyonları kullanılarak yüzeydeki radyojenik risk parametreleri hesaplanmıştır. Bu parametreler absorbe gamma doz oranı, yıllık efektif doz oranı, radyum eşdeğeri ve dış tehlike indeks değerlerini kapsamaktadır. U, Th, K ve radyojenik risk parametrelerin değerlerinden çalışma alanının haritaları dünya ortalama değerlerine göre oluşturulmuştur. Sonuç olarak çalışma alanındaki jeolojik birimlerin radyojenik risk parametreleri kullanılarak insan sağlığına etkileri tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gamma ışın spektrometresi, yerleşim yeri, doz oranı, radyojenik risk.

IYRSC

AĞIR METALLERİN MİKROORGANİZMALAR TARAFINDAN DETOKSİFİKASYONU

Elif Erkiş¹, Nermin SARIGÜL²

*1,2: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü,
Burdur/ Türkiye elif97e.e@gmail.com, sarigul@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Son yıllarda hızla artan sanayi, madencilik, enerji üretimi, petrol ve kağıt üretimi faaliyetleri sonucunda ağır metal kirliliğinde artış olmaktadır. Ağır metaller özellikle denizde, karada ve diğer sistemlerde insan dahil birçok canlıda çeşitli metabolik bozukluklara ve sonuçta yaşamını yitirmesine sebep olmaktadır. Bakır, çinko, nikel, krom, kobalt, molibden, demir ve mangan mikroorganizmalar tarafından iz miktarda ihtiyaç duyulan ağır metallerdir. Buldukları ortamda miktarları arttığı zaman, metallerin tüm canlılarda çeşitli fizyolojik, biyokimyasal ve genotoksik etkileri ortaya çıkmaktadır. Ağır metal konsantrasyonları mikrobiyal komüniteleri genel olarak iki farklı şekilde etkilemektedir. Bunlar; metabolik fonksiyonların inhibisyonu ve genetik materyalde hasardır. Ağır metallerin hücre membranının yapısı ve iyonların dağılımı, enzim aktivitesi ve proteinlerin denatürasyonu gibi çeşitli fizyolojik prosesleri inhibe etme özellikleri bulunmaktadır. Ağır metaller aynı zamanda genetik materyal üzerinde de hasara ve transkripsiyonun inhibisyonuna neden olmaktadır. Bu nedenle doğada ağır metal birikiminin azaltılması ve mevcut kirleticilerin ise toksik olmayan forma dönüşmesi yaşanabilir çevre için önemlidir. Ağır metallerin yoğun olduğu ortamlarda farklı direnç sistemleri geliştirerek yaşamlarını sürdürmeye devam eden mikroorganizmalar mevcuttur. Mikroorganizmalar tarafından ağır metallerin giderilmesi adsorbsiyon, kontaminantların çevreden uzaklaştırılması veya redüksiyonu aşamalarını içermektedir. Ağır metallerin mikroorganizmalar tarafından detoksifikasyonu mikroorganizmanın salgıladığı enzimler ve hücresel değişiklikler gibi kendi savunma sistemine bağlıdır. Bu enzim sistemleri genellikle oksidoredüktaz ve oksijenazları içermektedir. Mikroorganizmalarda metal direnç mekanizmaları; geçirgenlik bariyeri ile metalin hücre dışında tutulması, ağır metalin hücreden uzağa aktif taşıyım ile taşınması, ağır metalin hücre içinde çeşitli proteinler bağlanarak sitoplazmadaki diğer bileşenlerden ayrılması, hücre dışında protein bağlayarak toksik etkisinden korunma, hücrenin metal duyarlılığını azaltmak ve enzimatik detoksifikasyondur. Çalışmamızda ağır metallerin enzimatik detoksifikasyonu ve önemi derlenmiştir.

Anahtar Kelimeler; Ağır metal, ağır metal dirençliliği, detoksifikasyon

TELEGRAM UYGULAMASININ ÖĞRETİMDEKİ YERİ**Dr. Mehmet DUMAN**

*Düzce Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü, Düzce, Türkiye,
mehmetduman@duzce.edu.tr*

Özet: Bu çalışma, teknolojide önemli bir yer tutan, günlük hayatta çokça kullandığımız hatta 24 saatin neredeyse tamamında yanımızdan ayırmadığımız cep telefonu ve kişisel bilgisayarlarımızı kullanarak, sosyal medya ve haberleşme programları yardımıyla üniversite öğrencilerinin öğretim hayatını daha verimli hale getirebilmek üzerine gerçekleştirilen bir anket araştırması olup genel manada Telegram uygulaması ve alt dallarının bu verimi artırmadaki yeri ve önemi üzerinedir. Telegram uygulaması ile derslerin yönetimi ve öğrencilere hızlı ve etkin bir şekilde ulaşabilmenin yolları anlatılmış diğer bazı uygulamaları ile aralarındaki farklardan bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Telegram, öğretim teknikleri, ders yönetimi

IYRSC

MİKROBİYAL EKZOPOLİSAKKARİTLER (EPS) ve ÖNEMİ**Nurgül Sedef USLUER¹, Nermin SARIGÜL²**

1,2: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Burdur/Türkiye, nurgulsedefusluer@gmail.com, sarigul@mehmetakif.edu.tr

Özet: Ekzopolisakkaritler bazı mikroorganizmalar tarafından sentezlenen ve sentez sonrası hücre dışına verilerek hücreyi saran polimer yapılardır. Mikroorganizmayı sıcaklığa, UV ışınlarına, faj saldırılarına, fagositoza, antibiyotiklere, kurumaya, toksik bileşiklere ve osmotik strese karşı korurlar. Ekzopolisakkaritler üç grupta incelenebilirler; hücre yüzeyine kovalent bağlarla bağlı kapsüler polisakkaritler, hücre duvarı bileşeni olan lipopolisakkaritler, bağlı olmayan veya zayıf bağlanmış polisakkaritlerdir. Ekzopolisakkaritler çok çeşitli kullanım alanlarına sahiptirler. Gıda sanayisinde katkı maddesi kullanımını azaltmak ve viskoziteyi arttırmak amacıyla, atık suların temizlenmesinde, dere yatağı temizlenmesinde, kozmetik sanayinde ve ilaç sanayinde kullanılırlar. Probiyotik, heteropolisakkarit yapıda olan ekzopolisakkaritler ise antioksidan özellikleri gösterirler. Anti kanser, anti tümör, anti ülser özellikte olabilecekleri ortaya konmuştur. Yapılan çeşitli çalışmalarda ekzopolisakkaritlerin potansiyel kullanım alanları değerlendirilmiştir. Kanser tedavisinde anti kanser ajan olarak, gıda sanayinde ve süt sanayinde koruyucu ve kıvam arttırıcı özellikleri sayesinde katkı maddeleri olarak, su kirliliği ve sudaki ağır metallerin giderilmesinde berraklaştırıcı olarak kullanımı mümkündür. Üretim maliyetinin düşük olması, gıdalarda kullanıldığında insan sağlığına zararlı olmaması, kolay elde edilebilmeleri ekzopolisakkarit üretimi ve kullanımına olan ilgiyi arttırmaktadır. EPS üreten çok sayıda mikroorganizma bilinmektedir. *Bacillus spp.*, *Lactobacillus bulgaricus*, *L. helveticus*, *Lactobacillus brevis*, *Lactococcus lactis*, *Leuconostoc mesenteroides* ve *Streptococcus spp.* türleri EPS üreten mezofilik cinslerdir. *Streptococcus thermophilus* yoğurttan izole edilmiş EPS üreten bir bakteridir. *L. casei*, *L. acidophilus*, *L. brevis*, *L. curvatus*, *L. bulgaricus*, *L. helveticus*, *L. rhamnosus*, *L. plantarum* ve *L. Johnsonii* en çok bilinen Laktik asit bakterileridir. Süt ve süt ürünleri için kullanılmaktadırlar. *Alteromonas macleodii spp. fijiensis*, *Vibrio diabolicus*, *A. infernus* ve *Thermotoga maritima* termofilik mikroorganizma örnekleridir. *Halomonas ventosae* ve *Halomonas anticariensis* halofilik EPS ürettiği bilinen mikroorganizmalardır. Ekzopolisakkarit üreticisi mikroorganizmaların izolasyonu, identifikasyonu ile yeni üreticisi suşların elde edilmesi sağlık ve gıda alanında potansiyel kullanım alanları sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekzopolisakkarit, mikroorganizma, kullanım alanları

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE FİZİKSEL AKTİVİTE İLE AKILLI TELEFON KULLANIMI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Mert MİNAZ¹

¹ *Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Su Ürünleri Mühendisliği, Isparta, Türkiye*

¹ *Süleyman Demirel Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Isparta, Türkiye,
mertminaz@gmail.com*

Özet: Akıllı telefon bağımlılığı ve fiziksel inaktivite sıklıkla görülen önemli bir halk sağlığı sorunudur. Bu araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin akıllı telefon kullanım durumlarını, fiziksel aktivite düzeylerini ve bunlarla ilişkili faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Katılımcıların fiziksel aktivite düzeyleri ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Cinsiyetleri ile fiziksel aktivite seviyesi arasında anlamlı bir fark gözlenmiştir ($p<0,05$). Erkekler için fiziksel aktivite seviyesi kadınlardan daha yüksek bulunmuştur. Katılımcıların fiziksel aktivite seviyeleri ile VKI sınıfları ve eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Akıllı telefon kullanımı ile yaş arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,01$). Katılımcıların yaşları arttıkça akıllı telefon kullanım puanlarında bir azalma gözlenmiştir. Akıllı telefon kullanımı ile cinsiyet ve VKI seviyeleri arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($p>0,05$). Katılımcıların akıllı telefon kullanımı ile öğrenim düzeyleri arasında anlamlı bir fark gözlenmiştir ($p<0,05$). Gruplar arası farklar lisansüstü öğrencilerin ön lisans öğrencilerine göre daha düşük akıllı telefon bağımlılığına sahip olması ile ilişkidir. Çalışmanın temel amacı olarak akıllı telefon kullanımı ile fiziksel aktivite seviyesi arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($p>0,05$).

Anahtar Kelimeler: Fiziksel Aktivite, Akıllı Telefon, Bağımlılık

IYRSC

**DECONSTRUCTION THE CREATION: A CINEMATOGRAPHIC ANALYSIS OF
MOTHER(FILM)****Havva UZUNER***Pamukkale University in the department of English Language and Literature.*

Abstract: The aim of this paper is to analyze the destruction of the creation myth in the film Mother! (2017) directed by Darren Aronofsky. "In the beginning God created the heavens and the earth. Now the earth was formless and empty, darkness was over the surface of the deep and the Spirit of God was hovering over the waters. And God said, "Let there be light." and there was light." This is how the story of the world and existence begins. The film Mother! with its extraordinary style and post-modern presentation focuses on the story of the world and existence. In the film, traditional creation myth turns into a deconstructed story. The beginning and the end of the universe is told via Javier Bardem as God and Jennifer Lawrence as Mother with different events that their family lives. Thus macrocosmic structure of the universe is presented through by God and Mother Nature in the film through a deconstructed point of view.

Keywords: Mother, Deconstruction, Creation Myth, Film Analysis

IYRSC

VALIDATION OF METHOD FOR SIMULTANEOUS DETERMINATION OF BUCLIZINE AND MECLIZINE IN HUMAN URINE

İkbal Demet NANE¹, Y. Doğan DALDAL¹

*1Süleyman Demirel University, Faculty of Science and Literature, Department of Chemistry,
Isparta, Turkey*

Authors e-mails: ikbaldemetunlu@hotmail.com, daldal.dogan@gmail.com

Abstract: Buclizine and meclizine are antihistamine drugs. These drugs are used in the prevention and treatment of nausea, vomiting, and dizziness associated with motion sickness. In this study simple, efficient and selective reversed phase liquid chromatography (RPLC) method has been developed for the determination of buclizine and meclizine in human urine.

This study describes the combined effect of acetonitrile content and pH of the mobile phase on the retention behavior of buclizine and meclizine. The experimental region was selected in such a way that the retention factors of the antihistaminic drugs would stay within the limits $1 < k < 10$. RPLC technique was applied to the simultaneous determination of studied drugs in human urine. All chromatographic separation was carried out on Ascentis® RP-Amide (5 μ m, 150 x 4.6 mm) column at 37°C. In this study, experimental study was performed in 38:62 (%v/v) acetonitrile-water binary mixture medium. The flow rate of the mobile phase was 2 mL/min. In this study, the appropriate retention factor ($1 < k < 10$), selectivity ($\alpha \geq 1.15$), resolution ($R_s \geq 1.5$) and retention time were obtained. The improved method was linear over a concentration range of 6-12 μ g/mL for meclizine and 4-8 μ g/mL for buclizine, respectively. The accuracy of the method for the analysis of urine samples was determined by recovery experiments. The recovery of the developed method were found to be 99.560 % and 99.992 % buclizine and meclizine, respectively. No method for the simultaneous determination of these drugs in human urine was found in the literature.

Keywords: Buclizine, Meclizine, RPLC, Antihistamine, Method validation

IYRSC

**TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLERİN ANTİBAKTERİYEL ETKİNLİĞİNİN
ARAŞTIRILMASI VE TEKSTİL UYGULAMALARI****Numan HARİMDAR¹, Feyza AKARSLAN¹***¹Süleyman Demirel Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Tekstil Mühendisliği, Isparta.**fevzaakarslan@sdu.edu.tr*

Özet: Mikroorganizmaların insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri, kullanılan tekstil materyallerinin iletken rol oynayabilmesi ve tekstil materyalleri üzerine negatif etkileri sonucu antimikrobiyel tekstillere ilgi oldukça artmıştır. Bu alanda asırlardan beri kullanılan gümüş, bakır gibi ağır metallerin kullanımı oldukça yaygındır. Fakat son yıllarda, bu metallerin insan sağlığı ve çevreye karşı zararlı olabileceği endişelerinden dolayı çevre dostu ve doğal bitkisel antibakteriyel maddeler üzerine çalışmalar artmıştır. Bu çalışmada doğal ve çevre dostu olan tıbbi ve aromatik bitkiler üzerine yapılan çalışmalar incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Antibakteriyel, Tekstil, Tıbbi ve Aromatik Bitkiler

IYRSC

KAYA KÜTLELERİNDE RQD VE EKLEM SIKLIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİSİ**Mahmut SARI^{1,*}, Selçuk ALEMDAĞ², Aysel ŞEREN³***1Gümüşhane Ünivertesi, Jeofizik Mühendisliği Bölümü, Gümüşhane, Türkiye**2Gümüşhane Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Gümüşhane, Türkiye**3Karadeniz Teknik Üniversitesi, Jeofizik Mühendisliği Bölümü, Trabzon, Türkiye***1Email: msari@gumushane.edu.tr; 2Email: selcukalemdag@gumushane.edu.tr; 3Email: aysel.seren@gmail.com*

Özet: Kaya kütle sınıflama sistemlerinin belirlenmesinde girdi parametresi olarak kullanılan kaya kalite göstergesi (RQD) araştırma sondajı çalışmaları veya dolaylı olarak kaya kütlelerinden alınan eklem sıklığı ölçülerinden belirlenebilmektedir. Bu parametre Kaya kütlelerinin mühendislik özelliklerini belirlemede yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmada, Bayburt Kırklartepe barajı eksen yerinde Pulur Metamorfik kaya kütlelerinde açılmış 8 adet (280m) temel sondaj kuyusundan alınan karotlarda belirlenen RQD ve kaya kütlelerinden belirlenen eklem sıklığı parametreleri basit regresyon analizleri ile karşılaştırılmıştır. Yapılan çalışmanın temel amacı sondaj yapılamayan kaya kütlelerinin mühendislik özelliklerinden RQD parametresinin dolaylı olarak eklem sıklığı parametresinden belirlenebilmesidir. Parametreler arasında yapılan analizlerde en yüksek korelasyon katsayısı ($r=0.89$) üssel eşitlikle elde edilmiş olup, değişkenler arasındaki ilişki çok iyi ve negatif bir korelasyon gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca, Pulur metamorfik kaya kütlelerinde belirlenen RQD'nin artması ile eklem sıklığı değerlerinin azaldığı ve birbirini yüksek oranda denetlediği belirlenmiştir. Yapılan çalışma sonucunda, regresyon analizleri ile karşılaştırılan RQD ve eklem sıklığı parametrelerinden elde edilen üssel eşitlik ile Pulur Metamorfik kaya kütlelerinde araştırma sondajı yapmadan RQD parametresinin belirlenebileceği bir eşitlik üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pulur Metamorfik Kaya kütleleri, RQD, Eklem sıklığı, Regresyon analizleri

IYRSC

**DEPOLYMERIZATION OF POLYVINYLPIRROLIDONE BY HIGH SPEED
STIRRING****Ali AKYÜZ1*, Kazım KUMAŞ1, Onur İNAN1, Afşin GÜNGÖR2***1* Doç. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
aakyuz@mehmetakif.edu.tr**1Öğr. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
kkumas@mehmetakif.edu.tr**1Öğr. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
oinan@mehmetakif.edu.tr**2Prof. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi-Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
afsingungor@hotmail.com*

Abstract: Polyvinylpyrrolidone is a water-soluble non-ionic polymer. Polyvinylpyrrolidone is soluble in water and can also be dissolved in some organic solvents. It has a wide application area in industrial area such as cosmetics, food technology. It can be used with various drugs especially in the field of pharmacy. It is a valuable blood plasma volume enhancer when prepared in a given molecular weight range. Stirring is always used to prepare the polymer solutions. However, there is evidence in the literature that high speed stirring changes the solution properties of polymers. In this study, the polivinylpyrrolidone aqueous solution was stirring with the centrifugal apparatus for five different times at a high speed. The viscosity of the solutions was determined by the Ubbelohde viscometer.

Keywords: Polyvinylpyrrolidone, Depolymerization, High Speed Stirring

IYRSC

TESTING OF DIFFERENT ULTRASONIC POLYMER DEGRADATION MODELS

Ali AKYÜZİ, Kazım KUMAŞI, Onur İNANI, Afşin GÜNGÖR²*

1 Doç. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
aakyuz@mehmetakif.edu.tr,*

*1Öğr. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
kkumas@mehmetakif.edu.tr,*

*1Öğr. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
oinan@mehmetakif.edu.tr,*

*2Prof. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi-Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
afsingungor@hotmail.com*

Abstract: Ultrasound is widely used in the polymer industry. The effects of ultrasound on monomers, polymers and their properties, polymerization reactions are generally the basis for the use of ultrasound in polymer technology. In this study, ultrasonic polymer degradation data of hydroxyethylsulphoethyl cellulose in literature was tested with 5 different ultrasonic degradation models. The validity of these models was tested with 3 different molecular weight data.

Keywords: Ultrasound, polymer, degradation.

IYRSC

MİKROBİYAL KAYNAKLI BUZAĞI İSHALLERİNİN ÖNLENMESİNDE ANTİBİYOTİKLERE ALTERNATİF PRO- VE PREBİYOTİK İÇEREN YEM KATKI MADDELERİNİN KULLANILMASI

Osman KABA¹, Mehmet Ali BAL²

Özet: Süt sığırcılığında buzağı ölümleri işletmeleri ekonomik anlamda zor durumda bırakmaktadır. Yeni doğan buzağı ölümlerinin en başında ishal vakaları gelmektedir. Büyük çoğunluğunu sindirim sistemi kaynaklı mikroorganizmaların (bakteri, virüs) oluşturduğu bu ishallerin önüne geçmek için çok çeşitli koruyucu ve tedavi edici ilaç ve doğal yem katkı maddeleri kullanılmaktadır. Bunlardan, antibiyotiklerin kullanımı günümüzde tartışılır durumdayken, daha çok pre- ve probiyotik niteliğindeki yem katkı maddelerinin kullanımı daha çok tercih edilir hale gelmiştir. Bu araştırmada, prebiyotik amaçlı olarak maya (*Saccharomyces cerevisiae*) hücre duvarı ekstraktı ve elektrolit karışımı içeren D-Fuze® isimli ticari bir ürünün buzağı ishallerini önlemedeki etkinliği test edilmiştir. Farklı işletmelerde gözlemlenen ishalleri buzağılarda (n= 32) ishal etkenini tespit eden bir kit yardımıyla ishale sebep olan patojen etken veya etkenlerin tespitini müteakip hayvan başına günlük 10 gramlık dozlarda kullanılan bu ürün süt içerisinde çözülerek buzağılara verilmiştir. Araştırmada, buzağılardan *E. coli* (n= 11) kaynaklı ishale yakalananlardan D-Fuze® uygulamasını müteakip 10 tanesinin 1 gün içerisinde iyileştiği 1 tanesinin ise aşırı dehidrasyona bağlı olarak öldüğü tespit edilmiştir. *Cryptosporidium* kaynaklı ishale yakalanan buzağılarda da (n= 8) D-Fuze® tedavisini izleyen 2 gün içerisinde 7 tanesinin iyileştiği, 1 tanesinin ise öldüğü görülmüştür. Coronavirüs kaynaklı ishallerin sebep olduğu buzağılarda (n= 2) ise tedavi 5 gün sonra cevap vermiş ve buzağılar tamamen ishalden kurtulmuştur. Rotavirüs kaynaklı ishal görülen buzağıda (n= 1) D-Fuze® uygulamasını takiben 4 gün sonra iyileşme olmuştur. Coronavirüs ve Rotavirüs etkenlerinin beraber ishal oluşturduğu buzağılarda (n= 2) ise tedaviye başlanmasından 5 gün sonra ishal durumu sonlanmış ve buzağılar sağlıklarına kavuşmuşlardır. Coronavirüs, Rotavirüs ve *E. coli* etkenlerinin kombine ishal oluşturduğu buzağıda (n= 1) tedaviyi izleyen 5 gün içinde ishal kesilmiştir. Ancak, Coronavirüs, Rotavirüs ve *Gigardia* etkenlerinin kombine ishal oluşturduğu buzağıda ise (n= 1) D-Fuze® uygulaması sonuç vermemiş ve buzağı ölmüştür. Gıda kaynaklı olduğu düşünülen ve hiçbir mikrobiyal kaynak tespit edilemeyen ishalleri buzağılardan (n= 5) 4 tanesi D-Fuze® uygulamasına cevap verip, 2-5 gün içerisinde iyileşirken 1 tanesi ölmüştür. Araştırma sonuçları, doğal prebiyotik orijinli D-Fuze® kullanımının bakteriyel ve viral kaynaklı buzağı ishallerinde %88'lik başarıyla son derece güven verici alternatif bir tedavi yöntemi olduğunu göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Buzağı, D-Fuze®, ishal, prebiyotik

IYRSC

ÜLKEMİZDE *CYCLAMEN* L. (PRIMULACEAE) TİCARETİ**^{1*}Mehmet ÖZCOŞAR, ¹Necati Buluthan BULUT, ¹Yaren ÇOŞAR**

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü, Çakmar/Aydın
*mhmtozcosar@gmail.com

Özet: Siklamenler çok özel bitkilerdir. Çoğunlukla Akdeniz Bölgesi olmak üzere, Avrupa'nın güneyi, Asya'nın batısı ve Afrika'nın kuzeyinde doğal olarak yetişen Primulaceae (Çuhaçiçeğigiller) familyasından küçük bir cinstir. Türkiye, siklamen türleriyle diğer ülkelere fark atar: dünya çapında toplam 20 siklamen türünden 10'u ülkemizde yetişir, bunlardan 6'sı endemiktir. Bugün, bazı siklamen popülasyonları, diğer pek çok bitki gibi çeşitli tehditlerle karşı karşıyadır. Bunun sebeplerinden en büyüğü ise insan faktörüdür. İnsanlar kendi yaşam ihtiyaçlarına göre bu alanları tahrip etmişlerdir. Ayrıca, ormanlık alanların seyrekleşmesi ve yoğun otlatma baskısı da yetişme alanları bakımından uzun vadede bir tehlike olarak görülmektedir. Bu araştırmanın amacı Türkiye'nin süs bitkileri yönünden önemli bir potansiyelinin olması ve CITES'den alınan verilere göre *Cyclamen* bitkisinin bu bitkiler arasında ihracatta nasıl bir payı olduğunu incelemek ve yapılabilecek faaliyetleri ortaya koymaktır. Ülkemizde 1977-2018 yılları arasındaki *Cyclamen* ticaret verileri CITES veritabanı kullanılarak UNEP/WCMC tarafından karşılaştırmalı tablolama biçiminde sağlanmıştır. Veri seti, ihracatçı ve ithalatçı ülkeler tarafından bildirilen ve numune sayıları hakkında bilgi içeren ticarete dayanmaktadır. Türkiye *Cyclamen* bitkisinin ihracatını yapmaktadır. CITES'den alınan verilere göre 1977-2018 ihracat payı 52.212.512 adedi bulmuştur. İhracattaki en büyük pay ise 50.748.077 adet ile Hollanda ülkesine aittir. Hollanda ile birlikte 10 ülkeye *Cyclamen* bitkisinin ihracatı yapılmaktadır. İhracatta dönem dönem artış ve azalmalar olmuştur. İhracattaki bu dengesizlik getirilen kotaların, yaşam alanlarındaki tahribin büyük etkisi vardır. Ülkemiz dünyada 20 *Cyclamen* türünden 10'unu barındıran ve bu 10 türün 6'sının endemik olduğu çok değerli bir coğrafyadır. Ülkemizden *Cyclamen* ticareti 2018 yılı itibarıyla dünyada 10 ülkeye yapılmakta ve bu ülkelerden en büyük payı Hollanda almaktadır. Ülkemizde *Cyclamen* bitkisinin yetiştiği alanlar insanların kendi ihtiyaçlarına göre tahrip edilmiş gerekli önem gösterilmemiştir. Ayrıca, ormanlık alanların seyrekleşmesi ve yoğun otlatma baskısı da yetişme alanları bakımından uzun vadede bir tehlike olarak görülmektedir. Ülkemizin *Cyclamen* konusunda daha özenli çalışmaları bu bitkinin ihracatında önemli sonuçlar doğuracaktır.

Anahtar Kelimeler: *Cyclamen*, Süsbitkisi, İhracat, CITES

SÜREKSİZ ETKİLİ BİR LIENARD DENKLEMİNİN DİNAMİK ÖZELLİKLERİNİN ANALİZİ

Doç. Dr. Duygu ARUĞASLAN ÇİNÇİN¹, Nur CENGİZ²

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, Matematik, Isparta, Türkiye, duyguarugaslan@sdu.edu.tr

² Süleyman Demirel Üniversitesi, Matematik, Isparta, Türkiye, nurengiz@gmail.com

Özet: Bu çalışmada, klasik fizik ve kuantum fiziği, biyoloji, mühendislik, vb. gibi birçok alanda önemli bir rol oynayan Liénard tipi bir diferansiyel denkleme değinilmektedir. Literatürde ilk defa Liénard tipi bir denklem genelleştirilmiş parçalı sabit argüman (GPSA) [1] ile birleştirilmiştir. Bu kombinasyon, ilgili Liénard denklemine daha doğal bir yaklaşım sağlamaktadır. Liénard tipi denklemler kompleks fiziksel sistemlerin salınımını, radyo ve vakum tüp teknolojisinin gelişimini, vb. tanımlayabilmektedir. Bu yüzden, birçok bilim insanı tarafından bu denklemler yıllar boyunca geliştirilmiştir ve yoğun şekilde çalışılmıştır. Bu doğrultuda, bu gelişimi desteklemeyi hedeflemekteyiz. Bu gelişimi desteklemek amacıyla bu çalışmada GPSA'lı denklemin dinamik özellikleri Lyapunov-Krasovskii metodu tarafından araştırılmıştır. Denklem parametrelerine bağlı teorik sonuçlara ulaşılmıştır ve farklı parametre değerleri seçilerek sonuçlara ilişkin örnekler verilmiştir. Ulaşılan sonuçların görsellik kazanması için MATLAB paket programında yazılan kodlar yardımıyla, bu örnekler simülasyonlar tarafından desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Genelleştirilmiş Parçalı Sabit Argüman, Lyapunov-Krasovskii Metodu, Liénard Denklemleri, Kararlılık, Simülasyonlar

Teşekkür: Bu çalışma TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) 118F185 nolu proje ve kısmî olarak 118F161 nolu proje tarafından sağlanan destekle gerçekleştirilmiş olup yazarlar TÜBİTAK'a teşekkürü bir borç bilirlir.

[1] Akhmet, M.U. (2007). On the reduction principle for differential equations with piecewise constant argument of generalized type. J.Math. Anal. Appl., 336, 646-663.

GENELLEŞTİRİLMİŞ PARÇALI SABİT ARGÜMANLI, İKİNCİ MERTEBEDEN MEKANİK BİR SİSTEMİN NİTEL ANALİZİ

Doç. Dr. Duygu ARUĞASLAN ÇİNÇİN¹, Nur CENGİZ²

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, Matematik, Isparta, Türkiye, duyguarugaslan@sdu.edu.tr

² Süleyman Demirel Üniversitesi, Matematik, Isparta, Türkiye, nurengiz@gmail.com

Özet: Çalışmamızda, mühendislik ve fizik gibi alanlarda karşılaşılan problemlerin uygulamalarında büyük bir öneme sahip mekanik bir sistem, diğer bir deyişle yay-kütle sistemi, süreksiz bir argüman ile geliştirilmiştir. Bu süreksiz argüman, diğer bir deyişle, genelleştirilmiş parçalı sabit argüman (GPSA) [1], sistemin gelişimini gelişigüzel zaman aralıklarının seçimi ile incelemeye imkân vermektedir. Böylece, ilgili problemin uygulamaları daha gerçekçi bir yaklaşım ile ele alınabilecektir. Düşünülen mekanik sistemin uygulamaları, birçok konuyu kapsamına alabilmektedir. Örneğin, mühendislik uygulamalarında bir yapının titreşim problemleri ya da dış kuvvetlere tepkileri, taşıtların süspansiyonları, elektron mikroskoplarının hassasiyetine karşılık titreşimlerin izolasyonu gibi konular üzerine ilgiler, bu mekanik sisteme odaklanılmasına sebep olmaktadır. Buradaki titreşim problemleri ya da dış kuvvetler, rüzgâr, deprem gibi doğanın akışına bağlı olaylardan kaynaklanabilmektedir. Bu doğrultuda, problemlerin doğal akışa göre modellenmeleri büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla, çalışmamızda sapma argümanı olarak düşünülen parçalı fonksiyon, GPSA, bu önemle uyum içindedir. Sonrasında, bu mekanik sistemin kararlılığı Lyapunov-Krasovskii metodu ile araştırılmıştır. Böylece, aşikâr çözümün düzgün asimptotik kararlılığı için yeter koşullar elde edilmiştir. Araştırmamız, örnekler ve simülasyonlar ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Genelleştirilmiş Parçalı Sabit Argüman, Lyapunov-Krasovskii Metodu, Yay-Kütle Sistemi, Kararlılık, Simülasyonlar

Teşekkür: Bu çalışma TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) 118F185 nolu proje ve kısmî olarak 118F161 nolu proje tarafından sağlanan destekle gerçekleştirilmiş olup yazarlar TÜBİTAK'a teşekkürü bir borç bilirlir.

[1] Akhmet, M.U. (2007). On the reduction principle for differential equations with piecewise constant argument of generalized type. J.Math. Anal. Appl., 336, 646-663.

BACULOVİRÜSLERİN BİYOLOJİK MÜCADELEDE KULLANIMI VE BİYOTEKNOLOJİK ÖNEMİ

Mesut KURT *

**Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü, Aydın*

Özet: Artan dünya nüfusunun besin ihtiyacını karşılayabilmek için zararlılara karşı pestisitler kullanılmaktadır. Yoğun pestisit kullanımından kaynaklanan kalıntı zaman içerisinde kendini göstermiş ve pestisit kullanımı giderek sorgulanır bir hal almıştır. Doğayı ve tarım alanlarını korumak hem de ekonomik kazanç için biyopestisitlere ihtiyaç duyulmuştur. Bugüne kadar çok sayıda böcek virüsü izole edilmiş ve tanımlanmıştır. Biyolojik mücadele, zararlı böceklere karşı predatör veya parazit, bakteri, virüs, fungus, nematod ve protozoonların veya bunların çeşitli ürünlerinin kullanılmasıyla yapılmaktadır. Bu böcek patojenleri arasında virüsler, sahip oldukları avantajlardan dolayı biyolojik mücadelede kullanıma yoğunlukları bakımından öne çıkmaktadır. Virüsler arasında mikrobiyal mücadele etmeni olarak en çok baculovirüsler tercih edilmektedir. Böcek virüsleri son yıllarda zirai mücadele, moleküler biyoloji, gen ekspresyonu ve gen terapisi alanlarında tüm dünyanın ilgisini çeken, bilimsel çalışma materyalleri haline gelmişlerdir. Bu çalışmada kimyasal pestisit kullanımına ve zararlarına vurgu yapmak ile birlikte baculovirüslerin kullanım alanları ve biyoteknoloji alanındaki önemi değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Baculovirüs, biyolojik mücadele, biyoteknoloji, pestisit

IYRSC

**BAZI LAMİACEAE (BALLIBABAGİLLER) TÜRLERİNE AİT TERPENE
SYNTHASE PROTEİNLERİNİN BİYOİNFORMATİK VE FİLOGENETİK ANALİZİ****¹Fadime EFE, ¹Emre SEVİNDİK***¹Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü fadimeefe022@gmail.com*

Özet: Bu çalışmanın amacı, Lamiaceae (Ballıbabagiller) türlerinde terpene synthase proteinlerinin biyoinformatik programları ile filogenetik ve biyoinformatik analizlerini yapmaktır. Bu çalışmada toplam 6 bitki türüne ait terpene synthase protein dizileri NCBI (National Center for Biotechnology Information)'dan FASTA formatında alındı. Biyoinformatik analizlerde aminoasit sayısı, moleküler ağırlıkları, instabilite indeksi ve GRAVY değerleri ExPASy ProtParam uygulama sitesinde hesaplandı. Protein dizileri kullanılarak filogenetik analizler ve uzaklık matrisi MEGA 6.0 programı kullanılarak yapıldı. Terpene synthase proteinlerinin üç boyutlu yapısı PyMOL uygulama sitesinde oluşturuldu. Çalışma neticesinde Terpene Synthase proteinlerine ait amino asit sayısı 599/555, molekül ağırlığı 69905.12/64775.22, instability indeksi 51.52/37.53 ve GRAVY değerleri -0.458/-0.370 arasında çıkmıştır. Terpene Synthase proteinleri içeriğinde maksimum oranda Leu (%11,54) bulunurken, minimum oranda Cys(%0.34) olarak bulunmuştur. Protein dizileri kullanılarak oluşturulan filogenetik analizlerde neighbours joining ağacı 2 kladdan oluşmuştur. Uzaklık matrisinde, en düşük uzaklık 0.473 olmak üzere *Thymus vulgaris* ve *Lavandula angustifolia* arasında, en yüksek uzaklık 1.288 ile *Thymus Vulgaris* ile *Prunella Vulgaris* arasında çıkmıştır. Elde edilen filogenetik analizler geçmişte yapılmış çalışmalar ile karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak, Bazı bitki türlerine ait terpene synthase proteinleri kullanılarak yapılan biyoinformatik, filogenetik ve 3 boyutlu protein analizleri ile gelecekte yapılacak olan biyoinformatik ve filogenetik çalışmalara yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Lamiaceae, Terpene synthase, biyoinformatik, filogenetik analiz

IYRSC

**BAZI ROSACEAE (GÜLGİLLER) TÜRLERİNE AIT FENİLALANIN AMONYUM
LIYAZ (PAL) PROTEİNLERİNİN İN SILIKO ANALIZİ****¹Kemalcan OKAN , ²Emre SEVİNDİK**¹Adnan Menderes Üniversitesi Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü, kemalcanokan85@gmail.com²Adnan Menderes Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü

Özet: Bu çalışmada, bazı Rosaceae (Gülgiller) türlerinde bulunan fenilalanin amonyum liyaz proteinlerinin biyoinformatik araçlar kullanılarak in siliko analizi yapılmıştır. Çalışmada bazı Rosaceae (Gülgiller) türlerine ait fenilalanin amonyum liyaz protein dizileri FASTA formatında NCBI'dan alındı. Biyoinformatik analizlerde, aminoasit sayısı, moleküler ağırlıkları, instabilite indeksi ve GRAVY değerleri Expasy ProtParam programı ile hesaplandı. Protein dizileri kullanılarak filogenetik analizler ve genetik uzaklık matrisi MEGA 6.0 programı ile yapıldı. Fenilalanin amonyum liyaz proteinlerinin 3 boyutlu yapısı PyMOL programı kullanılarak gerçekleştirildi. Çalışma sonucunda fenilalanin amonyum liyaz proteinlerine ait aminoasit sayısı 714 ile 727, molekül ağırlığı 77704.50 ve 79300.33 Da arasında, instabilite indeksi 33.31 ve 34.85 arasında ve GRAVY değerleri -0.229 ve -0.177 arasında çıkmıştır. Fenilalanin amonyum liyaz proteinleri içinde ortalama maksimum oranda bulunan amino asit Leu (% 11.80) iken, minimum oranda ki amino asit Trp (% 0.55) olarak tespit edildi. Protein dizileri kullanılarak oluşturulan filogenetik analizlerde neighbours joining ağacı 2 büyük kladdan oluşmuştur. Klad 1 kendi içinde 2 alt gruba ayrılmıştır. Uzaklık matrisinde, en düşük uzaklık 0.009 ile *Prunus armenica* ve *Prunus salicina* arasında, en yüksek uzaklık 0.222 ile *Rosa chinensis* ile *Rosa rugosa* arasında çıkmıştır. Elde edilen filogenetik analizler geçmişte yapılmış çalışmalar ile karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak, Bazı Rosaceae türlerine ait fenilalanin amonyum liyaz proteinleri kullanılarak yapılan biyoinformatik, filogenetik ve 3 boyutlu protein analizleri ile gelecekte yapılacak olan biyoinformatik ve in siliko çalışmalara yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fenilalanin amonyum liyaz, Rosaceae, biyoinformatik, in siliko analiz

IYRSC

ROEMHELD SENDROMU ÜZERİNE BİR BAKIŞ**Ülkü BAYHAN¹, Acelva ŞİMŞEK²**

¹ Fizik Bölümü, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İstiklal Yerleşkesi (15030), Burdur, Türkiye, (ubayhan@mehmetakif.edu.tr)

² Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İstiklal Yerleşkesi (15030), Burdur, Türkiye, (acelya.makü@gmail.com)

Özet: Dr. Ludwig Roemheld 1920-1940'lar arasında yaptığı araştırmalarda beyin, kalp, akciğerler ve GI sisteminin kaynağının Vagus siniri olduğunu bulmuştur. Pnömogastrik sinir olarak da bilinen Vagus siniri, hem akciğerleri hem de mideyi sinir sistemine bağlar ve bu iki organ arasındaki sorunlar Roemheld Sendromunun oluşmasına neden olur. Roemheld Sendromu sonucu olarak bu sendromdan yakınan kişilerin şikayetlerine genellikle endişe ve depresyon eşlik eder[1]. Roemheld Sendromu zayıf üst bağırsak sağlığını kalp semptomlarına ve sıkıntılarına sebebiyet verdiği bir durumdur. Roemheld Sendromu semptomları olarak göğüste ağrı, taşikardi, bradikardi, aritmiya, zayıf görüş ve yorgunluk belirtileri görüldüğü teşhis edilmiştir[2]. Bu çalışmada Roemheld Sendromunun belirtileri ve bu belirtilerin ardından sendromdan kurtulmak için yapılması gerekenler hakkında derlenen genel bilgiler verilmiştir. Bu çalışma ile toplumda yeni teşhis edilen hastalık hakkında farkındalık yaratılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Roemheld Sendromu, Vagus Siniri, Kalp, Mide, Ritim Bozukluğu

IYRSC

GIDA ZEHİRLENMELERİ KONUSUNDA TÜKETİCİ FARKINDALIĞININ ÖLÇÜLMESİ

**Sena KÜÇÜKERDEM*, Damla BİLECEN ŞEN, Gülden BAŞYİĞİT KILIÇ, Merve
ŞENTÜRK**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, İstiklal
Yerleşkesi, 15030, Burdur-Türkiye, *senakucukerdem@gmail.com*

Özet: Bu çalışmanın amacı, tüketicilerin gıda zehirlenmeleri konusundaki farkındalık seviyesini belirlemektir. Veriler, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi'nde eğitim gören 100 öğrenci ile yüz yüze yapılan bir anketten elde edilmiştir. Tüketicilerin gıda zehirlenmeleri konusunda bilincinin belirlenmesi amacıyla geliştirilen 21 anket sorusuna, katılımcıların beş seçenekli önem ölçeği uyarınca cevaplamaları istenmiştir. Anket cevaplarının analizi için SPSS 16 paket programı kullanılmış ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak değerlendirilmesinde frekans dağılımları ve ki-kare testinden yararlanılmıştır. Bu çalışmanın en önemli bulgularına göre, ankete katılan öğrencilerin %73'ü, kişisel temizliğe dikkat ettiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %32,7'sinin çeşme sularını kesinlikle güvenli bulmadığı belirlenmiştir. İnşaat Mühendisliği öğrencilerinin %16'sı eğitim düzeyinin, gıda zehirlenmelerini etkilemediğini belirtmiştir. Mimarlık bölümü öğrencilerinin %24'ü gıda haberlerini takip etmediğini belirtmiştir. Sonuç olarak, bu çalışmanın ana bulguları panelistlerin çoğunun gıda zehirlenmeleri konusunda sınırlı ve yetersiz bilgiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle, gıda zehirlenmeleri ile ilgili tüketici bilincini artırmak için üniversite öğrencilerine çeşitli seminerler veya eğitimler verilmeli ve bu eğitimlerin başarılarını ölçmek için daha fazla anket çalışması yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Gıda zehirlenmesi, Tüketici farkındalığı, Anket

IYRSC

EKŞİ HAMUR ÜRETİMİNDE KULLANILAN LAKTİK ASİT BAKTERİLERİNİN TEKNOLOJİK ÖZELLİKLERİ

Hacer KAÇAR^{1*}, Gülden BAŞYİĞİT KILIÇ²

¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, İstiklal Yerleşkesi, 15030, Burdur- Türkiye, hcr.bsr.1996@gmail.com*

²*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, İstiklal Yerleşkesi, 15030, Burdur-Türkiye*

Özet: Ekşi hamur ekmeği hacimce uygun olması, etkili aroma ve hoş bir ekmeğin içi yapıya sahip olması ve raf ömrünün uzunluğundan dolayı tercih edilmektedir. Ekşi hamurun ve starter (başlatıcı) kültürlerin ekmeğin kalite özellikleri üzerinde pek çok iyileştirici etkisi olduğu tespit edilmiştir. Ekşi hamur fermantasyonunda heterofermantatif laktik asit bakterileri (LAB) büyük bir rol oynar. LAB'nin ürettiği asitlerin hamurun yoğrulma süresi üzerinde önemli etkisi vardır. Düşük pH'da hamurun yoğrulma süresi kısalır ve stabilitesi düşer, asitliğin artmasıyla küf gelişimi engellenir. Ekşi maya hamurunun florasında doğal olarak bulunan LAB'nin proteolitik aktiviteleri sonucunda hamur uzayabilirliğinin geliştiği ve dolayısıyla yoğurma süresinin kısaldığı belirlenmiştir. LAB tarafından üretilen EPS'ler, ekmeğin yapısını iyileştirir. LAB'nin ürettiği antifungal ve antimikrobiyal bileşikler sayesinde küf ve zararlı mikroorganizma gelişimi engellenebilir. Ayrıca ekşi maya hamurundan elde edilen ürünlerin reolojik ve duyu kalitelerinin daha iyi olduğu ve insan sağlığı için oldukça faydalı oldukları tespit edilmiştir. Bu çalışmada ekşi hamur formülasyonunda bulunan LAB'nin teknolojik özelliklerinin belirlenmesi ile ilgili derleme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekşi hamur, Laktik asit bakterisi, Teknolojik özellikler

IYRSC

GRAFEN OKSİT KATKILI AKIŞKAN KOMPOZİT REZİN SENTEZİ VE YÜZEY SERTLİĞİ ANALİZİ

Melike AĞAR¹ Banu E. TÜRKASLAN², Mustafa ÜSTÜNDAĞ³, S.Süha TÜRKASLAN⁴

^{1,2} Süleyman Demirel Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Kimya Mühendisliği Bölümü, Isparta, Türkiye
Agarmelike96@hotmail.com; banuturkaslan@sdu.edu.tr

³ Süleyman Demirel Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Makine Mühendisliği Bölümü, Isparta, Türkiye
mustafaustundag@sdu.edu.tr

⁴ Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye
suhaturkaslan@gmail.com

Özet: Son yıllarda, nanodoldurucu ve nanokümelere oluşan kompozit materyaller ilaç taşıyıcılar, protez parçaları, dental restoratif materyaller gibi pek çok biyomedikal alanda tercih edilmeye başlanmıştır. Özellikle grafen ve türevi malzemeler çok düşük miktarlarda nanodoldurucu maddesi olarak kullanıldığında, nanokompozitlerin özelliklerini iyileştirerek, farklı biyo-bileşikler için takviye malzemesi olarak ilgi çekmektedir. Geleneksel kompozitlere alternatif olarak geliştirilen kompozit rezin terimi mine ve dentin gibi sert dokuların restorasyonunda kullanılan doldurucularla güçlendirilmiş polimer sistemini tanımlamak için kullanılmaktadır. Bu çalışmada, akışkan kompozit rezin yüzey yapısında grafen oksit nanodoldurucu kullanılarak oluşturulan nanokompozitlerin mekanik özellikleri incelendi. Improved Hummers yöntemiyle sentezlenen grafen oksit (GO) in-situ ortamda akışkan kompozit rezine ilave edilerek ışıkla polimerize edildi. Sentezlenen GO yapısı XRD ve EDS cihazları kullanılarak karakterize edildi. Elde edilen GO katkı kompozit malzemenin yapısal ve fiziksel özellikleri Vicker's sertlik ölçümü ile gerçekleştirildi.

Anahtar Kelimeler: Grafen Oksit, Akışkan Kompozit rezin, Sertlik

IYRSC

**EPIGALLOCATECHIN-3-GALLATE AND TELOMERASE ENZYME
INTERECTION: A THEORETICAL STUDY****Ülkü BAYHAN¹, Fatma Kübra DÜZGÜN²**¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and Science Department of Physics**ubayhan@mehmetakif.edu.tr*²*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and Science Department of Molecular Biology and Genetics**fatmakubraduzgun@ogr.mehmetakif.edu.tr*

Abstract: Epigallocatechin gallate is a phenolic and antioxidant substance found in green and black teas produced from *Camellia sinensis* and has protective effect against chronic diseases due to this feature [1, 2]. EGCG has been reported to be cardioprotective in various pathologies such as diabetes [3]. It can also be used by prevention of obesity and prevention of weight loss, where EGCG can prevent adipose being made available by inhibition of angiogenesis [4]. It has been reported in the literature that EGCG can inhibit DNMT activity and can reactivate methylated silenced genes in cancer cells [5]. EGCG stimulates telomere degradation by inhibiting telomerase activity. Some clinical studies have demonstrated that treatment with EGCG inhibits tumor incidence and multiplicity in different organ areas such as liver, stomach, skin, lung, mammary gland and colon [6]. In this study, we have identified as a ligand epigallocatechin-3-gallate is thought to have effects with the telomerase was demonstrated. In calculation was used Auto Dock 4.0 MGL tools package [7]. It is very fast, provides high quality predictions of ligand conformations.

Keywords: Epigallocatechin gallate, *Camellia sinensis*, Green tea, Telomerase, Molecular Docking

IYRSC

**GANODERMANONDIOL AND TELOMERASE ENZYME INTERECTION: A
THEORETICAL STUDY****Ülkü BAYHAN¹, Bahtışen AKARÇAY²**¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and Science Department of Physics**ubayhan@mehmetakif.edu.tr*²*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and Science Department of Molecular Biology and Genetics**bahtisenakarçay@ogr.mehmetakif.edu.tr*

Abstract: Ganodermanondiol belongs to the class of basidiomycetes and is obtained from *Ganoderma lucidum*. Ganodermanondiol, an extract of melanogenesis inhibitor *Ganoderma lucidum*, is one of the most popular medicinal fungi in the World [1]. And tyrosinase exhibits inhibitory effects on fibroblast, against toxicity [2]. *Ganoderma lucidum* is used as food additive, cosmetics ingredient. It is also used in some whitening facial mask products on the market as ganodermanondiol has an inhibitory effects on melanogenesis. Little informaical exists that skin whitening effects can be dietly mediated [3]. In this study, we have identified as aligand ganodermanondial is tought to have effects with the telomerase was demonstated. In calculation was used Auto Dock 4.0 MGL tools package [4]. This program detect conformations that may not be previously noticed.

Keywords: Ganodermanondiol, *Ganoderma lucidum*, Tyrosinase, Telomerase, Molecular Docking

IYRSC

SAKIZ AĞACI (*PİSTACIA LENTISCUS* L. VAR. *CHIA*) VE İN VİTRO REJENERASYONU

Mazlum Umut KILIÇ¹, Hüseyin UYSAL²

¹ *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü, Aydın, Türkiye,
1912100101@stu.adu.edu.tr*

² *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü, Aydın, Türkiye,
huseyin.uyosal@adu.edu.tr*

Özet: Sakız ağacı, tıbbi aromatik bir bitki olup gövdesinin yaralanmasıyla elde edilen reçinesi için kültüre alınmaktadır. Ekonomik anlamda yetiştiriciliğinin yalnızca Sakız Adası'nın güneyinde yapıldığı bu kültür varyetesinin yaşadığı genetik erozyon ve kaybolan üretim kültürü karşısında son 30 yılda önemli adımlar atılmış; klon parkı ve sakız ağacı plantasyonları kurmak gibi eylemlerde bulunulmuştur. Ancak uzun yıllardır, yeterli sayıda anaç bitki olmayışı ve türün gösterdiği köklenme probleminden dolayı etkili bir kitlesel çoğaltım faaliyeti yapılamamıştır. Bu noktada doku kültürü uygulamaları gündeme gelmiştir. Yapılan çalışmalarda ağırlıklı olarak eksplant sterilizasyonu, sürgün proliferasyonu ile köklenme protokolleri optimize edilmeye ve türün orta ve uzun süreli genetik muhafazasına çalışılmıştır. Eksplant kaynağı olarak genellikle tohumlar ile sürgün uçları veya sürgün nodları birlikte kullanılmıştır. Sonuçlar, MS besi ortamının sakız ağacının in vitro rejenerasyonunda en başarılı ortam olduğunu ortaya koymaktadır. Konuyla ilgili yapılmış kapsamlı bir TÜBİTAK projesinde sakız ağacı tohumlarının in vitro olarak çimlendirilmesi/çoğaltılması, aksenik juvenil sürgünlerden mikroçoğaltım protokolü, juvenil sürgünler için mikroaşılama protokolü tanımlanmıştır. Ancak mevcut araştırmalar incelendiğinde, in vivo ortamda gelişmiş olgun bireylerden alınan vejetatif kısımların doğrudan mikroçoğaltımı başarılamamıştır. Bu husustaki en büyük problem, bitki materyallerinden salınan fenolik bileşikler sonucu eksplant ve ortam kararmasıdır. Sakız ağacının genetiksel yetiştiriciliğinde kullanılmayan aşılı çoğaltma metodu ve eksplant seçiminde tohum kökenli juvenil dokuların kullanılması ise tartışma yaratmaktadır. Bununla birlikte alt kültürlemeler sonucu artan oranda meydana gelen somaklonal varyasyonlar ve yine tohum kökenli bitkilerin cinsiyetinin erken dönemde belirlenemeyişi de aşılması gereken sorunlar olarak görünmektedir. Bu raporda, ilgili çalışmaların bir derlemesi sunulmuş ve gelecekteki çalışmalara yardımcı olmak için değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sakız ağacı, İn vitro, Rejenerasyon, Mikroçoğaltım, Mikroaşılama

THEORETICAL INVESTIGATION OF THE EFFECT OF EMPAGLIFLOZIN MOLECULE ON TELOMERASE ENZYME

Ülkü BAYHAN¹, Buse DOĞAN²

¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and Science, Department of Physics*

ubayhan@mehmetakif.edu.tr

²*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and Science, Department of Molecular Biology and Genetics*

busedogan@ogr.mehmetakif.edu.tr

Abstract: Telomeres, the regions of the protective DNA ends at the ends of chromosomes, and their length decreases in cell division. It was found that telomere length shortening was associated with cell aging, regeneration ability. In addition, telomere deficiency of Alzheimer's, Type-2 diabetes and cap disease has been reported to play an important role in studies [1,2]. Empagliflozin is a selective inhibitor of sodium glucose cotransporter 2 approved for type-2 diabetes. Empagliflozin acts by blocking the protein called sodium-glucose-co-transporter 2 (SGLT-2) in the kidneys. SGLT-2, blood is filtered through the kidneys, blood sugar is absorbed in to the bloodstream and prevents the excretion of urine. This substance blocks the protein, causing blood sugar (glucose) to be excreted in the urine and lowering blood sugar levels, which are very high due to type-2 diabetes. Failure of the pancreas to produce enough insulin to control blood sugar level and the body's own use of insulin effectively leads to type-2 diabetes. This results in high blood sugar levels. Empagliflozin is used to control diabetes. It reduces to blood sugar by removing excess sugar from the body [3,4]. In this docking study, the interactions between the enzyme empagliflozin and telomerase were investigated. Calculations was used AutoDock 4.0 MGLTolls package relationships [5]. It is very fast and good correlations between predicted inhibition constants and experimental ones.

Keywords: Empagliflozin, Type-2 Diabets, Bloodstream, Telomerase, Molecular Docking

DNA TAMİR MEKANİZMASI VE YAŞLANMA ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Bilge ZUBİ¹, Orhan YAVUZ²

¹*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji Ve Genetik Bölümü, BURDUR ,
bilgezubi@gmail.com*

²*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bilimsel ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi, BURDUR*

Özet: Yaşlanma, zaman geçtikçe hücrelerin ve dokuların deforme olmasıyla gerçekleşen bir süreçtir. Bu süreç oldukça kapsamlı ve karmaşık olduğu için tek bir mekanizmayla açıklanması olası değildir. Primer yaşlanma, yaşlanma serüvenine bağlı olarak doku ve hücrelerdeki yapısal bozulmadır. Sekonder yaşlanma ise, dış etmenler sebebiyle ortaya çıkar. Yaşlanmaya neden olan faktörlerden bahsederek; Telomeraz aktivitesinin sonlanması, mitokondriyal yaşlanma, programlanmış hücre ölümü (apoptozis), bellek hücresinin teşvik edilmesi, doku farklılaşması, fiziksel ve kimyasal yıkıcıların vücut hücrelerini yıpratması sayılabilir. Zamanla artan bu hasarların sonucunda bozulma, yaşlanma ve ölüm ortaya çıkmaktadır. Özellikle DNA hasarının yaşlanmanın başlıca sebeplerinden biri olarak kabul edildiği bilinmektedir. Genom bütünlüğü, farklı DNA hasarına neden olan çeşitli çevresel faktörler ile sürekli tehdit altındadır. Bu faktörlere, ultra-viyole ışınlar, X ışınları, kimyasal bileşikler örnek gösterilebilir. Hücreler karşılaştığımız tüm DNA hasarlarına farklı yollarla cevap verirler. Bir hücrede ağır DNA hasarı oluşmuşsa hücre apoptoza girer, bu şekilde DNA hasarından korunmuş olur. Ayrıca hücre DNA hasarını DNA tamir mekanizmalarıyla tamir edebilir. DNA tamir mekanizmaları; baz kesip çıkarma onarımı, nükleotid kesip çıkarma onarımı, hata okuma onarımı, yanlış eşleşme onarımı, çift zincir kırığı onarımı. Oluşan DNA hasarları replikasyon döngüsü sırasında tamir edilemez ise kontrolsüz hücre üremesi gerçekleşir. Kontrolsüz hücre üremesi DNA kararsızlığına neden olur. DNA kararsızlığı yaşlanma ve hücre ölümlerinin en önemli faktörlerinden biridir. Günümüzde artan DNA tamir çalışmaları sayesinde mekanizmalar gün yüzüne çıkarılmıştır fakat bu konudaki bilgiler yaşlanma kavramını tamamen çözmemiz için yeterli değildir. Bu nedenle şu an üzerinde durabileceğimiz nokta kaliteli yaşamdır. Yani yaşlanmayı durdurmak gelecekte anlaşılması ve uygulanması temenni edilen bir unsur olurken kişinin yaşam kalitesini arttırmak günümüz için en makul çözümdür.

Anahtar Kelimeler: Yaşlanma, Telomer, DNA, DNA Tamiri

AK ZAMBAK (*LILİUM CANDİDUM*) TOHUMLARINDAN ELDE EDİLEN EKSPLANTLARIN FARKLI KONSANTRASYONLARDAKİ BESİ ORTAMLARINDA GELİŞME PERFORMANSLARININ ARAŞTIRILMASI

Meltem Erdem¹, Hüseyn Uysal²

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tarımsal Biyoteknoloji, Aydın, Türkiye, mhmeltemerdem@hotmail.com

²Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tarımsal Biyoteknoloji, Aydın, Türkiye, huseyin.uysal@adu.edu.tr

1. GİRİŞ: Akzambak, *Liliaceae* (Zambak) familyasının *Lilium* cinsinden olan soğanlı bir bitki türüdür. Zambak familyasında bu cinse ait yaklaşık 110 kadar bitki türü bulunmaktadır. Türkiye’de ise Güneybatı Anadolu Bölgesi, İzmir, Balıkesir, Aydın, Muğla ve Antalya çevresinde yayılış göstermektedir. Zambak soğan ve tohum ile çoğaltılabilmekte olup genel olarak soğan ile çoğaltımı yapılmaktadır.

2. AMAÇ: Bu çalışma Akzambak tohumlarından elde edilen eksplantların sitokinin (BAP=6-benzylaminopurine) ve oksin (İAA=indole-3-acetic acid) hormonlarının farklı konsantrasyonlardaki besi ortamlarındaki gelişmelerinin araştırılması amacıyla yapılmıştır.

3. YÖNTEM: Akzambak tohumları sterilizasyon amacıyla öce %70’lik etil alkolle 30 saniye, sonra %20’lik çamaşır suyu (ACE) ile 10 dakika ve sonrasında steril su ile 3 kez durulanmıştır. Steril edilen tohumlar MS (Sigma-Aldrich, M5519) besi ortamında kültüre alınmıştır. Bitkiler 5-10 cm boya ulaştıklarında yaprak eksplantları alınarak BAP+İAA (0.0+0.0 mg/l, 0.1+0.0 mg/l, 0.5+0.0 mg/l, 0.0+0.5 mg/l, 0.5+0.5 mg/l, 0.5+0.1 mg/l, 0.1+0.5 mg/l) içeren ortamda her bir besi yeri için 5 petri ve her petride 10 eksplant olacak şekilde kültüre alınarak, sürgün ve kallus oluşumları takip edilmiştir.

3. BULGULAR: Araştırma sonucunda en yüksek sürgün oluşumu %62,5, kök oluşumu %8,3 ve soğan oluşumu %6,25 ile yalın besi ortamından sağlanmıştır. En yüksek kallus oluşum oranı ise 0,5 mg/l BAP ve 0,5 mg/l İAA oranlarında sitokinin ve oksin hormonlarının bir arada bulunduğu besi ortamından elde edilmiştir. Kallusdan sürgün oluşumu ise 0.1 mg/l BAP+0.5mg/l İAA oranlarında oksin ve sitokinin hormonlarını içeren besi ortamından sağlanmıştır. Genel olarak en yüksek başarı oranı %70,83 ile yalın besi ortamından sağlanmıştır.

SONUÇ ve TARTIŞMA:Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre Akzambak bitkisinde sürgün rejenerasyonu için hormon içermeyen ortamların, kallus rejenerasyonu için ise oksin ve sitokinin dengeli konumda içeren ortamların tercih edilebileceği söylenebilir. Ancak farklı oksin ve sitokinin hormonlarının ve farklı dozlarında denenmesi başarı oranını yükseltebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Akzambak, *Lilium candidum*, in vitro rejenerasyon

BÖCEK BİLİMİ CİNAYETLERİ AYDINLATMADA YARDIMCI OLUR MU ?**Ülkü BAYHAN¹, Ayça GÜLERMAN²***1Fizik Bölümü, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İstiklal Yerleşkesi (15030), Burdur , Türkiye**ubayhan@mehmetakif.edu.tr**2Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İstiklal Yerleşkesi (15030), Burdur, Türkiye**ayca.gulerman@icloud.com*

Özet: Entomoloji böcek biliminin genel adı olup böcekler üzerinde yapılan tüm bilimsel araştırmaları kapsar ve böceklerin tamamı, hayvan türlerinin % 80 'inden fazlasını oluşturur.[1]. Cesede ilk olarak sinekler geldiğinden ölüm zamanıyla ilgili en doğru bilgiyi verme potansiyeline sahip oldukları düşünülmektedir. Kişi öldüğü andan itibaren vücuda yerleşen sinekler yumurtalarını buraya bırakmaya başlarlar. Larva ve pupa evrelerini cesetten yardım alarak geçiren sinekler en son ergin evreye ulaşmaktadır[2]. Sineklerin bu davranışının cinayetlerin çözümünü kolaylaştırdığı literatürde mevcuttur. Bu çalışmada, cesedin bulunduğu yerdeki delillerin yetersiz olması durumunda aranan çözüm yollarından biri olan böceklerden faydalanma konusunda yapılan araştırmalar hakkında derlenen bilgiler tartışıldı.

Anahtar Kelimeler: Böcek, Böcek Bilimi (Entomoloji), Ceset, Cinayet

IYRSC

GÖLLER BÖLGESİNDE ÜRETİLEN ÇİĞ İNEK SÜTLERİNİN BAZI KALİTE ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Mesut ÇATAR, Yasin TUNCER

Süleyman Demirel Üniversitesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Isparta, Türkiye,

mesut_48mgl@hotmail.com, yasintuncer@sdu.edu.tr

Özet: Bu çalışmada Göller Bölgesinde üretilen çiğ inek sütlerinin bazı kalite özelliklerinin belirlenmesi, çiğ süt kalitesinin artırılması için mevcut durumun ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Ülkemizde 2017 yılından itibaren Ulusal Süt Konseyi çiğ süt taban fiyatı ile birlikte çiğ inek sütünün sahip olması gereken en düşük yağ ve protein oranını da açıklamıştır. Göller Bölgesinde yer alan 5 ilden(Burdur ili 3, Isparta ili 2, Afyon ili 2, Denizli ili 2 ve Antalya ili 1 adet süt toplama merkezi olmak üzere) toplam 10 adet süt toplama merkezinden, her ay 2 defa rastgele tarihlerde 12 ay boyunca çiğ süt örnekleri toplanmıştır. Bu örneklerde yağ, yağsız kuru madde, protein, su, pH, alkol testi, titrasyon asitliği, antibiyotik var/yok testi, toplam bakteri ve somatik hücre sayısı analizleri yapılmıştır. Çalışmada 12 aylık sürede toplamda 240 çiğ süt örneğinin her birinde 13 adet analiz olmak üzere toplamda 3120 analiz gerçekleştirilmiştir. Çiğ süt örneklerinin hiçbirinde antibiyotik kalıntısına rastlanılmamıştır. Burdur ilinde üretilen sütlerin pH, alkol testi ve titrasyon asitliği analizlerine bakılarak bölgedeki diğer illere göre asitlik olarak daha kaliteli olduğu tespit edilmiştir. Yağ, yağsız kurumadde ve protein analizlerinde ise Afyon ilinde üretilen sütlerin diğer illere göre daha yüksek değerlere ulaştığı ve sahip olduğu tespit edilmiştir. Isparta ilinde üretilen sütlerin toplandığı merkezlerin birisinde çiğ süt örneklerinin yıl boyunca ortalama toplam bakteri sayısı diğer toplama merkezlerine göre daha düşük tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göller Bölgesi, Çiğ inek sütü, Kalite özellikleri

IYRSC

ORGANİK ATIKLARIN KOMPOSTLAŞTIRILMASINDA BİYOKÖMÜR KULLANIMININ AMONYAK AZALTIMINA ETKİSİ

Umut BEKÇİ¹, İsmail TOSUN², Kamil EKİNCİ³

1Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye, umutbekci@sdu.edu.tr

2Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye, ismailtosun@sdu.edu.tr

3Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta, Türkiye, kamilekinci@isparta.edu.tr

Özet: Kentsel organik atıklar, genellikle hiçbir işleme tabi tutulmadan depolama tesislerine gönderilmektedir. Bu durum depolama sahalarının ekonomik ömürlerini azaltmakta ve yeni depolama alanlarına ihtiyacı artırmaktadır. Depolama tesislerine giden atık miktarını azaltmak ve atıkları değerlendirerek ekonomiye kazandırmak için çeşitli stratejiler geliştirilmiştir. Bunlar; kaynakta azaltım, yeniden kullanım ve geri dönüşümdür. Organik atıklar kompostlaştırma, çürütme ve yakma gibi birçok yöntemle geri dönüştürülebilmekte ve sonuçta farklı karaktere sahip faydalı ürünler elde edilebilmektedir. Kompostlaştırma işlemi organik atıkların aerobik veya anaerobik koşullar altında bozunarak daha az kompleks yapılara dönüştürülmesi ve stabil hale getirilmesi işlemidir. Azot, kompostlaştırma işlemi süresince pH, sıcaklık ve diğer faktörlere bağlı olarak amonyak gazı olarak ortamdaki uzaklaşır. Bu durum kompostlaştırma prosesi sonucunda elde edilecek nihai ürünün zirai açıdan kalitesini düşürmekte ve ayrıca amonyağın bir sera gazı olması nedeniyle hava kirliliğine ve iklim değişikliğine neden olmaktadır. Bu çalışmada kompost materyaline biyokömür ilave edilerek biyokömürün amonyak azotunu tutabilme kabiliyeti incelenmiştir. Kompost materyali olarak çim kırıntıları, büyükbaş hayvan gübresi, ağaç budama ve yemekhane atıkları kullanılmıştır. Çalışmada paslanmaz çelikten yapılmış, ısı yalıtımlı ve etkili hacmi 100 L olan sıcaklık kontrollü reaktörler kullanılmıştır. Kompostlama işleminde sıcaklıklar reaktörlerin 3 farklı noktasından otomasyon sistemi ile ölçülmüştür. Çalışma sonuçları biyokömürün kompost materyali için iyi bir amonyak absorbanı olduğunu, kontrol reaktörlerindeki amonyak salınımının biyokömür içeren reaktörlere göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Ayrıca tüm reaktörlerdeki amonyak salınımları mikrobiyal aktivitenin yavaşlamasına bağlı olarak zamanla azalmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kompost, Amonyak, Biyokömür, Amonyak Giderimi

AFET BİLİNCİ EĞİTİMİNİN SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN AFET FARKINDALIK DÜZEYLERİNE ETKİSİ: BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Arş.Gör. Gülhan ŞENⁱⁱ, Serhan AÇIKER, Eray CAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü, Araştırma Görevlisi, gulhansen@mehmetakif.edu.tr

Özet: Erken yaşlardan itibaren afetlere karşı farkındalık oluşturmak, toplumları tehdit eden afet risklerine karşı temel davranış ve becerilerini kazandırarak afetlere karşı dirençli toplumların var olmasına olanak sağlamaktadır. Bu nedenle, ilkökul döneminde afet bilincini oluşturmaya yönelik eğitimlerin müfredata eklenmesi de önemli bir adım olacaktır. Fakat öncesinde afet bilinci eğitimini derslerde verecek olan öğretmenlerin de afet farkındalıklarının yüksek olması gerekmektedir. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği 3. Ve 4. Sınıf öğrencilerinin afet farkındalık düzeylerini değerlendirmek ve verilen afet bilinci eğitiminin öğrencilerin afet farkındalık düzeylerine olan etkisini belirlemektir. Nicel araştırma yöntemlerinden tek gruplu öntest–son test deneysel desen kullanılmıştır. Örneklem hesaplamasına gidilmeyip tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. 2019 Nisan ayında 78 öğrenciyle yürütülen araştırmada veriler anket formu kullanılarak toplanmıştır. İlk aşamada öntest verileri toplanıp ardından afet bilincini geliştirmeye yönelik eğitim verilmiştir. Eğitim sonrasında aynı veri toplama aracı ile son test verileri de toplanmıştır. Nicel veriler istatistiksel olarak aritmetik ortalama ve ilişkili örneklem t-testi ile analiz edilmiştir. Afet bilincini ölçmeye yönelik hazırlanan soruların güvenilirliği yüksek düzeyde bulunmuştur (Cronbach's Alpha değeri:0,831). Katılımcıları %67,9'u kız öğrenciden, %32,1'i erkek öğrenciden oluşmaktadır ve yaş ortalaması 20.0±1.21 (min:20;Max:26) şeklindedir. Katılımcıların tamamına yakını afet farkındalık eğitimlerinin gerekli olduğunu ve afet eğitimlerinin ilkökul müfredatında yer alması gerektiğini düşünmektedir. İlişkili örneklem t-testi analizinin sonucuna göre, afet bilinci eğitimi katılımcıların afet farkındalık düzeylerini pozitif yönde arttırmıştır (t=-8,137; p=0,00). Afet farkındalık düzeyi ölçeği son test toplam puanların aritmetik ortalaması, ön test toplam puanların aritmetik ortalamasından daha yüksektir ($X_{\text{öntest}}=12,23 \pm 4,86$; $X_{\text{son test}}=17,94 \pm 3,26$). Bu çalışmada verilen afet bilinci eğitiminin, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin afet farkındalık düzeylerini arttırdığı ve verilen eğitimin de etkili olduğu görülmektedir. Bu nedenle afete dirençli toplumların oluşması için öğretmen adaylarına bu eğitimlerin verilmesi ve sıklaştırılması önem arz etmektedir.

Anahtar Sözcükler: Afet, Afet Yönetimi, Afet Bilinci, Afet Dirençli Toplum

ACIL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİNİN AFET TRIAJINA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜLMESİ: BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Arş .Gör. Gülhan ŞENⁱⁱⁱ, Eray CAN, Serhan AÇIKER

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü,
Araştırma Görevlisi, gulhansen@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Afetler, birçok insanın ölümü ve yaralanması ile sonuçlanan, erişilebilir kaynakların kısıtlı olduğu, kaynak-talep dengesinin bozulduğu ve zamanla mücadele edilerek bir an önce müdahale edilmesi gereken zorlu bir andır. Erişilebilir kaynaklar ile müdahale gücü arasında oluşan bu orantısızlık, afete müdahalenin her aşamasında triaj yapmayı zorunlu kılmaktadır. Özellikle gelecekte afetlerde görev alacak olan Acil Yardım ve Afet Yönetimi (AYAY) öğrencilerinin afet triajını doğru ve etik ilkelere uygun olarak yerine getirebilme donanımına sahip olması beklenmektedir. Çalışmanın amacı Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde okuyan AYAY öğrencilerinin afet triajına yönelik bilgi düzeylerini ve yeterliliklerini ölçmektir. Nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tipte bir araştırmadır. Veriler anket formu aracılığı ile yüz yüze görüşülerek Mart-Mayıs 2019 tarihleri arasında toplanmıştır. Anket formunun ilk bölümünde katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ve afet triajı etik ilkeleri bilgi düzeylerini değerlendirmeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde, 10 yaralı profilinin olduğu bir afet senaryosu yer almaktadır ve katılımcıların yaralıları triaj renk kodlarına göre sınıflandırması beklenmektedir. 220 anket çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların %64,5'i kız öğrenciden, %35,5'i erkek öğrenciden oluşmaktadır ve yaş ortalaması 20.6±1.62 (min: 18 ; Max:33) şeklindedir. Afet triajı etik ilkelerine yönelik 17 sorudan 12'sinin doğru cevaplanma yüzdeleri oldukça yüksektir. Yanlış cevaplar ise kıt kaynak kullanımı, afetlerde kardiyo-pulmoner resüsitasyon yapımı, zamanı doğru değerlendirme ve triajın tekrarlanması ile ilgili etik ilkelere yöneliktir. Katılımcıların afet senaryosunda yer alan yaralılara vermiş oldukları doğru triaj kararlarının % 42,3 ile %86,4 arasında değiştiği ve 10 yaralıdan 8'ine %50 üzerinde doğru triaj kararları verildiği tespit edilmiştir. Diğer iki yaralıdan siyah kod alması beklenen yaralıya katılımcıların %57,8'i aşırı triaj kararı verirken, sarı kod alması gereken diğer yaralıya ise %39,1'i yetersiz triaj kararı vermiştir. Katılımcıların afet triajı etik ilkelerine yönelik bilgi düzeyi yetersizdir. Ayrıca afetlerde yetersiz veya aşırı triaj kararları da etik problemlere yol açacağından afet triajının etik boyutu hakkında eğitimlerin artırılması gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: Afet, Afet Triajı, Afet Triajı Kararları, Afet Triajı Etik İlkeler

IYRSC

A RARE CASE SIMILAR TO AN ABDOMINAL MASS: TRICHOBEZOAR**Halil İbrahim TAŞDEMİR¹**

¹ Akdeniz University, Faculty of Nursing, Child Health and Nursing Department, Antalya, Turkey,
ibrahimtasdemir@akdeniz.edu.tr

Abstract: Bezoars are a mass formed by the accumulation of undigested substances in the gastrointestinal tract. Although the actual frequency is unknown, it is rare in children. Trichobezoar is seen especially in young adolescent girls with psychiatric or neurological problems. A seventeen-year-old girl who presented with abdominal pain, vomiting and weight loss of 2 months was referred to our clinic with deep anemia. Physical examination revealed a painless mass in the upper abdomen. Opaque abdominal tomography showed the presence of trichobezoar that completely filled the stomach. During laparotomy, trichobezoar, which was 705 g in weight and had a gastric shape, was completely removed, showing the duodenogastic extension and filling the stomach completely. Psychiatric evaluation revealed mild depressive disorder. The possibility of trichobezoar should be kept in mind when young girls with psychiatric problems present with gastrointestinal symptoms such as abdominal pain, vomiting, weight loss.

Keywords: Trichobezoar, Pediatric ileal obstruction, Vomiting

IYRSC

KIZILAY'DA GÖNÜLLÜ OLMAK**Deniz KESTEM***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi*

Özet: Kızılay ihtiyaç anında dayanışmanın, ıstırap anında eşitliğin, savaşın en kızgın anında insancılığın, tarafsızlığın ve barışın simgesidir.11 Haziran 1868'den beri karşılık gözetmeksizin birçok alanda insani yardım hizmeti veren Türk Kızılay'ının bünyesindeki kurumların işleyişi çok farklı alanlarda beceri gereksinimi duyar. İşlerliği ve verimi arttırmak, böylece daha çok sayıda ihtiyaç sahibine ulaşabilmek ancak Türk Kızılay'ı personeli ve gönüllülerinin sağladığı özveri ile mümkündür. Yapılan araştırmalarda kişilere “Hangi alanda gönüllü olmak istersiniz?” diye sorulduğunda afet alanında %27, kan alanında %28, gençlik alanında %17, ilk yardım alanında %11 ve eğitim alanında %14 oranında gönüllü olmak istedikleri yönünde cevaplar alınmıştır. Araştırma katılımcılarının çeşitli çevrelerden olduğu göz önüne alındığında Kızılay gönüllüsü olmanın mevki ya da sosyal statü ile ölçülebilir bir değer olmadığını söyleyebiliriz. Kızılay gönüllüsü olarak bizlerin en önemli motivasyon kaynağı dünyanın her yerine yardım eli uzatan Kızılay-Kızıllaç Hareketi'ne dahil olup hiç tanımadığımız insanların geleceğinde payımız olduğunu bilerek yaşamaktır. Bu çalışmada Kızılay'ın hizmet alanlarından ve gönüllülerin bu alanlardaki yerinden bahsedilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kızılay, Gönüllülük, İnsani Yardım

IYRSC

**AFETLERDE SOSYAL MEDYA OLARAK TWEETER'IN KULLANIMI VAN
DEPREMİ ÖRNEĞİ****Deniz KARABALIK***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi , Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,
dnz_kar14@hotmail.com*

Özet: Afet; insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, insanın yaşantısını ve eylemlerini durduracak veya kesintiye uğratacak, imkânların yetersiz kaldığı, doğa veya insan kaynaklı olaylara verilen genel bir isimdir. Afetin neden olduğu yıkım meydana geldiği yerde birçok problemleride beraberinde getirir. Bu problemlerden en önemlilerinden biride iletişimidir. Afet olduğu zaman planlı bir iletişim stratejisinin olması, hem can ve mal kaybını azaltmakta, hem de kuruluşun imajına, kimliğine, itibarına katkı sağlayarak gelecek zararların önüne geçmektedir. Afet ortamında oluşan kargaşadan mobil şebekelere birden yüklenilmesi iletişim ağlarının yavaşlamasına hatta çökmesine neden olmaktadır. Tweeter'ın herkesle iletişim kurabilme olanağını sağlamasından dolayı son yıllarda kullanım oranının artmasına ve Tweeter'ın önümüze yeni bir iletişim ağı olarak çıkmasına neden olmaktadır. Özellikle Türkiye'de Van depreminin ardından, Tweeter'da oluşan dayanışma bunun en büyük kanıtlarından biridir. Van depreminden hemen sonra Tweeter'dan depremden etkilenen kullanıcılar yaptıkları paylaşımlarla kısa sürede yardım ekiplerinin onlara ulaşmasını sağlarken ulusal ve uluslararası Tweeter kullanıcılarının başlattığı yardım kampanyaları ve yaptıkları çağrılarla büyük şirketlerin yardım kampanyalarına katılmalarına olanak sağlamıştır. Ancak bazı art niyetli kullanıcıların paylaşımları yardımların ulaşması gereken yerlere daha yavaş veya hiç ulaşamamasına neden olmuştur. Bu çalışma kapsamında özellikle Van depreminde, kullanıcıları tarafından örnek bir dayanışma emsali gösteren Tweeter platformunun olumlu ve olumsuz yönleri karşılaştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Tweeter, Van Depremi

IYRSC

TÜRKİYE’DE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE SANAL GERÇEKLİK UYGULAMASININ KULLANIMI: LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ANALİZİ

***Arş. Gör. Fatma Dilek TURAN, *Prof. Dr. Ayşegül İŞLER DALGIÇ**

**Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Antalya/TÜRKİYE
Fatmadilek_32@hotmail.com, gulisler@yahoo.com*

Özet: Sanal gerçeklik eğitim, sağlık, fen ve sosyal bilimler alanlarında kullanılan, bilime farklı bir bakış açısı getiren en güncel teknoloji temelli yaklaşımdır. Türkiye’de sanal gerçeklik uygulaması kullanılarak yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesidir. Tarama, Ağustos-Eylül 2019 tarihleri arasında, yıl sınırlaması olmaksızın, Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden tüm alanları kapsamı bakımından sadece “sanal gerçeklik” terimi ile gerçekleştirilmiş, böylelikle sanal gerçeklik uygulaması ile yapılan tüm alan ve bölümlerdeki tezlere ulaşılması hedeflenmiştir. Taramalarla 97 teze ulaşılmıştır. Örneklem sayısı 2-215 arasındadır. Tam metinleri kısıtlanan altı, özet ve tam metinleri kısıtlanan üç olmak üzere erişimi sağlanamayan toplam dokuz tez bulunmaktadır. Tezler yıllarına, türlerine, alan-bölümlerine göre üç şekilde gruplandırılmıştır. Yıllara göre dağılım incelendiğinde, konu ile ilgili ilk tezin 1996 yılında yapıldığı, yıllar ilerledikçe tez sayısının arttığı belirlenmiştir. Toplam tez sayısının yaklaşık yarısını (%53.6) son üç yılda yapılan tezlerin oluşturması durumu açıklamaktadır. Tez türlerine göre gruplandırıldığında sırasıyla yüksek lisans (%66), doktora (%23.7), tıpta uzmanlık tezleri (%11.3) izlemektedir. Alanlarına göre gruplandırıldığında ise sırasıyla fen bilimleri (%41.3), sağlık bilimleri (%26.8), sosyal bilimler (%18.5), eğitim bilimleri (%13.4) şeklinde dağılım göstermektedir. Eğitim bilimleri ve sosyal bilimlerde çalışmalar tüm bölümlere dengeli dağılmışken, fen bilimlerinde sıklıkla çalışılan alanın mühendislik-mimarlık, sağlık bilimlerinde fizik tedavi rehabilitasyon olması dikkat çekmektedir. En çok incelenen parametreler sağlık bilimleri alanındaki tezlerde bilgi, beceri (sıklıkla motor beceri) iken eğitim bilimleri alanındaki tezlerde bilgi, hafızadır. Ancak fen bilimleri alanında yapılan tezlerde dijital bir sanal gerçeklik ortamı oluşturulması hedeflenirken sosyal bilimler alanındakilerde ise sanal gerçekliğin sosyal yansımaları incelenmiştir. Yapılan tüm tezlerde ilk izlemde sanal gerçeklik teknolojisi etkin bulunurken, birden fazla izlem ile değerlendirilen tezlerde ilk izlemler etkin bulunmuş ancak izlemler boyunca etkinlikler arası fark bulunmamıştır. Türkiye’de yapılan tezlerde kullanılan sanal gerçeklik teknolojisinin standartlaştırılabilir ve erişilebilir bir prototip oluşturularak eğitimde fark yaratan bir yöntem haline gelmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanal gerçeklik, lisansüstü tez, sağlık, eğitim, sosyal, fen

IYRSC

KARŞILAŞTIRMALI SAĞLIK SİSTEMİ BULGARİSTAN – TÜRKİYE***Eda ARICI **Gülcihan Aybike DİLEK****Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü****Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO*

Özet: Gelişmekte olan ve geri kalmış ülkelerde nüfus artış hızı gelişmiş ülkelere oranla daha yüksektir. Bu durum ve diğer taraftan dünya kaynaklarının eşit şekilde kullanılmaması insanların her yerde aynı olanaklarla sağlıklı bir yaşam sürmelerini engellemektedir. Bu sebeple gelişmiş ülkelerde yaşayan insanların, sağlık hizmetlerinden yeterli sayıda sağlık personeli, hastane ve yatak kapasitesi, kamunun sağlık alanına yaptığı diğer yatırımlar vb. faktörler bakımından en yüksek seviyede yararlandıkları görülmektedir. Türkiye ve Bulgaristan sağlık sistemleri arasındaki temel fark, Sağlık Bakanlığının, sağlık hizmeti sunumunda üstlendiği roldür. Bulgaristan Sağlık Bakanlığı, birincil sağlık hizmeti sunumundan tamamen çekilmiş bu alanda sadece planlayıcı ve denetleyici bir görev üstlenmiştir durumdadır. Türkiye sağlık sisteminde ise Sağlık Bakanlığı her kademedede sağlık hizmetleri sunmaktadır ve birincil sağlık hizmetlerinin neredeyse tek sunucusudur. Bulgaristan Sağlık Bakanlığı, kaynakların yetersizliğinden dolayı sınırlı koşullarda sunduğu diğer hastane ve ikincil sağlık hizmetlerinden reform süreci içerisinde tamamen çekilmeyi hedeflemektedir. Ayrıca örgüt yapısı itibariyle Bulgaristan'da yerel sağlık hizmeti sunumu politikası izlenirken, Türkiye' de daha çok merkezîyetçi bir örgüt yapısı bulunmaktadır. Bulgaristan sağlık sisteminde pek çok sorunla karşı karşıyadır. Bunlardan bir kaç şunlardır; hastane hizmetlerinin sisteme tam olarak katılamamasından kaynaklanan hekimlerdeki memnuniyetsizlik, sağlık kurumlarındaki yaşam koşullarının yetersizliği, evrak bürokrasisi, halkın pratisyen hekimlere olan güvensizliği, denetimlerin yeterli yapılmaması, hizmet paketinin giderek küçülmesi örneğin primlerin üç taksitini ödemeyen kişilerin sağlık hizmetinden yararlanamaması, hastane acil servisinin ve hastane dışı acil sağlık hizmetlerinin ekipman, kapasite, personel sayısının yetersiz olması gibi sorunlar görülmektedir. Bu çalışmada Bulgaristan da yapmış olduğum erasmus yaz stajı hareketliliği kapsamında Bulgaristan sağlık sistemi ve Türkiye sağlık sistemi arasındaki farkları, gözlemlerime ve belirli kaynakların ışığında çalışmamda sizlere sunmaktayım.

Anahtar Kelimeler: Sağlık sistemi, Bulgaristan – Türkiye, farklılık

**OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLERİN
İSTİSMAR KONUSUNDAKİ FARKINDALIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ:
ORJİNAL ÇALIŞMA**

***Yeşim ZÜLKAR, *Selin SÖYÜNMEZ, *Fatma Dilek TURAN GÜRHOUPUR, *Ayşegül
İŞLER DALGIÇ**

**Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi*

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Özet: Otizm-spektrum-bozukluğu olan çocukların iletişim, bilişsel, sosyal gibi beceriler bakımından daha geride olması; istismardan korunmada savunmasız kalmasına neden olmaktadır. Otizm-spektrum-bozukluğu olan çocuğa sahip ebeveynlerin istismar konusundaki farkındalıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya, Ocak-Haziran 2019 tarihleri arasında Antalya’da bir özel rehabilitasyon merkezine kayıtlı, otizm-spektrum-bozukluğu olan çocuğa sahip 53 ebeveyn dahil edilmiştir. Veriler, oluşturulan anket formu ve Pekdoğan (2017) tarafından geliştirilen, “Ebeveynlere Yönelik İstismar Farkındalık Ölçeği” aracılığı ile yüz-yüze görüşmeler ile toplanmış, Akdeniz Üniversitesi’nin istatistik paket programı kullanılarak sayı, yüzdeler, dağılım ve ki-kare analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın yapılabilmesi için Akdeniz Üniversitesi Etik Kurulu’ndan yazılı onay, kurumdan gerekli yasal izinler ve ebeveynlerden aydınlatılmış onam alınmıştır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin %86,9’unun anne, %13,1’inin baba olduğu belirlenmiştir. Otizm-spektrum-bozukluğu olan çocukların %75,5’inin orta ve ağır mental retardasyon olduğu belirlenmiştir. Ebeveynlerin %41,5’i çocuk hakları hakkında bilgilerinin olmadığını ifade ederken, istismarı bir cümle ile açıklayınız sorusunda %96’sı sadece cinsel istismardan bahsetmişlerdir. Ebeveynler en riskli kişileri yabancı (%92,5), tanıdık (%47), akraba (%40) ve en riskli yerleri de sokak (%75,5), okul-egitim merkezleri (%68), toplu taşıma (%55) olarak belirtmişlerdir. Ebeveynler istismarın en önemli risk faktörlerini ise alkol-madde kullanımı (%87), ailenin bu konudaki yetersiz bilgisi (%75,5), çocuğun mevcut zihinsel yetersizliği (%75,5) ve aile yapısı (%60) olarak açıklamışlardır. İstismarın önlenmesinde en önemli gördükleri meslek grupları polis (%79,2), psikolog (%77,4), öğretmen (%68) iken, istismar durumunda hangi yola başvurursunuz sorusuna %90,2’si polis cevabını vermiştir. Ebeveynlerin “Ebeveynlere Yönelik İstismar Farkındalık Ölçeği” toplam puanları min. 36, max. 81 iken, ölçek toplam puan ortalamaları (4.09±0.70) puan olarak bulunmuştur. Ayrıca mental retardasyon ile istismar puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu (p<0.05) sonuç olarak mental retardasyon düzeyi arttıkça, istismar puanlarının arttığı belirlenmiştir. Ebeveynlerin istismar puanları yüksek, bilgileri yetersizdir. İstismarda riskli yerler arasında eğitim kurumlarını sokak kadar riskli bulmaları, riskli kişiler arasında tanıdık-akrabaları yabancılar kadar riskli bulmaları, istismarın önlenmesinde en önemli meslek grupları arasında sağlık alanının olmayışı oldukça çarpıcıdır.

Anahtar Kelimeler: Otizm, çocuk, ebeveyn, istismar, farkındalık

EPİLEPSİ HASTALIĞI OLAN ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLERİN İSTİSMAR KONUSUNDAKİ FARKINDALIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: ORJİNAL ÇALIŞMA

***Selin SÖYÜNMEZ, *Yeşim ZÜLKAR, *Fatma Dilek TURAN GÜRHOPIUR, *Ayşegül
İŞLER DALGIÇ**

**Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi*

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Özet: Epilepsinin beklenmedik nöbetlerle karakterize doğası, çocuğun istismardan korunmada savunmasız kalmasına neden olmaktadır. Epilepsi hastalığı olan çocuğa sahip ebeveynlerin istismar konusundaki farkındalıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya, Ocak-Haziran 2019 tarihleri arasında Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Çocuk Nöroloji Polikliniğine başvuran, epilepsi hastalığı olan çocuğa sahip 117 ebeveyn dahil edilmiştir. Veriler, oluşturulan anket formu ve Pekdoğan (2017) tarafından geliştirilen, “Ebeveynlere Yönelik İstismar Farkındalık Ölçeği” aracılığı ile yüz-yüze görüşme ile toplanmış, Akdeniz Üniversitesi istatistik paket programı kullanılarak sayı, yüzdelik dağılım, ki-kare analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırma için Akdeniz Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan yazılı onay, kurumdan yasal izin, ebeveynlerden aydınlatılmış onam alınmıştır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin %88,6’sının anne, çocukların yaklaşık %85’inin ağır ve orta mental retarde olduğu belirlenmiştir. Ebeveynlerin 53,8’i çocuk hakları hakkında bilgilerinin olmadığını ifade ederken, istismarı bir cümle ile açıklayınız sorusunda %94,3’ü sadece cinsel istismardan bahsetmişlerdir. Ebeveynler riskli kişileri yabancı (%91,5), tanıdık (%87), aileden (%33) ve riskli yerleri de sokak (%85,5), düğün-cenaze gibi kalabalık ortamlar (%66,2), misafirlik (%59,6), okul-eğitim merkezleri (%54,8), toplu-taşıma (%52) olarak belirtmişlerdir. Ebeveynler istismarın önemli risk faktörlerini ise alkol-madde kullanımı (%94), çocuğun mevcut zihinsel yetersizliği (%87,5) ve ailenin bu konudaki yetersiz bilgisi (%85,5) olarak açıklarken, aile yapısına bağlı olmadığını ifade etmişlerdir. İstismarın önlenmesinde önemli gördükleri meslek grupları polis (%83,2), psikolog (%81,4) iken, istismar durumunda hangi yola başvurursunuz sorusuna %96,7’si polis cevabını vermiştir. Ebeveynlerin “Ebeveynlere Yönelik İstismar Farkındalık Ölçeği” toplam puanları min. 44, max. 86 iken, ölçek toplam puan ortalamaları (4.39±0.63) puan olarak bulunmuştur. Ayrıca mental retardasyon ile istismar puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu (p<0.05), mental retardasyon düzeyi arttıkça, istismar puanlarının arttığı belirlenmiştir. Ebeveynlerin istismar puanları yüksek, bilgileri yetersizdir. İstismarda riskli yerler arasında düğün, cenaze, misafirlik Türk kültüründe önemli eylem ve ortamların yer alması, güven kırıcı hatta kan dondurucu niteliktedir. Ayrıca eğitim kurumlarını riskli bulmaları, istismarın önlenmesinde hemşireliğin hatta hiçbir sağlık profesyonelinin yer almayışı oldukça çarpıcıdır.

Anahtar Kelimeler: Epilepsi, çocuk, ebeveyn, istismar, farkındalık

VETERİNER ÜROLOJİK ACİLLERE YAKLAŞIM

Kürşad YİĞİTARSLAN¹, Sırrı AVKI¹, Osman AKKUŞ²

1 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi AD, Burdur, Türkiye, yigitarslank@gmail.com, sirriavki@hotmail.com

2 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Burdur, Türkiye, osman.198.0a21@gmail.com

Özet: Acil üroloji vakaları, veteriner acil uygulamaları arasında sık karşılaşılan patolojilerdir. Travma, zehirlenme veya spesifik ürolojik hastalıklar gibi geniş bir etiyojiye sahiptirler. Bu makalede, evcil hayvanlarda gözlenen üriner obstrüksiyon, böbrek hastalıkları, akut böbrek yaralanması ve kronik böbrek yetmezliği gibi patolojilerde acil klinik yaklaşımlar hakkındaki güncel bilgiler, tanısal süreçler ve tedavi alternatifleri ön plana çıkarılarak derlendi.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi, veteriner, üroloji, acil yaklaşımlar.

IYRSC

VETERİNER CERRAHİDE ALTERNATİF TEDAVİ: AKUPUNKTUR**Candemir ÖZCAN¹, Kürşad YİĞİTARSLAN¹, Ahmet Bilgehan BİLGE²**

*1 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi AD, Burdur, Türkiye,
candemirozcan@gmail.com, yigitarslan@gmail.com*

2 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Burdur, Türkiye, bilgehan.bilge1010@gmail.com

Özet: Akupunktur, tamamlayıcı tıp uygulamalarının en bilinen yöntemlerinden bir tanesi olmakla birlikte Orta Asya ve Çin bölgesinde yaklaşık 5000 yıldır uygulanmaktadır. Bilimsel bir yöntem olarak kabul edildikten sonra Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından endikasyonları belirlenmiştir. Ayrıca Birleşik Devletler ve Avrupa başta olmak üzere Dünya'nın birçok ülkesinde yaygın olarak kullanılmaktadır. İsviçreli veteriner hekimler, WHO'nun "etlerdeki antibiyotik kalıntıları, bakterilerin direnç kazanmasını kolaylaştırıyor" uyarısının ardından, çiftlik hayvanlarında kullanılabilecek alternatif ilaçlara yönelmiş; bu amaçla da İsviçre'de bir işletmede, ineklere antibiyotik yerine akupunktur tedavisi uygulamaya başlamışlardır. Akupunktur tedavisinde, belirli akupunktur noktalarının akupunktur iğneleri ile uyarılması gerekmektedir. Etkiyi güçlendirmek amacıyla batırıldıktan sonra iğnelere elektriksel uyarı da verilebilmektedir. Yapılan çalışmalarda elektroakupunkturun vaskülarizasyonu uyarıcı etkisi, akupunktur ile analjezik etkinin nasıl ortaya çıktığı ve nasıl bir mekanizma ile bu etkileri sağladığı gibi birbirinden farklı konular araştırılmaktadır. Bu derlemede, akupunkturun veteriner cerrahide kullanım alanları ve etki mekanizmaları hakkındaki bilgiler ele alındı.

Anahtar Kelimeler: Veteriner cerrahi, akupunktur, akupunktur noktası, meridyen.

IYRSC

ERASMUS+ HAREKETLİLİK FAALİYETLERİNİN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: MAKÜ ÖRNEĞİ

¹Sibel ŞENTÜRK, ²Efe GENÇLER, ³Berfin Vesile SARI

*1Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu,
sibelsenturk@mehmetakif.edu.tr*

*2Hemşirelik IV. Sınıf Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu,
efegencler@hotmail.com.tr*

*3Hemşirelik IV. Sınıf Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu,
berfinvsari@hotmail.com*

Özet: Erasmus+ Öğrenci Değişim Programı, uluslararası ortaklık ve işbirliğini, eğitimde fırsat eşitliğini yaygınlaştırma, eğitimin niteliğini yükseltme, bunları gerçekleştirirken çok kültürlülüğe önem verme, ırkçılığa ve yabancı düşmanlığına karşı mücadele etmeyi, farklı kültürler ve yaşam biçimlerine karşı toleranslı yaklaşabilme becerisini, ortak demokratik değerleri geliştirmeyi, karşılıklı bilgi aktarımını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, Erasmus+ hareketlilik faaliyetlerinin öğrenciler üzerindeki etkilerini belirlemektir. Tanımlayıcı tipteki bu çalışmanın evrenini, 18 Mart-24 Haziran 2019 tarihleri arasında MAKÜ Erasmus Ofisinde kaydı olan ve 2014-2018 yılları arasında Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Erasmus+ Öğrenci Öğrenim Hareketlilik Programından yararlanmış olan tüm öğrenciler, örneklemi ise çalışmanın yapıldığı tarihlerde link üzerinden gönderilen anketi dolduran, çalışmaya katılmayı kabul eden ve ulaşılabilen 130 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri; araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan anket formu kullanılarak toplanmıştır. Çalışma için etik kurul, kurum izni ve öğrencilerden de link üzerinden onamları alınmıştır. Verilerin analizi SPSS 21.0 paket programında tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %56,9'u 20-22 yaş aralığında, %55,4'ü kız, %35,4'ü 3.sınıf, %45,4'ü güz döneminde gittiğini, %58,5'i Polonya'ya gittiğini, %75,4'ü üniversite yurdunda kaldığını belirtmiştir. Erasmus+ değişim programlarında öğrencilerin %47,7'si maddi sıkıntılar, %31,5'i ırk ayrımcılığı konularında sıkıntı yaşadığını, %80,8'i sosyal/kültürel anlamda kazanım elde ettiğini, %95,4'ünün yeni insanlar ve kültürleri tanıma isteğinin Erasmus+ öğrencisi olma kararını etkilediği, üniversiteyi seçmede %59,2'sinin dil öğrenme, %61,5'inde yaşamın ucuzluğunun etkili olduğu, %32,3'ünde Erasmus+ programının beklediğinden iyi çıktığı, %83,1'inin tekrar Erasmus+ programına başvurmak istediği belirlenmiştir. Çalışma sonucuna göre, Erasmus+ Öğrenci Değişim Programı ile Avrupa'da öğrenim görmüş öğrencilerin, özellikle akademik anlamda gelişimlerine katkı sağladığı, yabancı dillerini geliştirdikleri, farklı ülkeler görme imkanına kavuştukları, yeni arkadaşlar kazandıkları ancak hibe miktarının yetersizliği ve ırkçılık sorunu yaşadıkları saptanmıştır. Erasmus+ Öğrenci Değişim Programlarının öğrencilerin üniversiteye başladıkları ilk günlerde tanıtımlarının yapılması ve katılımlarının sağlanması konusunda motive edilmeleri önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Erasmus+, Erasmus+ Hareketliliği, Öğrenci.

VETERİNER NÖROLOJİDE GÜNCEL TEDAVİ: OZON**Kürşâd YİĞİTARSLAN¹, Candemir ÖZCAN¹, Doğukan POLAT¹**

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi AD, Burdur, Türkiye, yigitarslan@gmail.com, candemirozcan@gmail.com, polat0923@gmail.com

Özet: Avrupa, Çin, Japonya, Hindistan ve Afrika'da kronik ağrılarda antioksidan, antiinflamatuvar ve analjezik etkisinden dolayı yaygın olarak kullanılan ozon, nörolojik hastalıklarda gittikçe önem kazanan bir tedavi yöntemi hâline gelmektedir. Beyinde oksijen kaynağının tükenmesi ve venöz yetmezlikle birlikte seyretmesi ciddi dejeneratif nörolojik hastalıklarla ilişkilendirilmektedir. Bu sebeple beyindeki oksijen kapasitesini yükseltmek ve kronik oksidatif stresi azaltmak amacıyla da kullanılmaktadır. Ayrıca; sitokrom-c-oksidadz enzim değerindeki düşüklük nörolojik hastalıklarda oksidatif stres artışına sebep olmaktadır. Majör otohemoterapiden bir saat sonra bu enzimin artış gösterdiği bildirilmekte ve ozon uygulamasının yangısal ve dejeneratif nörolojik hastalıkların tedavisinde çok kullanışlı olabileceği ifade edilmektedir. Bu çalışmada, ozonun veteriner nörolojide kullanım alanları ve etki mekanizmaları hakkındaki bilgiler ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Veteriner cerrahi, nöroloji, ozon terapi.

IYRSC

SITMADAN KORUNMA YOLLARI ADLI BİR ÇALIŞMA**Mesut DOĞANER***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü,
Lisans Öğrencisi. mesutdoganer@gmail.com*

Özet: Bu çalışmada, dünyada eradike çalışmaları devam eden fakat tam anlamıyla eradike edilemeyen sıtma hastalığı ele alınmıştır. Ülkemizde ise sıtma, sağlık bakanlığının yaptığı çalışmalar sonucu eradike aşamasına gelmiştir. Ancak halen yurtdışı kaynaklı vakalar tespit edilebiliyor. Dünyada her yıl yüzbinlerce can alan hastalığın ülkemizde de tekrar yayılma riski devam ediyor. Bu yüzden sıtmadan korunma yolları ve kontrolü ön plana çıkıyor.. Sıtmanın endemik olduğu ülkelere gidenler, paraziti oradan alarak hastalığa yakalanabiliyor. Her yıl ortalama 200-250 yurtdışı kaynaklı sıtma vaka bildirimini oluyor. Biz bu vakaların arasında nasıl yer almayız bunun yollarını inceledik. Bu çalışmayla gelecek yıllarda ülkemizde görülebilecek ciddi sıtma vakalarından korunma yollarının ön plana çıkmasını ümit ediyoruz.

Anahtar Kelimeler: Eradike, sıtma, korunma yolları

IYRSC

KIZILAY BÜNYESİNDEKİ GENÇLİK TEŞKİLATI OLAN GENÇ KIZILAY'IN FAALİYETLERİ

Elçin ÇEVİKBAŞ*

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü Lisans Öğrencisi, elcincvkbas@gmail.com*

Özet: Çalışmaları ve üstlendiği benzersiz misyonuyla önemli bir yere sahip olan Kızılay, Osmanlı Devleti döneminde kurulmuştur ve günümüzde Türkiye Kızılay Derneği adıyla faaliyetlerini sürdürmektedir. Kızılay'ın bünyesindeki gençlik teşkilatı, tüm dünyada Kızılay örgütlenmelerinde olduğu gibi en önemli kollardan biri olup, Kızılay'ın çocuklar ve gençlerin eğitim, sağlık, gelişim ve diğer ihtiyaçlarıyla ilgili oldukça etkin görevler üstlenmektedir. Bu ihtiyaçlarla ortaya çıkan faaliyetlere birkaç örnek verecek olursak; Kar tanesi sevgi evleri sosyal hizmet projesi, okul projeleri, gençlik fuarları-festivalleri, yurtdışı gönüllü görevlendirmeleri, kurban vekalet kampanyası, sosyal hizmet faaliyetleri ve farkındalık, Türkiye'nin kan kaybına dur diyelim, gençlik kampları, akran eğitmen eğitimleri gibi faaliyetlerdir. Türkiye Kızılay'ı bu faaliyetleri 7 temel ilkesi kapsamında gerçekleştirmektedir ve bu ilkelere bağlı kalarak gençleri Genç Kızılay çatısı altında toplamayı hedeflemektedir. Bu temel ilke ise; insanlık, ayırım gözetmemek, tarafsızlık, bağımsızlık, gönüllü hizmet, birlik, evrenselliştir olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu ilkeler kapsamında Genç Kızılay aslında gençlere birçok olanak, imkan ve projeler sağlayarak onların hayata kazandırılıp aktif olmalarını, sorumluluk almalarını, kötü alışkanlıklardan ve davranışlardan uzaklaşmalarını amaçlamaktadır. Fakat günümüzde Genç Kızılay'ın yapmış olduğu bu faaliyetlerin neler olduğu ve nasıl katılım sağlanacağı gençler tarafından pek fazla bilinmemektedir. Dolayısı ile bu derlemenin amacı; Genç Kızılay kapsamında yapılan her türlü faaliyeti gençlere anlatmak olup bu faaliyetlerin nasıl organize edildiğini ve gençlerin bu faaliyetlere nasıl katılabileceğini kapsamlı bir şekilde ele almaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Kızılay Derneği, Genç Kızılay, Gönüllü Hizmet, Kızılaycılık Faaliyetleri, Kızılay Hizmetleri

IYRSC

ACİL SERVİSE YANIK İLE GELEN HASTAYA YAKLAŞIM: OLGU SUNUMU**Ebru KURTOĞLU, Dr. Öğr.Üyesi Ebru KARAZEYBEK***Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı**E-posta: ebru.0767@outlook.com, ekarazeybek@gmail.com,*

Özet: Isı, elektrik, kimyasal maddeler ile meydana gelen doku harabiyetine yanık denir. Bu olgu sunumu acil servise yanık ile başvuran olgularda yapılması gereken tedavi ve bakımın incelenip planlanması amacıyla hazırlanmıştır. 5 yaş, erkek hasta mevlüt yerindeki sıcak su ve şekerle dolu tencereye düşme sonrası yakınları tarafından soğuk suyla olay yerinde yıkanıp, 112 Aracılığıyla Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Erişkin Acil Servis bölümüne getirilmiştir. Vital bulgularında: tansiyon 120/90 mm/Hg, nabız 153/dk, ateş 36.1 C⁰, SPO2 %100'dür. Fizik muayene: genel durum orta-iyi, bilinç açık, oryante-kooperedir. Yanık alanı posterior servikal bölgeden başlayıp tüm sırtı, tüm gövde ve sağ lateral kısmını sağ aksiller bölgeyi kaplayacak şekilde inferiorda gluteal bölgeye, anteriorda sağ areolayı içine alacak şekilde midclavicular hatta uzanan 2. derece yanık sahası mevcuttur. Sağ kol aksiller bölgeden başlayarak sağ el parmak yüzüne uzanan ön kolda sirkülasyon gösteren 2. derece yanık sahası mevcuttur. Sağ gluteal bölgeden başlayıp sağ uyluk lateralini kaplayarak sağ patellar bölge seviyesine uzanan 2. derece yanık sahası mevcuttur. Sağ üst ekstremitede kapiller dolun doğal, distal nabızlar palpe edilebilirdir. Yanık sahaları total vücut alanının %40'ını oluşturmaktadır. Bahsedilen yanık alanları furacinli mesh ile gevşek kapalı pansuman yapıldı. Sağ kolun elevasyonu sağlandı ve dolaşım takibi yapıldı. Sol kol antecubital bölgeye 20 gauge numaralı pembe renkli branül ile geniş damar yolu açıldı. Kanları doktor istemine göre alındı. Analjeziyi sağlamak için yine doktor istemine göre: 2 ölçek (10 cc) Dolven oral, 250 mg parasetamol intravenöz (IV) infüzyon olarak uygulanıp, 175 cc/h'ten %0.9 Sodyum Klorür IV infüzyon başlandı. Hekim tarafında 8F foley sonda takıldı. Acil serviste aldığı-çıkardığı takibi için kapalı sistem saatlik idrar takip ölçeği kullanıldı. Acil serviste kaldığı 1 saatlik sürede 90 cc idrar çıkışı oldu. Hasta, Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi ve Anestezi Yoğun Bakım Anabilim dallarınca konsülte edilerek, Anestezi Yoğun Bakım ünitesine yanık yatağına personel ve paramedik eşliğinde transportu sağlanarak yatışa gönderildi.

Anahtar Kelimeler: Acil Servis, Yanık, Çocuk, Hemşirelik Bakımı

RUMİNANTLARDA PROTOZOAL İSHALLERDE ANTİPROTOZOAL TEDAVİ**İlker Yusuf AKINCI¹***1 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları AD, Burdur, Türkiye,
ilkeryusufakinci@gmail.com*

Özet: İshal hayvanlarda enfeksiyöz veya non-enfeksiyöz nedenlere bağlı olarak gelişebilmektedir. Hayvanlarda sık ve sulu kıvamda fazla miktarda dışkı çıkarılmasıyla karakterize önemli bir semptomdur. Tüm dünyada da yaygın olduğu gibi ülkemizde gerek sığır yetiştiriciliğinin gerekse koyun, keçi yetiştiriciliğinin ana problemlerindedir. İshal buzağı, kuzu ve oğlaklarda en yoğun olarak neonatal dönemde görülmektedir. İshalin etiolojisinde enfeksiyöz (bakteriyel, viral, paraziter, protozoer, mantar) ve non-enfeksiyöz (alimenter, toksik, alerjik) birçok neden bulunmaktadır. Yeni doğanlarda kriptosporidiozis, koksidiyozis ve giardiazis ishale neden olan önemli protozoer hastalıklardır. Bu protozoer hastalıklar tek başlarına ve/veya miks enfeksiyonlar şeklinde ishale neden olmaktadır. Neonatal ishalden kaynaklanan metabolik değişiklikler ve ishalin semptomatik sağaltımı benzerlik gösterse de etiolojik sağaltım farklılık göstermektedir. Neonatal ishaller üzerine yapılan çalışmalara ve kemoterapötik gelişmelere rağmen yüksek morbidite, mortalite ile seyretmesinin yanı sıra gelişme geriliği ve tedavi giderleri ülke ekonomisinde büyük kayıplara neden olmaktadır. Bu derlemede kriptosporidiozis, koksidiyozis ve giardiazis'te kullanılan tedavi yöntemlerinden bahsedilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İshal, ruminant, kriptosporidiozis, koksidiyozis, giardiazis

IYRSC

KALICI ÜRETRAL KATETERİ OLAN HASTALARIN BAKIMINDA ÖNEMLİ BİR HEMŞİRELİK ROLÜ: HASTA VE AİLE EĞİTİMİ

Ebru KARAZEYBEK

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya/ Türkiye, ekarazeybek@gmail.com

Özet: Hemşireler; sağlık hizmeti veren kuruluşlarda bireyi tüm boyutları ve çevresi ile birlikte ele alan sağlık profesyonelleridir. Bu nedenle, sağlık eğitimiyle ilgili etkinliklerde önemli rolleri bulunmaktadır. Hasta eğitiminin etkili bir şekilde yapılması gereken alanlardan biri de kalıcı üriner kateteri olan hastalardır. Kateterle ilişkili Üriner Sistem Enfeksiyonları (Kİ-ÜSE), sağlık hizmeti ile ilişkili en yaygın enfeksiyondur ve kritik hastalardaki önemli morbidite ve mortalite nedenidir. Hastanede yatan erişkin hastaların yaklaşık %12 ila %16'sında hastanede kalmaları sırasında bir süre kalıcı bir idrar sondası olacağı ve idrar kateterinin takılı kaldığı her gün, üriner sistem enfeksiyonu oluşma riskinin %3-7 oranında artacağı belirtilmiştir. Hemşirelerin Kİ-ÜSE'nin önlenmesi için hasta eğitimine önem vermeleri gerekmektedir. Kalıcı üriner kateteri olan hastanın hemşirelik bakımında önemli noktaları vurgulamak ve dikkat edilecek noktaları sunmaktır. Bu çalışmada anahtar kelimeler kullanılarak tarama yapılmış ve güncel makalelere ulaşmaya çalışılmıştır. Hemşireler kalıcı üriner kateteri olan hastaya uzun süre bakım sağlamaktadırlar. Hemşirelerin her hasta için mümkün olan en iyi bakımı sağlaması için, uyguladıkları bakımı bilimsel araştırma verilerine dayalı olarak gerçekleştirmesi gerekmektedir. Üroloji Hemşireleri ve Yardımcıları Derneği (Society for Urologic Nurses and Associates: SUNA) kalıcı kateteri olan bir hastanın bakımında, Kİ-ÜSE'nin önlenmesi için 2015 yılında klinik uygulama rehberi yayınlamıştır. Bu derlemede rehber önerilerine göre kalıcı üretral kateter bakımı konusunda hasta ve ailelerin eğitiminde dikkat edilecek noktalar açıklanmıştır. Böbrek nakli sonrası en önemli sorunlardan biri enfeksiyonlardır. Enfeksiyonlar içinde de en sık görüleni üriner sistem enfeksiyonudur. ÜSE yönetimi, nakil öncesi hazırlık aşamasından başlatılarak hastanın klinik ve evdeki bakımıyla devam etmelidir. Hasta ve ailesinin taburculuk planlamasında öncelikle ÜSE'den korunma, tekrarının önlenmesi, erken tanınması ve tedavi edilebilmesi için belirti ve bulguların neler olduğuna ilişkin kapsamlı hasta eğitimi yapılması hemşirenin öncelikli bakım rollerinden biridir.

Anahtar Kelimeler: “Kalıcı üretral kateter”, “Hasta ve aile eğitimi” ve “Hemşirelik bakımı”

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SİMÜLASYON KULLANIMI

Esra Nur ÇAM, Günce Gül KORKMAZ, Kevser KARACABAY, Nigar ÇELİK,
Ayşegül SAVCI

*Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi esranurcam68@gmail.com,
gunce.gul@hotmail.com, kevseryeter@gmail.com , nigarardic@gmail.com, agulsvc@gmail.com*

Özet: Araştırma hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Son yıllardaki klinik ortamlarda öğrenci sayısından kaynaklanan kısıtlamalar, öğretim elemanı yetersizliği, hasta güvenliği ve teknolojik gelişmeler gibi nedenlerden dolayı öğrencilerin daha iyi eğitim alabileceği farklı interaktif yöntemlere ihtiyaç artmıştır. Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı; deneyime dayalı öğrenme imkanı sunarak, öğrencilerin kendilerine güvenlerinin artmasını ve klinik karar verme becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır. Bunun yanı sıra hemşirelik öğrencilerinin öğrenme yaşantıları ve mesleki becerilerine olumlu yönde katkı sağlayan simülasyon, öğrencilerin gerçek hasta bakım ortamından önce sanal ya da laboratuvar ortamında klinik yeterliliklerinin artırılmasını amaçlamaktadır. Simülasyon temelli eğitimin olumlu yönlerinin yanı sıra zayıf yönleri de bulunmaktadır. Öğrenci yeni karşılaştığı bu tekniği kullanırken stres yaşayabilmekte, bu da öğrencinin öğrenmesini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Simülasyonun etkili bir öğretim yolu olabilmesi için gerçeğe en yakın düzeyde senaryolar oluşturulması ve bu senaryolar üzerinden eğitim verilmesi gerekmektedir. Bu senaryoların oluşturulması öğreten kişiye fazla iş yükü getirebilmektedir. Aynı zamanda simülasyon temelli eğitimde kullanılan maliyeti yüksek olan maketlerin düzenli bakım ve kontrollerinin sağlanması da önemlidir. Ülkemizdeki üniversitelerde mevcut laboratuvarların durumlarına bakıldığında %94,82'sinde hemşirelik beceri laboratuvarı olduğu, %27,58'inde ise donanımlı simülasyon laboratuvarı olduğu bildirilmiştir. Sonuç olarak yapılan çalışmalarda simülasyon temelli eğitimin özellikle yapılan eğitimlerde öğrencilere verilen geri dönüşlerin hastalara zarar vermeden, hatalarından öğrenerek deneyim kazanmalarına olanak sağladığının bildirilmesi nedeniyle günümüzde simülasyon laboratuvarlarının sayısının giderek arttığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Simülasyon, Eğitim, Laboratuvar

YOKOHAMA KONFERANSINDA ALINAN KARARLAR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Murat TATOĞLU¹ Mehmet Zeki YILDIRIM²

¹*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

²*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mzekiyildirim@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Dünya’da insan nüfusunun hızlı artışına paralel olarak bir çok sorun gün yüzüne çıkmıştır bu sorunlar, yoksulluk, çarpık kentleşme, hayat standartlarının çok düşük olması gibi sonuçları doğurmuştur. Bu sonuçların bir neticesi olarak yaşanan doğal ve yapay afetler de artış meydana gelmiş, ülkeler afetlerin etkisini çok daha derin hissetmeye başlamıştır. Afetlerden etkilenen insan sayısının giderek artması uluslararası toplumu harekete geçirmiştir. Bu bağlamda 1994 yılında Japonya’nın Yokohama kentinde bir konferans düzenlenmiş ve bu konferansta afetler ile mücadele için bir takım kararlar alınmıştır. Çalışmamızın amacı alınan bu kararlar ve ülkemizde uygulanabilirliği ile ilgili bir değerlendirme yapmaktır. Yokohama konferansı sonuç bildirgesi incelenmiştir, alınan kararların ülkemize etkisi ve ülkemizin bu kararlar doğrultusunda yeni afet yönetim politikasını nasıl değiştirdiği değerlendirilmiştir. Sonuç bildirgesinde alınan kararları incelediğimizde yeni bir afet yönetim anlayışının hakim olması gerektiği görülmektedir. Afetler yaşandıktan sonra müdahale yerine afetlere önceden hazırlıklı olunması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda risk yönetimi kavramının hayata geçirilmesi gerektiğinin üzerinde durulmuştur. Önem arz eden bir diğer husus ise afetler neticesinde yapılan uluslararası yardımların niceliğinin değerlendirilmesi ve yine uluslararası camianın yaşanan afetler konusunda duyarsızlığının giderilmesidir. Yokohama konferansında alınan kararlar neticesinde vardığımız sonuç Dünya ülkelerinin afetlere önceden hazırlık odaklı bir sistem geliştirmek istedikleridir. Ayrıca küreselleşen dünyanın bir meyvesi olarak, tasarlanan bu yeni afet yönetim sisteminin gelişmekte olan ülkelerde de uygulanması, bu ülkeler de afet sonrası yapılan yardımların ihtiyaç sahiplerine doğru bir şekilde ulaşmasının sağlanması da hedefler arasındadır. Ayrıca ülkelerin birbirleri ile bilgi ve teknoloji paylaşımı yapması da afetlerin önlenmesinde ve oluşan afetlere karşı yapılan hazırlıklarda önemli bir rol oynamaktadır. Bu noktada Türkiye olarak yapılması gereken özellikle afetleri önleme konusunda geliştirilen yeni sistem ve teknolojileri takip etmek, uygulamaktır ve afetlere hazırlık için halk tabanlı bir çalışma planlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Yokohama Konferansı, Afet Yönetimi, Afetler

TÜRKİYE’DE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE ARTIRILMIŞ GERÇEKLIK UYGULAMASININ KULLANIMI: TEZLERİN ANALİZİ

***Fatma Dilek TURAN, *Ayşegül İŞLER DALGIÇ**

**Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi*

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Antalya

Özet: Artırılmış gerçeklik günümüzün en güncel teknolojilerinden biridir. Türkiye’de artırılmış gerçekliğin kullanıldığı tüm alanlarda yapılan lisansüstü tezlerinin incelenmesidir. Tarama, Eylül-Ekim 2019 tarihleri arasında, yıl sınırlaması yapılmaksızın, Ulusal Tez Merkezi’nden tüm alanları kapsaması bakımından “artırılmış gerçeklik” ve “arttırılmış gerçeklik” terimleriyle gerçekleştirilmiştir. Taramalarda “artırılmış gerçeklik” terimi ile 84, “arttırılmış gerçeklik” terimi ile 21 olmak üzere toplam 105 teze ulaşılmıştır. Yazarları tarafından tam metinleri kısıtlanan 10 tez bulunmaktadır. Tezler yıllarına, türlerine, alan-bölümlerine göre olmak üzere üç şekilde gruplandırılmıştır. Yıllara göre dağılım incelendiğinde, ilk tezin 2009 yılında yapıldığı, yıllar ilerledikçe yapılan tez sayısının giderek arttığı belirlenmiştir. Toplam tez sayısının yaklaşık yarısını (%49.5) son üç yılda yapılan tezlerin oluşturması durumu açıklamaktadır. Tez türlerine göre gruplandırıldığında sıralama; yüksek lisans tezleri (%64), doktora tezleri (%33), sanatta yeterlilik tezleri (%3) şeklindedir. Tezler alanlarına göre gruplandırıldığında; fen bilimleri (%55.3), eğitim bilimleri (%26.3) ve sosyal bilimler (%18.4) şeklinde dağılım gösterirken sağlık bilimlerinde artırılmış gerçekliğin kullanıldığı hiçbir teze rastlanılmamıştır. Sosyal bilimlerde çalışmalar tüm bölümlere dengeli dağılmışken, fen bilimlerinde en çok çalışılan alanlar sırasıyla mühendislik-mimarlık ve sayısal eğitimi; eğitim bilimlerinde ise eğitim-öğretimdir. Artırılmış gerçeklikle eğitim bilimleri alanındaki tezlerde tutum, başarı, kaygı, motivasyon incelenmişken; sosyal bilimlerdeki tezlerde deneyim ortamı oluşturularak ürün satışlarındaki etkiler değerlendirilmiştir. Ancak fen bilimlerindeki tezlerde artırılmış gerçeklik ile ortamı görselleştiren yazılımların geliştirilmesi, bunların sayısal eğitim-öğretim, kültürel miras gibi alanlarda kullanılması, tahminleme algoritmalarının oluşturulması ve bu yazılımlar sayesinde enerji verimliliği sağlanarak kamu kaynaklarının etkin kullanımı hedeflenmiştir. Fen bilimleri alanında yapılan tezlerde hedef, artırılmış gerçeklik teknolojisi ile yazılım oluşturulması olduğundan herhangi bir parametrenin etkinliği değerlendirilmemiştir. Ancak sosyal bilimler (deneyim, satın-alma) ve eğitim bilimlerinde (başarı, kaygı, tutum, motivasyon) incelenen parametrelerde artırılmış gerçeklik teknolojisinin etkinliği kanıtlanmıştır. Ayrıca yapılan çalışmaların çok büyük bir kısmında izlem yapılmayıp sadece son test ile sonuçların değerlendirilmesi dikkat çekicidir. Artırılmış gerçeklik, ortamı görselleştirmenin önemli olduğu tüm alanlarda kullanılabilir enerji verimliliğini sağlayan, etkin, güncel bir teknolojik yöntemdir.

Anahtar Kelimeler: Artırılmış gerçeklik, arttırılmış gerçeklik, ulusal, lisansüstü tez

CERRAHİ HASTALARINDA HİPOTERMİYE İLİŞKİN TÜRKİYE’DE YAPILAN TEZ ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ

Bilgen ARIKAN¹, Ali DAŞKIN²

*1Araştırma Görevlisi, Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye,
bilgen.kahya@usak.edu.tr*

*2Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye,
alidaskn.1@gmail.com*

Özet: Hipotermi, bedenin merkezi sıcaklığının 36°C altında olması olarak tanımlanmaktadır. Cerrahi hastasında hipotermi gelişmesi yara iyileşmesinde gecikme, cerrahi alan enfeksiyonu riskinin artması, kanama, kardiyak sorunlar, hasta konforunda bozulma, hastanede yatış süresinde uzama ve mortalite gibi önemli sorunlara neden olur (1). Bu çalışma ameliyat öncesi, sırası ve sonrası dönemde hipotermiye ilişkin yapılan tez çalışmalarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmada Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi’nden “hipotermi” anahtar kelimesi kullanılarak hemşire araştırmacılar tarafından hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 9 çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmalar yazar adı ve yılı, tez türü, araştırmanın amacı, örneklem grubu, araştırmanın yapıldığı klinik, araştırma türü ve araştırma sonuçları açısından incelenmiştir. Çalışmaların 1997-2019 yılları arasında yapıldığı görülmektedir. Çalışmalardan 7 tanesi yüksek lisans tez çalışmasıdır. Çalışmalar ameliyathane, genel cerrahi servisi, ortopedi, acil servis, beyin cerrahisi ve kalp damar cerrahisi kliniklerinde yürütülmüştür. Çalışmalardan %56’sı randomize kontrollü araştırmadır. Çalışmalar hipotermiye cerrahi alan enfeksiyonu üzerine etkisini belirlemek; ameliyat sonrası aktif ve pasif ısıtma yöntemlerinin etkisini belirlemek; hipotermi görülme sıklığını belirlemek; farklı ısıtma yöntemlerinin etkisini karşılaştırmak ve hemşirelerin bilgi düzeyini belirlemek amaçları ile yürütülmüştür. Çalışmaların sonucunda, özel ısıtma yöntemleri kullanımında cerrahi alan enfeksiyonu açısından fark oluşturmadığı; pasif ve aktif ısıtma yöntemlerinin birlikte kullanılmasının daha etkili olduğu; travma sonrası hipotermiye eğilim olduğu; hemşirelerin hipotermi konusunda bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu saptanmıştır. Cerrahi hastalarında hipotermi önemli bir sorundur. Hipotermiye önlenmesi için aktif ve pasif ısıtma yöntemlerinin kullanılması, cerrahi hemşirelerinin hipotermi konusunda farkındalıklarının ve bilgi düzeylerinin artırılması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi, Ameliyat, Hipotermi, Hemşirelik bakımı

TOPLUMUN ORGAN BAĞIŞI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

**Yağmur Canan BERBER, Halime KARAZEYBEK, Ayşegül SAVCI, Kevser
KARACABAY**

*Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,
yagmurcananberber@gmail.com, halime.krzybk@gmail.com, agulsvc@gmail.com, kevseryeter@gmail.com*

Özet: Organ nakli, organ bekleyen bireyler için yaşamsal öneme sahiptir. Ancak organ bağışları toplumların gelişmişlik düzeyi ile ilgilidir. Bireylerin organ bağışlama kararları birçok faktörden etkilenebilmektedir. Bu konuda toplumun farkındalığını arttırmak için çok fazla çalışma yapılmaktadır. Buna rağmen ülkemizde kadavra vericilerin çok az olması, toplumun organ bağışı konusunda engellerinin olduğunu göstermektedir. Bu çalışmanın amacı toplumun organ bağışı ile ilgili görüşlerinin incelenmesidir. Tanımlayıcı kalitatif çalışmadır. Maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmış olup, 102 kişi çalışmaya dahil edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır ve betimsel analiz yöntemi ile veriler analiz edilmiştir. Katılımcıların yaş ortalamaları $40,06 \pm 08$ olup, %43,86'sı erkektir. Çalışmada beş temaya ulaşılmıştır. Bunlar; “Cana can katmak”, “İşe yaramaz”, “Caiz midir?”, “Korku”, “Muhatap yok” tur. Katılımcıların çoğunluğu organ bağışı konusunda olumlu düşündüklerini ifade etseler de, bazılarının korktuğu ve bazılarının da hastalıkları dolayısıyla organlarının işe yaramayacağı düşüncesinde oldukları belirlenmiştir. Yaşamını kaybetmek üzere olan bir insana can katma fikri birçok katılımcının organ bağışı konusundaki görüşlerinde dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Organ bağışı, Toplum, Görüş, Nitel çalışma

IYRSC

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KARIYER PLANLAMALARININ İNCELENMESİ: NİTEL ÇALIŞMA

**Ali ACER, Feyza KOCAKURT, Ayşegül SAVCI, Kevser KARACABAY, Sultan
GÜÇLÜ**

*Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, acerali38@outlook.com,
kocakurtfeyza@gmail.com, agulsvc@gmail.com, kevseryeter@gmail.com,
sultanguclu82@gmail.com*

Özet: Kariyer; kişinin yaşamı boyunca üstlendiği iş rolüne ilişkin beklentilerini ve arzularını gerçekleştirebilmesi için gerekli bilgi, beceri, yetenek ve motivasyonla donatılmasıdır. Kariyer planlamalarının mezuniyet öncesinde gerçekleşmesi, mezunların doğru ve gerekli adımları istenilen zamanlarda atabilmeleri, zaman ve enerjilerini doğru süreçlerde harcamaları bakımından oldukça önemlidir. Bu nedenle hemşirelik öğrencilerinin kariyer planlamalarının incelenmesi amaçlanmıştır. Tanımlayıcı kalitatif çalışmadır. Çalışmaya katılmayı kabul eden 74 hemşirelik öğrencisi çalışmaya dahil edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmış ve betimsel analiz yöntemi ile veriler analiz edilmiştir. Katılımcıların yaş ortalamaları $20,91 \pm 07$ olup, %47,02'si kadındır. Çalışmada iki temaya ulaşılmıştır. Bunlar; “Neden buradayım”, “Ne yapmak istiyorum?”. “Neden buradayım” teması “aile baskısı”, “iş imkanı”, “esinlenmek”, “mecburiyet” ve “uygun meslek” kategorilerini içermektedir. “Ne yapmak istiyorum” teması ise; “akademik kariyer”, “uzman hemşirelik”, “başka yönelimler” ve “atanmak” kategorilerinden oluşmaktadır. Katılımcıların mesleği seçme nedenleri arasında çoğunlukla iş imkanının iyi olması düşüncesi gelirken, kendilerine uygun meslek olarak görmeleri de seçme nedeni olduğu saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin büyük çoğunluğunun kariyer planlama hedeflerinde lisansüstü eğitim almak ve atanmak olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, Kariyer, Nitel çalışma

IYRSC

**BÖBREK NAKLİ HASTALARINDA ÖNEMLİ BİR SORUN, ÖNEMLİ BİR BAKIM:
ÜRİNER SİSTEM ENFEKSİYONLARI VE ÜRİNER KATATER BAKIMI****Ebru KARAZEYBEK¹, Nilgün AKSOY², Deniz TAŞDEMİR³***1,2,3 Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya/ Türkiye**ekarazeybek@gmail.com, nilgunmutluaksoy@gmail.com, denizemet@gmail.com*

Özet: Böbrek nakli alıcıları, uygulanan cerrahi, immunsupresyon ve invaziv girişimler sonrasında özellikle ilk altı ayda enfeksiyon gelişme riski artmaktadır. Böbrek nakli sonrası üriner sistem enfeksiyonlarının görülme sıklığı yüksektir. Adamska ve ark. (2015) çalışmasında böbrek nakli sonrası üriner sistem enfeksiyonu görülme sıklığı %82 olarak belirtilmiştir. Ülkemizde ise Tanyel ve arkadaşlarının (2019) çalışmasında böbrek nakli sonrası 0.-1. aylar ve 1.-6. aylarda en sık (%41,5-%46,7) gelişen enfeksiyonun üriner sistem enfeksiyonları olduğu saptanmıştır. Postoperatif dönem risk faktörleri arasında gecikmiş greft fonksiyonu, immünsupresif tedavi rejimi, hastanede kalış süresi ve mesane kateterinin varlığı ve süresi (uzamış kateterizasyon) gibi teknik sorunlar da enfeksiyon gelişmesini kolaylaştırmaktadır. Tekrarlayan üriner sistem enfeksiyonları, rejeksiyona ve greft ömründe kısalmaya yol açmaktadır. Bu nedenle enfeksiyonların oluşmadan önlenmesi için kaliteli bakımın sağlanmasında organ nakli hemşirelerine önemli görevler düşmektedir. Bu derlemedeki amacımız; böbrek nakli hastalarında önemli bir sorun olan üriner sistem enfeksiyonlarının önlenmesi için, kateter bakımında hemşirelerin dikkat edileceği noktaları vurgulamaktır. Bu çalışmada “EBSCO, pubmed, google akademik” veri tabanlarında “Üriner Sistem Enfeksiyonu”, “Böbrek Nakli” ve “Hemşirelik Bakımı” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Üriner sistem enfeksiyonlarının postoperatif dönemdeki risk faktörlerinden biri, mesane kateterinin varlığı ve kateterin takılı kalma süresidir. Siskind ve arkadaşları nakil yapılan hastalarla yaptıkları çalışmada, ameliyat sonrası birinci günde foley kataterlerin çıkarılmasının kataterle ilişkili riskleri ve hastanede kalış süresini azalttığını bildirmişlerdir. Üroloji Hemşireleri ve Yardımcıları Derneği (Society for Urologic Nurses and Associates: SUNA)’nin kalıcı kateteri olan bir hastanın bakımında, Kateter İlişkili Üriner Sistem Enfeksiyonlarının Önlenmesi İçin 2015 yılında yayınladığı klinik uygulama rehber önerileri doğrultusunda, hemşirelerin dikkat etmesi gereken noktaları açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: “Üriner Sistem Enfeksiyonu”, “Böbrek Nakli” ve “Hemşirelik Bakımı”

HEMŞİRELİK LİSANS ÖĞRENCİSİNİN ERASMUS+ PROGRAMI KAPSAMINDA HOLLANDA'DA EĞİTİM DENEYİMLERİ

¹**Ege MADAN**, ²**Bilgen ARIKAN**

*1Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye,
egeemadan@gmail.com*

*2Araştırma Görevlisi, Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye,
bilgen.kahya@usak.edu.tr*

Özet: Türk Yükseköğretim Sistemi giderek artan şekilde uluslararası olma özelliği göstermektedir. Uluslararası olmanın boyutlarından biri, değişim programları aracılığıyla öğrencilerin yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarında eğitim görmeleridir (Önder ve Balcı, 2010). Erasmus+ Öğrenci Değişim Programı, uluslararası ortaklık ve işbirliğini, eğitimde fırsat eşitliğini yaygınlaştırmayı, eğitimin niteliğini yükseltmeyi, aynı zamanda çok kültürlülüğe önem vermeyi, farklı kültürler ve yaşam biçimlerine karşı toleranslı yaklaşabilme becerisi geliştirmeyi ve karşılıklı bilgi aktarımını sağlamayı amaçlamaktadır (Biçer ve ark., 2014). Bu çalışmada bir Türk hemşirelik lisans öğrencisinin uluslararası alanda öğrenim deneyimlerinin paylaşılması amaçlandı. Öğrenci Erasmus+ Öğrenim Hareketliliği Projesi kapsamında 5 ay boyunca Hollanda'da bulundu. Eğitim için yurtdışına gitmeden önce kurumlar arasında gerekli yazışmalar yapıldı. Türkiye ve Hollanda hemşirelik lisans eğitimi arasında benzerlik ve farklılıkların listesi oluşturuldu. İki ülkedeki üniversitelerde hemşirelik lisans eğitimi açısından yapılan uygulamalar arasındaki tüm benzerlikleri ve farklılıkları kapsayan bir rapor hazırlandı. İki ülke arasında; lisans eğitim süreleri, benimsenen eğitim felsefesi, klinik uygulama alanlarının kullanımı, farklı ülkelerde staj yapma zorunluluğu, klinik eğitim süreleri, öğrencilerin klinik alanlardaki yetki ve sorumlulukları, ilaçların hazırlanması, klinik alanlarda bilişim sistemleri ve teknolojik araçların kullanımı açısından farklılıklar vardı. Hollanda'da klinik alanlarda bilişim sistemleri ve teknolojik araçların kullanımında takdire şayan uygulamalar vardı. Türkiye'de ve Hollanda'da benzer şekilde hemşirelik lisans eğitimi almadan hemşireliğin tüm yetkilerine sahip olunamamaktaydı. Eğitim düzeyine göre hemşire yardımcılığı gibi farklı pozisyonlar bulunmaktaydı. Öğrenci eğitim açısından farklı uygulamalar olsa da iki ülkede de hasta güvenliği, ekip çalışması ve iletişime önem verilmekteydi. Öğrenci açısından Türkiye ve Hollanda arasındaki hemşirelik lisans eğitimindeki farklılıkları gözlemlemek değerli bir deneyimdi. Öğrenci değişim programları sayesinde öğrenciler sağlık alanındaki farklılıkları gözlemleyebilir; kendi ülkelerinde değişim ve dönüşümlere katkı sağlayabilirler. Ayrıca ülkeler arası karşılaştırmaların yapılması hemşirelik eğitim programlarının geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

**PSİKOLOJİK VAKALARA ETKİN MÜDAHALEDE YENİ BİR YAKLAŞIM:
PSİKIYATRİ AMBULANSI****Seval ÜNVER***** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü**Burdur/Türkiye*

Özet: Acil durum; hayati riskin önüne geçilmesi ve hayat kurtarılması için sınırlı sürede etkili müdahalenin gerçekleştirilmesinin ya da çeşitli önlemlerin alınmasının gerekli olduğu durumlardır. Psikiyatrik acil durum ise bireyin duygu, durum ve düşünceleri gibi bir veya birden fazla alanlarında ortaya çıkan belirtilerin insanın bedensel ve zihinsel işlevlerini, sosyal bütünlüğünü bozan ve acil müdahale gerektiren patolojik durumlar olarak tanımlanmaktadır. Acil psikiyatrik durumların etyolojisi; kronik ruhsal hastalıklar ve psikososyal stres bozuklukları olabileceği gibi psikiyatrik semptomlara neden olan tıbbi hastalıklar, zehirlenmeler, madde kullanımı, ilaç yan etkileri ve ilaç-ilaç etkileşimleri sonrasında da meydana gelmektedir. Duygu-durum bozuklukları kronik gidişi nedeniyle yaşam kalitesi, mesleki ve sosyal işlevsellikte dramatik sonuçlarla karakterizedir. Hasta keder, isteksizlik duygularını söylemekten utanıyor, bu belirtilerin ciddiye alınmayacağı endişesi ile hekime bedensel yakınmalarla, çarpıntı, nefes alamama, uyuşma ve yaygın ağrılar ve bayılmalar gibi şikayetleri dile getirir. Bu da ilk müdahalede bulunan personelin işini ve depresyonun tanısını zorlaştırmaktadır. Günümüzde acil durumlara ilk yardım hizmetlerinin içeriğini çoğunlukla ambulans, itfaiye ve buna benzer kurtarma ekipleri gibi hizmetler oluşturmaktadır. Bu çalışma, 112 acil yardım ekiplerinin iş yükünü azaltmak ve ülkemizde her geçen gün artmakta olan psikolojik vakalara daha etkili müdahalede bulunma potansiyeli olan psikiyatri ambulansının oluşturulması, psikiyatri ambulansının oluşturulduğu takdirde, bu ambulanstaki ekiplerinin, 112 acil yardım ambulanslarının iş yükünü ne ölçüde etkileyeceğini hazırlanan anketle değerlendirmek ve araştırmak üzeredir.

Anahtar Kelimeler: Stres, Acil Durum, Duygu-Durum Bozukluğu, Etyoloji

IYRSC

KEDİLERDE MEDİKAL YÖNTEMLER İLE ÖSTRUS SIKLUSUNUN BASKILANMASI VE ERTELENMESİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Atakan ÇORTU¹, Örsan GÜNGÖR¹, Söhret GÜLER²

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, atakancortu@mehmetakif.edu.tr

2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Genetik ve Embriyo Teknolojileri Uygulama ve Araştırma Merkezi, Burdur, Türkiye,

Özet: Günümüzde en sık tercih edilen pet hayvanlarından birisi olan kediler özellikle üreme mevsimlerinde bağırma, evden kaçma, çiftleşme ve gebe kalma gibi ciddi sorunlara neden olmaktadır. Ovariohisterektomi operasyonu bu sorunlara kalıcı bir çözüm getirirse de hasta sahipleri cerrahi seçeneğe her zaman sıcak bakmamaktadırlar. Bu nedenle pet hekimliğinde uzun yıllardır bu sorunların üstesinden gelmek için medikal ilaçlara başvurulmaktadır. Progesteronların östrusu baskılamada ve ertelemede etkili olmasına rağmen ciddi yan etkilere sebebiyet verebilmesi nedeniyle kullanımlarının sakıncalı olduğu bilinmektedir. GnRH agonistleri ise günümüzde ciddi yan etkilere yol açmadan östrusu güvenle baskılayabilmekte ve erteleyebilmektedir. Henüz geliştirme aşamasında olan GnRH aşılarının da özellikle sokak hayvanlarında kullanılmak üzere gelecekte iyi bir alternatif olacağı düşünülmektedir. Bu derlemenin amacı kedilerde östrusun baskılanması ve ertelenmesi amacıyla kullanılan en güncel ilaçları araştırmacıların bilgisine sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: östrus baskılama, östrus erteleme, kedi

IYRSC

TÜRKİYE DE SAĞLIK POLİTİKALARINDA EKONOMİ***Zeynep ÇETİNKAYA *Beyza GÜMÜŞ *Nefise YILDIZ****BURDUR Mehmet Akif ERSOY Üniversitesi*

Özet: Sağlık her bireyin temel ihtiyacıdır. Sağlık, birçok faktörden etkilenmektedir. Bu yüzden de sağlık tanımlaması anlaşılması güç kavramlar arasında farklı tanımları yapılmaktadır. Bireysel ve toplumsal refahın, sağlanabilmesi devletin bu konu üzerinde ciddi bir kaynak ayırması zorunlu kılınmaktadır. Ekonomik açıdan bakıldığında sağlığın, büyük bir ekonomik sektör olduğu görülmektedir. Sağlık alanında kullanılan en küçük tıbbi pansuman bandından, en büyük ameliyat ekipmanı ve röntgen cihazlarına kadar çok fazla malzemenin kullanıldığı sağlık sektörü Türkiye ekonomisinde önemli bir yer oluşturmaktadır. Sağlık harcamalarının tedavi edici, önleyici istihdam sağlayıcı ve bu alanlarda hizmetler sunması ekonomi üzerinde iktisadi bir gelişmenin ortaya çıkmasına katkı sağlamıştır. Türkiye'nin ekonomik büyümesinde önemli olan sağlık harcamasının dikkatlice incelenmesi gerekmektedir. Sağlık alanındaki yasal düzenlemeler sağlık politikalarının oluşturulması ve sağlık hizmetlerinde kaynakların etkin kullanılmasıyla bu alandaki faaliyetlerin artırılması sağlık hizmetlerinin tamamını kapsamaktadır. Bu çalışma ile sağlık ekonomisinin teorik ortamda incelenerek genel bir değerlendirme ve açıklayıcı bilgiler verilmesi amaçlanmaktadır. Sağlık sistemi ve ekonomik sistem birçok yönden birbiri ile bağlantılıdır. Özellikle sağlık hizmeti veren kurumların harcamasını düzenli karşılanabilmesi için finansmanın nasıl karşılanacağı ve hangi kaynaklardan yararlanılacağı önemlidir. Bu ekonomiden etkin bir şekilde yararlanabilmenin temel koşulu sağlam bir veri tabanına sahip olmak ve bu, tüm tarafların kullanımına açık olması sağlanmaktadır. Gelişmişlik düzeyine bakılmaksızın en çok şikâyet edilen konuların başında sağlık gelmektedir. Bundan dolayı gelecek yıllarda sağlık ekonomisi bilinden yararlanılacağını göstermektedir. Bu kapsamda hazırlanan çalışmada sağlık, harcamaları ve sağlık politikasında ekonominin önemi Türkiye'de nasıl olduğu değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık kavramı, Sağlık ekonomisi, Sağlık politikası, Sağlık hizmetleri

IYRSC

GÖÇ VE BULAŞICI HASTALIKLAR***Fatma BULUT * Hüseyin YEĞEN***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur ,Türkiye*

Özet: Göç farklı yönleriyle incelenmesi gereken bir konu olmanın yanında yansımalarının öngörülememesi halinde daha sonra üstesinden gelmenin pek mümkün olmadığı pek çok soruna zemin hazırlama potansiyeli taşıyan bir olgudur. 2011 de başlayan Suriye de başlayan savaştan yaklaşık 10 milyon insan etkilenmiştir. Bu savaştan etkilenen komşu ülkelerin başında 3,6 milyon sığınmacı ile Türkiye gelmektedir. Ülkemiz Suriye dışında Afganistan, Pakistan, Irak, Azerbaycan, Türkmenistan, Gürcistan gibi ülkelerden de göç almaktadır. Türkiye ayrıca, değişik Avrupa ülkelerine mülteci olarak gitmek isteyenlerin ana kavşağı haline gelmiştir. Göçmenler çoğu kez savaşın çatışmaların ya da ekonomik krizlerin etkilediği toplumlardan gelmektedir. Sığınmacılar göç sırasında çok ciddi sağlık sorunları yaşamakta ve göç ettikleri toplumlarda da ciddi sağlık sorunlarına sebebiyet vermektedir. Sağlık problemleri göçün oluşturduğu olumsuz yaşam koşulları ile birlikte yoğun bir tehdit oluşturmaktadır. Uzun ve yorucu yolculuklarda bulaşıcı hastalıklar özellikle kızamık ile gıda ve su yoluyla bulaşan hastalıklar açısından daha büyük risklere maruz kalmışlardır. 2012-2017 yılları arasında yapılan raporlamalara göre çocuk felci, kızamık, tüberküloz, şark çıbanı gibi hastalıkların ortaya çıkma sıklığında düzensizlikler görülmüştür. Göçmenlere öncelikle koruyucu sağlık hizmetinin verilmesi çok önemlidir. Sonuç olarak: Hizmet verilen nüfusun kayıtları düzenli olarak tutulmalı, risk altındaki nüfusun sorunları saptanmalı, bağışıklamaya, ana çocuk sağlığına önem verilmelidir. Çevre sağlığının iyileştirilmesi , temiz gıda ve su sağlanması ,uygun barınma ortamının sağlanması oluşabilecek hastalıkları önleme açısından oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Göç, bulaşıcı hastalık, sağlık sorunları

IYRSC

LÖSEMİLİ HASTALARA YÖNELİK UYGULANAN PSİKOSOSYAL DESTEĞİN ETKİLERİ

Nefise YILDIZ¹, Beyza GÜMÜŞ¹, Zeynep ÇETİNKAYA¹

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü,
Lisans Öğrencisi*

Özet: Lösemi; kan ve kemik iliği kanseridir. Kemik iliği kan hücresi üretir. Lösemi kan hücrelerinin üretimi ile ilgili sorun olduğunda ortaya çıkar. Kemik iliğinin olgunlaşmamış hücrelerinin kontrolsüzce ve aşırı şekilde çoğalması sonucu kemik iliğinde, kanda ve karaciğer dalak gibi ilik dışı dokularda bu hücrelerin birikmesi ile oluşan karakterize bir hastalıktır. Dünya da ve Türkiye’de çocukluk çağında yakalanılan kanser vakalarının %35’i lösemidir. Lösemi genellikle 2-5 yaş arası çocuklarda görülür. Çocukluk çağındaki lösemisinin sebebi tam olarak bilinmeyen ama tedavi edilebilir bir hastalıktır. Lösemi fiziksel bir rahatsızlık olmasının yanı sıra hem hastayı hem de aileyi etkileyen psikososyal sorunların en fazla gözlendiği durumdur. Lösemide tıbbi tedavinin yanı sıra psikososyal destek ekonomik yardım çok önemlidir. Çevrenin farkında olması için hızla artmaya devam eden çocukluk çağı lösemisi hakkında bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu dönemde hastanın geleceği ve hastalığı ile ilgili kaygı ve korkularını paylaşma gereksinimi duyulur. Bilinçli bireyler olarak bizler lösemili hastalarımızın yaşadığı zorluklar farkında olmalı gerek ailenin gerekse hastaların omuzlarındaki yükü bir nebze azaltmak için çeşitli desteklerde bulunulmuştur. Lösemili hastaların hastaneye adaptasyonunu arttırmalı, hastalığı kabullenmelerine yardımcı olunmalı ve umutlarını asla kaybetmemeleri için psiko-sosyal yardımlaşma gerçekleştirilmelidir. Toplumun hastalığa karşı duyarlılığını arttırmak hem hastanın hem ailenin yaşadığı psiko-sosyal sorunları ve ekonomik sıkıntıları bu süreçte beraber atlatmak çok önemli ve değerlidir. Yaptığımız derleme çalışmasında Lösemili hastalara ve ailelerine yönelik bilgilendirme ve farkındalık çalışmaları yapılan psiko-sosyal desteğin hastalığa ilişkin belirsizlikleri, güdülen kaygıyı ve umutsuzluğu önemli derecede azaltarak kabul düzeyinin arttığı ortaya koyduğunu düşünüyoruz.

Anahtar Kelimer: Lösemi, Kanser, Psikososyal Destek, Farkındalık

IYRSC

OTİZMLİ YAŞAMDA ERKEN TANI VE EĞİTİMİN ÖNEMİ**Beyza GÜMÜŞ¹, Nefise YILDIZ¹, Zeynep ÇETİNKAYA¹**

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü,
Lisans Öğrencisi*

Özet: Otizm çocuklukta görülen kesin bilinen tedavisi olmayan, yaşam boyu devam eden çevre ile iletişime geçmede zorlanılan basmakalıp davranışlar sergileyen nöro-gelişimsel bir bozukluktur. Otizm tanısı hastalığın nedenine göre değil davranışlarına göre yapılmaktadır. Yani kendi etrafında ve dönen eşyalara zaafı vardır. Otizmlili çocuğa nitelikli ve özel eğitimin başlaması erken tanı ve uyum becerilerinin artırılmasında önemlidir. Tanı ve tedavi aşamasında aile bilgilendirilmesi uygun şekilde yönlendirilmesi önemlidir. Çünkü otizm genellikle aile üyeleri tarafından gözlenerek tanı konulur. Otizmlili çocuklara gerekli eğitim sağlandığında sorunlarından büyük ölçüde kurtuldukları ve yaşamlarını yaşitlarıyla kaynaşarak sürdürebildiği görülmektedir. Otizmin tıbbi tanısı yoktur. Fakat eğitim almış otizmlili bireyler hayatta başarı öykülerini yazmışlardır. Otizm tedavisinde hastanelerde uygun tedavi imkanları sunulması ,okullarda eğitim ortamları oluşturulması , bakım merkezlerindeki çocukların koruma altına alınmasıyla daha çok otizmlili bireyleri topluma kazandırırız. Otizm Spektrum Bozukluğu tanı sürecinden rehabilitasyon sürecine kadar tam bir multidisipliner yaklaşım gerektirmektedir. Bireylere erken tanının konması kadar erken teşhisin ve tedavi sürecinin başlaması için aileye verilecek eğitimin ve desteğin önemi büyüktür. Çünkü erken müdahalenin beyin gelişiminde önemli yeri olduğu gibi erken eğitimle davranışların düzeltilmesi son derece önemlidir. Sonuç olarak otizmlili bireyleri hayatta kendi başlarına ya da tıbbi tedavi koyamayıp bakım evlerine kapatmak yerine onlara sunacağımız doğru eğitim ve erken tanı ile otizmlili bireylerimizi hayata kazandırmalıyız.

Anahtar Kelimeler : Otizm , Eğitim , Erken Tanı , Tedavi

IYRSC

DİYABET*** Hüseyin YEĞEN *Fatma BULUT**** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi*

Özet: Diyabet bir metabolizma hastalığıdır. Pankreastan salgılanması gereken insülin hormonu yetersiz veya hiç salgılanmadığında diyabet hastalığı görülür. Diyabet hastalığında mortalite ve morbidite oranı yüksektir. Bütün dünyada yaygın bir hastalıktır. Özellikle şişman insanlarda, ailede diyabet öyküsü bulunan insanlarda ve fiziksel aktivite azlığına bağlı olarak artmaktadır. Ülkemizde her 100 erişkinden yaklaşık %8.8 i diyabet hastasıdır. Doğan her 7 bebekten 1'i gestasyonel diyabetten etkileniyor. Bundan dolayı toplumun her kesiminde diyabetin önlenmesi için azami gayret gösterilmelidir. Bu konuda en büyük görev birinci basamak hizmetlerindeki hastalara iletişimdeki yakınlık nedeni ile aile hekimlerine düşmektedir. Diyabetli hastaların bilinç düzeyinin artırılması, uygun sağlıklı yaşam koşullarının sağlanması ve kan şekerlerinin optimal düzeyde tutulmasına yardımcı olmalıdır. Diyabet tedavisi yapılarak tamamen ortadan kaldırılacak bir hastalık değildir. Bu nedenle diyabetli hastaları oluşabilecek komplikasyonlardan korunmak için kan şeker düzeyinin kontrolünü sağlamamız. Diyabette kontrol sağlanamadığında akut ve kronik komplikasyonlara yol açabilmektedir. Bundan dolayı hastalar diyabetin neden olabileceği komplikasyonların önüne geçmek için, yıllık tarama ve tedavi yaptırımları gerekmektedir. Tedavi ise sürekli kan şeker ölçüm ve takibi, beslenme planı, egzersiz planı ve insülin tedavinin önemli parçalarıdır. Diyabet hastaları bu tedavinin parçalarını günlük yaşamlarına uygulaması için diyabet hastaları ve diyabet hastası adaylarının bilinç düzeyini artırılması için aile hekimleri tarafında yeterince bilinçlendirilmelidir. İnsülin ve ilaçları zamanlarına ve dozlarına dikkat ederek kullanmalıyız. Hareketsiz yaşam ve dengesiz beslenmeden kaçınılmalı, yeterli ve dengeli beslenmeyi alışkanlık haline getirmeliyiz.

Anahtar Kelimeler: Diyabet, azami, birinci basamak, beslenme

IYRSC

PAIN MANAGEMENT AND NURSING CARE ON NEWBORNS**Halil İbrahim TAŞDEMİR¹**

¹ Akdeniz University, Faculty of Nursing, Child Health and Nursing Department, Antalya, Turkey,
ibrahimtasdemir@akdeniz.edu.tr

Abstract: The pain experienced in the neonatal period may have negative consequences. Therefore, evaluation and control of pain conditions of newborns is very necessary and important. Inadequate control of pain leads to neurobehavioral problems in newborns. In the pain management of newborns, nurses have responsibilities such as control, elimination or reduction of pain. It is important to increase the awareness of nurses and other health professionals about the existing / possible pain in newborns, to minimize non-invasive / invasive procedures applied to newborns as much as possible, and to reduce this situation with non-pharmacological methods or pharmacological methods. . Studies have shown that non-pharmacological applications may be effective in pain caused by invasive procedures in newborns alone, and also increase the effects of drugs positively when applied together with pharmacological treatments. This article describes the methods of assessing pain in newborns, pain management and roles of nurses in the light of current literature.

Keywords: Pain management, Nursing care, Newborn

IYRSC

ÇAĞIN FELAKETİ: ALZHEİMER HASTALIĞI**Büşra DİKMEN***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye bradikmen30@gmail.com*

Özet: Alzheimer hastalığı (AH), beynin bazı bölümlerinin zaman içinde giderek hasarlanması sonucu ilk olarak hafızada, yaşamsal faaliyetlerde ve davranış fonksiyonlarında azalmaya neden olan nörodejeneratif bir hastalıktır. Hastaların yaşam kalitesi giderek düşer ve ölümle sonuçlanır. Bu derlemede amaç; çağ için felaket bir hastalık olan AH ne olduğu, tanısı, klinik belirtileri, evreleri, tedavisi, bunlar olurken bakım verenlerin ve hasta yakınlarının yaşadığı psikolojik travmaya değinilmiştir. Günümüze kadar yapılmış Alzheimer ile ilgili tüm makalelerin incelenmesi ve gereken bilgilerin kendi yorumumuz dâhilinde derlenmesidir. AH, sinsi başlamaktadır, fonksiyonel yıkım ve bellek azalması ile seyrederek. AH' lığı risk faktörleri ileri yaş ve genetik yatkınlık en etkin olanlarıdır. AH'nın tanısı için hem hasta hem de hasta yakını ile anamnez, fiziksel muayene ve laboratuvar değerlendirilmesi yapılmalıdır. Kolinesteraz inhibitörleri hastalardaki semptomların ilerlemesini yavaşlattığı gösterilmiştir. Hasta yakının veya bakım verenlerin etkin bir faktör olduğu, hastanın yaşam süresinin bir miktar daha uzadığı gözlenmiştir. Alzheimer hastalığı, her bireyin başına gelebilecek, çoğu zaman aile fertleri için yıkım oluşturacak bir hastalıktır. Toplum içindeki her birey bu hastalığa yakalanabilir veya maruz kalabilir. Geçirilen hastalıkta en önemli faktörü erken tanının konulabilir olmasıdır. Erken müdahale çok önemlidir. Hastaların yaşam kalitesi giderek düşer ve ölümle sonuçlanır. Son olarak yaşlı nüfusun giderek çoğalmasına bağlı olarak toplum olarak böyle bir hastalığın ne olduğu bilindiği takdirde hasta yakınlarının ve bakım verenlerin de yaşadığı psikolojik travma en az seviyeye inebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer, Hastalık, Belirtiler, Tedavi, Travma

IYRSC

ACİL SERVİSTE TRAVMATİK OLMAYAN SUBARAKNOİD KANAMALI HASTADA HEMŞİRELİK YÖNETİMİ: OLGU SUNUMU

Hande TÜZÜN¹, Ebru KARAZEYBEK², Ebru KURTOĞLU³

Akdeniz Üniversitesi Hastanesi (Hemşire)1

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi (Dr.Öğr.Üyesi) 2

Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yüksek lisans öğrencisi)3

handetuzun07@gmail.com, ekarazeybek@gmail.com, ebru.0767@outlook.com

Özet: Subaraknoid kanama (SAK), subaraknoid boşlukta kanama olmasıdır. Bu hastalarda hızlı tanı ve dikkatli yönetim önemlidir. Bu olguda, acil serviste SAK tanısı alan hastada hemşirelik yönetimini sunmak amaçlanmaktadır. Akdeniz Üniversitesi hastanesi acil servisine başvuran hastanın acil servisteki tedavi ve bakımının ardından hastaya olgu sunumu ile ilgili bilgilendirme yapılmış ve yazılı onamı alınmıştır. 58 yaşında erkek hasta. Vücudunun sol tarafında yaklaşık 50 dakika önce başlayan uyuşukluk şikayeti mevcuttur. Kan basıncı 230/100 mm/Hg, nabız 80/dk, solunum sayısı 20/dk, ateş 36 C⁰, SPO₂ %97'dir. Fizik muayenede: genel durum orta, oryante, koopere, bilinci açıktır. Kranial sinir muayenesi normal, nistagmus yok, babinski sol pozitif-sağ doğal, sol alt üst ekstremitte motor- duyu defisiti mevcuttur. Distal nabızlar açıktır. Hastanın fizik muayene sonrasında beyin tomografisi çekildi. Sağ talamik bölgede SAK tanısı konulmuştur. Acil serviste kafa içi basınçta artma riski ve düşme riski hemşirelik tanıları ile bakım verilmiştir. Hastanın yatak kenarlıkları kaldırıldı, mümkün oldukça hasta dış uyaranlardan uzak tutuldu. Bulantı, kusma yönünden takip edilmiş, anksiyete durumu en alt düzeyde tutulmuştur. Kan basıncı 240/160 mm/Hg olan hastaya doktor istemine göre 250 cc %5 Dekstroz içinde kalsiyum kanal blokörü (1 amp Ninax 25 mg/10 ml ampül) eklenerek 25 cc/h'den intravenöz infüzyon başlanmıştır. Hastanın tansiyonu sık aralıklarla takip edilip, doz artışı yapılmıştır. Kalsiyum kanal blokörü infüzyon dozu en son 150 cc/h'e çıkarılan hastanın kan basıncı 135/85 mm/Hg ölçülmüştür. Hastanın kan basıncını kontrol altına almak ve intrakranial basınç artışı riskini azaltmak amacıyla başın 30 derece elevasyonu sağlanmıştır. Konsültasyon (beyin sinir ve omurilik cerrahi) istenmiştir. Hasta acil serviste, sık bilinç ve nörolojik takip yapılarak izlenmiş ve anestezi yoğun bakım ünitesine paramedik ve personel eşliğinde yatışa gönderilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Acil servis, Subaraknoid kanama, Hemşirelik bakımı

HEMŞİRELİKTE UYGULAMA EĞİTİMİ: KANITA DAYALI UYGULAMA ÖNERİLERİ

Bilgen ARIKAN¹, Feyza BÜLBÜL², Fadime DOĞAN³

1Arş. Gör., Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye, bilgen.kahya@usak.edu.tr

*2Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye,
fevza.bulbul@usak.edu.tr*

*3Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye,
fadimedgn6400@gmail.com*

Özet: Türkiye’de hemşirelik eğitimi en az dört yıl veya 4600 saatlik teorik ve klinik eğitimi kapsar. Toplam eğitim süresinin en az üçte biri teorik eğitim, yarısı ise klinik eğitimidir (www.yok.org.tr, Erişim tarihi: 15.10.2019). Klinik uygulama eğitimi, hemşirelik öğrencileri tarafından teorik kavramların gerçek veya simüle edilmiş bir klinik ortamda birleştirilmesini ve uygulanmasını içeren bir yaklaşımdır. Klinik uygulamalar, hemşirelik öğrencilerinin klinik beceriler aracılığıyla sınıfta öğrendikleri hemşirelik teorisini geliştirmelerini sağlar. Klinik eğitim, öğrencinin kazanması istenilen bilgi, tutum ve becerileri yaşayarak, yaparak öğrenmesine olanak sağlamaktadır (Karaöz, 2013). Bu çalışmanın amacı, Ontario Kayıtlı Hemşireler Birliği (Registered Nurses’ Association of Ontario-RNAO) tarafından Mayıs 2016’da yayınlanan “Hemşirelikte Uygulama Eğitimi” rehberinde yer alan kanıta dayalı uygulama önerilerini paylaşmaktır. Bu çalışmada Ontario Kayıtlı Hemşireler Birliği tarafından yayınlanan “Hemşirelikte Uygulama Eğitimi” rehberinde yer alan kanıta dayalı uygulama önerileri ve önerilerin kanıt düzeyleri incelenmiştir. “Hemşirelikte Uygulama Eğitimi” rehberi lisans hemşirelik öğrencilerine verilen eğitimin kalitesini arttırmak ve kanıta dayalı uygulamaların kullanımıyla klinik sonuçları iyileştirmek amacıyla yayınlanmıştır. Bu rehber, hemşirelerin güvenli, etik ve etkin uygulama ile ilgili yeterlilikleri karşılamasını sağlamak için, uygulama eğitiminde en iyi uygulamaları belirlemek ve tanımlamak üzere geliştirilmiş olup; hemşirelik eğitiminin tüm alanları ve hemşirelerin istihdam edildiği tüm ortamlar için geçerlidir. Rehberde toplam 13 konuda kanıta dayalı öneriler bulunmaktadır. Bu öneriler öğrenciler, eğitimciler, fakülte, müfredat, hizmet kurumları, sistem seviyesi ve politikalarına yöneliktir. Kanıt düzeyleri çoğunlukla analitik çalışmalar, tanımlayıcı çalışmalar ve/veya nitel çalışmalar gibi iyi tasarlanmış deneysel olmayan gözlemsel çalışmalardan elde edilmiştir. Uygulama deneyimleri, hemşirelik eğitiminin ayrılmaz bir parçası olduğundan, uygulamalardaki öğrenme fırsatlarını en üst düzeye çıkarmak zorunludur. Hemşirelikte kaliteli uygulama eğitimi, birçok kişi ve kuruluşun etkileşimine ve işbirliğine bağlıdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, uygulama eğitimi, kanıta dayalı uygulama, rehber.

IYRSC

ELEKTRİK ALANIN (50HZ) BÖBREK DOKUSU ÜZERİNE ASTAKSANTİNİN ETKİSİ

¹Arzu YALÇIN, ¹Mustafa SAYGIN, ²Sadettin ÇALIŞKAN

¹*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye.*

²*Pamukkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji AD, Denizli,*

Türkiye.

Özet: Teknolojik cihazların gelişmesi insanların elektrik alana maruziyet düzeylerini de artırmaktadır. Manyetik ve elektrik alanlarla ilgili yapılan çalışmalarda maruziyetin insan sağlığı üzerinde olumsuz etkilerini göstermiştir. Bu çalışmada 50 Hz'lık elektrik alan hasarına karşı astaksantin böbrek dokusu üzerine etkilerini araştırmayı amaçladık. Çalışmada 30 adet 3-4 aylık Wistar Albino cinsi dişi sıçan kullanıldı. Kontrol grubu (K) (sadece standart yem ve serum fizyolojik); Elektrik alan (EA) grubu (4 hafta boyunca 23 saat elektrik alan uygulandı) ve Elektrik alan + Astaksantin (EA+AST) grubu 4 hafta boyunca 23 saat elektrik alan + 75 mg/kg/gün gavaj yolu ile astaksantin) olmak üzere üç gruba ayrıldı. Çalışma sonrası sıçanlara ötenazi yapıldı. Kontrol grubunda ortalama ve standart sapma değerleri MDA (4,88±0,63), SOD (5,91±1,54) ve KAT (3,60±1,25) bulundu. Elektrik alan grubunda ortalama ve standart sapma değerleri MDA (5,82±1,03), SOD (5,60±0,91) ve KAT (3,25±2,10) bulundu. Elektrik alan + Astaksantin grubunda ortalama ve standart sapma değerleri MDA (5,31±0,31), SOD (5,99±0,86) ve KAT (15,49±3,39) bulundu. İstatistiksel analiz sonucunda Malondialdehit düzeyi için, kontrol grubuna göre elektrik alan grubunda anlamlı bir artma bulundu (p<0,05). Katalaz için; kontrol grubuna göre elektrik alan grubunda anlamlı bir azalma bulundu (p<0,001). Kontrol grubuna göre elektrik alan+astaksantin grubunda anlamlı bir artma bulundu (p<0,001). Süperoksit dismutaz için; elektrik alan uygulamasında SOD miktarını azalmasına rağmen anlamlı bir fark bulunamadı. Elektrik alan+Astksantin grubunda SOD miktarı artmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlılık yoktu. Çalışmamızda elektrik alan uygulamasın böbrek dokusunda oksidatif stres oluşturmakta ve astaksantin antioksidan etkisi ile azaltılabileceğini öngörmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Elektrik alan, Böbrek, Oksidan, Antioksidan

IYRSC

PSIKOBIYOTİKLER VE ALZHEIMER İLİŞKİSİ**Tevfik KOÇAK¹, Nilüfer ACAR TEK¹***dvt_tevfik@hotmail.com acarnil@hotmail.com**1Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü**06500 Ankara, TÜRKİYE*

Özet: İnsan intestinal mikrobiyotası binden fazla mikroorganizma türünü içeren geniş ve çeşitli türdeki canlılara yaşam alanı sağlayan ve yaklaşık olarak 10^{14-15} mikroorganizmanın oluşturduğu kompleks yapıdan meydana gelmektedir. Psikobiyotikler yeterli miktarda tüketildiğinde kommensal bağırsak bakterileri ile etkileşimler yoluyla psikiyatrik hastalığı olan kişilerde sağlığa yararlı etki sağlayan canlı (probiyotikler) mikroorganizmalar olarak tanımlanmıştır. Probiyotik sınıfı olarak bu bakteriler beyin bağırsak aksına etki eden gama-aminobütirik asit ve serotonin gibi nöroaktif maddeler sentezleme yeteneğine sahiptir. İntestinal mikrobiyota beyin-bağırsak aksına bağışıklık sistemini ve hipotalamik-hipofiz-adrenal (HPA) aksının indüklenmesi ile CRH, ACTH ve kortizol üretimine etki ederek proinflamatuvar sitokinlerin salınımının düzenlenmesiyle, propiyonat, bütirat ve asetat gibi KZYA üretimi yoluyla, dolaşıma girebilen ve kan-beyin bariyerini geçebilen GABA dopamin, noradrenalin, asetilkolin, serotonin nörotransmitterlerinin üretimiyle, triptofan-serotonin metabolizmasıyla ve mikrobiyota kaynaklı KZYA ve indolün enterik sinir sistemini etkilemesiyle nöroendokrin sisteme etki etmektedir. Probiyotik (Psikobiyotik)lerin prebiyotikler ile sinbiyotik etki göstermesi ile meydana gelen) asetat, propiyonat ve bütirat gibi postbiyotikler bağırsak mikrobiyota ekosisteminin homeostazını, kompozisyonu ve işlevselliğini sağlayarak nöroinflamasyon ve amiloid oluşumunu azaltmaktadır. Mikrobiyota ve sinir sistemi prenatal ve postnatal dönemlerde paralel geliştiğinden nöropsikiyatrik; Alzheimer ve Parkinson gibi nörodejeneratif hastalıklar üzerinde mikrobiyotanın etkisi son zamanlarda çıkan kanıtlar ve geliştirilen teoriler ışığında yeniden değerlendirilmektedir. Pro-pre biyotikler ve sinbiyotikler organizmada yaş ve çevresel etkiler ile meydana gelen defektleri hafifletmekte ve optimum yaşam kalitesinin arttırmakta rol almaktadır. Uygun miktarda pre-probiyotik (Psikobiyotik) ve sinbyotiklerin vücuda yeterli ve dengeli beslenme ile veya yetkili profesyoneller tarafından tavsiye edilerek bireye özgü supleman takviyesi ile alımı mikrobiyotanın optimum gelişimi için altın anahtarı oluşturmakta ve nörolojik sağlık açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mikrobiyota, Prebiyotik, Probiyotik, Sinbiyotik, Postbiyotik, Nörodejeneratif hastalıklar, Alzheimer

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KAN BAĞIŞI HAKKINDAKİ TUTUM VE DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

Burçin DAVRAZ¹, Sümeyra KANDEMİR¹, Canan KARABULUT¹, Nurvet BÜYÜKYÖRÜK²

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğrencisi

2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğretim Elemanı

Özet: Araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin kan bağıışı hakkındaki tutum ve davranışlarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma 2018-2019 öğretim yılında Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi (AYAY) bölümünde eğitim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 183 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmada “Sosyo-demografik Bilgi Formu” ve “Kan Bağıışı Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin kan bağıışı tutumu toplam puan ortalamaları $96,62 \pm 9,46$ 'dır. Ölçek toplam puanları ile öğrencilerin aile durumları karşılaştırıldığında istatistiki olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Öğrencilerin toplumsal sorumluluk alt boyutu ile cinsiyetleri karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Öğrencilerin endişe alt boyutu ile aile durumu, kaldıkları yer ve aile tipi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Ölçeğin alt boyutları değerlendirildiğinde; öğrencilerin kan bağıışı tutum ölçeği toplumsal ve sosyal sorumluluk, endişe ve toplumsal görüş ve anlayış boyutu puan ortalaması sırasıyla $53,91 \pm 6,71$, $29,92 \pm 4,78$, $12,66 \pm 2,27$ olarak bulunmuştur. Çalışmada AYAY bölümü öğrencilerinin kan bağıışı tutum ve davranışlarının olumlu yönde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencisi, Kan bağıışı, Tutum ve davranış

IYRSC

**SIĞIRLARDA ENFEKSİYÖZ AYAK HASTALIKLARININ TEDAVİSİNDE
TOPIKAL OZONLANMIŞ YAĞ VE TK DOUBLE D GEL® KULLANIMININ
KLİNİK ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI**

Kürşad YİĞİTARSLAN¹, Candemir ÖZCAN¹, Şefika ERCAN¹, Ümran Akın ÖZCAN¹

1 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi AD, Burdur, Türkiye, yigitarslan@gmail.com, candemirozcan@gmail.com, sefikaercan.3715@gmail.com, umranakinn@gmail.com

Özet: Sığır ayak hastalıkları, enfeksiyöz ayak hastalıkları (digital dermatitis, interdigital dermatitis, interdigital flegmon ve ökçe erezyonu) ve boynuz-canlı tırnak lezyonları (taban hemorajileri, taban ülseri, ökçe ülseri, beyaz çizgi hastalığı, tırnak çatlakları ve çift taban oluşumu) olmak üzere iki ana grupta toplanmaktadır. Enfeksiyöz ayak hastalıkları daha çok ahır hijyeni ile ilgili bir problem olmakla birlikte; süt sığırcılığında verim kayıplarına sebep olan önemli bir sürü problemidir. Ancak erken tedavi, rutin tırnak bakımı ve ahır hijyeninin sağlanması ile bu hastalıkların görülme sıklığını en aza indirmek mümkündür. Yapılan çalışmada 53 tane topallayan ineğe ait 66 ayakta enfeksiyöz ayak hastalıkları teşhis edildi. Ayaklardaki lezyonlardan 31 tanesi ozonlanmış yağ, 25 tanesi de Tk Double D Gel® ile tedavi edilerek klinik iyileşmeleri gözlemlendi. Diğer 10 ayağın tedavisinde ise ayak banyosu önerildi. Sunulan bu çalışmada, enfeksiyöz ayak hastalıklı sığırların tedavisinde topikal olarak kullanılan ozonlanmış yağ ve Tk Double D Gel® 'in avantajları ile dezavantajlarının araştırılması amaçlandı.

Anahtar Kelimeler: Topikal tedavi, ozon, ayak hastalıkları.

IYRSC

KANSER İMMÜNÖTERAPİSİNDE PROPOLİS**Sultan KAYA¹, Sevgi AKYOL², Şevkinaz KONAK³**

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek Lisans Programı, Burdur, Türkiye, sultankaya@ogr.mehmetakif.edu.tr

2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek Lisans Programı, Burdur, Türkiye, sevgi4815@gmail.com

3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, s.konak@mehmetakif.edu.tr

Özet: Günümüzde hastalıkların tedavisinde kullanılan farmasötik ürünlerin olumsuz etkileri ve çok maliyetli olmasının sonucu olarak geleneksel tedaviye giderek artan bir yönelim oluşmaktadır. Geleneksel tedavinin bir parçası olan apiterapi; bal, polen, arısütü, propolis, arı zehiri gibi arı ürünleriyle yapılan doğal bir tedavi yöntemidir. Antik çağlardan beri propolis sahip olduğu biyolojik etkilerinden dolayı terapötik ajan olarak kabul edilmektedir. Propolis; Apis mellifera bal arılarının tomurcuk ve filizlerden topladıkları bitki reçinelerini, ürettikleri enzimler ve bal mumu ile karıştırarak elde ettikleri bir üründür. Propolis alternatif tıpta insan sağlığı için en önemli maddelerden birisidir. Yapısında bulunan fenolik bileşikler ve flavonoidlerden dolayı antioksidan, antiinflamatuvar, antimikrobiyal, immünomodülatör etki olmak üzere birçok biyolojik etkiye sahiptir. Son yıllarda söz edilen biyolojik etkilerinden en önemlisi immünomodülatör ve anti-kanser etkisidir. Kanser tedavisinde tamamlayıcı ve alternatif tıp destekleyici bir strateji olarak rol oynamaktadır. Aynı zamanda teknolojinin gelişmesi ve yapılan araştırmalarla immünoterapinin de kanser tedavisini destekleyici potansiyele sahip olduğu bildirilmektedir. İmmünoterapi, immün sistem hücrelerinin aktifleştirilmesi ve etkilerinin güçlendirilmesiyle yapılan bir tedavidir. Kanser immünoterapisinde kimyasal immünomodülatör bileşenlere alternatifler geliştirmek amacıyla bitkisel, mikrobiyal ve hayvansal bileşenler üzerinde yenilikçi çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmalar sonucunda hayvansal kaynaklı immünomodülatör maddelerin arı ürünleri olduğu bildirilmektedir. Bazı araştırmacılar propolisin kanser immünoterapisinde umut vadeden bir bileşen olduğunu belirtmektedir. Bu derlemede de kanser immünoterapisinde propolis kullanımını hakkında bilgi verilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Propolis, İmmünoterapi, Kanser, Apiterapi.

IYRSC

YÜKSEK FRUKTOZLU MISIR ŞURUBU KULLANIMININ BÖBREK DOKUSUNA ETKİSİ

Ülker TUNCA¹, Mustafa SAYGIN¹, Özlem ÖZMEN²

1Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji AD, Isparta.

*2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veterinerlik Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Burdur
yagciiiulker@gmail.com, fizyolog@gmail.com, ozlemozmen70@gmail.com*

Özet: Yüksek fruktozlu yiyecekler sedanter yaşam stili ve kronik hastalıkların (obesite, metabolik sendrom, böbrek hastalığı) gelişiminde önemli bir rol oynayabilir. Çalışmadaki amacımız, yüksek fruktozlu mısır şurubunun böbrek dokusu üzerine oksidatif etkisinin araştırılması. Melatonin uygulamasının antioksidan etkinliğini böbrekte bakılmasıdır. Çalışmada 36 adet 12-16 aylık Sprague-Dawley (150-250 gr) cinsi erkek rat kullanıldı. Çalışma üç gruba ayrıldı. Kontrol grubu (K) (sadece standart yem ve içme suyu); F55 (%55 Fruktoz) grubu (10 hafta boyunca %20'lik F55 solüsyonu) ve F55+Melatonin grubu (10 hafta boyunca %20'lik F55+son 6 hafta 10mg/kg/günlük/gavaj yolu ile melatonin). Sakrifikasyon sonrası akciğer dokuları Süperoksit Dismutaz (SOD), Katalaz (CAT) ve Malondialdehit (MDA) analizleri yapıldı. Histopatolojik incelemeler için doku örnekleri %10'luk formaldehitte tespit edildi. Rutin patoloji takibinden geçirildi. İstatistiksel analizi tek yönlü ANOVA testi ile gruplar arası analizi yapıldı. Malondialdehit analizlerinde F55+Melatonin grubunun Kontrol grubuna göre azalması istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p=0,003$). Ayrıca F55+Melatonin grubunun F55 grubuna göre azalması da istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p=0,001$). CAT analizinde ise gruplar arasında istatistiksel anlamlılık yoktur ($p>0,05$). F55+Melatonin ile F55 arasında ise SOD istatistiksel olarak anlamlı çıktı, F55+Melatonin grubunda antioksidan etki istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde arttı ($p=0,009$). Histopatolojik bulgularda Fruktoz'un böbrek dokusunda hiperemi ve tubul epitellerinde dökülme ile interstisyel dokuda yangısal hücre infiltrasyonlarına sebep olduğu, Melatonin ise düzeltmede tedavi edici olduğu gözlemlendi. Çalışmamızda fruktoz şurubunun böbrek dokusunda oksidatif stres oluşturduğunu ortaya konuldu. Hem histolojik hem biyokimyasal analizlerle bu etkiyi melatoninin antioksidan etkisi ile azaltılabileceğini söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Yüksek fruktozlu mısır şurubu (YFMŞ55), Böbrek, Oksidan, Antioksidan

SAĞLIK KURUMLARINDA İLETİŞİMİN HASTALARIN TUTUM VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Gülay AVCI¹ Murat TATOĞLU²

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ gulay.av14@outlook.com

2MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ mtatoglu@mehmetakif.edu.tr

Özet: Hastane sayısının giderek artması sağlıkta profesyonel hizmet verme anlayışının hakim olmasına neden olmuştur. Hastaneler özel işletmeler tarafından idare edilmeye başlanmış buda hastalara kaybedilmemesi gereken bir müşteri gözüyle bakılmasını sağlamıştır. Sağlık hizmeti verilen kişiden beklenti, tekrar ihtiyaç duyması halinde aynı hastane veya doktoru tercih etmesini sağlamaktır, buda hem kamuda hem de özel sektörde rekabeti arttıran bir durum olmuştur.Çalışmamızın amacı sağlık hizmeti sektöründe hasta ile iletişiminin önemini vurgulamak, olumlu iletişimin hastanelerin tercih edilebilirlik düzeyi üzerindeki etkisinden bahsetmek, olumsuz iletişimin önlenmesinde alınabilecek tedbirlere değinmektir.Sağlık kurumlarındaki personellerin hasta veya hasta yakınlarıyla iletişimlerinin nasıl olması gerektiğini ve bu iletişimin hasta/hasta yakınları üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Bu alanda yapılan daha önceki çalışmalar incelenmiş bunun yanında medyada yer alan konu ile alakalı bilgiler taranmıştır.incelediğimiz örnekler doğrultusunda sağlık kurumlarında sağlık personelleri ve hastalar arasında iletişim hususunda çeşitli sorunlar yaşandığı bulunmuştur. Başlıca sorunların bazıları; sunulan sağlık hizmetinin hasta ve hasta yakınlarına anlaşılır bir şekilde açıklanmaması, hastaların korku ve endişelerinin giderilmemesi ve hastalarda oluşan sağlık hizmetine ilişkin güvensizliğin giderilmemesidir. Karşılıklı iletişim noktasında yaşanan bu sorunlar kimi zaman sağlık personeline şiddet uygulanmasına veya hastanın ihtiyaç duyduğu sağlık hizmetini alamamasına neden olmaktadır.Sağlık sektörümüzdeki iletişim problemi yaşanan çift taraflı eksikliklerden kaynaklanmaktadır, sonuç olarak bu durum da sunulan hizmetin kalitesini ciddi bir şekilde etkilemektedir. İnsanlar iyi iletişim kuramadıkları hastaneleri ihtiyaç duydukları durumda tekrar tercih etmemekte bu da işletmeleri bu konuda hassas davranmaya zorlamaktadır. Kamu kurumu yapısında çalışan hastanelerde iletişim sıkıntısı daha fazla dikkat çekmektedir. Sağlık personelinin kaba davranışları ve sunduğu hizmet ile ilgili hasta / hasta yakınına bilgi vermemesi, hastalarında sabırsız ve isyankar tutumları tarafların iletişim kanallarının kapanmasına neden olmaktadır. Bu sorunun aşılması ve insanların ihtiyaç duyduğu sağlık hizmetini daha kaliteli bir biçimde alabilmesi için sağlık çalışanlarına konunun hassasiyeti aktarılmalı ve ihtiyaç duyulan iletişim eğitiminin verilmelidir. Bununla beraber sağlık çalışanlarına şiddeti önleyebilmek için cezai yaptırımlar arttırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Kurumları, Hasta İletişimi, İletişimin Önemi

IYRSC

**PEDİATRİK CERRAHİDE POSTOPERATİF KONFOR YÖNETİMİNDE
AROMATERAPİ UYGULAMALARININ ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ:
LİTERATÜR TARAMASI**

Fahriye PAZARCIKCI¹, Belgin DILMEN², Emine EFE³, Ayşe AYDINLI⁴

1Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye

2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Anestezi Bölümü, Burdur, bdilmen@mehmetakif.edu.tr

3Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

4Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye

Özet: Konforda bozulma, cerrahi girişim deneyimleyen bir çocuğun sıklıkla muzdarip olduğu olumsuz bir durumdur ve çocuk hemşireliğinde önemli hemşirelik tanıları arasındadır. Çocuklarda postoperatif dönemde ortaya çıkan ağrı, kaygı, korku, bulantı, kusma gibi etkenler konforda bozulmaya neden olabilmektedir. Literatürde postoperatif dönemde konforun sürdürülememesinin uzun süreli fizyolojik, zihinsel, sosyal ve davranışsal sonuçlara yol açabileceği bildirilmektedir. Bu nedenle çocuk sağlığının korunması için hemşireler konfor yönetimine öncelik vermeli, çocukların konfor düzeyleri ölçülmeli, çocuklarda konforda bozulmaya neden olan durumlar hafifletilmelidir. Hemşireler gerekirse farmakolojik yöntemlere ek olarak tamamlayıcı sağlık yaklaşımları kullanılmalıdır. Aromaterapi, bitkilerden elde edilen esansiyel yağların terapötik amaçlarla kullanıldığı tamamlayıcı sağlık yaklaşımlarından biridir. Dünyada ve ülkemizde kullanım sıklığı artmaktadır. Bu bildiride, pediatrik cerrahide postoperatif konfor yönetiminde aromaterapi uygulamalarının etkinliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu derleme çalışması 2009-2019 yılları arasında PubMed, Scopus, Cochrane ve Google Scholar'da konu ile ilgili Türkçe ve İngilizce olarak yayımlanmış randomize kontrollü çalışmaların incelenmesiyle hazırlanmıştır. Günümüzde pediatrik cerrahide postoperatif dönemde konforda bozulmaya neden olan duygusal ve fiziksel rahatsızlıkları gidermek amacıyla aromaterapi kullanılabilir. Aromaterapide esansiyel yağlar topikal (masaj, friksiyon, kompres, banyo), inhalasyon ya da oral yolla uygulanabilmektedir. Pediatrik cerrahide en sık kullanılan esansiyel yağların gül yağı, tatlı badem yağı, mandalina yağı, lavanta yağı olduğu anlaşılmıştır. Yapılan literatür incelemesi sonucunda çocuklarda aromaterapi uygulamasının postoperatif analjezik ihtiyacında önemli düzeyde azalmaya neden olduğu ancak ağrı yoğunluğu üzerinde önemli bir etkisinin bulunmadığı, anksiyete ve distresi azalttığı bununla birlikte postoperatif bulantı ve kusma tedavisinde küçük, anlamlı olmayan bir etki büyüklüğüne sahip olduğu bulunmuştur. Aromaterapi pediatrik cerrahide postoperatif konfor yönetiminde için ilgi çeken bir seçenek haline gelmiştir. Bununla beraber bilimsel kanıt yetersizdir.

Anahtar Kelimeler: Aromaterapi, Çocuk, Hemşire, Konfor, Pediatrik Cerrahi

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KAN BAĞIŞI HAKKINDAKİ TUTUM VE DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

**Burçin DAVRAZ¹, Sümeyra KANDEMİR¹, Canan KARABULUT¹, Nurvet
BÜYÜKYÖRÜK²**

*1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
Öğrencis/Burdur/Türkiye/burcin.davraz32@gmail.com*

*2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğr.Gör.Dr.
/Burdur/Türkiye/nbuyukyoruk@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin kan bağıışı hakkındaki tutum ve davranışlarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma 2018-2019 öğretim yılında Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi (AYAY) bölümünde eğitim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 183 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmada “Sosyo-demografik Bilgi Formu” ve “Kan Bağıışı Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin kan bağıışı tutumu toplam puan ortalamaları $96,62 \pm 9,46$ ’dır. Ölçek toplam puanları ile öğrencilerin aile durumları karşılaştırıldığında istatistiki olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Öğrencilerin toplumsal sorumluluk alt boyutu ile cinsiyetleri karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Öğrencilerin endişe alt boyutu ile aile durumu, kaldıkları yer ve aile tipi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Ölçeğin alt boyutları değerlendirildiğinde; öğrencilerin kan bağıışı tutum ölçeği toplumsal ve sosyal sorumluluk, endişe ve toplumsal görüş ve anlayış boyutu puan ortalaması sırasıyla $53,91 \pm 6,71$, $29,92 \pm 4,78$, $12,66 \pm 2,27$ olarak bulunmuştur. Çalışmada AYAY bölümü öğrencilerinin kan bağıışı tutum ve davranışlarının olumlu yönde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencisi, Kan bağıışı, Tutum ve davranış

IYRSC

CURCUMA LONGA'NIN (ZERDEÇAL) KANSER ÜZERİNE ETKİSİ**Sultan KAYA¹, Sevgi AKYOL², Şevkinaz KONAK³**

1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek Lisans Programı, Burdur, Türkiye, sultankaya@ogr.mehmetakif.edu.tr

2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek Lisans Programı, Burdur, Türkiye, sevgi4815@gmail.com

3 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, s.konak@mehmetakif.edu.tr

Özet: Yapılan araştırmalara göre kanser, birden fazla hücrel sinyal yolağında meydana gelen düzensizlik sonucunda oluşmaktadır. Dünya çapında kanser, ölüm nedenleri arasında ilk sırada yer almaktadır. Son yıllarda kanser tedavi stratejilerinde ilaç direnci gelişmesi, sitotoksikite ve genotoksikite gibi dezavantajların olmasına bağlı olarak tıbbi bitkiler anti-kanser madde olarak kullanılmaktadır. Sağlıklı hücre üzerine toksisite göstermeyen, sadece kanser hücrelerini seçerek yok eden ya da gelişimini baskılayan ilaçları geliştirmek oldukça zordur. Kanser tedavisinde kullanılan ilaçların daha etkili, daha aktif, daha selektif ve daha az toksik etki göstermesi için antikanser yaklaşımlar test edilmektedir. *Curcuma longa*(zerdeçal) dünya çapında 4000 yıldır geleneksel ve alternatif tıpta inflamasyonun temel rol oynadığı birçok kronik hastalıkta tedavi edici olarak kullanılmaktadır. *Curcuma longa*'nın en aktif bileşeni, %5'ini oluşturan kurkumin'dir. Son yıllarda yapılan çalışmalarda kurkumin'in, kanser tedavisinde kullanılan radyasyon veya kemoterapötik ajanların etkinliğini arttırmada ve tedaviden kaynaklanan normal doku hasarını önlemede etkili olduğu gözlenmiştir. Ayrıca kurkumin bileşeninin bazı tip kanser hücrelerinin ölüm hızını artırdığı ve tümör hücrelerinin bölünmesini baskıladığı bilinmektedir. Kurkuminin antikanser bir ajan olarak, deri, meme bezleri, oral kavite, özofagus, mide, bağırsak, kolon, akciğer ve karaciğerde tümör oluşumunu baskıladığı 800'den fazla rapor yayınlanmıştır. Meme kanserinde, kurkuminin farelerde kanserli hücrelerin akciğere metastazını yavaşlattığı gözlenmiştir. Klinik denemelerde 7 meme kanseri hastasına topikal kurkumin merhemi uygulanmıştır Hastaların %71'inde, lezyon büyüklüğünde, ağrıda, kaşıntı ve sızıntılarda azalma meydana gelmiştir ve tedavinin pozitif yönde ilerlediği gözlemlenmiştir. Özetle kurkuminin sağlık üzerine etkilerinin daha iyi anlaşılabilmesi için geniş çaplı kontrollü çalışmaların yapılmasına gereksinim duyulmaktadır. Bu derlemede *Curcuma longa*'nın kanser üzerine etkisinin açıklanması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Kurkumin, Zerdeçal, *Curcuma longa*.

TÜRKİYE'DE ACIL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ PROGRAMI'NIN GEREKLİLİĞİ

Muhammed Tarık KAHRAMAN¹ · Murat TATOĞLU²

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ m.tarikkahraman@gmail.com

2MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ mtatoglu@mehmetakif.edu.tr

Özet: Türkiye için afet görmezden gelinemeyecek bir gerçektir. Yaşadığımız depremler, sel baskınları, siyasi ayaklanmalar ülkemiz telafisi zor durumlara neden olmuştur. Yaşanan tüm bu durumlardan en az kayıpla çıkabilmek, halkın can ve mal güvenliği korumak refah seviyesini yükseltebilmek için sistemli ve uygulanabilir bir afet yönetim mekanizması oluşturmak mecburidir. Çalışmamızın amacı Türkiye'de mazisi yaklaşık 15 yıl gibi kısa bir süreye dayanan Acil Yardım ve Afet Yönetimi programlarının mevcut afet yönetim sisteminde doldurmayı amaçladığı boşluğu belirtmek ve bu program adına bir farkındalık oluşturmaktır. Araştırmamızda Türkiye'nin afet yönetim sistemi, afet riski, bugüne kadar yüzleştiği afetler ile ilgili araştırmalar yapılmış ve kaydı tutulan veriler incelenmiştir. Yapılan incelemeler ve izlenimler neticesinde Acil Yardım ve Afet Yönetimi (AYAY) programının günümüz ve gelecek Türkiye'sinde ki gerekliliği değerlendirilmiştir. Marmara depreminden sonra başlayan yeni afet yönetim süreciyle beraber ülkemizde bu alanda pek çok yenilik gelmesine rağmen hala daha istenilen seviyeye ne yazık ki ulaşamamıştır. Bunun temel sebebi de afet yönetim sistemi için yetiştirilen AYAY mezunu kişilere özellikle kamusal alanda gerekli istihdamın beklenen oranda verilmemesidir. Türkiye'nin jeopolitik ve siyasi konumu itibariyle sürekli olarak doğal ve insan kökenli afetler ile karşı karşıya kalmaktadır. Yaşanan bu afetlerden en az kayıpla çıkabilmek ancak etkin bir risk yönetimi uygulamakla başarılı olur buda AYAY programlarının kamu ve özel sektörde daha fazla etkin ve söz sahibi olmasıyla mümkün kılınabilir. AYAY programlarının verdikleri eğitim, yaptıkları akademik çalışmalar, mezunlarının portföyü nedeniyle afet öncesi hazırlık ve afet sonrası müdahale için gerekli olan nitelikli personel ihtiyacının karşılanmasında büyük rol oynayacağı düşünülmektedir. Türkiye'nin gelecekte çok daha büyük afetler yaşayacağı kaçınılmaz bir gerçektir. Türkiye'nin jeopolitik ve siyasi konumu itibariyle sürekli olarak doğal ve insan kökenli afetler ile karşı karşıya kalmaktadır. Yaşanan bu afetlerden en az kayıpla çıkabilmek ancak etkin bir risk yönetimi uygulamakla başarılı olur buda AYAY programlarının kamu ve özel sektörde daha fazla etkin ve söz sahibi olmasıyla mümkün kılınabilir.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, AYAY, Türkiye'de Afetler

AFETLERİN İNSANLARIN RUHSAL YAPISI ÜZERİNEDEKİ ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Pınar KARADAĞ¹ Murat TATOĞLU²

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ pnrkrdg4747@gmail.com

2MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ mtatoglu@mehmetakif.edu.tr

Özet: Afetler günlük yaşamı sekteye uğratan iş ve akışı bozan insanların rutinlerini değiştiren bir çok can ve mal kaybına neden olan olay veya olaylar bütünüdür. İnşalar afet gibi olağan dışı durumlara sadece maddi yönden ruhsal yapıları itibariyle de hazırlıksız yakalanırlar. Yaşanılan afette özellikle çok bağılandıkları bir olguyu kaybeden insanların ruhsal olarak kendilerini toparlamaları ve tekrar eski normal yaşantısına dönmeleri uzun bir süreç almaktadır. Dünya genelinde ve ülkemizde her yıl birbirinden farklı onlarca, yüzlerce afet yaşanmaktadır. Bizler de bu afetleri yaşamasak bile etkilerine ve sonuçlarına şahit olma imkanı buluyoruz. Meydana gelen afetlerin uzun soluklu etkilerinde birisi afetin ardında kalan toplumda oluşan travma durumudur, özellikle afet yaşayan toplumlarda kadınlar ve çocuklar travmaya daha duyarlı grubu oluşturmaktadır. Araştırmamızda yaşanan afetlerin toplum üzerinde bıraktığı travma etkisinden ve bunun üstesinden gelinebilmesi için yapılması gerekenlerden bahsedeceğiz. Konu ile alakalı afetlerden sonra yapılan psikolojik çalışmalar incelenmiştir. Afetlerin ruhsal etkileri ve afetlere bağlı oluşan travma durumları araştırılmıştır.

Araştırmamız neticesinde afet yaşayan insanların afetten sonra bir travma durumu yaşama oranlarının afetten öncesine göre çok daha fazla olduğu görülmektedir. Özellikle yakınlarını kaybeden duyarlı veya muhtaç grupların bu konuda daha hassas olduğu, toplumun genelinde uzun bir süre korku ve panik havasının hüküm sürdüğü ve birçok kişide de yeniden yaşantılanma tepkilerinin ortaya çıktığı saptanmaktadır. Afetler yaşanan an olarak kısa fakat bıraktığı etki çok uzun süre devam edebilen olaylardır. Yaşanılan bir afetin etkisinden tam manasıyla çıkabilmek ve hayatı tekrar eskisinden daha iyi standartlarda yaşayabilmek için afetin yaralarını her yönüyle sarmak gerekmektedir. Bu noktada afetlerdeki hassas gruplar tespit edilmeli, yakınlarını ebeveynlerini kaybedenler tespit edilmeli ve mutlaka rehabilite sürecinden geçirilmelidirler. Ancak bu yolla afetin bıraktığı korku ve panik durumundan kurtulabilir, ve toplumu yeni afetlere hazırlıklı olma noktasına taşıyabiliriz.

Anahtar Kelimeler: Travma, Afetler, İyileştirme

AİLE İÇİ ŞİDDETİN AİLE BİREYLERİNE ETKİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Kader DEĞİRMENCI¹ Murat TATOĞLU²

1MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ kdegirmenci48@gmail.com

2MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ mtatoglu@mehmetakif.edu.tr

Özet: Dünya genelinde giderek artan ve yaygın bir problem halini alan aile içi şiddet modernleşen ve gelişen toplum yapısına rağmen hala etkisini koruyan bir konu olmaya devam etmektedir. Aile yapısında şiddete aruz kalan veya aile fertlerinden herhangi birisinin şiddet görmesine tanıklık eden kişilerin ruhsal yapısında meydana gelen etkiler aile içerisinde şiddet uygulayan kişilerin adeta bir mirası olarak gelecek kuşaklara aktarılmaktadır. Aile içi şiddet kavramı ve oluşturduğu negatif etkileri üzerine bir çok araştırma yapılmış olup, aile bütünlüğünü derinden sarsan bu probleme çözüm bulabilmek adına pek çok bilimsel araştırma kayda geçmiştir. Çalışmamızın amacı aile bireylerinin meydana gelen şiddete karşı gösterdikleri tepkileri incelemek ve sonuçları üzerine bir değerlendirme yapmaktır. Ayrıca üzerinde fazlaca çalışılmış olmasına rağmen hala kanamaya devam eden aile içerisindeki şiddeti gündemde tutmak bu konuda yapılmış çalışmaları inceleyerek bir farkındalık oluşturmaktır. Aile içi şiddet konusunda daha önce yapılmış olan araştırmalar incelenmiş ve son zamanlarda gündemde olan örnekler üzerine araştırma yapılarak çalışmamız neticelendirilmiştir. Aile içi şiddet olayının yoğun olduğu toplumların en büyük özelliği erkek üstün varlıktır anlayışının hakim olduğu toplumlar olmasıdır. Aile içerisinde bir kişinin şiddet görmesi erkek ve kız çocuklar üzerinde değişik etkiler oluşturduğu görüldü. Erkek çocuk kadına şiddet uygulamayı tabi hakkı olarak algılayabilir ve kendisi de bunu gelecek nesillerde devam ettirmeye başlayabilir, kız çocuk ise kendisine şiddet uygulandığında çaresizlik psikolojisine kapılabilir böylelikle bu yapı devam eden nesillere aktarılmış olur. Bir toplumda kadınlar şiddete maruz kalıyor ve çocuklarda bu duruma şahitlik etmek zorunda bırakılıyorsa orada yüksek refah seviyesinden, eğitimin kalitesinden, gelişmiş devlet yapısından söz etmek mümkün değildir. Bu soruna çözüm bulabilmek için devlet kurumları daha fazla aileye ulaşmalı, şiddete maruz kalan kişilere daha geniş haklar tanınmalı ve bu konudaki cezalar daha caydırıcı hale getirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Şiddet, Kadın

KEÇİLERİN ARAYARAK BULDUĞU BAZI BİTKİ TÜRLERİNİN BESİN MADDESİ İÇERİĞİNİN BELİRLENMESİ

**Kadir Emre BUĞDAYCI¹, Süleyman SOMER², M. Numan OĞUZ¹, Hıdır GÜMÜŞ¹,
Fatma KARAKAŞ OĞUZ¹**

*1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları Anabilim Dalı,
Burdur.*

2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Burdur.

Özet: Akdeniz bölgesinde maki bitki formasyonu görülmektedir. Derin köklü ve sert yapraklı çalılar keçi sürüleri için kaba yem potansiyeline sahiptir. Aydın ili Yenipazar ilçesinde keçilerin otlatıldığı mera alanında, keçilerin arayarak buldukları bitki türlerini tanımlayarak besin madde değerlerini belirlemek. Çalışmada 2017 yılının haziran ayında keçiler merada takip edilmiş, tercih ettikleri maki bitki örtüsüne ait 8 bitki türü örneklenmiştir. Örneklenen türler herbaryumunda tanımlanmıştır. Tanımlanan bitki türlerinin (*Chenopodium album L.*, *Chondrilla funcea L.*, *Pistacia terebinthus L.*, *Morus rubra L.*, *Quercus L.*, *Olea europaea L.*, *Picnomon acarna (L.) cass.*, *Omercus coccifera L.*) yüzde kuru madde (KM), ham kül (HK), ham protein (HP), ham yağ (HY), ham selüloz (HS), asit deterjan fiber (ADF) ve nötral deterjan fiber (NDF) düzeyleri belirlenmiştir. Araştırmada kuru maddede en yüksek ham protein seviyesinin % 26,41 ile *Morus rubra L.* (Dut) türüne ait yapraklarda, en düşük ham protein seviyesinin ise % 3,97 ile *Quercus coccifera L.* (Pınar) türünde olduğu belirlenmiştir. İlgili merada sırasıyla en düşük hemiselüloz düzeyi *Quercus coccifera L.*, *Pistacia terebinthus L.* (Melengiç) ve *Olea europaea L.* (Zeytin) de belirlenmiştir. Araştırmaya konu olan bitki türleri ağırlıklı beslenen keçilerin ruminal florasını oluşturan mikroorganizmaların hemiselüloolitik mikroorganizma ağırlıklı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Söz konusu meraya ait kaba yemlerin ortalama HP düzeyinin %11,23 olduğu görülmüştür. Bu oran kalitesiz bir kaba yem olan buğday samanından yaklaşık 3 kat yüksektir. Dolayısıyla makiliklerdeki yem kaynaklarını geliştirmek için gerekli girişimlerin yapılması, hayvansal üretimi iyileştirebilmek için, çalılık ekosistemlerde bulunan türlerin ürettikleri yem değerlerinin bilinmesi önem arz etmektedir. Bu tip çalışmalar bölgesel makilik alanların besin maddesi değerinin belirlenmesinde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Keçi, mera, maki, besin değeri

IYRSC

**ROY ADAPTASYON MODELİNE GÖRE AÇIK PROSTAT AMELİYATI GEÇİREN
HASTANIN BAKIM PLANI****Seda Cansu YENİĞÜN¹, Eda ARIKAN²**

1.Uzman Hemşire (BSN, MSc) Uşak Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Üroloji Servisi, Uşak,
seda.cansu.yenigun@gmail.com

2.Uşak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Meslek Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak,
edaarikan1997@gmail.com

Özet: Açık prostat ameliyatı geçirmiş olan hastalarda fizyolojik, psikolojik ve sosyal yönden tüm yaşamlarını etkileyecek sorunları yaşayabilmekte ve hastalığına yönelik bakım gereksinimleri artmaktadır. Roy Adaptasyon Modeli hemşirelikte sıklıkla kullanılan ve açık prostat ameliyatı geçiren hastalar için uygun bir model olduğu görülmektedir. Açık prostat ameliyatı geçiren hastanın Roy Adaptasyon Modeli kullanılarak hemşirelik bakımına yönelik olan girişim ve planlamaların sunulması amaçlanmıştır. Veriler hastayla birebir görüşerek ve hastanın ameliyatına yönelik bakımının sağlanmasıyla çalışma verileri toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi sonucu; “enfeksiyon riski, kanama riski ve ağrı (fizyolojik alan), rahatsızlık ve kendi beden imajına ilişkin endişe (ben /benlik kavramı), korku (ben /benlik kavramı) yalnızlık hissi (rol fonksiyon alanı),” tanıları incelenmiştir. H.Ç.’ye verilen hemşirelik bakımı, hem hasta hem de ailesi açısından planlanmıştır. Bu çalışmada; açık prostat ameliyatı geçiren bir hasta geçirmiş olduğu ameliyata yönelik uyum problemi bu şekilde çözülmeye çalışılmış olup uyum konusunda ilerleme kaydedilmiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak açık prostat ameliyatı geçiren hastaların bakımında Roy’un Adaptasyon Modelinin kullanılabilir olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Açık Prostat Ameliyatı, Ameliyat Sonrası Bakım, Roy Adaptasyon Modeli, Hemşirelik Bakımı.

IYRSC

AFETLERDE GÖREV ALAN KURUM VE KURULUŞLARIN AFET ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

***Tuğçe TUZCU**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur/ Türkiye

Özet: Afet; doğal yada doğal olmayan ani bir olay sonucunda çok sayıda insanın yaralanması yada ölmesi veya mal ve mülkün zarar görmesi ve bu sırada yerel ilk yardım ve kurtarma kaynaklarının yetersiz kalmasıdır. Afetlerin önlenmesi ve zararları en aza indirebilmek amacıyla afet öncesi, sırası ve sonrasında alınması gereken önlemlerin ve yapılması gereken çalışmaların planlanması, koordine edilmesi ve etkin olarak uygulanabilmesi için toplumun tüm kesimlerini kurum ve kuruluşlarıyla faaliyetlere dahil eden çok yönlü, çok disiplinli ve çok aktörlü bir yönetim sürecidir. Bu yönetim sürecinde yardım eden birçok kurum ve kuruluş vardır. Bu kurum ve kuruluşların başlıcaları; Kızılay, AFAD, UMKE, AKUT'tur. Bu kurumlar; ilk önce afet ve acil durumların sebep olduğu zararların önlenmesi için tehlike ve risklerin önceden tespitini, afet olmadan önce meydana gelebilecek zararları önleyecek veya en aza indirecek önlemlerin alınmasını, etkin müdahale ve koordinasyonun sağlanmasını ve afet sonrasında iyileştirme çalışmalarının bir bütünlük içerisinde yürütülmesini sağlamaktadırlar. Sonrasında ise aldıkları özel eğitim ve donanımla, kazazedelere olay yerinde, en kısa sürede imkan ve kabiliyetlerini kullanarak uygun yöntemlerle medikal müdahale eder ve kurtarmaktadırlar. Kurtarılan kazazedeleri, en kısa sürede ileri acil tedavi ünitelerine naklini sağlamak üzere ambulanslara, uygun nakil araçlarına ve görevlilerine teslimi sonrasında ise afetzedelere acil beslenme hizmeti vermektedirler. Bununla birlikte de acil barınma konusunda ise devletin ilgili kurumlarının yanında yardımcı rol üstlenmektedirler. Ülkemizde görev yapmakta olan bu kurum ve kuruluşların bilgi ve deneyimleri, olası afetlere karşı her an hazır olmak adına ümit vericidir.

Anahtar Kelimeler:AFAD, Kızılay, UMKE, AKUT, Afet.

IYRSC

AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI (AFAD) VE KIZILAY'IN SOSYAL YAŞAMA ETKİLERİ

***Sedanur GÜVEN**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*

Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur/Türkiye

Özet: Savaş alanında yaralanan ya da hastalanan askerlere hiçbir ayırım gözetmeksizin yardım etme amacıyla oluşan Kızılay; ihtiyaç anında dayanışmanın, ıstırap anında eşitliğin, savaşta insancılığın, tarafsızlığın ve barışın simgesidir. Afet sonrası bölgedeki acil ihtiyaçları karşılayan Türk Kızılayı, beslenme alanında Mobil Ekmek Fırını, Mobil Mutfak ve Mobil İkram Araçları ile kaliteli ve hızlı hizmetle afetzedelerin yanında olmaktadır. Türkiye'nin ihtiyacı olan kanın tamamını gönüllü ve sürekli bağışçılardan karşılamak için "Ulusal Kan Temini Projesi"ni yürütmektedir. Vekâletle Kurban Kesimi Kampanyası, Adak Kurban Kesimi, Zekât, Sevgi Bohçası, Özel Eğitim Sınıfları Projesi, büyük alışveriş zincirleriyle gerçekleştirilen işbirlikleri, hayırseverlerin bağışlarıyla hazırlanan gıda paketleri ile Şubeleri aracılığıyla ihtiyaç sahiplerine ulaşmaktadır. Afyon Mineralli Su Fabrikası'nda, klasik maden suyu, meyve aromalı maden suyu ve meyveli maden suyu üretilmektedir. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı; muhtemel afet ve acil durum bölgelerini tespit ederek ve önleyici tedbirleri ortaya koymaktadır. Zarara uğraması muhtemel yerlerin plan, proje ve imar esaslarını belirlemektedir. Afet sonrası yeniden yapılanma ve iyileştirme planlarını hazırlayarak kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer maddelerin meydana getireceği tehlikelere karşı önlemleri almaktadır. AFAD; depremler hakkında halkı bilgilendirmektedir. Acil durum ve afet yönetimine ilişkin yayınları ve bilimsel çalışmalarını derler, tasnif eder, kütüphane hizmetleri vermektedir. Haberleşme, tahmin ve erken uyarı sistemlerini kurmaktadır. Gerek Kızılay gerekse AFAD ülkemizin sosyal yaşantısına ve toplumsal dayanışma kültürüne büyük katkılar sağlamaktadır. Bu kurumlarımızın görev ve sorumluluklarını anlayarak gerekli farkındalığın toplumumuzun her kesiminde oluşturulması büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: AFAD, Kızılay, Farkındalık.

IYRSC

KALP VE KALBİN GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİ**Berna ERGEL¹, Emine KARAKURUM²**

1 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, bernaergel@hotmail.com

2 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, ekarakurum@mehmetakif.edu.tr

Özet: Dolaşım sisteminin merkezi olan kalp, yaşamsal fonksiyonların devamlılığında rol oynar. Vücuda alınan oksijenin doku ve organlara iletilmesi, metabolizma artıklarının ve karbondioksitin hücrelerden uzaklaştırılması kalp ve dolaşım sistemi sayesinde. Günümüz sağlık problemlerinin başında kalple ilgili rahatsızlıklar gelmektedir. Üstelik kalp hastalıkları 'ani ölüm' sebepleri arasında ilk sırada yer alır. Bu yüzden kalbin anatomisinin anlaşılması ve görüntülenmesi, kalbe ait hastalıkların teşhis ve tedavisinde önemli bir yere sahiptir. Kalp pericardium ile sarılı bir vaziyette, göğüs boşluğu içerisinde, mediastinum'un iki yaprağı arasında bulunur. Dıştan bütün bir organ gibi görünen kalp, içten vertikal bir bölme ile iki kısma ayrılır. Bir yarım sağda ve önde yer alıp venöz kanı içerir, diğer yarım ise solda ve arkada yer alıp arteriyel kanı içerir. Kalbin duvarları üç katmandan oluşur. Bu katmanlar dıştan içe doğru epicardium, myocardium ve endocardium'dur. Fibröz bir iskelet aracılığıyla birbirinden ayrılan atrium ve ventriculus'lar ayrı ayrı çalışabilmelerine rağmen iki sistem arasında fonksiyonel bir ilişki vardır. Bu ilişki his hüzmeleri aracılığı ile olur. Kalbin düzenli olarak kasılıp gevşemesi otonom sinir sistemine bağlıdır. Kontraksiyonların devamlılığı kalbin uyarı merkezlerince sağlanır. Kalbin görüntülenmesi: radyografi, elektrokardiyografi, ekokardiyografi, bilgisayarlı tomografi, manyetik rezonans görüntüleme ve koroner anjiyografi ile mümkündür. Bu görüntüleme teknikleri sayesinde dinamik, fonksiyonel değerlendirmelerin yapılabilmesi sağlanmakta, kardiyak patolojilerin tam ve ayırıcı tanısı yapılabilmektedir. Radyografi, koroner anjiyografi ve bilgisayarlı tomografide x-ışınları kullanılarak organizma görüntülenirken, ekokardiyografide ultrasonografi tekniği ile kalp odacıkları ve dolaşım gözlenir. Elektrokardiyografi kalbin elektriksel aktivitesini kaydetmemize olanak tanır, tek başına yorumlanmaz, tamamlayıcıdır. Manyetik rezonans görüntüleme tekniği ise radyo frekans dalgaları kullanılarak kalbin odaları, kas tabakası, iç yapısı ve mediastinal damarlar incelenebilir.

Anahtar Kelimeler: kalp, görüntüleme, yöntem.

THE EFFECTS OF SMOKELESS TOBACCO ON HUMAN HEALTH IN SOMALIA.***Mahad Ahmed MOHAMUD, *Mümin POLAT**** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler AD*

Abstract: Use of tobacco without combustion is known as smokeless tobacco use. It has increased rapidly in recent years, especially among adolescent men and women worldwide. Smokeless tobacco was seen in East Africa in early 2003. It has reached Somalia several years ago by traders from Southeast Asia, especially from India. The most popular smokeless tobacco used in Somalia are hot Khaini and Glx. In the local, there is another famous name given it by the people, where it is Taboo. However, some reports says that the main users of this smokeless tobacco are young men and women aged 16 to 35 years. They are always uses in the schools and playgrounds. It is made from sun-dried or fermented tobacco, lime, menthol water and flavour substances. Furthermore, it is now commercially available in many parts of the country. When it use, it is kept in the mouth for 10 to 20 minutes and occasionally affects the nervous system, the respiratory system, the cardiovascular system, the reproductive system, as well as as other physiological systems. Evidence, short and long-term use of smokeless tobacco increases the risk of heart disease, stroke, central nerve disease, oral cavity cancer, reproductive disorders and dental disease. The main substance of smokeless tobacco is tobacco it contains nicotine.

Keywords: Heavy metals, smokeless tobacco, human health, Khaini

IYRSC

TÜRK KIZILAY**Kübra YAKUT, Rushana ABDİRASHİTOVA, Fatma BULUT***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi*

Özet: Kızılay, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi'nin temel ilkeleri olan “insanlık, ayırım gözetmemek, tarafsızlık, bağımsızlık, hayır kurumu niteliği, birlik ve evrensellik” çerçevesinde çalışan bir yardım kuruluşudur. Derlememizin amacı Türk Kızılayı'nın tarihçesi, ülkemizde ya da yurt dışındaki ciddi derecede faaliyetleri hakkında farkındalık oluşturmaktır. 11 Haziran 1868 tarihinde "Osmanlı Yaralı ve Hasta Askerlere Yardım Cemiyeti" adıyla kurulmuştur. 1947'de "Türkiye Kızılay Derneği" adını almıştır. Kuruluşa "KIZILAY" adını büyük önder Atatürk vermiştir. Türk Kızılay, kan, afet, uluslararası yardım, göç ve mülteci hizmetleri, sosyal hizmetler, sağlık, ilk yardım, eğitim, gençlik ve mineralli su işletmeleri alanlarında faaliyet sunar. Türk Kızılay, Bölge Kan Merkezleri, Kan Bağış Merkezleri ve mobil kan bağış araçları ile ülkemizin ihtiyacı olan kanın tamamını gönüllü ve sürekli bağışçılardan karşılamayı hedeflemektedir Ülkemizde 18 bölgede Kan Merkezi, 67 Kan Bağış Merkezi ve mobil kan bağış araçlarıyla 300'den fazla noktada hizmet vermektedir. Türk Kızılay, insani yardım çalışmalarında küresel bir aktör haline gelmiştir. Türk Kızılay son 10 yılda 138 farklı ülkede doğal ve insan kaynaklı afetlere müdahale etmiş, ihtiyaç sahiplerinin barınma ve beslenme gibi temel ihtiyaçlarını karşılamıştır. Türk Kızılay, Filistin, Sudan, Endonezya, Sri Lanka, Kırgızistan, Kosova, Somali, Pakistan gibi ülkelerde insani yardım faaliyetlerinin yanı sıra pek çok kalıcı refaha yönelik çalışmalara imza atmıştır. Dünyada ve Türkiye de insani yardıma ihtiyaç duyan hiç kimseyi aç ve açıkta bırakmadığını göstermek adına çalışan Türk Kızılay günümüzde sadece kan bağışı alanında değil, uluslararası yardımlaşma, göç ve mülteci hizmetleri, afet, eğitim gibi alanlarda da yardıma muhtaç herkese ulaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: kan bağışı, ulusal, sosyal yardımlaşma, gönüllülük

IYRSC

KANSER**Rushana ABDİRASHİTOVA¹, Kübra YAKUT²**

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü Lisans Öğrencisi, rushanaabdirashitova11@gmail.com

2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü Lisans Öğrencisi, yakutkubra.21@gmail.com

Özet: Kelime anlamı olarak kanser, bir organ veya dokudaki hücrelerin düzensiz olarak bölünüp çoğalmasıyla oluşan kötü urlara denir. Genel anlamda ise kanser vücudumuzun çeşitli bölgelerindeki hücrelerin kontrolsüz olarak çoğalması ile oluşan, hastalık grubudur. Birçok çeşitli kanser tipleri olmasına rağmen kanser hastalığı tedavi edilmediği takdirde ise ciddi rahatsızlıklara hatta ölüme dahi neden olabilir. Kanser hem dünyada hem de Türkiye’de kalp hastalığından sonra ikinci ölüm nedenidir. Son yılların verilerini incelediğimiz takdirde kanseri bir toplum sağlığı problemi olarak görmek hiç de yanlış olmayacaktır. Çünkü kanser günümüzde halen umutsuzluk, dayanılmaz ağrılar, korku ve ölümlerle eş tutulmaktadır. Kanser, teşhisten tedaviye kadar pek çok boyutu olan bir olgudur. Bu açıdan da Türkiye’de kansere yönelik birçok adım atılmıştır ve gelişmiş tedavi yöntemlerini uygulamaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı ülkemizde kansere yönelik atılan adımları ve uygulanan tedavi yöntemlerini derlemektir. Kanser tedavileri için ülkemizde kayıt merkezleri açılmaktadır. 1992 yılında aktif sistemle kanser kayıtlarının toplanması başlanmıştır. İlk kez “Kanser Kayıt ve İnsidans Projesi” kapsamında İzmir’de aktif kanser kayıt merkezi kurulmuştur. Yıllar sonra Antalya Kanser Kayıt Merkezi de açılarak kanser kayıtları toplanmaya başlamıştır. Ülkemizde kanserin kontrol altına alınabilmesi için verilen eğitim ve programların yanı sıra psikiyatrik, ekonomik desteklerin verilmesi gerekmektedir. KETEM ‘in kanser tedavisinin kontrol altına alınabilmesi erken tanı, doğru beslenmeler kanserin morbidite ve mortalitesinin azaltılmasıdır. Erken tanı ile tedavi başarısı artmaktadır. Sonuç olarak, kanser tedavilerinde günümüzde en sık cerrahi, kemoterapi ve radyoterapi kullanılmaktadır. Kemoterapi son zamanlarda en çok tavsiye edilen tedavi türüdür. Gelişmiş her ülke gibi düzenli kalite değerlendirmeleri yapılan tarama programlarını ülke genelinde yaymak. 2023 yılında kanseri kontrol altına alabilmek. Tütün ve obezite ile mücadele en önemli stratejilerdir.

Anahtar Kelimeler: Toplum Sağlığı, Beslenme, Korunma, Erken Tanı

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE YENİ BİR YAKLAŞIM: MOBİL ÖĞRENME**Avşe AYDINLI¹, Tuğba GÖZÜTOK KONAK², Fahriye PAZARCIKCI³***1Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, aysezeynep38@gmail.com**2Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Konya, Türkiye**3Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye*

Özet: Günümüzde teknolojideki ilerlemeler hemşirelik eğitim ve öğretiminde kayda değer değişikliklere neden olmuştur. Bu değişikliklerden en popüler olanlarından bir tanesi de mobil öğrenmedir. Mobil öğrenme, mekana bağlı olmadan eğitim içeriğine erişme imkanı sunan, kullanıcının bireysel olarak gereksinimlerine yanıt veren, verimliliği artıran öğrenme metodudur. "Mobil teknoloji, mobil telefon, bilişim teknolojisi, Personal Digital Asisstant (PDA) avantajları ile öğrenme" literatürde sıklıkla mobil öğrenme kavramı ile birlikte kullanılmaktadır. Mobil öğrenme, bireyin kendi öğrenme sürecine müdahale edebilme imkânı sunması ve öğrenmede yer ve zaman sınırını kaldırması nedeniyle geleneksel öğrenmeyi destekleyici olarak sıklıkla tercih edilen bir yöntem haline gelmiştir. Akıllı telefon kullanım sıklığının özellikle Y kuşağında hızla artması ile mobil teknolojiler hemşirelik öğrencileri arasında kullanılması tercih edilen bir yöntem haline gelmiştir. Bu derlemede, mobil öğrenmenin hemşirelik eğitiminde kullanımı ve yararlarının literatür doğrultusunda incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma ulusal ve uluslararası literatür taranarak oluşturulmuştur. Hemşirelik öğrencileri eğitimde mobil cihazları çoğunlukla ilaç doz hesaplamada, terminoloji araştırmalarında ve vaka yönetiminde kullanmaktadır. Mobil cihazlar ayrıca kanıta dayalı hemşirelik veri tabanları, yönergeler, ilaç kılavuzları, e-kitaplar ve uygulamalara ulaşımını kolaylaştırmaktadır. Hemşirelik öğrencisini kanıta dayalı öğrenmeye teşvik etmesi ve eğitimci, öğrenci ve kaynakları bir araya getirmesi mobil öğrenmenin olumlu yönleri arasında sayılabilir. Diğer taraftan ekran boyutunun küçüklüğü, pil ömrünün az olması, hafıza yetersizliği ve tamamen teknolojiye bağımlı olması mobil uygulamanın zayıf yönleri arasında sayılabilmektedir, fakat bu alanlarda her geçen gün iyileştirmeler sürmektedir. Güncel çalışmalarda, öğrencilerin bilgiye erişmede mobil cihaz kullanımına yönelik pozitif tutum ve algıya sahip oldukları ve mobil öğrenmeye hazır oluşuklarının yüksek olduğu sonucu bildirilmektedir. Ek olarak literatürde mobil öğrenme çerçevesinde yapılan eğitimin hemşirelik öğrencilerinin ağrı değerlendirme bilgisini, motivasyonlarını, memnuniyetlerini, öğrenci öz yeterliliklerini ve ağrı değerlendirme davranışlarını olumlu etkilediği görülmüştür. Bu olumlu etkilerin mobil öğrenmeyle eğitmen odaklı öğretimden, öğrenci odaklı öğretime geçiş sağlanmasının bir sonucu olduğu düşünülmektedir. Sonuç olarak hemşirelik eğitiminde yeni bir yaklaşım olarak mobil öğrenme, öğrencilerin her an öğrenmelerine yardımcı olan, esnek, kolay erişilebilir, yaygın kullanılan ve interaktif yeni bir öğrenme şeklidir denilebilir. Aynı zamanda hemşirelik öğrencilerine mobil öğrenme yöntemleri ile eğitim verilmesi, öğrencilerin geleceğin teknolojisine uyum sağlamalarını kolaylaştıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Mobil Öğrenme, Hemşirelik, Eğitim, Hemşirelik Eğitimi

SPOR YARALANMALARI VE AĞIZ KORUYUCUSU**¹Fadime ERTAŞ, ²Emrah ATAY**

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal(Disiplinlerarası) Anabilim Dalı, fadime.ertas@hotmail.com

²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı emrahatay@windowslive.com

Özet: Genç nüfusun artmasıyla birlikte spora olan ilgi ve spor faaliyetlerine katılımında artmıştır.Spor aktivitelerinin gerçekleştirilmesiyle diş hekimliği alanı içerisinde spor diş hekimliğinin gelişme gösterdiği görülmektedir. Spor faaliyetleri sırasında özellikle kontak sporlarda orofasiyal travmalar ve dental travmalarla karşılaşabiliriz. Sporcuların birbirleri ile kurdukları temasın artması travma ihtimalini de artırmaktadır. Müsabakalarda çok rastladığımız travmaların başında hassas ve korunabilme ihtimali az olan yüz ve ağız bölgesi travmaları gelir. Orofasiyal travmalar abrazyon, kontüzyon, yumuşak dokularda laserasyon, dil ve dudak yaralanmaları, mandibula kırıkları vb. olarak örneklendirebilir. Dental travmalar ise avülsiyon, intrüzyon, komplike kron kırığı, komplike olmayan kron kırığı, lüksasyon vb.dir. Bu yaralanmalar sporcuda ağrı, şişlik, eklem rahatsızlığı, diş eksikliği gibi problemlere neden olurken estetik, fonksiyonel, psikolojik kaygılara zemin oluşturur. Yaralanma sonrası vakit kaybetmeden bir hekime başvurulması tedavinin prognozu açısından çok önemlidir. Spor diş hekimliği spor faaliyetlerinin gerçekleştirilmesiyle meydana gelebilecek travmayı kontrol altına almak ve tedavi etmekle sorumludur. Bu amaç doğrultusunda sporculara ağız koruyucuları ve yüz maskeleri önerilmektedir. Ağız koruyucusu; Ağız ve diş yapısına uygun olmalı, stabil olmalı, kullanımı kolay olmalı, sporcunun fonksiyonel hareketlerini kısıtlamamalı, üretimi kolay ve ucuz olmalı, temizlenebilir özellikle olmalıdır.Spor yaralanmalarının önlenmesinde ağız koruyucusu ve yüz maskesi kullanımının rolü büyüktür. Ağız koruyucularının kullanımı yaygınlaştırılmalı ve doğru bir şekilde kullanımı sağlanmalıdır. Bu doğrultuda sporcular ve antrenörler bilgilendirilmeli, eğitimlerle farkındalık oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Spor yaralanmaları, Ağız koruyucusu, Dental travma.

IYRSC

PEDİATRİK CERRAHİDE TARTIŞILAN BİR KONU: ERKEK SÜNNETİ ETİK MİDİR?

Fahriye PAZARCIKCI¹, Ayşe UÇAK²

1Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye

2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Burdur, ayseucak@mehmetakif.edu.tr

Özet: Erkek sünneti, çocukluk çağında en sık uygulanan cerrahi işlemdir. Geleneksel, dini, estetik, hijyenik ya da tedavi edici nedenlerle uygulanabilen sünnetin etik boyutu konusunda tam bir fikir birliği bulunmamaktadır. Erkek sünnetine ilişkin tartışmalar iki etik ilke çerçevesinde toplanmaktadır. Bu etik ilkelerden birincisi terapötik bir neden yokken, çocuğun onamının alınamayacağı bir yaşta beden bütünlüğüne zarar verme durumudur. İkincisi ise, dini vecibeleri gerçekleştirme özgürlüğü durumudur. Bu bildiride, pediatrik cerrahide sıklıkla tartışılan bir konu olan erkek sünneti bu iki etik çerçevede tartışılacak ve etik çatışmalar analiz edilecektir. Çalışma ulusal ve uluslararası literatür taranarak oluşturulmuştur. Günümüzde erkek sünnetine karşı olan veya erkek sünnetini gerekli bulan iki farklı grup bulunmaktadır. Sünnete karşı olan gruba göre, bir cerrahi müdahaleyi içeren sünnet beden bütünlüğüne zarar vermektedir ve tıbbi bir indikasyon olmadıkça yapılmamalıdır. Tüm cerrahi prosedürler gibi erkek sünnetinin de bir takım komplikasyonları ve riskleri bulunmaktadır. Üstelik erkek sünnetinin gerekliliği ya da olumlu sonuçları hakkında da yeterli bilimsel kanıt yoktur. Ek olarak sünnet olumsuz ruhsal, cinsel ve fiziksel etkiler bırakabilir. Sünneti gerekli bulan gruba göre ise sünnet, dini, geleneksel ve aidiyet anlamları içeren bir uygulamadır. Dini inancı gereği ebeveyn, adölesan dönemine gelmeden çocuğunun sünnet ettirilmesinden kendini mesul hissetmektedir. Bu görüşe göre sünnetin yasaklanması ya da sünnete karşı gelinmesi dini ve geleneksel vecibeleri yerine getirme özgürlüğünü sınırlandırmaktadır. Üstelik sünnet, idrar yolu enfeksiyonu, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve birçok kanser türüne karşı koruyucu bir halk sağlığı uygulamasıdır. Konu bu iki etik ilke çerçevesinde analiz edildiğinde Dünya Sağlık Örgütü ve Amerikan Pediatri Akademisi gibi otoriteler sünnetin artılarının eksiklerinin önüne geçtiği savunmaktadır. Sonuç olarak sünnetin özellikle Türkiye gibi dini ve geleneksel nedenlerle uygulandığı ülkelerde, sünnet komplikasyonlarına karşı olabildiğince önlem alınarak, uygun şartlarda ve uzman kişilerce, sünnet sonrasında maksimum ağrı yönetimi ve tıbbi kontrol sağlanarak, operasyonun perioperatif süreci boyunca çocuğa ve ailesine gerek duyduğu tüm anlarda psikolojik destek imkanı sağlanarak uygulanması önerilmektedir. Bu noktalarda pediatrik cerrahi hemşireleri anahtar bir rol üstlenebilirler.

Anahtar Kelimeler: Erkek Sünneti, Etik, Çocuk, Hemşire, Pediatrik Cerrahi

IYRSC

ATLARDA HERPESVİRUS TİP 1 VE 4**Süleyman ŞENSOY¹, Şima ŞAHİNDURAN², Reyda KIYICI³, Aybars AKAR⁴**

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, suleymansensoy@ogr.mehmetakif.edu.tr

2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr

3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, rkiyici@mehmetakif.edu.tr

4Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, aybarsakar@mehmetakif.edu.tr

Özet: Herpesvirus tip 1 ve 4 yakın bir tarihe kadar aynı virüs olarak tanınırken her iki virus arasındaki biyolojik davranış farklılıklarının tanınması ve DNA parmak izlerinde büyük farklılıklar virüsün aynı aileden olan farklı virüsler olduğunu ortaya koymuştur. Virüslere maruz kalan hayvanlarda solunum enfeksiyonu, gebe hayvanlarda abortlar veya taşıyıcı yavrularda bazen nörolojik semptomlar görülmektedir. Özellikle yarış atı yetiştiriciliğinde damızlık olarak kullanılan atlarda abortların şekillenmesi ve nörolojik olarak enfekte olmuş atlarda tam olarak iyileşme sağlanamaması nedeniyle önemli ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Hastalığın kesin bir tedavisinin olmaması ve kolay yayılma göstermesiyle de önem arz etmektedir. Enfeksiyon gösteren atlara genellikle semptomatik bir tedavi yapılabilir. Hastalıktan korunmada en önemli faktör aşılama yapılması ve bireysel alet ve ekipmanlarının kullanılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: At, Abort, myeloensefalit,

IYRSC

ATLARDA YANGISAL AKCİĞER HASTALIĞI**Menendi Merve ŞAVAS¹, Şima ŞAHİNDURAN², Süleyman ŞENSOY³, Reyda KIYICI⁴***1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi., Burdur, Türkiye, menendimerve123@gmail.com**2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr**3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, suleymansensoy@ogr.mehmetakif.edu.tr**4Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, rkiyici@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Atlarda viral, bakteriyel patojenlerin yanında saman ve diğer yemler, hava yolu iltihabını başlatan, güçlendiren küf sporları, antijenik malzemeler ve endotoksinler dahil olmak üzere birçok etkenin neden olduğu solunum problemleri vardır. Klinik olarak egzersiz sonrası solunum problemleri, öksürük ve egzersiz intoleransı gibi bulgular görülmektedir. Düzenli periyotlarla yapılan trakeal yıkama ve ya bronkoalveolar lavaj sitolojisi (BALF) çalışmaları hastalığı erken teşhis etmemize ve oluşabilecek minimum ekonomik kayıpla hastalığı tedavi etmemize olanak sağlar.

Anahtar Kelimeler: At, BALF, Mukus

IYRSC

ATLARDA PARALİTİK MYOGLOBİNÜRİ/AZOTÜRİ**Rabia DEMİRTAŞ¹, Şima ŞAHİNDURAN², Aybars AKAR³***1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Burdur, Türkiye, rabiadmrs@outlook.com**2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr**3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, aybarsakar@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Atlarda paralitik myoglobinüri (PM) temelde karbonhidratın fazla olduğu yemlerle besleme, dengesiz rasyon ve dinlenme sonrası aniden çalıştırılan; kısıraklarda daha fazla görülmesine karşın aygırlarda ve her yaş grubundaki özellikle yarış atlarında gözlenen metabolik bir kas hastalığıdır. PM genellikle yüksek oranda glikojen içerdiği için geniş kasların bulunduğu femoral ve gluteal kas liflerinde meydana gelir. Rasyon dengesizliği, aniden işe koşturma, vitamin- mineral yetersizliği gibi faktörlerden dolayı bu kaslarda fazla miktarda glikoz birikir. Normal şartlarda glikozun metabolize olması sonucu aerobik parçalanma ile açığa çıkan piruvat aerobik parçalanma siklusuna girer. Fakat kaslarda glikoz çok fazla depolandığı ve hızlı bir şekilde metabolize olduğu için piruvat aerobik parçalanma siklusuna geçemez ve piruvat asite indirgenir. Bunun sonucu olarak kaslarda çok fazla laktik asit birikimi meydana gelir ve laktik asitin kas hücrelerinde nekroza sebep olmasıyla koagülasyon nekrozu şekillenir. Kas tellerindeki myoglobinin açığa çıkmasıyla myoglobinemi meydana gelir. Myoglobinin böbreklerden atılması sonucu myoglobinüri gözlenir. Semptom olarak myoglobinüri, işe başladıktan 15-60 dk sonra aşırı terleme, inkoordinasyon bozukluğu, kaslarda titreme görülür. Ateşte hafif yükselme, solunum artması ve kaslarda sertleşmeler meydana gelir. Serleşmeler dört bacakta gözlenebilir halde arka iki bacakta daha fazla görülür. Genellikle arka iki bacak etkilendiği için hastalık ilerlediğinde köpek oturuşu pozisyonu dikkat çeker ve hastalığın daha ileri boyutunda hayvan lateral pozisyonda yatar. Laboratuvar bulgularında idrarda myoglobin, protein, kanda kreatin kinaz ve aspartat aminotransferaz düzeyleri iskelet ve kalp kaslarındaki dejenerasyondan dolayı artmıştır. Teşhiste anamnez bilgileri ve laboratuvar bulguları önem taşır. Sağaltımda erken teşhiste hayvanın hemen istirahate alınması, rasyonun düzeltilmesi gerekir. E vitamini ve selenyum takviyesi yapılmalıdır. Hastalığa neden olan etkenlerin ortadan kaldırılması sağaltımın temelini oluşturur.

Anahtar Kelimeler: At, CK, AST, kas, myoglobinüri

PSİKİYATRİDE DOĞANIN TERAPÖTİK ETKİSİ: “BAHÇE TERAPİ”

**AYLİN YANTIR, AZİME BİLGİN, NURAY BUCAKLIOĞLU, ÖZNUR AKMAN,
GÜL ERGÜN**

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Özet: Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) dünyada 450 milyondan fazla insanın ruhsal bozukluk, nörolojik ve davranışsal problemler yaşadığını belirtmiştir. Bu problemleri yaşayan bireyler öncelikle hastanelerde tedavi olmaktadır. Tedavinin etkinliği için hastanelerin çevresiyle birlikte tasarımı önemlidir. Hastanede olmak bireyin yaşadığı çevreden farklı bir görünüm sergilediği için gerginlik yaratan bir ortam olarak algılanabilmektedir. Bu alanlarda kapalılık ya da gizliliğin olmaması, parlak ışık ve ses olmasının bireyler üzerinde stresi artırarak olumsuz etkilere sebep olur. Tedavi ve rehabilitasyon hizmeti alan hastaların bu süreçlerinde hastane ve Toplum Ruh Sağlığı Merkezlerinin (TRSM) bahçelerinde “bahçe terapi” adı altında gerçekleştirilen değişik uygulamalarla tedavi sürecinin desteklenmesi önemlidir. Bu çalışmanın amacı psikiyatri kliniği olan hastaneler ve TRSM’lerde tedavi hizmetleri açısından bahçe terapisinin önemini ortaya koymaktır. Bahçeler birçok özelliği açısından iyileştirici ve tedavi edici olabilir. Doğal ya da doğala benzer ortamlarda açık havada olmak, güneş ışığını hissetmek, ağaçları ve çiçekleri seyretmek, su ve kuş seslerini dinlemek, bahçeyi süsleyen bahçe bileşenlerini fark etmek hastalar üzerinde stres azaltıcı etkilere sebep olur. Hastane bahçelerinde farklı mevsimlerde çiçek açan, kuşları ve kelebekleri çekici nitelikte, yaprakları hafif bir rüzgarda hareket edebilen, olağanüstü çeşitliliğe sahip, yaban hayatını çekici nitelikte bitki materyallerine, hem görsel hem de ses açısından durgun ve hareketli sulara, heykeller ve diğer tasarım elemanlarına yer verilmelidir. Çalışmalar; bu bahçelerin hastaların ruh hallerini olumlu yönde etkilediğini, dış mekanda ki bahçe ve doğal alanların video görüntüleri, slaytları, fotoğrafları dahi hastaların kendilerini iyi hissetmelerine yardımcı olduğu ve sağlıklarını olumlu yönde etkilediğini, çiçek, kaya, gökyüzü, su, ağaç, çim gibi doğal görünümünün hastaların ferahlamalarına ve rahatlamalarına yardımcı olduğunu ortaya koymuştur. Sonuç olarak psikiyatri kliniği olan hastaneler ve giderek artan TRSM’lerin rehabilitasyon hizmetleri için en uygun ortama sahip olması tedavi sürecinin etkinliği için önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Bahçe terapi, Ruh sağlığı, Terapötik ortam.

AFAD ÇALIŞANLARININ YAŞADIĞI PSİKOLOJİK TRAVMALAR**Sümevra GÜRBÜZ***** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Özet: Afet, insanlar için fiziksel, ekonomik, ve sosyal kayıplar doğuran, insanın normal yaşantısını ve eylemlerini durduracak veya kesintiye uğratacak, imkanların yetersiz kaldığı insan, teknoloji ve doğa kökenli olaylardır. Ülkemizde en sık karşılaşılan afetlerin başında deprem, sel, yangın, heyelan, çığ ve kuraklık gelmektedir. Psikolojik Travma ise kişinin beklenmedik bir olay karşısında (doğal afetler, trafik kazaları, yangın, tacize uğrama vb.) sınırları zorlayacak bir şekilde maruz kalınması olayıdır. Afet bölgesinde itfaiye personelleri, afad çalışanları, acil yardım ve afet yönetimi teknikerleri görev almaktadır. Bu çalışanlar, doğrudan ya da dolaylı olarak yoğun stres, can ve mal kaybı gibi afetlerin olumsuz etkileri ile karşılaşmakta ve bunların sonucunda birtakım psikolojik problemler yaşamaktadır. Afet sonrası travmaya bağlı olarak akut stres tepkisi, akut stres bozukluğu, travma sonrası stres bozukluğu ve travmatik yas ile psikolojik travmaya sebep olan olayların tetikleyici olarak rol aldığı bazı problemler yaşanmaktadır. Çalışanların yaşadıkları bu duygu-durum bozukluklarına psikolojik travma denilmektedir. Bu psikolojik travmaların belirti ve bulguları erken dönemde fark edilmez ise afet çalışanlarının fiziksel ve ruhsal sağlığını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Sonuç olarak afet çalışanlarına yönelik, düzenli aralıklarla yaşayabilecekleri psikolojik travmalar hakkında eğitimler verilmelidir. Travma sonrası stres tepkilerinin neler olduğu konusunda aydınlatılmalıdır. Bu bağlamda afet çalışanlarının çalıştıkları koşullara bağlı karşılaşılabileceği psikolojik travmalar hakkında eğitimler artırılmalı, yaygınlaştırılmalı ve farkındalık oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Çalışanları, Psikolojik Travma, Eğitim, Afad

IYRSC

DIYABETTE SESSİZ ÖLÜM KAVRAMI**Hafsa Beria ÖNCEL¹, Ayşe Kristina POLAT², Enes AKYÜZ³***1Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Yozgat, Türkiye, beria.ncl00@gmail.com**2Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Yozgat, Türkiye, polatkristina@gmail.com**3Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Bölümü, Amerika Birleşik Devletleri, eakyuz@wisc.edu*

Özet: Diyabet, pankreas hücreleri tarafından yetersiz insülin üretimi veya vücut hücrelerinin üretilen insüline yanıtınsızlığından kaynaklanan endokrin bir hastalıktır. Dünya çapında 415 milyon insan diyabet ile yaşamaktadır. Diyabet, kalp hastalığı için bir risk faktörü olarak bilinmekle birlikte diyabetli hastaların %70'i kardiyovasküler bir nedenden dolayı ölmektedir. Kardiyovasküler hastalık (KAH) dünya çapında en sık ölüm nedenidir. Kalbin en önemli patolojisini oluşturan koroner arter hastalığının ilk belirtileri, ani kardiyak ölüm ya da sessiz miyokard enfarktüsü olabilmektedir. Sessiz miyokard enfarktüsü (SMI), genellikle miyokard iskemisine bağlı semptomların ortaya çıkmamasıyla karakterize , “sessiz ölüm” veya “sessiz kardiyak ölüm” olarak tanımlanabilen bir durumdur. Bu durumda, hastalar hiçbir bulgu göstermeksizin ani bir şekilde hayati tehlike geçirebilmektedir. SMI'nın risk faktörleri arasında diyabet başta olmak üzere; sigara içme, ailede kalp hastalığı öyküsü, ileri yaş, yüksek kolesterol ve obezite bulunmaktadır. Yapılan araştırma ile, kapsamlı literatür taraması yapılarak diyabet hastalarında sessiz kardiyak ölüm kavramının önemi açıklanmaya çalışılmış ve olası çalışmalara rehberlik edilmesi amaçlanmıştır. KAH, diyabetik popülasyonda önemli bir morbidite ve mortalite nedeni olmakla birlikte temel semptomu göğüs ağrısı olduğu bildirilmiştir. Gözlemler sonucunda birçok hastada koroner arter hastalığı olmasına rağmen göğüs ağrıları şikayetinin olmadığı saptanmıştır. Göğüs ağrısı olmadan gelişen miyokardiyal iskemi, SMI olarak tanımlanmaktadır. Özellikle Tip 2 diyabetli hastalarda yüksek kolesterol (LDL), kötü glisemik kontrol ve mikroalbuminürinin bulunması sessiz iskemi açısından risk faktörlerini oluşturmakla birlikte SMI'nın diyabetik kardiyonöropati sonucunda oluştuğu da varsayılmaktadır. Ayrıca diyabetik kardiyonöropatinin; göğüs ağrısının algılanmasını engelleyen, miyokard iskemisi ve ani kardiyak ölümlere neden olan bir faktör olduğu tespit edilmiştir. Bu konuda bilinenlerin yetersizliği, ileri araştırmalara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. KAH'lı diyabetik hastaların yönetimi multidisipliner bir yaklaşım gerektirir. Sessiz iskemili diyabetik hastaların doğru tespiti, uygun tedavinin erken uygulanması halinde hastalığın seyrinde olumlu sonuçlara neden olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Diyabet, Ani kardiyak ölüm, Sessiz miyokard enfarktüsü, Koroner arter hastalığı.

EPİLEPSİDE SODYUM KANALLARININ PATOLOJİYE ETKİSİ VE KARDİYAK YAKLAŞIM

Saliha Rabia ŞAHİN¹, Enes AKYÜZ²

1 Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, rabiaa797@gmail.com

2 Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Bölümü, Amerika Birleşik Devletleri, enesakyuz25@gmail.com

Özet: Epilepsi, beyinde nöronların anormal elektriksel deşarjlarına bağılı olarak tekrarlayan nöbetler ile karakterize yaygın bir nörolojik hastalıktır. Epilepsi hastalarında, beyin patolojisine ek olarak kardiyak fonksiyon bozukluğu (disfonksiyon) gözlenmiş ve epilepside, kardiyak iyon kanallarının ekspresyonu değişikliğe uğramıştır. Epilepsi sırasında, beyinde nöronal sodyum kanallarının etkinliğini gösteren bulgular gözlenmiş ve bu kanallar kalpte de benzer bulgular meydana getirmişlerdir. Kardiyak sodyum kanallarındaki bu etkinlik; bradikardi, taşikardi ve uzun QT sendromu gibi aritmilere neden olmuşlardır. Kardiyak aritmiler sonucunda ise günümüzde epilepside beklenmedik ani ölüm (SUDEP) gibi düşündürücü bir kavram ortaya çıkmıştır. Bu nedenle yapılan çalışmada; sodyum kanallarının etkinliği ile epilepsi hastalarında gözlenen kardiyojenik etkilerinin ortaya çıkarılması amaçlanmış, bu amaçla; Pubmed ile Google Akademik veritabanlarında “epilepsi, kalp, kardiyak aritmi ve sodyum kanalı” gibi anahtar sözcüklerin kombine edilmesi ile literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Literatürde ilgili çalışmalarda; nöbet aktivitesi sonucunda voltaj kaynaklı sodyum kanallarının ($Na_v1.1$, $Na_v1.5$) ekspresyonunda değişiklik meydana geldiği gösterilmiştir. Sodyum kanalları ailesinin alt birimlerinden biri olan $Na_v1.2$ kanalının, kardiyak aritmiler için koruyucu bir rol oynadığı belirtilmiştir. Ayrıca yakın zamanda sodyum kanalının diğer üyeleri üzerine yapılan hayvan çalışmalarında, kardiyak aritmi gibi patolojilerden $Na_v1.5$ ve $Na_v1.6$ kanallarının da sorumlu olabileceği düşünölmüştür. Diğer çalışmalarda ise; epilepside, $Na_v1.6$ 'nın aktivitesinin azaldığı ve SUDEP patolojisinde, $Na_v1.6$ kanalını kodlayan gende mutasyon oluştuğu gözlenmiştir. Yapılan bu araştırma ile sodyum kanallarının epilepsi için potansiyel bir biyolojik belirteç olabileceği ve ilgili sodyum iyon kanallarının inhibisyonu ya da aktivasyonu ile kardiyak aritmilerin önüne geçilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak epilepside kardiyak patolojinin aydınlatılması için sodyum kanalları hakkında elde edilen bilgiler literatürde yeterli düzeyde olmadığı için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kardiyak Aritmi, Beklenmedik Ani Ölüm, $Na_v1.2$, $Na_v1.5$, $Na_v1.6$

P2X RESEPTÖRLERİ VE NÖRADRENALİN'İN NÖROLOJİK HASTALIKLARDA İŞLEVLERİ

Ayşe Kristina POLAT¹, Enes AKYÜZ²

1Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Türkiye, polatkristina@gmail.com

2Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri bölümü, Amerika Birleşik Devletleri, eakyuz@wisc.edu

Özet: Nörotransmitterler, nöronlar arası ya da nöron ile hedef doku arası sinir iletiminin uyarıcı veya baskılayıcı geçişini sağlayan ve sinaptik aralığa salınarak fonksiyon gösteren kimyasal maddelerdir. Glutamat, aspartat, γ -aminobutirik asid, asetil kolin, adrenalin, nöradrenalin ve Adenozin trifosfat (ATP) olmak üzere çeşitli nörotransmitterler mevcuttur. ATP, diğer birçok nörotransmitter gibi, hücre zarında yerleşmiş protein yapıdaki reseptörler aracılığı ile etki göstermektedir. Bu reseptörler, pürinerjik reseptörler grubunu oluşturur. Pürinerjik sistemin alt üyesi olan P2X reseptörleri (P2XR) ATP molekülüyle aktifleşerek ATP'nin kalp, damar ve sinir sistemi gibi pek çok organ ve dokudaki etkilerine aracılık eden iyon kanallarıdır. P2XR'ler; endotel hücreler, immün hücreler, glial hücreler, nöronlar gibi birçok hücrede bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda, P2X reseptörlerinin aynı zamanda diğer nörotransmitter olan nöradrenalinin etkisini arttırabildiği saptanmış, fakat bu etki hakkında yeterli bilgiye ulaşılamamıştır. Bilindiği üzere, nöradrenalin doğrudan sinir sistemine etki ederek hızlı bir uyarı iletimini sağlamakta ve doku uyarılabilirliğini kontrol etmektedir. Bütün bu etkiler sonucunda P2XR ile aktivitesi artan ATP, Nöradrenalin gibi nörotransmitterlerin yapısal bozukluklarının artan sinirsel iletme yol açarak nörolojik hastalıklara sebep olacağı düşünülmektedir. Hipotoni, motor disfonksiyon, hareket bozuklukları, parkinson, epilepsi ve gelişme geriliği olmak üzere, nörotransmitter aracılı birçok nörolojik hastalık sıralanabilmektedir. Yapılan araştırmada konuyla ilgili kapsamlı bir literatür taraması aracılığıyla, ATP modülatörleri olan P2X reseptörlerinin nöradrenalin moleküllerine etkisi sonucunda nörolojik hastalıklardaki rolü açıklanması amaçlanmıştır. P2X reseptörleri organizmada oldukça yaygın bir şekilde bulunduğu ve çeşitli fizyolojik olaylarda rol aldığı bilinmektedir. Bu reseptörlerin, nörolojik hastalıklarda önemli bir görev üstlenen nöradrenalinle olan etkileşimi hakkında bilinenlerin yetersizliği, bu konuda ileri çalışmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir. P2XR ve nöradrenalinin nörolojik hastalıklarda fonksiyonlarının anlaşılması ve bunlara etki eden ilaçların geliştirilmesi pek çok hastalığın tedavisi için büyük bir yarar potansiyeli sağlayabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Nörotransmitter, Pürinerjik Reseptör, Sinir Sistemi Hastalıkları, Sinirsel İletim

AQUAPORİN (AQP) KANALLARININ BEYİN ÖDEMİ OLUŞUMUNDA ETKİSİ**Emine Dilay GÖKDENİZ¹, Saliha Rabia ŞAHİN¹, Enes AKYÜZ²***1 Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, drgokdenizeminedilay@gmail.com, rabiaa797@gmail.com**2 Wisconsin-Madison Üniversitesi, Pediatri, Wisconsin, ABD, enesakyuz25@gmail.com*

Özet: Aquaporin (AQP) kanalları, suyun plazma zarı boyunca hızla taşınması için hayati önem taşıyan küçük bir protein grubudur. Bu protein grubu; renal epiteller, eritrositler ve merkezi sinir sistemi (MSS)'nin çeşitli hücrelerinde geniş bir ekspresyon aralığına sahiptir. Günümüze kadar AQP 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 11 olmak üzere farklı beyin bölgelerinde yer alan 9 AQP kanalı tanımlanmıştır. İskemi veya hipoksi sonucunda oluşan ATP eksikliği hücre içine doğru kalsiyum ve sodyum girişine yol açmaktadır. Kalsiyum ile sodyumun oluşturduğu ozmotik fark sonucunda hücre içine "su girişi" olmakta ve beyin ödemi ortaya çıkmaktadır. Yapılan literatür taraması ile, ilgili AQP kanallarının beyin ödemi oluşumundaki işlevleri hakkında elde edilen bilgiler sonucunda mekanizmanın bir bütün olarak ele alınması amaçlanmıştır. Günümüze kadar yapılan çalışmalarda, AQP1 ve AQP4 kanalları ile kafa içi basıncının artması ve iskemiye yol açan beyin ödemi arasındaki ilişki farklı yönlerden ele alınmıştır. AQP1 ile AQP4 ekspresyon seviyelerindeki değişikliğin, iskemik beyin ödeminin oluşumunda ve ortadan kaldırılmasında rol oynayabileceği düşünülmektedir. AQP1 ekspresyon seviyelerindeki 24 saatteki azalma, iskemi sonrası beyinde BOS sıvısı salgılamakla görevli olan koroid pleksusta nekroz görülmesi ile açıklanmakta ve 48 saat içinde ekspresyon seviyesindeki artışın koroid pleksus hücrelerindeki iyileşme ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Beyinde, AQP4'ün hipoksi-iskemi indüksiyonundan sonra genişlemiş çevre alanı olan hücreler gözlemlenmektedir. Beyin dokularında su miktarı anlamlı derecede artmaktadır. Sonuç olarak; AQP kanalları, MSS içinde ve dışında su hareketini kolaylaştırarak temelde hücrelerin homeostazına önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda; AQP kanallarının inhibitör ya da aktivatör molekülleri ile beyin ödemi oluşumunun önlenmesi ya da hasarlarının en aza indirilmesi için umut verici sonuçlar ortaya çıkabileceğine inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: AQP Kanalları, İskemi, Beyin Ödemi, AQP1, AQP4

IYRSC

GENETİK HASTALIKLARDA RETİNAL PATOLOJİNİN POTASYUM KANALLARI CİNSİNDEN ARAŞTIRILMASI

Saniye DOĞAN¹, Enes AKYÜZ²

1 Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, drsaniyedogan@gmail.com

2 Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Bölümü, Amerika Birleşik Devletleri, enesakyz25@gmail.com

Özet: Retina, tüm göz küresini kaplayan ve görme fonksiyonunda yer alan ince bir zardır. Bu fonksiyon için uyarlanmış milyonlarca hücreden ve bağlı oldukları nöronlardan oluşmaktadır. Retinanın yapısında veya bağlantılı olduğu hücrelerde gelişen herhangi bir bozukluk, görme fonksiyonunda çeşitli aksaklıklara yol açabilmektedir. Gelişen birçok hasarın temelinde genetik faktörlerin bulunması da ayrıca dikkat çekmektedir. Bu hasar mekanizması diğer genetik hastalıklarda olduğu gibi iyon kanallarındaki fonksiyon kaybı veya kazancına dayandırılmaktadır. Potasyum (K⁺) kanalları, hiperpolarize dinlenme membran potansiyelinin korunması başta olmak üzere çeşitli hücresel işlevlerde görev almaktadır. Retinada da eksprese edilen bu kanalların, özellikle ışığa duyarlı hücrelerin bulunduğu pigment epitelinin ve optik siniri meydana getiren ganglion hücrelerinin fonksiyonlarında görevli oldukları gösterilmiştir. Araştırmalar sonucunda retinada lokalize voltaj kapılı K⁺ kanallarının (K_v), içeri doğrultucu K⁺ kanalları (K_{ir}) ve Ca bağımlı K⁺ kanalları (K_{Ca}) tanımlanmıştır. Beraberinde glokom, retina pigmentosa ve optik sinir diskrazileri gibi görme fonksiyonlarını etkileyen çeşitli genetik hastalıklarda retinadaki K kanallarının ekspresyonunun değiştiği bildirilmiştir. Kanal ekspresyonundaki bu değişimlerin ve retinal dejenerasyonun görme keskinliğinde ve renk algısında azalmaya yol açtığı kanıtlanmıştır. Yapılan literatür taraması ile genetik hastalıklarda retinal patolojinin K kanalları cinsinden incelenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca araştırmalarımız doğrultusunda özgün proje fikirlerinin oluşturulması ve farmakolojiye yeni bakış açılarının getirilmesi sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Retina, Potasyum Kanalı, Glokom, Retina Pigmentosa

IYRSC

MEME KANSERİ FARKINDALIĞI**Ece EROĞLU¹, Saniye DOĞAN², Enes AKYÜZ³***1 Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, dreceeroglu@gmail.com drsaniyedogan@gmail.com**2 Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Bölümü, Amerika Birleşik Devletleri, enesakyuz25@gmail.com*

Özet: Meme kanseri, dünya genelinde en sık tanı alan ikinci kanser olarak bilinmektedir. Ayrıca menapozu girmiş olanlarda başta olmak üzere kadınlar arasında en sık ölüme yol açan kanser türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerçekleşen vakaların %90-95'i çevresel faktörlerden ve yaşam standartlarından kaynaklanmaktadır. Bu çevresel faktörler; iyonize radyasyon, hormonal tedavi, alkol, kötü beslenme ve fiziksel aktivitede yetersizlik olarak sıralanabilir. Ancak yapılan araştırmalar sonucunda meme kanserinin gelişiminde genetik faktörlerin de etkili olduğu ve son zamanlarda genç kadınlarda görülme sıklığının arttığı gösterilmiştir. Günümüzde görülme sıklığı gittikçe artan meme kanserinde, diğer kanser türlerinde de olduğu gibi erken teşhis ve korunma oldukça önemlidir. Kanser gelişimini tetikleyici yaşam tarzı ve çevresel faktörlerin ortadan kaldırılması birincil koruma sınıfına; mamografi, ultrasonografi, manyetik rezonans görüntüleme ve bireyin kendi kendine yaptığı muayeneler ise ikincil koruma sınıfına girmektedir. Son yıllarda yapılan incelemelerde korunma ve erken teşhisin, hastalığın daha iyi seyretmesini sağladığı ve ölüm oranlarını ciddi boyutta düşürdüğü kanıtlanmıştır. Yapılan araştırmalarla, çeşitli çevresel ve genetik faktörlerin meme kanserinin gelişiminde etkili olduğunun gösterilmesi ve bu konuda toplumsal bilincin artırılması amaçlanmaktadır. Amaçlarımız doğrultusunda yeni fikir ve araştırmaların gerekliliği vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Meme, Kanser, Erken Teşhis

IYRSC

HAYVANLARDA HİPOTROİDİZMİN ETİYOPATOGENEZİ**Duygu YÜKSEL¹, Özlem ÖZMEN²***¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 15030, Burdur, Türkiye**²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, 1530, Burdur, Türkiye*

Özet: Hipotiroidi, tiroid hormonlarının eksikliği anlamına gelir. Klinik olarak uyuşukluk, aşırı kilo alımı, tüylerde değişiklikler ile yüksek tiroid stimula hormon (TSH) ve düşük serum tiroid hormon (tiroksin ve triiodotronin), konsantrasyonları gibi bulgular gözlenir. Bu hastalık en sıklıkla 4-10 yaş arasındaki köpeklerde görülür. Hastalığa yatkın olduğu bildirilen ırklar: Golden Retriever, Doberman pinscher, Irish Setter, Miniature Schnauzer, Dachshund, Cocker Spaniel ve Airedale Terrier'dir. Kediler, atlar ve diğer türlerde de nadiren hipotiroidi vakaları gözlenebilir. Erişkin köpeklerde primer hipotiroidizmin en yaygın iki nedeni, lenfositik tiroiditis ve tiroid bezinin idiyopatik atrofisidir. Köpeklerde görülen diğer nadir hipotiroidi formları arasında tiroid dokusunun neoplastik yıkımı ve doğuştan (veya genç başlangıçlı) hipotiroidi sayılabilir. Kedilerde iatrojenik hipotiroidi en sık görülen şeklidir. Bu kedilerde radyoyot, cerrahi tiroidektomi veya bir antitroid ilacı kullanımı sonrası hipotiroidizm gelişir. Tiroid hormonu eksikliği tüm organ sistemlerinin fonksiyonlarını etkiler. Bunun bir sonucu olarak klinik belirtiler yaygın, değişken, çoğu zaman spesifik olmayan ve nadiren patognomoniktir. Köpek hipotiroidizmi ile ilişkili klinik bulgular arasında zihinsel fonksiyonlarda azalma, uyuşukluk, egzersiz intolerans, iştahta bir artış olmadan kilo alımı ile sonuçlanan metabolizmanın yavaşlaması sayılabilir. Yetişkin kedilerde hipotiroidizmin klinik bulguları letarji, durgunluk, non-pururitik sebore, hipotermi, iştahsızlık ve bradikardidir. Hipotiroidizm tanısı, anlamlı klinik bulgulara dayanır ve serum tiroid hormon testi ile doğrulanır. Bu çalışmanın amacı hayvanlarda hipotroidizmde patogenetik bulguların derlenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Hipotroidizm, hayvan, patogeneze.

IYRSC

YEŞİL KAS HASTALIĞINDA (DEEP PECTORAL MYOPATHY) PATOLOJİK DEĞİŞİKLİKLER

Adem MİLLETSEVER¹, Özlem ÖZMEN²

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 15030, Burdur, Türkiye

²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, 15030, Burdur, Türkiye

Özet: Yeşil Kas Hastalığı veya derin pektoral miyopati (DPM) broyler ve hindilerde görülen pektoral kasların fokal nekroz, kanama ve nekrozuyla karakterize non-enfeksiyöz bir hastalıktır. Lezyonlar kesim sonrası ve et parçalama sırasında fark edilir. Broyler endüstrisinde önemli ekonomik kayıplara neden olur. Tavuklar klinik olarak sağlıklı görünümündedirler. DPM lezyonları bilateral simetrik olarak kanama şeklinde başlar ve yeşil renk değişikliğine doğru ilerler. Hastalık 2 formu olup, birincisi; normal kas aktivitesinden (spontan DPM) şekillenirken, diğeri kanat çırpma sonucu artan elektrik uyarımı ve pektoral kasların tekrarlanan kasılmaları vasıtasıyla oluşan (indüklenmiş DPM) formdur. Etkilenen kaslar fibrinle kaplı, şişmiş, solgun, yeşilimsidir. Kesit yüzleri yeşil, nekrotik, kanlı ve gevrek bir yapıdadır. Lezyonlar fokal ya da diffuz yerleşimli olabilir. Lezyon şiddeti tavuğun canlı ağırlığı ile doğru orantılıdır. Histopatolojik lezyonlar dolaşım bozukluğu ile ilişkili nekroz ile karakterizedir. Nekrotik doku beyazdan yeşile değişir, bu görünüm hastalığa adını verir. Mikroskopik incelemede erken dönemde etkilenmiş bölgelerde kanama, hiperemi, ödem, makrofaj infiltrasyonu ve heterofilik lökositler tarafından karakterize akut bir yangı görülür. Kronik vakalarda kanama bölgeleri ile geniş nekrotik alanlar, şişmiş, hiyalinize ve nekrotik kas lifler gözlenir. Göğüs kasları atrofiye olabilir. Fibro-adipoz dokular gözlenir. Bu çalışmanın amacı DPM’de şekillenen makroskopik ve mikroskopik bulguların derlenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Kas Hastalığı, Patoloji, Histopatoloji.

IYRSC

YAĞLI KARACİĞER SENDROMU**Şerife AĞIRCA¹, Özlem ÖZMEN²***¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 15030, Burdur, Türkiye**²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, 15030, Burdur, Türkiye*

Özet: Yağlı karaciğer hastalığı insan ve hayvanlarda insidansı hızla artmakta olan önemli bir sağlık problemidir. Steatoz ve yağlı değişiklik terimleri parankimal hücrelerde anormal trigliserid birikimlerini tanımlamaktadır. Steatoz sıklıkla karaciğerde görülür, çünkü karaciğer yağ metabolizmasında görev alan en önemli organdır. Ancak kalpte, kas dokusunda ve böbrekte de görülebilir. Steatozun nedenleri arasında toksinler, protein malnutrisyonu, Diabetes mellitus, obezite ve anoksi bulunur. Steatozis insanlarda oldukça yaygın bir hastalık olup steatohepatitis, siroz ve hepatosellüler karsinom da dahil olmak üzere bir çok tümöral hastalığa neden olabilir. Non-alkolik steatohepatitisin histopatoloji bulguları alkolik karaciğer hastalığına benzediği halde alkol kullanmayan kişilerde görülen bir hastalık olduğu için bu isim ile tanımlanmıştır. Non-alkolic Fatty Liver Disease (NAFLD) basit steatozdan non-alkolik steatohepatit, ilerlemiş fibrozis ve siroza kadar geniş spektrumlu bir karaciğer hasarını tanımlar. NAFLD'nın klinik önemi genel popülasyonda sık oluşundan ve siroza ilerleme potansiyelinden kaynaklanır. Yüksek verimli sütçü sığırlarda, kuru dönemde aşırı beslenme ya da laktasyonun ilk dönemindeki negatif enerji balansından dolayı, enerji ihtiyacının vücudun yağ rezervlerinden karşılanması sonucu çok fazla miktarda depo yağın serbest hale geçerek karaciğer parankim hücrelerinde yaygın olarak birikmesi ile karaciğer yağlanması şekillenir. Sığırlarda insidansı ve prevalansı yüksek bir metabolik hastalık olan karaciğer yağlanması, özellikle periparturient dönemi etkilemekte ve erken laktasyon döneminde ketozis, abomasum deplasmanı, retensiyon sekondinarum, metritis, immün cevabın ve fertilitenin azalması gibi komplikasyonlara sıkça yol açmaktadır. Bu çalışmanın amacı insan ve hayvanlarda önemli bir problem olan yağlı karaciğer sendromunun patolojik bulgularının derlenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Yağlı Karaciğer Sendromu, Sığır, patoloji.

IYRSC

MUHABBET KUŞLARINDA *MACRORHABDUS ORNITHOGASTER* ENFEKSİYONU**Melike ALTINTAŞ¹, Özlem ÖZMEN²**¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 15030, Burdur, Türkiye²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, 1530, Burdur, Türkiye

Özet: *Macrorhabdus ornithogaster* ilk keşfedildiğinde görünümünden dolayı Megabakteri olarak isimlendirilmiş, ancak yapılan araştırmalar etkenin ökaryotik çekirdeğe sahip bir maya olduğunu ortaya çıkarmıştır. *M. ornithogaster*, kanatlıların özellikle muhabbet kuşları ve kanaryaların provenikülüs ve ventrikülüslerinde bulunur ve halk arasında kuruma hastalığı olarak adlandırılan hastalığa sebep olur. Klinik olarak hasta muhabbet kuşlarında belirgin bir zayıflama, ishal, kusma, yüksek morbidite ve düşük mortalite oranları ile karakterize kronik bir hastalığa neden olur. Akut hemorajik gastritis nedeniyle mukuslu içeriğin kusulması, hastalığın ileri evrelerinde sıklıkla gözlenir. Hastalık paraziter enfeksiyonlarla (özellikle coccidiosis ve giardiosis ile) birlikte seyredebilir. Hastalığın diğer kuşlara bulaşmasında en önemli yol fekal-oral yoldur. Nekropside, proventrikülüs ve ventrikülüs mukozalarında hiperemi ve kanamalar ile lümende mukuslu ve kanlı bir içerik görülür. Hastalığın teşhisi proventrikülüs içeriğinin natif veya Giemsa boyalı preparatlarda etkenin gözlenmesi ile konur. Histopatolojik incelemelerde klasik olarak proventrikülüste ülser, kanama ve yangısal hücre infiltrasyonları ile bol miktarda etken gözlenir. Etkenler mantar boyamalarında pozitif reaksiyon verirler. Hastalığın tedavisinde amfoterisin B ve elma sirkesi kullanılabilir. Hijyenik tedbirlere sıkı bir şekilde uyulması gerekir ancak genellikle hastalıkta nüksler görülür. Bu çalışmanın amacı, megabakteriyozis hastalığında makroskopik ve mikroskopik patolojik bulguların derlenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Muhabbet Kuşu, *Macrorhabdus ornithogaster* Enfeksiyonu, Megabakteriozis, Patoloji

IYRSC

GÖNÜLLÜ SAĞLIK PERSONELİNDEN OLUŞAN UMKE’NİN AFETLERDEKİ YERİ

Zeynep ALDEMİR

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Yüksek Lisans-Öğrenci

Özet: Yeryüzünde birçok şekilde ortaya çıkabilen, bazen günler veya haftalar süren bazen aniden gelişen, tüm varlıklar ve yaşamsal sistemin etkilendiği, büyük yıkıma ve felakete yol açan olaylar bütününe afet denir. Afet öncesi, sırası ve sonrası için çalışmalar yapan birçok kamu kuruluşu, özel sektör kurum ve kuruluşları, gönüllü ekipler ve Sivil Toplum Kuruluşları mevcuttur. Afet sonrası müdahale kapsamında, sağlık bakanlığına bağlı kuruluşlardan biri olan Ulusal Medikal Kurtarma Ekibinin afet yönetimi açısından önem ve yeri 2003’ten beri devam eden çalışmalarıyla sürmektedir. UMKE çatısı altında yapılan çalışmalar, afetlerdeki yeri ve çalışma alanları incelenecektir. UMKE uluslararası ve ulusal her türlü afet kapsamında afetzedelere medikal yardım yapmak amacıyla kurulan donanımlı ekiplerdir. UMKE ekipleri medikal yardımın yanı sıra arama kurtarma operasyonlarında AFAD ile koordineli şekilde çalışmalarını sürdürmektedir. KBRN eğitimleri ve teçhizatları olup herhangi bir tehlike öncesinde yapılması gereken planlama ve hazırlık çalışmaları, tehlike sırasında ve tehlike sonrasında acil müdahale ve iyileştirme faaliyetleri kapsamında AFAD ile koordineli yürütülen tatbikat ve operasyonları mevcuttur. 9.443 personel ve 220 araç ile en kısa zamanda en fazla personel sayısına ulaşılması açısından dünya da birincilik ünvanına kavuşmuştur. UMKE’nin çalışma alanları, yurt içi ve yurt dışı görevlendirmeleri, tatbikat ve verilen eğitimleri, tatbikat veya afet esnasında kurulan sahra çadırlarının özellik ve kapsam alanını inceleyerek afet yönetimi esnasında ki faaliyet ve faydaları anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kbrn, Umke, Afet, Deprem, Sağlık

IYRSC

ALZHEİMER HASTALIĞINDA VAGUS SİNİRİNİN ROLÜ**Huriye ŞÜPHESİZ¹, Enes AKYÜZ²***1 Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, huriyesup@gmail.com**2 Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com*

Özet: Alzheimer hastalığı, ilerleyici bir nörodejeneratif hastalıktır ve dünya üzerinde 50 milyondan fazla insanı etkileyen bir demans türüdür. Belirtileri genellikle yavaş gelişen Alzheimer hastalığı beşinci en sık ölüm nedeni olarak sıralanmaktadır. Genel olarak Alzheimer hastalığına, vagus siniri tarafından dolaylı olarak etki yapan lokus seruleus'un dejenerasyonu eşlik etmektedir. Vagus siniri, beyindeki noradrenerjik izdüşümler için orijin çekirdeği olan lokus seruleus'a yansımaktadır. Alzheimer hastalığında rolü olan vagus sinirinin altında yatan mekanizma tam olarak bilinmemektedir ve bu belirsizlik Alzheimer hastalığının çözümlenmesine engel oluşturmaktadır. Vagus sinirinin etki mekanizmasının incelenmesiyle Alzheimer hastalığının tedavisinde yol gösterici bir nitelik taşımak amaçlanmıştır. Anatomik olarak, vagus sinirin motor yolakları beyin sapındaki nükleus ambiguous ve nükleus dorsalis nervi vagi'den çıkarak akciğerlere, kalbe, pankreasa ve bu organları santral sinir sistemi ile köprüleyen birçok organa kadar inmektedir. Fizyolojik olarak vagus iletişimsel ve homeostatik (dengeleyici) bir role sahiptir. Ancak Alzheimer hastalığında vagus sinirinin fonksiyonlarında değişiklikler gözlenmektedir. Bu nedenle, vagus sinirinin Alzheimer hastalığında incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Onuncu kraniyal (kafatasına ait) sinir olan vagus sinirinin yetersiz aktivitesinin, Alzheimer hastalığına katkıda bulunduğu rolü kanıtlanmıştır. Ancak; vagus siniri aktivasyonunu, Alzheimer hastalığı riskini azaltma ile ilişkilendiren deneysel kanıtlar yetersiz kalmıştır ve vagus sinirinin bu hastalıktaki moleküler mekanizması tam olarak belirlenememiştir. Bu belirsizliklere ek olarak, vagus siniri aktivitesi ile Alzheimer hastalığı arasında çift yönlü etkiler olabileceği varsayılmaktadır. Özetle, Alzheimer hastalığı ve vagus siniri arasındaki ilişkinin altında yatan mekanizma tam olarak bilinmemektedir. Bu mekanizmanın hedeflenmesiyle Alzheimer hastalığında vagus sinirinin rolünün çözümlenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer hastalığı, Vagus siniri, Demans, Lokus seruleus

IYRSC

NÖROLOJİK HASTALIKLARDA UYKU MEKANİZMASININ BOZULMASI**Seliha ŞAHİN¹, Enes AKYÜZ²***1Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, selihasahin61@gmail.com**2Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri bölümü, Wisconsin, Amerika Birleşik Devletleri, enesakyuz25@gmail.com*

Özet: Sinir sisteminde ortaya çıkan bozuklukları inceleyen nöroloji bilimi günümüzde sıkça karşılaşmakta olduğumuz beyin damar hastalıkları, migren, epilepsi, kas hastalıkları, multipl skleroz, Parkinson, Alzheimer ve benzeri demans gibi nörolojik hastalıkları incelemektedir. Bu hastalıkların çeşitli sistem ve mekanizmalar üzerinde etkisi olduğu bilinmektedir. Bu sistem ve mekanizmaların en önemlilerinden biri de uykudur. Bu nedenle uyku bozukluklarının altında yatan mekanizmaların araştırılması, bu hastalıkların tanı ve tedavisinde önemli gelişmelere yol açabilir. Çalışmamızda ise nörolojik hastalıklarda uyku ve moleküler mekanizmasının aydınlatılması amaçlanmaktadır. Araştırmalarımızda Pubmed ve Google Akademik veritabanlarında “nörolojik hastalıklar ve uyku” başlıklı arama sonucunda literatür bilgisi taranmıştır. Alzheimer ve Parkinson dahil olmak üzere çeşitli nörodejenaratif hastalıklarda uyku bozukluğu yaygın bir semptomdur. Buna yönelik en çarpıcı örnek ise REM uykusu sırasında normal kas paralizisinin kaybolduğu bir durum olan hızlı göz hareketi (REM) davranış bozukluğudur (RBD). RBD, REM uykusu sırasında kasta atoni ve belirgin motor davranışlarının görülmesi ile karakterizedir. RBD, vakaların %38-75'inde nörolojik hastalıklarla ilişkilendirilmektedir. Beynin REM düzenleyici bölgelerinde (alt beyin sapı, limbik sistem) anormal nörotoksik formlarda amiloid beta-peptid, tau ve alfa-sinükleinopatilerin birikerek zarar verici lezyonlara (inme, tümör, demiyelinizan plaklar, vb.) dönüşmesi sonucu nörodejenaratif hastalıklarda uyku bozuklukları oluşur. Tau proteinleri, mikrotübül ile ilişkili proteinlerin ailesine aittir. Nöronal mikrotüp ağını oluşturmak için tübülün monomerlerinin mikrotübüllere dönüşümünde önemli bir rol oynadıkları bilinmektedir. Tau proteini ve amiloid beta peptidi birikintilerinden oluşan bol miktarda nörofibriler lezyonlar, Alzheimer'da amiloid plakların ana bileşenidir. Yapılan araştırmalarda transgenik fare modellerinde uyku yoksunluğunun, amiloid plak birikimini büyük ölçüde hızlandırdığı gözlemlenmiştir. Lateral hipotalamusta eksprese edilen ve uyanıklığı teşvik eden bir nöropeptid olan oreksinin genetik olarak silinmesi, uyanıklığı bastırır ve Alzheimer model farelerde amiloid plak oluşumunu yavaşlatır. Alfa-sinükleinler ise dopamin yüklü veziküllerin hücre gövdesinden sinapslara taşınmasına yardımcı olan presinaptik bir proteindir. Lewy cisimlerinin ana yapısal bileşen proteindir ve birikmesi sonucu Parkinson'da önemli bir rol oynamaktadır. Sonuç olarak bu proteinlerin beyinde birikimi çeşitli nörolojik hastalıkların oluşmasına ve nörolojik hastalıkların uyku mekanizmalarında bozulmalara neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Parkinson, Alzheimer, RBD, Amiloid beta-peptid

AFET EĞİTİMİ VE AFETLER KARŞISINDA TOPLUM DİRENÇLİLİĞİ***Şeyma ŞİMŞEK****Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Özet: Afetler günlük yaşamı alt üst eden, can ve mal kayıplarına yol açabilen, insan ve çevre arasındaki dengenin bozulmasına neden olan olaylardır. Afet anında insanlar fiziksel, ekonomik ve sosyal açıdan etkilenirler. Türkiye doğal afet riski taşıyan bir ülke olduğu için toplumun buna karşı bilinçli ve hazırlıklı olması gerekmektedir. Dirençlilik, bir sistemin zarar verici bir çevreye karşı nasıl adapte olacağını ve oluşan sıkıntılardan nasıl kurtulacağını bilmektir. Afete dirençli toplum, meydana gelebilecek olağanüstü durumların etkilerini azaltabilecek, sosyal zararları en aza indirerek iyileşme faaliyetlerini yürütebilen, afet olduğunda tehlikenin etkilerini azaltabilecek yeteneklere sahip olan toplumdur. Afetlerin olası etkilerini azaltmak, ancak başarılı bir afet risk yönetimi ve toplumun afetlere karşı direncinin artırılması ile mümkün olabilecektir. İnsanların ise afet konusundaki bilinç düzeyinin artırılabilmesi için eğitim büyük önem arz etmektedir. Eğitim, insanların diğer insanlarla ve çevreyle uyum içerisinde yaşamasını sağlayan en temel unsurdur. Afet eğitimleri ile insanların afetler hakkındaki bilgi düzeyleri ve farkındalıkları artırılabilir. Bu eğitimlerde toplumun geleceği için çocukların afetler hakkında doğru eğitimleri almaları büyük bir öneme sahiptir. Eğitim bireylerin ve toplumların zarar görebilirliğini azaltan temel bir faktördür. Bu çalışmamızın amacı eğitim üzerinden afet öncesi risk yönetimini ve toplumun afetlere karşı direncinin artırılmasını sağlayarak, toplumu afetlere karşı hazır ve bilinçli hale getirebilmektir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Eğitim, Toplum, Dirençlilik

IYRSC

DEVE SUCUĞUNUN BESLENME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**Emine DURMUŞ¹ Ayşe Demet KARAMAN² Serdal ÖĞÜT³**

1Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, dyt.emined@gmail.com

2Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Süt Teknolojisi Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, demet.karaman@adu.edu.tr

3Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, serdalogut@yahoo.com

Özet: Dünya çapında artan nüfusun beslenme ihtiyaçlarını karşılamak ve tüketicileri besleyici ve uzun ömürlü ürünler ile buluşturabilmek bilimin daima gündeminde olmuştur. Deve eti ise düşük kolesterol ve doymuş yağ içeriği ile diğer diğer kırmızı etlerden ayrılmakta ve insanlığın protein ihtiyacını karşılayabilmek için iyi bir alternatif oluşturmaktadır. Ancak duysal özelliklerindeki olumsuzluklardan dolayı doğrudan tüketimi tercih edilmediğinden piyasaya sucuk şeklinde sürülmektedir. Deve etinin starter kültür kullanılarak fermente bir ürün olan sucuğa dönüştürülmesi etin sadece tüketimini artırmakla kalmamakta aynı zamanda fonksiyonel besin özelliği kazanmasına da katkıda bulunmaktadır. İncelenen bir çalışmada aynı starter kültürün kullanıldığı deve ve sığır sucuklarının karşılaştırılmasıyla deve sucuğunun daha yüksek antioksidan ve antihipertansif etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Tüm bu özelliklerinden dolayı deve sucuğu değeri artan bir ürün olmaya başlamıştır. Bu araştırmada, deve eti ve deve sucuğunun sağlık üzerine etkileri yapılan bilimsel çalışmalar dikkate alınarak ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Deve, sucuk, fermente

IYRSC

CHARACTERIZATION OF KIR7.1 CHANNEL IN RETINAL PATHOLOGIES**Betül KÖKLÜ¹, Enes AKYÜZ²***1 Yozgat Bozok University, Medical Faculty, Turkey**betulkoklu24@gmail.com**2 Wisconsin University, Medical Faculty, Department of Pediatrics, Wisconsin, USA**enesakyuz25@gmail.com*

Abstract: The retina is light-sensing tissue of eye that contains the cell layers necessary for sensing and transmitting a visual signal. The retinal pigment epithelium (RPE) consists of monolayer, neuroectoderm-derived cells located between neural retina and choroid. RPE emphasizes the importance of visual function by preserving the structural and physiological integrity of neighboring tissues and containing ion channels. In the RPE apical membrane, Kir7.1 channel expression encoded by the *KCNJ13* gene from the subfamily of the inwardly rectifying potassium (Kir) channels is commonly observed. The channels, together with Na⁺/K⁺ ATPase pump, regulate fluid transport direction, subretinal volume, and K⁺ homeostasis around photoreceptors by providing K⁺ cycling. Thus, it plays a key role in maintaining the excitability of photoreceptors. Genetic changes in Kir7.1 channel, essential for retinal electrophysiology, is associated with photoreceptor degeneration and inherited eye pathologies such as congenital blindness, Snowflake Vitreoretinal Degeneration (SVD), Lebers Congenital Amaurosis (LCA). SVD is a developmental and progressive inherited eye disease affecting the retina and vitreous. It leads to increased risk of retinal detachment, and the formation of small yellow-white crystal deposits in the peripheral retina. R162W mutation triggers cell death by early depolarization of RPE cells and overloading of Ca²⁺. LCA is an autosomal recessive mutation occurring in *KCNJ13* gene, W53X, and a truncated Kir7.1 protein is produced that does not show ion channel activity as a result of premature stop codon. LCA, characterized by severe degenerations in photoreceptor pathways and retinal development, leads to visual dysfunction of retina from the first years of life. In this study, Kir7.1 channelopathy with expression in RPE were discussed. It is suggested that new studies should be carried out to clarify the mechanisms of pathologies and improve treatment possibilities with various promising methods such as gene therapy.

Keywords: Channelopathy, RPE, Kir Channels, SVD, LCA

NÖROLOJİK HASTALIKLARDA POTASYUM TAKVİYESİ**İrem KÜLLÜ¹, Betül KÖKLÜ², Enes AKYÜZ³***1 Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencisi**dr.iremkullu@gmail.com**2 Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencisi**betulkoklu24@gmail.com**3 Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Bölümü, Wisconsin, Amerika Birleşik Devletleri**enesakyuz25@gmail.com*

Özet: Potasyum, kasların ve sinir sisteminin yeterince işlev görmesi için gerekli bir mineraldir. Sodyum ile işbirliği yaparak hücrelerin içindeki ve dışındaki sıvı miktarını düzenlemektedir. Bununla birlikte, elektriksel uyarıların ve sinirlerden gelen mesajların iletilmesinde de anahtar rol üstlenmektedir. Bu bağlamda, alınan ve atılan potasyum miktarı arasındaki dengenin bozulması hipokalemi ve hiperkaleminin oluşmasına neden olarak devamında çeşitli nörolojik hastalıkları beraberinde getirmektedir. Potasyum mineralinin nörolojik hastalıkların üzerindeki etkisini araştırarak potasyum takviyesinin nörolojik hastalıkların oluşumunu ve hastalıkların ilerleyişini yavaşlatması yönündeki etkilerine dikkat çekmektedir. Pubmed ve Google Scholar veri tabanlarında "nörolojik hastalıklar, potasyum takviyesi, diyet, hipokalemi ve hiperkalemi" anahtar kelimeleri kullanılarak literatür taraması yapılmıştır. Ulusal ve uluslararası düzeyde araştırma ve derleme makaleleri incelenmiştir. Potasyum alımının, birkaç gözlem çalışmasında kan basıncı ve hipertansiyon ile ters orantılı olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte, randomize kontrollü çalışmalardan elde edilen veriler potasyum takviyesi alan kişilerde kan basıncı seviyelerinde azalma olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, gıda kaynaklı yüksek miktarda potasyumun felce bağlı ölümlere karşı korucu olabileceği hipotezini desteklemektedir. Prospektif çalışmalardan elde edilen kanıtlar, yüksek diyetsel potasyum alımının inme riskini azalttığını göstermektedir. Aynı zamanda, yetişkin epilepsisi, yetişkin malign gliomu ve Alzheimer hastalığı için ketojenik diyet tedavilerinin kullanımını desteklemektedir. 17 yıldan fazla süredir takip edilen 1000'den fazla yaşlı birey ile yapılan bir çalışmada yüksek düzeyde potasyum alımının, demans ve demansa bağlı nörolojik hastalıkların gelişimini yavaşlattığı saptanmıştır. Ciddi derecede epilepsiye sahip çocuklar üzerinde yapılan bir deneyde epilepside potasyum bromürün antikonvülsif etki oluşturduğu gözlenmiştir. Kontrol edilmesi zor olan genelleştirilmiş tonik-klonik nöbetlere karşı tekrar tekrar doğrulanmış etkinliği nedeniyle, potasyum bromürün, epilepsi hastalarının tedavisinde bir yere sahip olabileceği belirlenmiştir. Ulusal ve uluslararası düzeyde, potasyum dengesinin ve tedavi için takviyesinin nörolojik hastalıklar üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Mevcut çalışmalar bu yola ışık tutsa da daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diyet, Hipokalemi, Hiperkalemi, Epilepsi, Demans

EPİLEPSİDE GÖRME ALANI PROBLEMLERİNE YENİ BİR YAKLAŞIM: İYON KANALLARI

Arda Kaan ÜNER¹, Enes AKYÜZ²

1Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, ardauner5@gmail.com

2Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Bölümü, Amerika Birleşik Devletleri, eakyuz@wisc.edu

Özet: Epilepsiye eşlik eden görme bozuklukları klinik araştırmalarda tespit edilmiş fakat altında yatan mekanizma henüz aydınlatılmamıştır. Epilepsi hastalarındaki görsel bozulma, hastalık sürecinde kullanılan antiepileptik ajanların bir yan etkisi olarak düşünülse de özellikle ilaca dirençli hastalarda çok ciddi sonuçlar doğurmaktadır. Diplopi, nistagmus ve bulanık görme gibi hafif görme rahatsızlıkları bunlara örnek olarak verilebilir. Sonuç olarak, antikonvülsan tedavinin kortikal ve serebral fonksiyon üzerindeki mekanistik özelliklerini incelemek için paralel bir model olarak retinanın araştırılması gerekmektedir. Retina ontojenik olarak beynin bir parçasıdır ve yapılan çalışmalarda, nörotransmitter ve iyona bağlı membran iletkenliğini içeren epilepsi mekanizmaları, retina sinyal iletiminin araçları olarak gösterilmiştir. Bu nedenle, iyon kanallarının bu mekanizma içinde incelenmesi büyük önem taşımaktadır. İçeri doğrultucu potasyum kanalları (Kir), uyarılabilir hücrelerde aksiyon potansiyelinin son fazında devreye girer, bir diyot gibi çalışarak hücre içine K⁺ iyonu taşır ve hücre uyarılabilirliğini kontrol eder. EAST sendromu gibi epilepsiye eşlik eden duyma, böbrek ve görme bozukluklarının olduğu sendromda Kir kanallarının mekanizmadaki rolü gösterilmiş olsa da deneysel/klinik olarak Kir kanallarının retinadaki olası fonksiyon bozukluğu henüz gösterilmemiştir. Kir7.1 retinada en fazla eksprese olandır. Kir7.1 kanalları, retinal pigment epitelinin apikal membranında potasyumun hücre içine taşınmasında rol oynarlar. Retinal dokunun da önemli bir bileşeni olan voltaj-kapılı iyon kanalları büyük, geniş bir gen ailesinin üyeleridir. Bu ailedeki birçok iyok kanalı membran depolarizasyonuna yanıt olarak açılır ve yüksek derecede voltaja bağımlılık gösterir. Bu sınıftaki iyon kanalları voltaj kapılı Na⁺ (Nav) ve K⁺ (Kv) kanallarıdır. Hücre membranındaki iyonik akım, membranın sodyum ve potasyum iyonlarına geçirgenliğinin değişmesine dayalıdır ve aksiyon potansiyelinin fazları bu akımlar sayesinde gerçekleşir. Beyinde epilepsi patogenezinde oynadıkları rol çeşitli çalışmalarla kanıtlanmasına rağmen epileptik durumda retinada bu kanalları hedefleyen bir çalışma henüz yapılmamıştır. Özetle, retina dokusunda işlev gören ve görme fiziolojisinde kritik role sahip olan Kir7.1, Kv ve Nav kanalları, epilepsiye eşlik eden görme problemlerinin mekanizmasına ilk kez aday olarak gösterilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Epilepsi, Görme problemleri, İyon kanalı, Retina

FENİLKETONÜRİ HASTALIĞINDA UYGULANAN DİYET TEDAVİSİ**Gülsüm KARACA***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım Afet Yönetimi,
gulsumkaraca98@gmail.com*

Özet: Bu araştırmada Fenilketonüri (PKU) incelenmiştir. Karaciğerde salgılanan Fenilalanin Hidroksilaz enziminin yokluğu veya yetersizliği nedeniyle Fenilalanin metabolizmasının bozulması sonucu kanda ve dokuda biriken Fenilalanin metabolitlerinin beyinde hasar yapmasıyla oluşan kalıtsal metabolizma hastalığıdır. Fenilalanin ve metabolitleri dikkate alınarak beş gruba ayrılır: Klasik PKU, Orta derece PKU, Hafif PKU, Hiperfenilalaninemi, Kofaktör defektleri. Dünya da görülme sıklığı Türkiye de görülme sıklığından daha düşüktür. En önemli nedeni akraba evlilikleri oranının yüksek olması düşünülmektedir. Doğumdan sonraki ilk hafta da erken tanı çok önemlidir. Erken tanı ile hastalık tedavi edilebilir ve zihinsel engel riski önlenir. Tedavi edilmez ise zekâ geriliği, yürüyememe gibi bulgular saptanır. Tanı konulduğunda yüksek proteinli besinlerin kısıtlanması (fenilalanin içermeyen) özel ve ömür boyu süren diyet tedavisine başlanmalıdır. Bu çalışmanın sonunda Fenilketonüri hastalığında uygulanan diyet tedavisinin ön plana çıkmasını sağlayacağız.

Anahtar Kelimeler: Fenilketonüri, Fenilalanin, Diyet

IYRSC

MULTİPLE SKLEROZ'DA (MS) KALP PROBLEMLERİ**Ahmet Narin ÇELİK¹, Naciyenur GÜLERYÜZ², Enes AKYÜZ³***1Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, ahmednarincelik42@gmail.com**2Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi Dönem 2, Yozgat, Türkiye, naciyenurg@gmail.com**3Wisconsin-Madison Üniversitesi, Pediatri, Wisconsin, Amerika, enesakyuz25@gmail.com*

Özet: MS, merkezi sinir sisteminin potansiyel olarak ilerleyen, nörolojik bir otoimmün bozukluğudur. Merkezi sinir sisteminde beyaz madde üzerindeki otoimmün saldırıdan kaynaklanmaktadır. MS, otonomik fonksiyonları etkileyerek kardiyolojik rahatsızlıklara sebebiyet verebilmektedir. Yakın tarihli bir derlemede, MS'li hastaların genel popülasyonla karşılaştırıldığında iskemik kalp hastalığı ve konjestif kalp yetmezliği (KKY) riskinde artış olabileceği öne sürülmektedir. MS hastalarında görülen kardiyovasküler disfonksiyon vakaları subklinikten (yani sadece laboratuvar otonomik testlerinde gözlenen), "SUDIMS" (MS'te Ani Beklenmeyen Ölüm) kısaltmasının uygun olacağı dramatik ani ölüme kadar uzanır. Burada, MS'te kan basıncı (BP), kalp atım hızı (HR), kalp ritmi ve sol ventrikül (LV) fonksiyonunun anormallikleri içeren güncel literatürü gözden geçirdik. MS hastalığının pek çok otonomik sistemi etkilediği literatürde yer almaktadır. Literatür taraması yapıldığında MS'in kardiyak problemlerle ilişkisi ve dolaşım sistemine etkisine yönelik araştırmalar yeterli düzeyde değildir. Bu sebeple MS'in, kardiyak problemlerle ilişkisine yönelik bilgi eksikliğinin giderilmesi amaçlanmaktadır. Hedefler; MS hastalığının kalbe olan etkisine yönelik çalışmalarını bir araya getirmek. Kardiyak problemlerin sebebine ait çalışmalara katkıda bulunmak. Olarak sıralanabilir. Yapılan literatür taraması sonucu MS hastalığının; hafif asemptomatik disfonksiyondan ani kardiyak ölüme veya SUDIMS'e kadar BP yanıtı, kalp atışı, kalp ritmi ve LV sistolik fonksiyonlarında anormalliklere yol açan çeşitli şekillerde kardiyovasküler fonksiyonu etkilediği görülmüştür. MS'in bu nadir fakat potansiyel ölümcül komplikasyonlarını daha iyi tanımlamak, tedavi etmek ve MS'te kardiyovasküler disfonksiyonu daha iyi anlamak için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Kalp, Otonom sistem, MS; kardiyak problemler.

IYRSC

AFETLERDE PSİKOLOJİK İLK YARDIM**İlayda MERT**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Özet: Afetler, toplumda stres ortaya çıkaran olaylardır. Sadece afeti yaşayanlarda değil ülkenin tamamı olaylardan etkilenebilmekte ve çeşitli psikolojik reaksiyonlar gösterebilmektedir. İnsan ruhsal dünyasında derin izler açılmasına neden olan afetler; yaşamını yitirenlerin hayatına mal olurken geride kalanları dayanılmaz acılar içinde bırakarak geçmişte kalır. Geçmişte kalan afettir. Afetler toplumlarda derin izler bırakabilmektedir. Afet psikolojisi ile ilgili çalışmalar 20.yy da sosyologlar tarafından başlatılmıştır. Bu çalışmalarda psikolojik ilk yardım da yer almaktadır. Psikolojik ilk yardım; terör saldırı, savaşlar, doğal afetler sonucunda acı çeken ve yardıma ihtiyaç duyan kişilere sunulan destekleyici ve insan yardımı içermektedir. İlk yardım denildiğinde aklımıza öncelikle fiziksel müdahale gelirken aslında psikolojik ilk yardım çoğu zaman göz ardı edilmektedir. Travmaya maruz kalan kişilere doğru yaklaşım büyük önem taşımaktadır. Psikolojik ilk yardımın geniş kitlelere yayılması gereksinimine rağmen, toplumun ruh sağlığı desteği için yeterli bir yaklaşım henüz oluşmamıştır. Elbette ki tek başına yeterli olmayacak olan psikolojik ilk yardım, acil durumlar için gerekli profesyonel yaklaşımın ve desteğin bir parçası olmalıdır. Psikolojik ilk yardım afet durumunda herkesin verebileceği bir destek türüdür. Bu nedenle konuyla ilgili toplumumuzda bilinç seviyesinin yükseltilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Toplum, Psikolojik İlk Yardım.

IYRSC

PENTİLENTETRAZOL EPİLEPSİ MODELİNDE RACINE SKORLAMA SİSTEMİNE YENİ BİR BAKIŞ

Eslem GÜNEY¹, Enes AKYÜZ²

1 Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, eslemguney05@gmail.com

2 Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Bölümü, Amerika Birleşik Devletleri, enesakyuz25@gmail.com

Özet: Epilepsi, merkezi sinir sisteminde oluşan, çoklu risk faktörleri ve genetik yatkınlık içeren nörolojik bir semptom kompleksidir. Dünya genelinde 70 milyondan fazla insanı etkilemektedir. Antiepileptik ilaç geliştirmek ve epilepsinin mekanizmasını araştırmak için yapılan çalışmalarda en fazla kullanılan kimyasal madde, pentilentetrazoldür (PTZ). PTZ, sistematik olarak verildiğinde jeneralize nöbetlere yol açıp ilk olarak miyoklonik kasılmaları, sonrasında ise jeneralize tonik klonik nöbetleri oluşturur. Epilepsinin tutuşma (kindling) modeline göre, hayvanlara tekrarlayarak verilen kimyasal uyarın, lokal dokuda elektrofizyolojik değişimlere sebep olmaktadır. Hayvanlarda amigdalaların tekrarlayan uyarınlarla uyarılması sonucu meydana getirilen tutuşma; EEG yapısı, davranış ve ilaçlara verilen yanıt bakımından insanda görülen psikomotor epilepsiye oldukça benzemektedirler. Racine ölçeği, PTZ ile oluşturulmuş deneysel epilepsi modellerinde nöbet şiddetini değerlendirmek için sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. Nöbetlerin aşamalarını kategorize eden RS, Evre 0: Cevap yok, Evre 1: Kulak ve yüzde seğirme, Evre 2: Vücutta miyoklonik refleksler, Evre 3: Arka ayaklar üzerinde şaha kalkma, Evre 4: Hayvanın yere düşmesiyle birlikte tonik-klonik nöbetler, Evre 5: Tekrarlayan (generalized) şiddetli tonik-klonik nöbetler şeklinde evrenmektedir. Yapılan çalışmalarda gözlemlenen deney hayvanları, bu davranışlara göre skorlanmakta ancak hayvanların epileptik derecelerinde sapmanın artmasıyla modelin zayıflığı ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada ise toplamda 28 sıçan olacak şekilde (7 dişi/7 erkek kontrol ve 7 dişi epileptik/7 erkek epileptik sıçan) elde edilen sonuçlara göre hayvanların epilepsi derecelerinde artış görülüp düşük derecede kalanlar modelden çıkartılmıştır. Bu nedenle evreler arasına ara-evre seviyeleri yerleştirerek, deney hayvanlarının nöbetlerini daha iyi gözlemlemek ve skorlamak hedeflenmiştir. Böylelikle nöbet geçiren hayvanlar daha iyi kategorize edilmiş ve yeni gerçekleştirilen deneylerde elde edilen sonuçlarda önceki modele göre anlamlı derecede nöbet derece artışı görülmüştür. Geliştirilen yöntemin önemi, literatürde yalnızca skorlamanın derecesinin değiştirilmesi önerilen hayvan modelinin tüm derecelerine ara-dereceler eklenerek daha geçerli ve kullanışlı bir model belirlenmesidir. Yeni ara-dereceler, gelecekteki çalışmalarda PTZ epilepsi modelinin kullanılabilirliğini artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Epilepsi, PTZ, Racine, Tutuşma

KALP KRİZİ VE MOLEKÜLER MEKANİZMASI**Ruveyda GÜNEŞ¹, Arda Kaan ÜNER², Enes AKYÜZ³***1Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, ruveydagunesx@gmail.com**2Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, ardauner5@gmail.com**3Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Bölümü, Amerika Birleşik Devletleri, eakyuz@wisc.edu*

Özet: Kardiyovasküler hastalıklar dünya genelinde en çok ölüme sonuçlanan sağlık problemleridir. Bu kardiyovasküler hastalıklar içerisinde en önemlilerinden biri ise miyokard infarktüsüdür (MI). MI ve sonrasında kalp yetmezliği, aynı zamanda ülkemizde de önemli bir sağlık sorunu olmaya devam etmekte ve önemli morbidite ve mortaliteye yol açmaktadır. MI, kalbin kan akışının azalmasına ve oksijen beslemesinin yetersizliği nedeniyle kalp kaslarının yaralanmasına neden olan, kalp krizi olayında kullanılan bir terimdir. MI semptomları arasında sol koldan boyuna uzanan göğüs ağrısı, nefes darlığı, terleme, bulantı, kusma, anormal kalp atışı, anksiyete, yorgunluk, halsizlik, stres, depresyon ve diğer faktörler bulunur. MI, kalp dokusunun temiz kanla beslenme düzeyinin doku ölümüne neden olacak seviyede azalmasıyla gerçekleşir. Bu azalmanın en sık nedenlerinden biri kalbi besleyen koroner arterlerde oluşan trombüstür. Bu trombüsler plak birikimi, beyaz kan hücreleri ve lipidlerden kaynaklanabilmektedir. Ayrıca bu mekanizmaların ardında etkisi yadsınamayacak seviyede olan dış etkenler de bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda yaşlılık, tütün kullanımı, yüksek tansiyon, yüksek düzeyde düşük yoğunluklu lipoprotein (LDL), yüksek kolesterol ve yağ, diyabet, fiziksel aktivite eksikliği, obezite, kronik böbrek hastalığı, aşırı alkol tüketimi ve uyuşturucu kullanımı gibi etkenlerin MI ihtimalini arttırdığı gösterilmiştir. Özetle, kalp krizi ülkemizde ve dünyada ölüm oranı en yüksek hastalıklardan biri olarak tanımlanmaktadır. Oluşum mekanizmasında birçok aşama olmasıyla birlikte ana neden, kalbin yeterli beslenememesidir. Bununla birlikte yaşam tarzı, beslenme, madde kullanımı gibi birçok etken kalp krizi ihtimalini etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kalp krizi, Miyokard İnfarktüsü, Kardiyovasküler Sistem

TYRSC

OBEZİTE VE MOLEKÜLER MEKANİZMASI**İrem Nur SUSAN¹, Huriye ŞÜPHESİZ¹, Enes AKYÜZ²***1 Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, iremsusan2000@gmail.com, huriyesup@gmail.com**2 Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye enesakyuz25@gmail.com*

Özet: Obezite, dünya çapında en yaygın kronik hastalıklar arasındadır. Obezite prevalansındaki artış, yetişkinlerde olduğu kadar çocukları ve ergenleri de etkileyerek dünyada önemli bir sağlık sorunu haline gelmiştir. Obezite genel olarak bedenin yağ kütlesinin yağsız kütleye oranının aşırı artması sonucu boy uzunluğuna göre vücut ağırlığının olması gereken düzeyin üstüne çıkmasıdır. Yetişkin erkeklerde vücut ağırlığının %15-18'i, kadınlarda ise %20-25'ini yağ dokusu oluşturmaktadır. Bu oranın erkeklerde %25, kadınlarda ise %30'un üstüne çıkması obeziteyi oluşturmaktadır. Klinik gözlemler, obezite ve kardiyovasküler hastalıklar arasında karmaşık bir ilişki olduğunu kanıtlamıştır. Bu karmaşıklığın çözülmesi obezitenin prognozu için büyük önem taşımaktadır. Literatürde organların yağlanması zararlı metabolik bozukluklara yol açtığı gösterilirken, deri altı yağ birikiminin kardiyometabolik risk faktörleri üzerinde olumlu bir etkisi olduğu ortaya koyulmuştur ve bu karmaşık ilişki “obezite paradoksu” olarak adlandırılmıştır. Metabolik bozukluk olarak ortaya çıkabilen obezite; yağ depolanması, lipid damlacık oluşumu, yüksek adipogenez (yağ doku gelişimi) kapasitesi ve anjiyogenez (yeni damar gelişimi) potansiyeli gibi yağ dokusu moleküler özellikleri ile de bağlantılıdır. Ayrıca yapılan çalışmalar, kronik inflamasyonun obezite patogenezinde katkıda bulunduğunu göstermiştir ve özellikle makrofajların rolüne odaklanarak, yağ dokusu ve karaciğerde interstisyel fibrozisi (hücrelerarası nedbeleşme) nasıl indüklediği tartışılmıştır. Ancak bu çalışmalar obezitenin moleküler mekanizmasını açıklamak için yeterli değildir. Özetle, dünyada en önemli sağlık sorunlarından biri olan obezitenin moleküler mekanizmasının tam olarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu inceleme sonrası, obezite prognozunun iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Obezite, Yağ dokusu, Moleküler mekanizma, Adipogenez

IYRSC

TÜRKİYE'DEKİ VETERİNER HEKİM SAYISININ ÇEŞİTLİ KRİTERLERE ORANI VE BU ORANLARIN AVRUPA'DAKİ ÜLKELERLE KARŞILAŞTIRILMASI

Mehmet Murat DOĞUSAN¹, Merve ALTINDAL²

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, muratdogusan@gmail.com

2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi, mervealtindall@gmail.com

Özet: Veteriner hekimler için gelecekte istihdam sorunları yaşanacağına dair kaygılar gün geçtikçe artmaktadır. Bu derleme makalesinde bu kaygıların gerçekliği, çeşitli ulusal ve uluslararası kurumların verileri karşılaştırılarak ülkemizdeki veteriner hekim istihdamının bugünü ve geleceği hakkında fikir veren nicel sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Veteriner, istihdam, ekonomi, üretim, hayvancılık

IYRSC

**PEK ÇOK HASTALIKTA VE TEDAVİDE GÖZDEN KAÇAN KOMPLİKASYON:
GÖZ KURULUĞU****Merve ALTINDAL¹, Mehmet Murat DOĞUSAN²***1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Burdur, Türkiye, mervealtindall@gmail.com**2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, muratdogusan@gmail.com*

Özet: Keratokonjonktivitis sicca ya da yaygın olarak bilinen adıyla göz kuruluğu , klinik pratikte sıklıkla gözden kaçan bir komplikasyondur. Gözyaşı salgısının yetersiz kalması sonucunda meydana gelir ve yaşam kalitesini ciddi bir şekilde düşürerek görme kaybına bile sebep olabilir. Klinik bulgular gözlemlendiğinde ucuz ve hızlı bir yöntem olan Shirmer Tear Test ile tanı koyulabilir, etiyojisine göre gereken tedavi uygulanabilir. Bu derlemede göz kuruluğunun takip edilmesini gerektiren durumlar vurgulanmış ve bu durumlarda yapılabilecek uygulamalar ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: KCS, Veteriner, Göz, Göz kuruluğu

IYRSC

DİSLEKSİ HASTALIĞI VE TEDAVİ ÇALIŞMALARI***İbrahim KÖKSAL***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye*

Özet: Disleksi, kişinin normal veya üstün zeka düzeyinde olmasına rağmen yazma, okuma ve dil becerilerinde problem yaşamasına sebep olan özel öğrenme bozukluğudur. Genellikle okuma bozukluğu, yazma bozukluğu, öğrenme bozukluğu, anlama bozukluğu şeklinde gözlemlenen disleksi; dikkat ve hafızayı da oldukça etkilemektedir. Disleksili bireylerin çoğunluğunda, okuma ve yazmada güçlük, öğrenme düzeyinde arkadaşlarının gerisinde kalabilme, anlama bozukluğu, beceriler arası çelişki ve aşırı dikkatsizlik gibi belirtiler bulunmaktadır. Türkiye Disleksili Çocuklar Vakfı'nın verilerine göre, Türkiye'de disleksi tanısı almış 41 bin 600 çocuk bulunmaktadır ama kayıt dışı sayılarla Türkiye'deki disleksili çocuk sayısı 120 binin üzerinde seyretmektedir. Ülkemizde böyle bir sorun olmasından dolayı disleksili bireylerin ailelerine de oldukça büyük sorumluluklar bulunmaktadır. "Peki bu aileler çocuklarına nasıl yardım edebilir?" sorusu akıllara gelen ilk soru oluyor. Ailelerin üzerine düşen, bu konuda sabırlı olmak, onları oyunlarla destelemek ve onları başkalarıyla kıyaslamamak gibi çok fazla sorumlulukları vardır. Sonuç olarak disleksi hastalarının kayıtları düzgün olarak tutulmalı, ülkemizde ve dünyadaki disleksiye olan bilinç artırma çalışmalarına daha fazla önem verilmeli, disleksili bireylerin ailelerinin bilinçlendirilmesi için daha fazla çalışmalar ve etkinlikler düzenlenmeli ve bu bireylerin hastalıklarını atlatabilmesi için gerekli sağlık ve eğitim çalışmaları yapılması oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Disleksi , disleksili bireyler, hastalık, aile, eğitim ve bilinçlendirme

IYRSC

TÜRKİYE' NİN AFET PROFİLİ**Mücahit Ensar AYDIN***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur*

Özet: Türkiye, geçmişte olduğu gibi başta depremler olmak üzere sel, çığ, yangın, toprak kayması gibi doğal afetlerle sık sık karşılaşmış ve karşılaşmaya devam edecektir. Bu nedenle yaşanan afetlerin yarattığı can ve mal kayıplarının yanında ekonomik kayıpların da minimize edilmesi, ancak etkin ve sürdürülebilir bir afet ve risk yönetim sisteminin oluşturulması ile gerçekleştirilebilecektir. Bu amaçla yapılan çalışmada, Türkiye’de ve dünyada meydana gelen doğal afetler çerçevesinde sürdürülen afet ve risk yönetimi ile ilgili çalışmalar incelenmiş. Türkiye’nin ihtiyaçlarına yönelik öneriler ortaya koyup yerleşim yerlerimizdeki afet ve risk yönetimi modeli oluşturulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın birinci bölümünde; afet ve risk yönetimi ile ilgili kavram ve tanımlarla, afet ve risk yönetim sisteminin ne olduğu ve aşamaları hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde; Türkiye’de doğal afetlerin etkilerinin giderilmesine ve önlenmesine yönelik bugüne kadar yapılmış düzenlemeler, diğer bir söylemle ülkemizdeki afet ve risk yönetimi sistemi ile geleceğe dönük yapılan çalışmalar değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde; ülkemize uygun olacağı düşünülen etkin bir afet ve risk yönetim modelinin geliştirilmesine çalışılmıştır. Çalışmanın son kısmı olan sonuç ve genel değerlendirme bölümünde ise; daha önceki bölümlerde ele alınan hususlar göz önünde bulundurularak, doğal afetlere hazırlıklı olmak amacıyla yerleşim yerlerinde afet ve risk yönetimine yönelik yapılabilecek kurumsal ve tüzel düzenlemelere ilişkin önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetimi, Doğal Afetler, Türkiye’de Afet Yönetimi, Afet Planı

IYRSC

AFETLERDE CRUSH SENDROMU VE İLK MÜDAHALENİN ÖNEMİ**Tolga SAVAŞ**

**Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,
marmaris48savas@gmail.com*

Özet: Tüm doğal afetler içerisinde en fazla ölüme ve kayba neden olan afet türü içerisinde depremler ilk sırada yer alır. Depremlerdeki ilk ölüm nedenleri arasında vital organlara gelen ve çoğu zamanda panetran olan travmalar yer alır. Bu sıralamayı ise kaslarda meydana gelen ve çoğunlukla da künt travmalara neden olduğu bilinen crash sendromu ve komplikasyonları takip etmektedir. Crush” kelime olarak ezme, ezilme, sıkışma, baskıya maruz kalma anlamına gelmektedir. Crush Sendromu ise, bu travmanın yol açtığı rabdomiyoliz ve buna bağlı olarak gelişen cerrahi/medikal belirti ve bulguları içeren komplike bir tablodur. Ani gelişen travmatik ölümlerde yapılabilecek bir şey yoktur bundan dolayı depremlerden sonra oluşabilecek can kaybını en az aza indirebilmek için afetlerde ilk müdahalenin ve ezilme sendromu ve tedavisinin iyi biliniyor olması gerekmektedir. Depremlerden sonra hem medikal hem de lojistik anlamda önemli olan noktalardan biride enkaz altında geçen süredir. Amaç sadece yaralıyı göçük altından çıkarmak değil aynı zamanda da kurtarmak. Travmalı bir bireydeki yaklaşım yaralıyla ilk karşılaşma anından itibaren bilinçli, kaliteli ve hızlı bir şekilde doğru işlemleri uygulayarak yaralının ciddiyetini ve ölümünü önleyerek oluşabilecek komplikasyonları ortadan kaldırıp uygun transportu sağlamaktır.Bu derleme hafif ya da ağır kas travması bulunan tüm afetzedelerde ezilme sendromu gelişme riski varlığının bilinmesi ve ülkemizin de deprem kuşağı içerisinde yer alması nedeniyle sağlık personelleri ve hatta kurtarma ekiplerinin de acil bakım hizmetleri, ilk yardım gibi temel bilgiler ile birlikte ezilme sendromu ve ilk müdahale konusunda bilgili olmalarının afetlerde crush sendromuna bağlı yaşanan kayıplarla ilişkisini anlatmak için hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Crush Sendromu, Komplikasyon, Afet

IYRSC

İNSAN İLİŞKİLERİNDE BİR ADIM ÖNE ÇIKMANIZI SAĞLAYACAK PSIKOLOJİK TAVSİYELER

*Şevket KILIÇ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye

Özet: Davranış Bilimleri, insan davranışlarını, insanları bu davranışa yönelten nedenleri ve söz konusu davranışların sonuçlarını incelemeye çalışan bilimler topluluğudur. Bu bağlamda çeşitli disiplinlerin başta işletmeler olmak üzere, çalışma yaşamına uygulanmasını konu alan örgütsel davranış, çalışan insanın karşılaştığı sosyal, ruhsal ve duygusal sorunları ve çözüm yollarını araştırmayı amaçlamaktadır. Gündelik hayatımıza ilişkin birçok olayı ve olguyu anlamamız açısından Davranış Bilimleri temel bir role sahiptir. Bu noktadan hareketle Davranış Bilimleri, içinde yaşadığımız toplumu ve toplumun içinde bir birey olan kendimizi daha iyi tanımada yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Kendimize, hayata ve çevremize ilişkin gözlemlerimizi, sistematik bir bilgi ile birlikte geliştirmemiz günümüzde son derece önem kazanmıştır. Bu nedenle Davranış Bilimleri, işletme, pazarlama, siyaset bilimi, iletişim gibi alanlar için son derece önemli bilgi birikimine sahip bir disiplinlerarası bir alandır. İnsanoğlu bir toplumsal çevre içinde diğer insanlarla ilişki kurarak yaşamını sürdürür. Davranış Bilimleri yaşamın her alanındaki ilişkileri ve bu ilişkiler içinde kendimizi anlamamızda yol gösterici kavram ve konuları ele alıp incelerler. Bu açıdan tüm sosyal bilim dalları, Davranış Bilimleri ile yakın ilişki içindedir. Çünkü Davranış Bilimleri, insanı ve insanın etkileşim içinde olduğu çevreyi ve toplumu odak alır. Bu hususlar ışığında bu bölümde; davranış kavramı ve kapsamı, davranış bilimleri, davranış bilimlerinin diğer sosyal bilimlerle ilişkisi ve davranış bilimlerinde yöntem konuları inceleme konusu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnsan psikolojisi, Psikolojik baskı, Psikolojinin hayatımızda'ki yeri

IYRSC

VAGİNAL HİPERPLAZİ OLGUSUNA RASTLANAN BİR KÖPEKTE ALTERNATİF BİR TEDAVİ YAKLAŞIMI

**Gamze KAYA¹, Meltem PENBE¹, Esra ÖZDEMİR¹, Mustafa Çağrı KARAHAN¹,
Harun TORUN¹, Gökhan BOZKURT²**

1. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Lisans Eğitimi Öğrencisi

2. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye

Özet: Vaginal hiperplazi sıklıkla genç köpeklerde rastlanan, serum östrojen seviyesindeki yükselmeye yanıt olarak şekillenen önemli jinekolojik olgulardan birisidir. Kitle genellikle orifisyum üretra eksterna'nın kaudalinde ve vagina tabanında yer alır. Vulva dudakları arasından dışarıya sarkan kitle klinik görünüm olarak armut veya dil gibi şekillere benzemektedir. Köpeklerde vaginal hiperplazinin radikal tedavi yöntemi vaginanın submukozal rezeksiyonu veya dişi gonadların alınması işlemidir. Fakat operatif yöntemler hayvanlarda kısmen stres yaratmakta ve yapılan cerrahi girişim türüne göre de fertilitiyi etkilemektedir. Ayrıca bazı hasta sahipleri ise cerrahi girişimi kabul etmemektedir. Bu çalışmada antihemoroidal kremlerin cerrahi yöntemlere alternatif olarak hiperplazik kitle üzerine küçültücü veya tedavi edici etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Çalışma materyalini Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji Kliniği'ne getirilen 1 yaşındaki Pitbull ırkı köpek oluşturdu. Vaginal smear ile östrus fazında olduğu tespit edilen köpeğe tedavi amacıyla ilk gün 4'er saat arayla 3 kez 10mcg Buserelin asetat (Receptal®-MSD) uygulandı. Ayrıca vaginal mukozanın ödemi azaltmak amacıyla kitle üzerine antihemoroidal krem (Kortos®-Exeltis) 2 hafta boyunca günde 1 kez uygulandı. Yapılan ilk muayenede hayvanın genel durumunun iyi olduğu, vulvasının hafif ödemli olduğu görüldü. Kitle üzerinde hafif ülserleşme alanları tespit edildi. Kitlenin ilk muayenesinde 8cm çapında olduğu ve vulvadan sarktığı gözlemlendi. Alınan vaginal smear örneğinde yaklaşık %90 oranında keratinize süperfisyal hücreler tespit edildi. Yapılan takip boyunca hiperplazik kitlenin günden güne küçüldüğü ve 12. günde tamamen gerilediği tespit edildi. Benzer çalışmalarda, kitlenin tedavisi amacıyla kısırlaştırma veya vaginanın submukozal rezeksiyonu uygulanmış ve olumlu sonuçlar alındığı rapor edilmiştir. Sunulan çalışma da benzer şekilde cerrahi girişim olmaksızın klinik iyileşmenin olduğu gözlemlenmiştir. Bu etkinin antihemoroidal kreme ait anti-inflamatuar, immunosupresiv ve anti-proliferatif etkilerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Vaginal hiperplazi olgusuna rastlanan köpeklerde antihemoroidal krem uygulamalarının kitlenin küçülmesi ve dokunun iyileşmesinde olumlu etki yapabileceği tespit edildi. Uygulamanın daha fazla sayıda köpek ile yapılmasının daha anlamlı sonuçlar verebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dişi Köpek, Vaginal Hiperplazi, Vaginal Smear, Antihemoroidal Krem

THE BLOOD BRAIN BARRIER AND ITS MODULATION**Aidai ZHUNUSHOVA**

*Kyrgyz – Turkish Manas University, Veterinary Faculty, Bishkek, Kyrgyzstan
Selcuk University, Veterinary Faculty, Department of Pharmacology and Toxicology, Konya, Turkey*

Abstract: The blood – brain barrier (BBB) is a complex multicellular structure, which composites of endothelial cells, pericytes, immune cells, astrocytes and basement membrane, also known as the “neurovascular unit”. BBB protects the central nervous system (CNS) from the toxins and pathogens in systemic circulation. Endothelial cells are the main barrier component because of the absence of fenestrae, very low levels of transport vesicles, and the presence tight junctions (TJs), which restricts paracellular transport. Also, the presence of defense mechanisms like efflux pumps (ABCB1, ABCG2, ABCC) and influx pumps (SLC, OAT, OATP) which are members of superfamily of membrane transporters, makes BBB impossible for penetration. These pumps regulate the entry of ions and nutrients from blood to brain. The unique nature of BBB at the same time restricts the access of a large number of therapeutic agents more than 98% of all CNS drugs into the brain. Getting drugs across the BBB is a very active field of research from past few centuries to these days. Despite of intensive research, thousands of peoples are suffering from CNS diseases, such as neurodegenerative disorders, brain tumors, HIV encephalopathy and epilepsy. Scientists from all over the world are investigating a various strategy for enhancing drug delivery through the BBB. Current methods for enhancing drug delivery classified into two groups: invasive and non-invasive methods. While invasive methods are including neurosurgical-based methods like convection-enhanced delivery, intracerebroventricular injections, intracerebral implants and also methods for disruption BBB by opening TJ’s with ultrasound and iontophoresis, non-invasive methods include using nanoparticles, Trojan horses, prodrugs technologies and inhibition of efflux transporters, Alternative technics like intranasal drug delivery are also the non-invasive methods for BBB drug delivery.

Keywords: Blood – Brain Barrier, Neurovascular unite, Drug delivery, Modulation.

IYRSC

AFETLERDE ACİL DURUM PLANI**Ayşegül SÖZER***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi
Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Burdur/Türkiye*

Özet: Ülkemiz 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanunu ile 2013 yılından itibaren işverenler işyerleri için acil durumlara karşı eylem planları ile çalışanlarını eğitmek için yıllık tatbikat yapmaktadır. Acil durum; işyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek doğal afetler, yangın, kimyasal ya da basınçlı kapların patlatılması, sabotaj, doğal afet gibi acil müdahale ve reaksiyon gerektiren tedbirler zincirinin planlanması ve ilgili tatbikatların yapılmasıdır. Acil durum planı ise tüm işyerleri için meydana gelebilecek acil durumlarda yapılacak iş ve işlemler dahil acil durumların belirlenmesi ve uygulamaya yönelik eylemlerin de yer aldığı planı ifade etmektedir. Acil durum planının hazırlanmasına dair usul ve esaslar vardır. Bunlar acil durumların belirlenmesi, bunların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin alınması, görevlendirilecek kişilerin belirlenmesi, acil durum müdahale ve tahliye yöntemlerinin oluşturulması, dokümantasyon, tatbikat ve acil durum planının yenilenmesi aşamaları izlenerek hazırlanmaktadır. Acil durum planında; işyerinin unvanı, adresi, hazırlayanların adı, soyadı ve unvanı, hazırlandığı tarih ve geçerlilik tarihi, belirlenen acil durumlar, alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler, acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri, işyerini veya işyerinin bölümlerini gösteren kroki, yangın söndürme amaçlı kullanılacaklarda olmak üzere acil durum ekipmanlarının ve ilkyardım malzemelerinin bulunduğu yerler, kaçış yolları, toplanma yerleri, görevlendirilen çalışanların varsa yedeklerinin adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri, ilk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında işyeri dışındaki kuruluşların irtibat numaraları vb. bilgilerin yer alması gerekmektedir. Acil durum planı kapsamında hazırlanan kroki bina içinde kolayca görülebilmeli, uygun yerlerde asılı olarak da bulundurulmalıdır. Afetlerde Acil Durum Planlamasının amacı ise tehlikeli durumlarda insanların yaralanmasını, halkın ve çevrenin zarar görmesini minimuma indirmeyi hedeflemektir.

Anahtar Kelimeler: Tatbikat, Sabotaj, Tahliye, Dokümantasyon, Kroki.

IYRSC

ASETİLKOLİNİN DİYABETTEKİ ROLÜ VE KARDİYAK YAKLAŞIM**Yunus Emre SARIKAYA¹, Enes AKYÜZ²***1Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, yunusemresrky@gmail.com**2Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Bölümü, Amerika Birleşik Devletleri, eakyuz@wisc.edu.tr*

Özet: Diabetes mellitus (DM); insülin sekresyonunun, kusurlu insülin etkisinin veya her ikisinin de bozulması nedeniyle hipergliseminin varlığı ile karakterize heterojen bir metabolik hastalıktır. Diyabetin böbrek, sinir, göz ve mikrovasküler fonksiyon bozuklarına neden olduğu bilinmesinin yanında uzun vadede kardiyovasküler komplikasyonlara neden olduğu gözlemlenmiştir. 20 - 79 arasındaki yaş grubunda 2015 yılında yapılan araştırmada dünya çapında yaklaşık 415 milyon kişinin diyabetli olduğu ve diyabet hastalığından 5 milyon kişinin öldüğü saptanmıştır. 2040 yılına kadar yaklaşık 642 milyon kişinin diyabet hastası olması beklenmektedir. Milyonlarca kişinin bu hastalıktan etkilenmesi, yaşam standardının bozulması veya ölmesi bu konuda çalışmanın önemini göstermektedir. Kardiyovasküler hastalıkların diyabetli hastalarda diyabetik olmayan popülasyondan daha yaygın olduğu bilinmektedir. Diyabette moleküler sinyal yollarındaki değişiklikler kalp fonksiyon bozukluğunun gelişiminde rol oynamaktadır. Diyabet hastalarında hiperglisemi ve hiperinsülinemiye bağlı olarak kalpte diyabetik kardiyopati gibi patolojik bulgular ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda diyabete bağlı olarak dolaşımda meydana gelen bozukluklar kalpte metabolik anormalliklere yol açmaktadır. Bu nedenle, diyabette kardiyak fonksiyon bozukluklarına neden olan mekanizmanın incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Kalp aktivitesi ve kalbin uzun süreli fonksiyonu, sinir sisteminin sempatik ve parasempatik dalları tarafından düzenlenmektedir. Parasempatik sinir sisteminin nörotransmitteri olan asetilkolin kardiyak aktivitenin kolinerjik düzenlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Aynı zamanda asetilkolinin kalbin normal fonksiyonlarını yerine getirebilmesi için gerekli olduğu ve normal kalp aktivitesini korumak için gerekli kritik sinyal yollarını düzenlediği bilinmektedir. Diyabette beyindeki asetilkolin konsantrasyonunun azaldığı ve aynı zamanda asetil kolinesteraz aktivitesinin arttığı yapılan çalışmalarla gösterilmiştir. Ancak diyabette kalpteki asetilkolin seviyesi ve asetilkolin mekanizmasının nasıl etkilendiğine dair bir çalışma henüz yapılmamıştır. Özetle, diyabet hastalığında etkilendiği bilinen ve otonom sinir sisteminin temel bileşenlerinden olup kardiyak fonksiyonda kritik rol alan asetilkolinin diyabete bağlı olarak gelişen kardiyak fonksiyon bozukluklarındaki patofizyolojisinin anlaşılması diyabetik komplikasyon ve ölümlerin önüne geçilmesini aynı zamanda yeni ilaç ve tedavi yöntemleri geliştirilmesini sağlayabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Diabetes Mellitus, Asetilkolin, Kalp, Kardiyovasküler Hastalıklar

EPILEPSİYE EŞLİK EDEN KLİNİK GÖRME PROBLEMLERİ**¹Aslıhan ÖZTAŞ, ²Enes AKYÜZ***¹Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, TÜRKİYE, draslihanoztas@gmail.com**²Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri bölümü, Amerika Birleşik Devletleri, enesakyuz25@gmail.com*

Özet: Epilepsi, fonksiyonel ve yapısal değişikliklere bağlı olarak beynin eksitator ve inhibitör dengesinin bozulması sonucu meydana gelen nöronal deşarjlarla karakterize bir hastalıktır ve temelinde yatan mekanizma tam olarak bilinmemektedir. Nöronal deşarjlar sonucunda ise çeşitli yapılarda kalıcı patolojik durumlar oluşturmaktadır. Epilepsi ile ilişkili beyindeki patolojik durumlar; sinaptik iletimdeki dengesizlik, nöronal hasar ve aşırı immün yanıt ile açıklanır. Gerçekleşen nöbetler kanda akut bir immün reaksiyona yol açmaktadır ve bu iltihaplanma sistemik olarak gözler dahil diğer organlara da yayılabilmektedir. Ayrıca epilepsi hastalarındaki görsel bozulmanın, hastalık sürecinde kullanılan antiepileptik ajanların bir getirisi olarak düşündüren vaka raporları olsada özellikle antiepileptik kullanmayan ilaca dirençli hastalarda da çok ciddi sonuçlar doğurmaktadır. Diplopi, nistagmus ve bulanık görme gibi hafif görme rahatsızlıkları bunlara örnek olarak verilebilir. Bu bağlamda yapılan birçok çalışma sonucunda nöbet oluşumu öncesinde ve oluşum esnasında gerçekleşen biyolojik ve moleküler mekanizmaların, kortikal-subkortikal alanlara etkisi tam olarak bilinmemektedir. Dolayısı ile geçmişte yapılan çalışmalar tekrardan değerlendirilerek epilepside klinik görme problemlerinin aydınlatılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Epilepsi, Görme problemleri, Nöronal hasar

IYRSC

MULTİPL SKLEROZ TANI VE TEDAVİSİ**Hüseyin Mert KÖSEOĞLU¹, Eslem GÜNEY², Enes AKYÜZ³***1 Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye husoman20@gmail.com**2 Yozgat Bozok Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye, eslemguney05@gmail.com**3 Wisconsin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Bölümü, Amerika Birleşik Devletleri, enesakyuz25@gmail.com*

Özet: Multipl skleroz (MS) merkezi sinir sisteminde demiyenilizasyona ve nörodejenerasyona yol açan kronik bir enflamatuvar hastalıktır. MS Türkiye’de yaklaşık 35.000 ve dünya genelinde 2,5 milyon kişiyi etkilemektedir. MS hastalarında genellikle uyusukluk, güç kaybı, görme kaybı, konuşma bozukluğu, yorgunluk ve denge kaybı gibi problemler yaşanmaktadır. MS’nin etiyojisi bilinmemektedir. Çevresel faktörlerle duyarlılık genleri arasındaki karmaşık etkileşimlerden kaynaklandığı düşünülmektedir ve aberran immün yanıt; miyelin kılıf, oligodendrositler, aksonlar ve nöronlarda hasara yol açmaktadır. Deneysel Alerjik Ensefalomyelit (EAE) çalışmaları, MS lezyonlarının histopatolojik çalışmaları ve MS hastalarının serum ve beyin-omurilik sıvısındaki immünolojik belirteçler MS’nin otoimmün bir hastalık olduğunu düşündürmektedir. MS tipik olarak T hücre aracılı bir hastalık olarak kabul edilse de giderek artan kanıtlar B hücrelerinin patojenik bir rolü olduğunu desteklemektedir. Bunlar arasında MS hastalarında intratekal immünooglobulin üretiminin daha fazla olması, MS lezyonları içindeki spesifik miyelin antijenlerine reaksiyon gösteren antikörlerin belirlenmesi, antikörle ilişkili demiyenilizasyon ile karakterize patolojik bir MS paterni ve sekonder progresif MS hastalarının meninkslerinde B-hücresi foliküllerinin keşfi yer almaktadır. Hasarın yerleşim miktarına bağlı olarak demiyelinizasyon sinir iletimini bozabilir ya da bloke edebilir. Oligodendrositlerden trofik desteğin kaybedilmesi ile aksonlar dejenere olur ve geri dönüşsüz hasarlara sebep olabilmektedir. MS tanısı genellikle Manyetik Rezonans Görüntüleme (MRG) ile kombine klinik kriterlere dayanarak konulmaktadır. Görsel uyarılmış potansiyeller ve beyin-omurilik sıvısı (BOS) incelemesi de sıklıkla kullanılmaktadır. Ancak hiçbir test sonucu MS için tek başına patognomonik değildir. MS’nin kesin bir tedavisi olmamasına rağmen, uygun yönetim stratejileri hastalığın ilerlemesini yavaşlatabilir ve semptomları iyileştirebilir. MS tedavisi, ilk semptomların ve ardından tekrarlayan tedavilerin yönetimi ile başlayan ve hastalık boyunca devam eden bir süreçtir. MS tedavisi akut alevlenmelerin tedavisi, hastalık modifiye edici ilaçlar ve semptomik tedavilerden oluşmaktadır. Fingolimod, Natalizumab ve Alemtuzumab gibi yüksek etkili tedavilerin geliştirilmesi MS’de oldukça geniş tedavi seçenekleri oluşturmaktadır. MS hastalığına yönelik bu yenilikler tedavi sonuçlarını optimize etmek için heyecan verici yeni fırsatlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Multipl Skleroz, Otoimmün, Miyelin

IYRSC

EĞİTİM KURUMLARINDA TEMEL AFET VE ACİL DURUM EĞİTİMİ /ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ

Esra GÜMÜŞSOY*

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi / Acil Yardım ve Afet Yönetimi /esranilesra@gmail.com*

Özet: Ülkemiz son yıllarda deprem ve diğer doğal afetlerle ilgili çok acı olaylar yaşamıştır. Ülkemiz AFAD, Türk Kızılayı ve STK işbirliği ile afetlere hazırlıklı ülke olma yolunda gelişim göstermekte ve afetlerle profesyonel mücadele etmek için dirençli yapılar, hazırlıklı toplum ile risk azaltma yolunda büyük adımlar atmaktadır. Bu adımların en büyüğü ise eğitim kurumlarını temel almaktadır. Okullardaki sivil savunma, trafik ve ilk yardım gibi son derece hayati önem taşıyan derslerin içeriklerinin ilkökul, ortaokul ve liselerde beden eğitimi, sınıf öğretmeni, biyoloji branşında çalışan öğretmenlerce okutulduğu bilinmektedir. Profesyonel eğitim için eğitim kurumlarının ve eğitimcilerin de hazırlıklı, donanımlı ve bilgili olmaları gerekmektedir. Bu hususta ilkokuldan ortaöğretim kurumlarına hatta üniversiteler, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde temel afet- acil durum bilinci ve ilk yardım parçalanamaz bir bütün olmalı, acil yardım ve afet yönetimi tarafından uygulanmalıdır. Bu yazıda okullardaki temel derslerin acil durumlar ile ilgili konuları ve dünyadaki afet eğitiminin eğitim kurumlarındaki örnekleri incelenmiş, Acil Yardım ve Afet Yönetimi'nin önemi ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Temel afet, Deprem, Eğitim, İlk yardım, Afet yönetimi

IYRSC

AFETLERDEN SONRA ORTAYA ÇIKAN HASTALIKLARIN İNCELENMESİ**Fatma GİZEM YILDIZ***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Burdur/Türkiye, f.gizemyldz@gmail.com*

Özet: Afet; zamansız ölüm, sağlık düzeyinde gerileme ve yaşam kalitesini düşürme nedenidir. Dünya genelinde ve ülkemizde her yıl birbirinden farklı doğal afetlerin yaşandığı ve bu afetlerin sonuçlarının toplumlar üzerindeki etkileri görülmektedir. Bu çalışma afetlerden sonra oluşan hastalıklar konusunda dikkat çekme amacıyla yapılmış bir derleme çalışmasıdır. Afet sonrası oluşan hastalıklar ve psikolojik etkileri hakkında literatür taranmıştır. Doğal afetlerde en sık karşılaşılan sağlık problemlerinin ilk sıralarda yer alan crush sendromu ve vital organlarda yaralanma durumudur. Yapılan çalışmalarda doğal afetlerden sonra insanlarda en sık görülen psikolojik problemler; TSSB, depresyon, genel anksiyete ve patolojik yas tepkilerinin olduğu sonucuna varılmıştır. Afet sonrası oluşan psikolojik travmalar bireylerin hayatını olumsuz yönde etkilemekte ve ruh sağlığını bozmaktadır. Öyle ki gerekli psikolojik destek sağlanmadığında bireylerde çok farklı şekillerde psikopatolojiler görülebilmektedir. Bu bağlamda ruh sağlığı alanında çalışan meslek uzmanlarına önemli sorumluluklar düşmektedir

Anahtar Kelimeler: Afet, Hastalık, Psikolojik Etkiler

IYRSC

MEME HİPERPLAZİLİ BİR KÖPEKTE MEDİKAL SAĞALTIMA EK SOĞUK PAPATYA ÇAYI KOMPRESİ UYGULAMASI

**Kemal YANAR¹ , Onur Metehan ÇAKIR¹ Kübra ALBAY¹, Mehmet OĞUZ¹ ,Kübra
ALBAY¹ ,Sena KARAİBRAHİM¹, Mehtap ŞENTÜRK¹ , Atakan ÇORTU²**

1. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Lisans Eğitimi Öğrencisi

2. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye

Özet: Meme hiperplazisi, meme epitel dokusu ve stromasının hızlı bir şekilde proliferasyonu ile karakterize serum progesteron seviyesindeki artışa bağlı olarak gelişen jinekolojik bir olgudur. Kedi ve köpeklerde yalancı gebelik döneminde (diöstrüs) şekillenen meme hiperplazisi tedavi edilmezse ciddi meme problemlerine ve genel durum bozukluklarına neden olabilmektedir. Meme hiperplazisi olgularında genellikle medikal sağaltım uygulanmaktadır. Bu amaçla sıklıkla progesteron reseptör antagonisti aglepriston (Alizine[®], Virbac) ve prolaktin inhibitörü cabergolin (Dostinex[®], Pfizer) kullanılmaktadır. Bu çalışmada benzer medikal sağaltımın yanında papatya çayı ile yapılan soğuk basınç uygulamasının hiperplazik meme bezi üzerine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Çalışma materyalini Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji Kliniği'ne Antalya ilinden gelen 8 yaşındaki terrier ırkı dişi köpek oluşturdu. Aglepriston 10mg/kg-sc dozunda 24 saat arayla iki kez; gabergolin ise 5mcg/kg-oral dozunda 8 gün boyunca uygulandı. Ayrıca meme bezlerindeki ödemi azaltmak amacıyla papatya çayı ile soğuk kompres 10 gün süreyle uygulandı. Kliniğimize getirilen hastanın 8 yaşında olduğu, daha önce gebe kalmadığı, herhangi bir kısırlaştırma operasyonu geçirmediği, iştahının yerinde olduğu bilgisi alındı. Vücut ısısının 38.5 C olduğu tespit edildi. Yapılan meme muayenesinde meme bezlerinin ödemli ve fluktuan bir yapıda olduğu, ayrıca memelerde süt salgısının olduğu belirlendi. Diğer yandan bazı meme bezleri üzerinde morarmış alanların da olduğu görüldü. Bugüne kadar yapılmış farklı çalışmalarda meme hiperplazisi tedavisi için ovariohisterektomi, mastektomi, ovarektomi gibi cerrahi operasyonlar ya da yalnızca medikal tedavi uygulanmış ve başarılı sonuçlar elde edilmiştir. Sunulan bu çalışma tek başına cerrahi operasyon ya da medikal tedaviden ziyade, medikal tedaviye ek olarak uygulanan papatya çayının hiperplazik kitleler üzerine tedaviyi destekleyici etkisinin olduğu görülmüştür. Bu etkinin papatya çayının analjezik, anti-proliferatif ve ödem azaltıcı etkilerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Köpeklerde rastlanan meme hiperplazisi olgularında soğuk papatya çayı kompresinin tedaviyi destekleyici ve hızlandırıcı bir etki ettiği görülmüştür. Çalışmanın daha fazla hayvan materyalinde uygulanmasının daha anlamlı sonuç verebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : meme hiperplazisi, papatya çayı, soğuk kompres, dişi köpek

KÖPEKLERDE PYOMETRANIN TANISINDA ULTRASONOGRAFİNİN ÖNEMİ**Kübra MUĞLU¹, Gözde OKUYUCU¹, Mehmet OĞUZ¹, Onur Metehan ÇAKIR¹,****Mehmet YILDIZ²***1. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Lisans Eğitimi Öğrencisi**2. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye*

Özet: Pyometra, sıklıkla uzun süre progesteron etkisine maruz kalan 6 yaş ve üzeri dişi köpeklerde görülen, uterus duvarının kalınlaşması ve uterus içerisinde enfekte sıvı toplanması ile karakterize olup, luteal dönem hastalığıdır. Pyometranın etiyojisinde serum progesteron seviyesinin artması, kistik endometriyal hiperplazi oluşumu, bakteriler, eksojen uygulanan progesteron ve östrojen rol oynamaktadır. Hastalığın kesin teşhisi ultrasonografi yöntemi ile konulmaktadır. Pyometra görülen köpeklerde kesin tedavi ovariohisterektomi ile yapılmaktadır. Tedavinin yapılmaması veya gecikmesi durumunda ciddi sorunlar ortaya çıkabilir. Dolayısıyla tanının erken dönemde konulması ve doğru tedavinin yapılması gerekmektedir. USG, laboratuvar ve vaginal smear bulguları ile tanı güçlendirilmelidir. Bu çalışmada pyometranın teşhisinde kullanılabilecek yöntemlerin, özellikle altın standart tanı testlerinin önemi vurgulanmıştır. Olgu materyalini Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji Kliniği'ne gebelik muayenesi amacıyla getirilen Jack Russel ırkı bir köpek oluşturdu. Ultrasonografi muayenesi sonucunda köpeğin pyometra olduğu tespit edilip, kan biyokimya bulguları ile tanı desteklendi. Hasta sahibinden alınan bilgiye göre hastanın 45 günlük gebe zannedildiği ve daha önce USG muayenesi yaptırmadığı öğrenildi. Hastanemize gebelik şüphesiyle getirilen hastanın daha önce başka bir klinikte muayene edildiği ve semptomatik bir tedavi uygulandığı fakat genel durumunun zamanla bozulduğu bilgisi alındı. Yapılan muayenede ise yüksek ateş (40.2°C), abdomende şişkinlik, az miktarda kanlı ve irinli vaginal akıntı tespit edildi. Hastanın hemotolojik ve biyokimyasal bulguları değerlendirildi. Ultrasonografide linear ve karışık tubuler yapılar şeklinde hipoekoik ve anekoik uterus görüntülendi. Farklı vakalarla yapılan USG muayenelerinde, pyometranın bal peteği görünümünde ve anekoik sahalar şeklinde görüntü verdiği rapor edilmektedir. Benzer şekilde sunulan çalışmada serviks kısmen kapalı olmasına bağlı olarak aynı yapılar USG yardımı ile rahatlıkla görülmüş ve tanı konulmuştur. Pyometra gibi önemli hastalıklarda tanı için anamnez, semptomlar, kan parametreleri, ve biyokimyasal değerlendirmeler yeterli olmayabilir. Kesin tanı için güvenilir yöntemlerinden biri olan USG'nin kullanılmasının oldukça yararlı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dişi köpek, pyometra, ultrasonografi.

**EFFECTS OF HYPERICUM PERFORATUM ON LIVER TISSUE SUPEROXIDE
DISMUTASE, GLUTATHIONE PEROXIDASE AND CATALASE ENZYME
ACTIVITIES IN EHRlich ACID SOLID TUMOR IN MICE**

¹Saadet Nur MUTLU, ¹Burcu Menekşe BALKAN

*¹ Department of Biochemistry, Faculty of Veterinary Medicine, Burdur Mehmet Akif Ersoy
University, TR15030 Burdur - TURKEY*

Abstract: Drugs used in cancer treatment have serious side effects in patients. For this reason, studies are being carried out on the development of herbal based drugs that can be used in the treatment of cancer without side effects. GPx, SOD and CAT are the major antioxidant enzymes, in the protection of oxidant and antioxidant balance in the organism. The aim of this study is to investigate the effects of aqueous extract of *H. perforatum* on liver tissue antioxidant enzyme activities in breast cancer-induced mice. In the study, mice divided into five groups; healthy control group (Group 1, n = 8), cancer control group (Group 2, n = 9), low-dose *H. Perforatum* (group 3, n = 8), high-dose *H. Perforatum* (group 4), n = 11) and doxorubicin (Group 5, n = 12). Liver tissue GPx activity increased in Group 4 compared to Group 2, Group 3 and, Group 5 (p <0.05); liver tissue CAT activity increased in Group 4 compared to Group 5 (p <0.05); SOD activity increased in Group 1 and Group 2 compared to other groups (P <0.05).

Keywords: Antioxidant enzymes, Cancer, *Hypericum perforatum*.

IYRSC

HEMŞİRELERİN GENEL ÖZ-YETERLİLİK İNANÇLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Kamuran CERİT1 Dilek EKİCİ 2

1Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Yönetimi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye

kamurancerit@gmail.com

2Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Yönetimi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye

profdrdilekekeci@gmail.com

Özet: Bu araştırma hemşirelerin genel öz-yeterlilik inançlarının belirlenerek, çalışılan kurum, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, çalışma pozisyonu, terfi beklentisi, iş doyumunu ve işten ayrılma niyeti değişkenleri açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı türdeki araştırma, Ağustos 2017 ile Ağustos 2018 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini üniversite, özel ve şehir hastanesi olmak üzere üç farklı hastanede çalışan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 245 hemşire oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında sosyo-demografik bilgiler, iş doyumunu ve işten ayrılma niyeti ile ilgili soruların yer aldığı anket ve genel öz-yeterlilik inancı ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde; ANOVA, bağımsız örneklem *t testi* ve *pearson korelasyon analizi* kullanılmıştır. Hemşirelerin genel öz-yeterlilik inancı puan ortalaması 4.24 ± 0.48 ; iş doyumunu $3,84 \pm 2,30$ ve işten ayrılma niyeti $4,99 \pm 2,81$ olarak hesaplanmıştır. Üniversite, özel ve şehir hastanesinde çalışan hemşirelerin genel öz yeterlilik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0,01$) fark saptanmıştır. Hemşirelerin cinsiyetine ($p < 0,05$), eğitim düzeyine ($p < 0,05$), çalışma pozisyonuna ($p < 0,05$) ve terfi beklentisi olup olmamasına ($p < 0,01$) göre genel öz-yeterlilik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yaşa göre hemşirelerin genel öz-yeterlilik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı ($p > 0,05$) fark yoktur. Hemşirelerin genel öz-yeterlilik inancı ile işten ayrılma niyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmazken, iş doyumunu ile arasında istatistiksel olarak anlamlı, düşük düzeyde, olumlu yönde ilişki saptanmıştır ($p < 0,01$). Davranışların en önemli belirleyicisi olan öz-yeterlilik inancı, performans, iş doyumunu, işten ayrılma niyeti, kariyer başarısı (maaş, terfi, kariyer tatmini) gibi pek çok değişkenle ilişkilidir. Bu araştırmada özel hastanede çalışan hemşirelerin öz-yeterlilik düzeyleri üniversite ve şehir hastanesinde çalışanlardan; erkek hemşirelerin kadınlardan; üst yönetim pozisyonunda çalışan hemşirelerin servis hemşiresi pozisyonunda çalışanlardan; terfi beklentisi olanların terfi beklentisi olmayanlardan ve sağlık meslek lisesi mezunlarının ön lisans mezunlarından, yüksek lisans mezunlarının ise ön lisans ve lisans mezunlarından daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca araştırmada hemşirelerin genel öz-yeterlilik inancı arttıkça iş doyumlarının da artacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: genel öz-yeterlilik, iş doyumunu, işten ayrılma niyeti, hemşireler

A CASE OF ENDOCARDIAL FIBROELASTOSIS IN A LLAMA CRIA**Volkan İPEK¹, Oğuzhan KAPLAN²***1Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine**Department of Pathology, Burdur, 2Mehmet Akif Ersoy University, Health Sciences Institute**Department of Pathology, Burdur*

Abstract: Primary endocardial fibroelastosis is a congenital anomaly characterized by diffuse elastic and fibrous thickening of the endocardium. These patients do not have other important cardiac lesions. Cardiac dilatation and hypertrophy are also observed in affected animals. Primary endocardial fibroelastosis is a common cardiac defect in cats and is seen as a hereditary congenital anomaly in Burmese and possibly Siamese cats. Other causes of endocardial fibroelastosis include congenital cardiovascular malformations, viral myocarditis, cardiomyopathy, myocarditis, myocardial necrosis and endomyocardial injuries. In this report, we aimed to describe a case of endocardial fibroelastosis observed in a llama cria in the light of histopathological findings. Following the death, necropsy was performed and the internal organs were sent to our department. Macroscopic examination revealed that the endocardial tissue of the heart had a gray-white appearance. No evidence of cardiovascular malformations and myocardial necrosis/injury was noted. The liver was mildly pale. Microscopic examination showed mildly degeneration and necrosis of some hepatocytes in the liver. Microscopic examination of the heart showed severe endocardial thickening due to the proliferation of connective tissue. Unfortunately, genetic and viral causes have not been investigated to determine the etiology of fibroelastosis. According to the authors knowledge, no cases of endocardial fibroelastosis of llamas have been reported in the literature. Further analysis of this disorder, which can be observed in llamas, could be able to clarify the etiology of endocardial fibroelastosis.

Keywords: Endocardial fibroelastosis, histopathology, llama cria

IYRSC

SPLIT BRAIN SYNDROME IN A PUPPY**Volkan İPEK¹, Oğuzhan KAPLAN², Aynur ÇINAR²***1Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine**Department of Pathology, Burdur, 2Mehmet Akif Ersoy University, Health Sciences Institute**Department of Pathology, Burdur*

Abstract: In this case, it is aimed to present the split brain syndrome with pathological findings in a 40-day-old, male, Golden Retriever puppy. It was stated that the dog rapidly deteriorated and death. In the necropsy, fluid accumulation was observed subcutaneously in the abdominal region and ascites was noted. It was observed that the liver was diffuse pale and congested and contained petechial hemorrhages. When the thoracic cavity was opened, it was observed that the lungs were diffusely edematous and there was a large amount of foamy fluid within the air canals. When the skull was opened, it was observed that the brain and cerebellum hemispheres were separated. In the detailed macroscopic examination, it was observed that the corpus callosum, interthalamic connection and hippocampus regions, which all connect the brain hemispheres with each other, were completely separated from each other. It was observed that the corpus callosum was more prominent in the right hemisphere but the anatomical structures of the left hemisphere could not be evident. It was also observed that the hemispheres of cerebellum were almost completely separated from the vermis region. It has been observed that brain connections can be achieved only by attachment between the midbrain and pons and continuing with the pons. Microscopic examination revealed no inflammatory reactions in the brain and cerebellum. Diffuse severe hepatocellular vacuolization were observed in the liver. The observed condition was found to be compatible with vacuolar hepatopathy of dogs, but etiology could not be determined. According to the authors knowledge, corpus callosum anomalies have been reported in dogs before. However, split brain syndrome characterized by the loss of almost all connections of the brain in such severity that was observed in this case has not been previously reported.

Keywords: Golden Retriever, pathology, puppy, split brain syndrome

TYRSC

LIPID-RICH MAMMARY CARCINOMA IN A DOG**Volkan İPEK¹, Aynur ÇINAR², Onur SAVAŞ³***1Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine**Department of Pathology, Burdur, 2Mehmet Akif Ersoy University, Health Sciences Institute**Department of Pathology, Burdur, 3Bostanlı Veterinary Clinic, Bostanlı, Karşıyaka, İzmir*

Abstract: Lipid-rich carcinoma is a mammary carcinoma characterized by large vacuolar cytoplasm which had abundant neutral lipids. According to last mammary tumor classifications, this tumor is very rare, but epidemiological, clinical and pathological features of this tumor has not been fully described. In this case presentation, we aim to present a lipid-rich mammary carcinoma of 8 years old, female, Cocker Spaniel breed dog with histopathological findings. The mass was removed with surgery and postoperatively only an antibiotic treatment was suggested. Three weeks after the operation, the dog died. The removed mass was fixed in %10 formaldehyde solution, then after routine procedure, embedded in paraffin, 5 micron sections were taken and slides were stained with hematoxylin-eosin. Microscopic examination revealed that the mass was well confined with pseudocapsule and was divided into multiple lobules with prominent fibrovascular stroma. It was noted that some lobules contain necrotic areas, usually in central parts. In some areas, clefts between neoplastic cells were observed, similar to cholesterol cleft. In some sections, large areas of necrosis involving many lobules were also noted. Hemorrhagic areas were also seen. It was observed that neoplastic cells exhibited mild to moderate anisokaryosis, generally had single prominent nucleoli and fine chromatin structure, while the nuclei of some cells were coarse chromatin structure and rarely notched.

Keywords: Dog, histopathology, lipid-rich carcinoma, mammary gland

IYRSC

İKİ KEDİDE FİBRÖZ YANGISAL POLİP OLGUSU**Merve GÜNDÜZ^{1*}, Zafer ÖZYILDIZ²***mrvgndz3242@gmail.com**1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Burdur/Türkiye**2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı, Burdur/Türkiye*

Özet: Bu çalışmanın materyalini Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı'na iki ayrı kediden farklı zamanlarda alınarak gönderilen kitlelerden oluşturuldu. Kitlelerden bir tanesi üç yaşlı erkek bir kedinin burun mukozasından diğeri ise iki yaşlı melez kedinin kulağından alındığı belirlendi. Burundan alınan kitle boy 0,7 x 0,3 x 0,5 cm boyutlarında yaklaşık 1,5 gram ağırlığında hafif kırmızı-pembe renkli ve elastik kıvamdaydı. Kesit yüzü düzgün olup sarımsı beyaz renkteydi. Mikroskopik incelemede proliferatif mukozal epitel ile döşeli epitel katmanının yer yer bütünlüğünü kaybettiği ve yangı hücrelerinin epitel dokusu içerisine infiltre olduğu gözlemlendi. Subepitelyal alanda gevşek bağ dokusu içerisinde yoğun yangısal hücre infiltrasyonu dikkati çekti. Yangı hücreleri çoğunlukla plazma hücreleri olmak üzere, lenfosit, makrofaj ve daha az sayıda nötrofillerden ibaretti. Bu hücrelerinin etrafında çok sayıda kapillar damar oluşumu gözlemlendi. Kulaktan alınan kitle ise 0,4 x 0,3 x 0,2 cm boyutlarında, yaklaşık 1 gram ağırlığında, açık kırmızı pembe renkli ve elastik kıvamlıydı. Kesit yüzü nemli ve düzgün görünümdeydi. Mikroskopik olarak; dermiste hafif-orta anizokaryozis gösteren mezenkimal görünümlü hücreler ile birlikte çok sayıda yangısal hücre infiltrasyonları dikkati çekti. Bu yangı hücrelerinin çoğunluğu lenfositlerden oluşmakla beraber, az sayıda nötrofil ve çok çekirdekli dev hücrelerine de rastlandı. Bazı alanlarda yalancı çok katlı kolumnar epitel kümeleri ile çevrili bölgeler fark edildi. Bu çalışmada iki farklı kedide gözlenen burun ve kulakta şekillenmiş yangısal nazofaringeal polipler histopatolojik bulgular eşliğinde tanımlanarak sunuldu.

Anahtar Kelimeler: Nazofaringeal polip, kedi, histopatoloji

IYRSC

BİR KEDİDE EOZİNOFİLİK GRANÜLOM**Nilay Serap TUNÇ^{1*}, Zafer ÖZYILDIZ²***1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 15030, Burdur/Türkiye**2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı, 15030, Burdur/Türkiye**snilyatunc@gmail.com*

Özet: Olgunun materyalini iştahsızlık, alt dudakta hassasiyet ve şişlik şikayeti ile Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi kliniklerine getirilen 5 yaşlı dişi British Shorthair ırkı kedi oluşturdu. Yapılan klinik muayenede alt dudakta sınırları belirgin olmayan ve periyodik olarak tekrarlayan bir şişkinlik nedeniyle tanısal amaçlı biyopsi materyali alındı. Alınan biyopsi materyali 0.7x0.3x0.5 cm boyutlarında ve yaklaşık 0,5 gram ağırlığındaydı. Kesit yüzü ödemli olup yer yer toplu iğne başı büyüklüğünde nekrotik odakları içeriyordu. Mikroskopik olarak çok katlı yassı epitel bütünlüğünü korumakla beraber dermiste ödem ve kollagen dejenerasyonuna rastlandı. Dermiste bazı alanlarda pembe homojen renkte geniş alanlar halinde nekrotik odaklara gözlendi. Bu alanların çevresinde çoğunluğu polimorf nötrofil lökositler, makrofajlar ve yer yer stoplazmalarında kırmızı-pembe granüller bulunduran eozinofil lökositlere rastlandı. Nekrotik kitlelerin çevrelerinde yer yer mast hücreleri mevcuttu. Bu bulgular ışığında eozinofilik granülom tanısı konuldu. Bu çalışmada 5 yaşlı dişi British Shorthair ırkı kedide tanımlanan eozinofilik granülom olgusu klinik, makroskopik ve mikroskopik bulgular eşliğinde sunuldu.

Anahtar kelimeler: Eozinofilik granülom, kedi

IYRSC

VETERİNER ORTOPEDİDE UZUN KEMİK KIRKILARININ KİLİTLİ İNTRAMEDÜLLER ÇİVİLEME İLE SAĞALTIMI

İsa Can UYGURALP^{1*}, Mustafa Doğa TEMİZSOYLU^{1**}

1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Cerrahi AD, Burdur, Türkiye

**isacanuyguralp07@yahoo.com, **temizsoylu@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Bu çalışmada; veteriner ortopedide uzun kemik kırıklarının sağaltımında sahip olduğu avantajlar nedeniyle son zamanlarda popüler olarak kullanılan kilitli intramedüller çivileme tekniği hakkında detaylı bir bilgi verilmesi amaçlanmıştır. Veteriner ortopedide oldukça sık olarak karşılaşılan uzun kemik kırıklarının nedenlerinin başında; trafik kazaları, yüksekten düşme, ateşli silah yaralanmaları, hayvanların birbiriyle olan kavgaları ve insan kaynaklı travmalar gelmektedir. Kırık fiksasyonunda temel amaç, kırılan kemiğe morfolojik ve fonksiyonel özelliğini yeniden kazandırmak, postoperatif rotasyonel ve aksiyel kuvvetleri yeterince nötralize etmektir. Bu amaçla geçmişten günümüze birçok fiksasyon tekniği geliştirilmiş olup son yıllarda gerek sağladığı biyolojik kırık iyileşmesi gerekse de klasik intramedüller çivilemenin sahip olduğu kırık hattının postoperatif bükülme, rotasyonel ve aksiyel kuvvetlere yetersiz nötralizasyon dezavantajının giderildiği kilitli intramedüller çivileme ön plana çıkmaktadır. Kilitli intramedüller çivileme; uzun kemiklerin diyafizer kırıklarında uygulama alanı bulmakta olup kırık hattının proksimal ve/veya distal fragmentte çivinin vida ile kemik korteksine sabitlenmesi sayesinde statik veya dinamik fiksasyon elde edilebilmektedir. Kilitli intramedüller çivilemede, klasik çivilemede görülen pin göçü, bacak kısalığı ve epifiz penetrasyonu gibi komplikasyonların oluşma olasılığı da minimum düzeydedir.

Anahtar Kelimeler: Kilitli intramedüller çivileme, uzun kemik, kırık.

IYRSC

THC KONSANTRASYON ARTIŞI VE HİBRİT KANNABİS “SKUNK”***Serkan KÖKSOY, **Merve EZER****Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü**** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi AYAY Bölümü*

Özet: *Cannabis sativa L.* (Linnaeus) *Cannabaceae* ailesinden kötüye kullanılan aynı zamanda endüstriyel bir bitkidir. Dünyada yaygın olarak kötüye kullanılan 3. bağımlılık yapıcı materyaldir. Yasadışı madde ticareti konusunda en fazla dolaşımda bulunan üründür ve 15-64 yaş aralığında yaklaşık 166 milyon insan (%4) bu bitkiyi kullanmaktadır. 1980’li yıllarda yasadışı yetiştirilen bitkilerin içeriğinde Δ^9 -THC miktarı %1,5 iken, yaklaşık 10 yıl sonra %4’e yükselmiş ve son zamanlarda %10 civarı olduğu gösterilmiştir. Ancak bazı çalışmalarda Δ^9 -THC konsantrasyonunun %20’nin üzerinde olduğu gözlemlenmiştir. Konsantrasyonki artış; esrarın bilinen klinik etkilerinden daha farklı klinik durumların da (İskemi, myokard infarktüsü, KOAH vb.) oluşabileceği hakkında fikir vermektedir. Dolayısıyla klinikle uyumlu olmayan esrar kullanım vakalarında artış olabilir. Bu nedenle sağlık profesyonellerinin teknik bilgi ve becerilerinin artırılması gerekmektedir. Aynı zamanda toplumsal farkındalık oluşturmak için eğitim ve seminerlerin düzenlenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kannabis, THC, Bağımlılık, Konsantrasyon

IYRSC

PREDİYABETİN ÖNEMİ VE KLİNİK YAKLAŞIM**Sevcan SEVİMLİ¹, Halil Can CANAVAR²***1Dr.Öğr.Üyesi, Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye,
sevcan.sevimli@usak.edu.tr**2Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye,
halilcancanavar48@gmail.com*

Özet: Prediyabet; kan glikoz düzeyleri diyabet tanısı koymaya yeterli olacak kadar yüksek olmayan ancak normal glikoz düzeyinin üzerinde olan, bozulmuş açlık glikozu (BAG) ve bozulmuş glikoz toleransına (BGT) sahip bireylerin durumlarını tanımlamak amacıyla ilk kez 2003 yılında kullanılan bir ara hiperglisemi durumudur (1,2,3). Prediyabet bir hastalık olmamakla birlikte Diyabetes Mellitus ve Kardiyovasküler hastalıkların gelişimi için önemli bir risk faktörüdür (4).Prediyabeti tanımlanmasında; Bozulmuş açlık glikozu (BAG) (açlık plazma glikozunun 100-125 mg/dL arasında olması), Bozulmuş glikoz toleransı (BGT) (75 gr oral glikoz alımı ile yapılan oral glikoz tolerans testi (OGTT) sonrası 2. saat plazma glikoz düzeyinin 140-199 mg/dL olması) ve HbA1c (glikozile hemoglobin değerinin % 5,7-6,4 arasında bulunması) değerleri kullanılmaktadır (2,4,5,6).Prediyabetin aşikar diyabete dönüşümünü engellemede beslenme, egzersiz, kilo kontrolü gibi pek çok faktörü içeren yaşam tarzı değişikliği en önemli unsurdur (7). Prediyabetin tanınması ve erken müdahale diyabetes mellitusun tedavisi ve diyabete bağlı organ hasarlarını (retinopati, nefropati ve makrovasküler hastalıklar) en aza indirmede yadsınamaz bir gerçektir ve klinik açıdan önemli bir yer tutmaktadır (1).

Anahtar Sözcükler: Prediyabet, Kardiyovasküler Hastalık, Kan glikozu.

IYRSC

CERRAHİ BİRİMLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN HASTA GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ ALGI DÜZEYLERİ: LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Arzu TAT ÇATAL¹, Ayşe UÇAK², Fatma CEBECİ³

1Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, arzutatben@gmail.com

2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Burdur, ayseucak@mehmetakif.edu.tr

3Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, fatmacebeci@gmail.com

Özet: Hasta güvenliği, sağlık bakımının temel ilkelerinden biridir. Dünya Sağlık Örgütüne göre hastaya bakım verirken hata yapma olasılığı çok fazladır. Hemşireler hastalar ile en fazla zaman geçiren sağlık personeli olmaları nedeniyle hastaların güvenliğini sağlamada aktif rol almalıdırlar. Özellikle cerrahi birimlerde (cerrahi klinikler, ameliyathane ve yoğun bakımlar) hata yapma olasılığı oldukça fazladır. Bu nedenle cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin toplumun sağlığını güvence altına almada ve hemşirelik bakımının kalitesini ortaya koymada aktif rol almaları için hasta güvenliği kültürüne yönelik algıları oldukça önemlidir. Bu çalışma, cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin hasta güvenliği kültürü algı düzeylerini değerlendirmek için yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın verileri YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “hemşirelik”, “hasta güvenliği” ve “hemşire” anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan tarama sonucunda elde edilmiştir. Cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin hasta güvenliği kültürü algı düzeylerini değerlendiren ve tam metnine ulaşılabilen lisansüstü tezler çalışmaya dahil edilmiştir. Taramalar Ekim 2019 tarihinde yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda çalışmaya toplam 11 çalışma dahil edilmiştir. Çalışmaların 10’u yüksek lisans, biri ise doktora tezi olup, tamamı tanımlayıcı tiptedir. Dahil edilen çalışmaların tamamına yakını hemşirelik alanında yapılmıştır. Üç çalışmada ameliyathane hemşirelerinin, diğer üç çalışmada da cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin hasta güvenliği kültürü algı düzeylerini orta düzeyde olduğu belirtilmiştir. Bir çalışmada cerrahi kliniklerde çalışan hemşirelerin kültür algılarının ortanın biraz üzerinde diğer bir çalışmada ise düşük olduğu görülmüştür. Üç çalışmada ise hasta güvenliği kültürü skorunun sırasıyla %43,3-45,4-49,8 olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonuçlarına bakıldığında hemşirelerin hasta güvenliği kültürü algı düzeylerinin istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir. Özellikle cerrahi birimlerde hata yapma olasılığının çok fazla olduğu göz önüne alınırsa hemşirelerde hasta güvenliği kültürünün önemi ortaya çıkmaktadır. Hemşirelerin hasta güvenliğini benimsemeleri ve hasta güvenliği kültürü oluşturulması için sorunları belirlemek, düzenli eğitimler planlamak, sürekliliği sağlamak ve eğitimin etkinliğini değerlendirmek gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hasta güvenliği, hemşirelik, kültür algısı.

BİR KÖPEKTE APOKRİN DUKTAL KARSİNOMA OLGUSU**Leyla Elif Özgü AYÖZGER^{1*}, Zafer ÖZYILDIZ²***1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Burdur/Türkiye**2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı, Burdur/Türkiye**leoayozger@gmail.com*

Özet: Bu olgunun materyalini, 12 yaşlı, erkek bir Alman Çoban Köpeği'nin sacrum dorsalinden alınan biyopsi örneği oluşturdu. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı'na özel bir klinikten gönderilen biyopsi örneği makroskopik ve mikroskopik olarak incelendi. Kitle, makroskopik olarak 1.5 x 1.2 x 1.4 cm boyutlarında ve yaklaşık 3 gr ağırlığındaydı. Kesit yüzü incelendiğinde düzgün ve lobuler görünümde olduğu dikkati çekti. Yapılan histopatolojik incelemede; epidermisin hemen altında yuvarlak şekilli, veziküler çekirdekli, eozinofilik sitoplazmalı, yüksek nükleer ve hücresel pleomorfizm gösteren neoplastik duktus epitel hücrelerine rastlandı. Nükleer hiperkromazi ve orta şiddette mitotik aktivite mevcuttu. Bu hücreler zaman zaman solid odaklar halinde gözlenirken, birçok alanda tubul yapısı oluşturmaya çalışan çit ya da kordonlar halinde dizilim gösteriyordu. Tümoral kitlelerin arasındaki bazı bölgelerde skuamöz metaplazilere rastlandı. Bunların dışında yer yer yağ bezleri ve kıl foliküllerinde hiperplazilerle kanama alanlarına tespit edildi. Sonuç olarak; bir alman çoban köpeğinde tespit edilen apokrin duktal karsinomu makroskopik ve mikroskopik bulgular eşliğinde detaylı olarak sunuldu.

Anahtar kelimeler: Apokrin duktal karsinom, köpek, patoloji

IYRSC

ACİL ÇAĞRI HİZMETLERİ KULLANIMININ İLK BASAMAĞI OLAN 112 ACİL YARDIM HATTI NUMARASININ GEREKSİZ KULLANIMI

***Ali SERT *Mümin POLAT**

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi*

** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi*

Özet: Acil Sağlık Hizmetleri; acil hastalık ve yaralanma hallerinde, konusunda özel eğitim almış ekipler tarafından, tıbbi araç ve gereç desteği ile olay yerinde, nakil sırasında, sağlık kurum ve kuruluşlarında sunulan tüm sağlık hizmetlerini kapsamaktadır. Acil sağlık hizmetleri rutin hizmet kanallarına göre daha hızlı işler; daha yoğun bir ilgi ile hasta/yaralılar ele alınır ve toplumun sağlık hizmetleri açısından ihtiyat unsuru, sigortası ve emniyet şerididir. Acil yardım hizmetlerinin içeriğini ambulans, itfaiye ve kurtarma gibi hizmetler oluşturur. Ülkemizde 112'nin gereksiz kullanımı %90-95'ler oranındadır. Bu durum acil yardım hizmetinin kalitesinin tehdit etmektedir. Gereksiz çağrılar, acil yardım hizmetine gerçekten ihtiyacı olan insanların acil yardım hizmeti alamamasına ve haksızlığa uğramasına neden olmaktadır. Hayati önem taşıyan bir hat ülkemizde çoğu zaman gereksiz ve asılsız ihbarlarla meşgul edilmektedir. Kötüye kullanımlar, acil yardım hizmetine gerçekten ihtiyaç duyan kişilerin hizmete ulaşmasını ve kaliteli bir hizmet almasını olumsuz etkilemekte ve hak kayıplarına neden olmaktadır. Acil numaraların aranması ve ambulans hizmetlerinin ücretsiz olması ve 24 saat hizmet sunulması gibi hizmetin etkililiğinin arttırılması adına acil yardım hizmetlerine tanınan ayrıcalıklar, aynı zamanda hizmetin kötüye kullanımını da arttıran faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Hizmetin kötüye kullanımının önlenmesi için birçok ülkede idari ve cezai yaptırımlar uygulanmaktadır. 112 Acil Çağrı Merkezleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliğine göre, çağrı merkezini asılsız ihbarda bulunmak suretiyle meşgul ettikleri tespit edilen kişilere 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununa göre İl Valileri tarafından idari para cezası verilmektedir. Tekerrür halinde bu ceza iki katı olarak uygulanmaktadır. 112 hattı hayati tehlike durumunda aranmalıdır. Gereksiz çağrı yapıldığı sırasında başka bir bireyin acil yardıma ihtiyaç duyabileceği kesinlikle unutulmamalıdır. Sonuç olarak: 112 acil yardım hizmetini suistimal eden kişilerin cezaların arttırılması, caydırıcı hale getirilmesi gerekmektedir. Ülkemizde bu hizmet alanı ile ilgili eğitim ve bilinçlendirme amaçlı tanıtım çalışmaları yetersiz olup eğitim çalışmalarının sosyal medyayı da kullanarak yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: 112, Acil Yardım, Ceza, Gereksiz Çağrı

ÖĞRENCİLERİN KANITA DAYALI TIP UYGULAMALARI TUTUM DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Giray KOLCU¹, M. İnci BAŞER KOLCU¹

Ege Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Ana Bilim Dalı Doktora Programı

Özet: Kanıta dayalı tıp uygulamaları bir hastanın bakımı hakkında karar verirken var olan kanıtlanmış bilgilerin dikkatli, açık ve mantıklı bir şekilde kullanılmasıdır. Pratikte bunun gerçekleşmesi bireysel klinik deneyim ile sistematik araştırmalardan elde edilen en iyi klinik kanıtları hastanın değerleriyle bütünleştirmek yoluyla olur. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 1 öğrencilerinin kanıta dayalı tıp uygulamaları dersi sonrasında kanıta dayalı tıp uygulamalarına yönelik tutum düzeyinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma nicel araştırma deseninde, kesitsel tanımlayıcı araştırma olarak planlandı. Veri toplama aracı olarak Ruzafa-Martínez ve arkadaşları (2011) tarafından geliştirilen “Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeği”nin Ayhan Y. (2013) tarafından Türkçeye uyarlamasının mezuniyet öncesi tıp eğitimi için modifiye versiyonu kullanıldı. Veri toplama yöntemi olarak gözlem altında yanıtama tercih edildi. Araştırmanın evreni olarak 2018-2019 eğitim öğretim yılında Kanıta Dayalı Tıp Uygulamaları dersi almış olan SDÜTF dönem 1 öğrencileri belirlendi (N:313). Çalışmada evrenin tümüne ulaşılması hedeflendiği için örneklem seçimi yapılmadı. Evrenin %48,24’üne ulaşılabilirdi (n:151)Çalışmaya 151 öğrenci katıldı. Öğrencilerin %57,6 kadın, %39,7’si erkek (%2,6 cinsiyet belirtmemiş) ve yaş ortalaması $19,16 \pm 1,05$ idi. Kanıta dayalı tıp uygulamaları tutum ölçeği maddeleri incelendiğinde verilen cevapların büyük çoğunluğunun tutumu desteklediği görülmüştür. Çalışmada öğrencilerin kanıta dayalı tıp uygulamaları tutum ölçeği puanlandığında öğrencilerin ortalama $60,9603 \pm 8,39276$ puan aldıkları görüldü (Min: 24, Maks: 75). Çalışmamızda Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem 1 öğrencilerinin büyük çoğunluğunun hazır bulunuşlukları ve dönem 1 eğitim programı içerisinde yer alan kanıta dayalı tıp uygulamaları dersleri neticesinde kanıta dayalı tıp uygulamaları konusunda olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür. Bu kapsamda öğrencilerin bu tutumun sürdürüldüğü kanıta dayalı tıp uygulamaları dikey koridorunu tamamlanarak mezun olduklarında güncel kanıta dayalı tıp uygulamaları ile tıbbi ve adli sorunların ortaya çıkmasına engel olarak hem hastayı hem hekimi hem de sağlık sistemine katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Sağlık profesyoneli eğitimi, tıp eğitimi, kanıta dayalı tıp uygulamaları.

AFET ÖNCESİ AFET YÖNETİMİ STRATEJİLERİ**Şevval Nihal ŞAHİN***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Özet: Doğal afetler meydana gelmeden önce toplumda, sosyal ve ekonomik yaşam rutin bir şekilde devam eder ve bireylerin yaşam kalitesi normal düzeydedir. Afet meydana geldikten sonra söz konusu normallik tersine dönmektedir. Bununla birlikte olası can ve mal kayıplarına karşı korunma ve afetin olumsuz etkilerini en az zararlarla atlama amacıyla çeşitli önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu önlemlerin tümü afet yönetimi sürecinin ilk safhası olan “Afet Öncesi” safhasını oluşturmaktadır. “Afet Öncesi” safhası; “zarar azaltma (mitigation)”, “önceden hazırlık (preparedness)” ve “erken uyarı (early warning)” olmak üzere üç başlık altında ele alınmaktadır. Meydana gelebilecek afetlerden toplumun en az zararlarla kurtulabilmesi için gerekli teknik, yönetsel ve yasal önlemler afetten önce alınmalıdır. Mümkün olduğu hallerde afetin önlenmesi, afet hallerinde ise kurtarma, ilk yardım ve iyileştirme çalışmalarının mümkün olan en hızlı, verimli ve etkin şekilde gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır. Toplumun afetlerin olası zararlarından en alt düzeyde etkilenmesi için gerekli bilgileri elde etmelerini amaçlayan eğitim programlarının düzenlenmesi ve bu programlara katılımın en üst düzeyde gerçekleşmesini sağlayıcı çalışmalar yapılmalıdır. Afetlere karşı etkin mücadele stratejilerinin geliştirilmesi gerek insan yaşamının gerekse toplumsal yaşamın sürekliliği açısından yadsınamaz bir önem taşımaktadır. Söz konusu stratejilerin geliştirilebilmesi, ancak afet olgusuna öncesi ve sonrasıyla bir bütün olarak bakılması ile mümkün olacaktır. Aksi takdirde, özellikle ülkemizde merkezi ve yerel yönetimlerin yıllardır yaptıkları gibi, afetlerle mücadelenin afetin meydana gelmesinden hemen sonra başlayıp kamuoyunun afete duyarlılığının azalmaya başlaması ile sona eren kısa vadeli, palyatif çözümler üretmekle sınırlı kalması uzun vadede daha fazla can ve mal kaybına neden olacak yeni afetlere davetiye çıkarmaktan başka bir sonuç doğurmayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet öncesi, Erken Uyarı, Afete hazırlık.

IYRSC

KEÇİLERDE GEBELİĞİN İMMÜNOLojİK YÖNÜ: KARMAŞIK VE BENZERSİZ BİR DURUM

Ali Osman TURGUT, Özgecan KORKMAZ AĞAOĞLU

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Zootekni Anabilim Dalı, Burdur

Ali Osman TURGUT, aoturgut@mehmetakif.edu.tr

Özgecan KORKMAZ AĞAOĞLU, ozgecanagaoglu@mehmetakif.edu.tr

Özet: Evcil memeli hayvanlarda gebelik; birçok fizyolojik mekanizmayı içinde barındıran karmaşık bir süreçtir. Gebeliğin şekillenebilmesi için; embriyonun uterus lumenine gelip endometriyuma temas ettiği andan itibaren annenin bağışıklık sisteminin embriyoyu antijen olarak algılamaması daha sonra ise endometriyumda kontrollü bir doku yıkımını uyararak implantasyon ve plasentasyonun gerçekleşmesine olanak vermesi gerekmektedir. Annenin bağışıklık sisteminde meydana gelen bu modifikasyon steroid hormonlar ve embriyo kaynaklı bazı faktörler aracılığı ile oluşmaktadır. Bu kritik aşamadan sonra da anne ile yavruya ait dokuların karşılıklı olarak iletişimi, feto-maternal ara yüzde bulunan hücrelerin proliferasyonları ve farklılaşmaları; büyüme faktörleri, enzimler ve sitokinler gibi çok sayıda immünolojik faktörün kontrolünde gerçekleşmektedir. Gebeliğin oluşum ve gelişiminde her biri ayrı bir rol oynayan bu faktörlerin bir düzen dâhilinde ve uyumlu bir şekilde çalışması sonucunda süreç sağlıklı bir şekilde tamamlanmakta ve doğum gerçekleşmektedir. Bu nedenle; gebelik sürecinde rol oynayan immünolojik faktörlerin fonksiyonlarının belirlenmesi sağlıklı bir gebeliğin mekanizmasının anlaşılmasına olanak verecektir. Böylece özellikle konu hakkında sınırlı sayıda çalışma bulunan keçilerde sebebi belirlenemeyen gebelik kayıpları gibi sorunların çözümüne yönelik yeni metodolojik yaklaşımlar geliştirilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Keçi, Sitokinler, Büyüme Faktörleri, İmmunoloji, Gebelik, Uterus

IYRSC

DİŞİ HAYVANLARIN DÖL VERİMLERİNDE TLR'LER NEDEN ÖNEMLİDİR?**Zeynep AĞAOĞULLARI, Özgecan KORKMAZ AĞAOĞLU***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Zootekni Anabilim Dalı, Burdur**Zeynep AĞAOĞULLARI, zeynepagaogullari@yahoo.com.tr**Özgecan KORKMAZ AĞAOĞLU, ozgecanagaoglu@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Tüm memeli hayvanlar; doğal bağışıklık sistemlerinin bir parçası olarak vücuda giren patojenler ile ilişkili moleküler kalıpları (pathogen associated molecular pattern, PAMP) tanıyan ve Toll benzeri reseptörler (toll-like receptor, TLR) adı verilen bir grup transmembran reseptöre sahiptir. Bu reseptörlerin PAMP'lara bağlanması ile doğal bağışıklık yanıtı ve inflamatuvar sitokin salınımı uyarılmakta, diğer taraftan da eş zamanlı olarak edinilmiş bağışıklık aktive edilmektedir. TLR'ler; makrofajlar, dendritik hücreler, nötrofiller gibi birçok doğal bağışıklık hücresinde eksprese edildiği gibi dişi hayvanlarda dölverimi ile doğrudan ilişkili olan; endometriyal hücreler, folikül granüloza ve teka hücrelerinde de eksprese edilmektedirler. Doğum sonrası dönemde uterusu ulaşan patojen mikroorganizmalar vücudun ilk savunma hatlarından olan endometriyal TLR'ler tarafından tanınır ve doğal bağışıklık sisteminin uyarılması ile etkisiz hale getirilirler. Ancak çeşitli sorunlar nedeniyle; bağışıklık sisteminin baş edemeyeceği yoğunlukta patojenin uterusu gelmesi ya da bağışıklık sisteminin baskılanması sonucunda patojenler etkisiz hale getirilemeyebilir. Bu durumda oluşan kronik yangı ve inflamatuvar sitokin salınımı; uterusun mikro çevre şartlarının bozulmasına, oosit, spermatozoit veya embriyonun ölmesine, fertilizasyon hatalarına ya da PAMP'ların dolaşıma karışması sonucunda foliküllerdeki TLR'lerin uyarılması nedeniyle ovulasyon hatalarının oluşmasına, sonuç olarak da döl tutmama sorununun şekillenmesine yol açmaktadır. Bu bağlamda; dişi hayvanlarda döl veriminde görülen aksamaların oluşum mekanizmalarında TLR'lerin nasıl bir role sahip olduğunun ayrıntılı bir şekilde ortaya konulması, sorunların çözümüne yönelik geliştirilecek tedavi yöntemleri için de yol gösterici olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Dişi hayvan, Döl verimi, TLR, Toll-benzeri reseptör

IYRSC

YAŞLI BİREYLERDE İSTİSMAR VE İHMALİN SAPTANMASI ve HEMŞİRELİK YÖNETİMİ

Melisa SAĞIN¹, Demet ŞENGÜL¹, Amine ÜLKER¹, Mahmut ATEŞ²

*1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
sagmelisa@gmail.com, senguldemet07@gmail.com, amineulker-21@hotmail.com*

*2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü İç Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı mates@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Hızla gelişen ve değişen dünyamızda, doğum oranlarının azalması, kaliteli yaşam koşullarının bulunması, bireylerin kronik hastalıkların tanı ve tedavi yöntemlerine kolayca ulaşabilmesi ile beklenen yaşam süresi artmakta ve yaşlı nüfus oranı hızlı bir şekilde yükselmektedir(1). Yaşlılık dönemi, fiziksel ve bilişsel fonksiyonlarda gerilemenin yaşandığı, sağlık, üretkenlik, rol ve statü, bağımsızlık, sosyal yaşantı ve destek gibi boyutların birçoğunda azalmanın hatta kayıpların yaşandığı bir süreçtir (2). Yaşlılıkta meydana gelen biyolojik, toplumsal farklılaşmalar ile gelirin yetersiz olması, ihtiyaçlarının yeterince giderilememesi yaşlıların istismara ve ihmale uğramasına yol açabilmektedir (3,4). Uluslararası Yaşlı İstismarının Önlenmesi Kuruluşu ve DSÖ Toronto Deklarasyonu' na göre yaşlı istismarı "Güven beklentisi olan herhangi bir ilişkide yaşlıya zarar veren veya strese sokan tek ya da tekrarlayan uygunsuz davranışlarda bulunulmasıdır (5). Yaşlı istismarı, bireyin sağlık veya yaşamını kötüye kullanan her türlü kötü davranışlardır. İstismar kötü muamele, duygusal zorbalık, psikolojik zorlama, cinsel istismar veya ihmal biçiminde uygulanabilmektedir (6). İhmal ise sosyal, fiziksel ya da duygusal ihtiyaçları gidermede kasıtlı ya da kasıtsız yapılan eksikliklerdir (7,8). Yaşlı bireylerde istismar ve ihmale yönelik yapılan çalışmalara bakıldığında zaman yurtdışında ve ülkemizde istismar ve ihmale uğrayan yaşlı birey sayısının hiç azımsanmayacak bir değerde olduğunu görmekteyiz. Örneğin; Kolombia'da yapılan bir çalışmada %15 yaşlı tek çeşit istismara uğradığını, %50'den fazla yaşlı birden çok istismar türüne maruz kaldığını yetkililere haber vermiştir (9). Ülkemizde yürütülen bir çalışmanın sonucuna göre ise 65 yaş ve üstü 275 kişinin % 18. 2'si istismarın aile içinde, % 40,5'si duygusal istismara , % 29. 7'si ihmale, %20,3' ü ekonomik istismara ve %9. 5 ' i fiziksel istismara uğradığı bulunmuştur (10). Sağlık profesyonellerine istismar ve ihmale uğrayan yaşlı bireylerin tespit edilmesinde büyük görevler düşmektedir. Hastayla birebir iletişimde bulunan hemşirelerin ihmal belirtilerinin farkında olması, var olan ihmal ve istismarların ortaya çıkarılmasına, önlemesine yönelik bakım vermesi ve değerlendirmesi gerekmektedir. Bu derleme ile yaşlı bireylere karşı istismar ve ihmalinin nedenlerinin ve alınabilecek önlemlerin ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, istismar, ihmal, hemşirelik

HEMŞİRELİKTE UYGULAMA EĞİTİMİ: KANITA DAYALI UYGULAMA ÖNERİLERİ

Bilgen ARIKAN¹, Feyza BÜLBÜL², Fadime DOĞAN³

1Arş. Gör., Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye, bilgen.kahya@usak.edu.tr

*2Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye,
fevza.bulbul@usak.edu.tr*

*3Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye,
fadimedgn6400@gmail.com*

Özet: Türkiye’de hemşirelik eğitimi en az dört yıl veya 4600 saatlik teorik ve klinik eğitimi kapsar. Toplam eğitim süresinin en az üçte biri teorik eğitim, yarısı ise klinik eğitimidir (www.yok.org.tr, Erişim tarihi: 15.10.2019). Klinik uygulama eğitimi, hemşirelik öğrencileri tarafından teorik kavramların gerçek veya simüle edilmiş bir klinik ortamda birleştirilmesini ve uygulanmasını içeren bir yaklaşımdır. Klinik uygulamalar, hemşirelik öğrencilerinin klinik beceriler aracılığıyla sınıfta öğrendikleri hemşirelik teorisini geliştirmelerini sağlar. Klinik eğitim, öğrencinin kazanması istenilen bilgi, tutum ve becerileri yaşayarak, yaparak öğrenmesine olanak sağlamaktadır (Karaöz, 2013). Bu çalışmanın amacı, Ontario Kayıtlı Hemşireler Birliği (Registered Nurses’ Association of Ontario-RNAO) tarafından Mayıs 2016’da yayınlanan “Hemşirelikte Uygulama Eğitimi” rehberinde yer alan kanıta dayalı uygulama önerilerini paylaşmaktır. Bu çalışmada Ontario Kayıtlı Hemşireler Birliği tarafından yayınlanan “Hemşirelikte Uygulama Eğitimi” rehberinde yer alan kanıta dayalı uygulama önerileri ve önerilerin kanıt düzeyleri incelenmiştir. “Hemşirelikte Uygulama Eğitimi” rehberi lisans hemşirelik öğrencilerine verilen eğitimin kalitesini arttırmak ve kanıta dayalı uygulamaların kullanımıyla klinik sonuçları iyileştirmek amacıyla yayınlanmıştır. Bu rehber, hemşirelerin güvenli, etik ve etkin uygulama ile ilgili yeterlilikleri karşılmasını sağlamak için, uygulama eğitiminde en iyi uygulamaları belirlemek ve tanımlamak üzere geliştirilmiş olup; hemşirelik eğitiminin tüm alanları ve hemşirelerin istihdam edildiği tüm ortamlar için geçerlidir. Rehberde toplam 13 konuda kanıta dayalı öneriler bulunmaktadır. Bu öneriler öğrenciler, eğitimciler, fakülte, müfredat, hizmet kurumları, sistem seviyesi ve politikalarına yöneliktir. Kanıt düzeyleri çoğunlukla analitik çalışmalar, tanımlayıcı çalışmalar ve/veya nitel çalışmalar gibi iyi tasarlanmış deneysel olmayan gözlemsel çalışmalardan elde edilmiştir. Uygulama deneyimleri, hemşirelik eğitiminin ayrılmaz bir parçası olduğundan, uygulamalardaki öğrenme fırsatlarını en üst düzeye çıkarmak zorunludur. Hemşirelikte kaliteli uygulama eğitimi, birçok kişi ve kuruluşun etkileşimine ve işbirliğine bağlıdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, uygulama eğitimi, kanıta dayalı uygulama, rehber.

IYRSC

HONAMLI TEKE SPERMASINDA FLOW SİTOMETRE CİHAZI İLE SPERMATOLOJİK MUAYENE BULGULARININ FERTİLİTE İLE İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

**Harun KARACA¹, Şükrü GÜNGÖR², Muhammed Enes İNANÇ², Barış Atalay
USLU², Ayhan ATA²**

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Veteriner Dölerme ve Suni Tohumlama
Anabilim Dalı Burdur/TÜRKİYE, harunkaraca0032@gmail.com*

*2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı
Burdur/TÜRKİYE, sukruugungor@mehmetakif.edu.tr*

*2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı
Burdur/TÜRKİYE, enesinanc@mehmetakif.edu.tr*

*2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı
Burdur/TÜRKİYE, atalayuslu@hotmail.com*

*2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı
Burdur/TÜRKİYE, ataayhan@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Sperma kalitesinin belirlenmesinde rutin olarak kullanılan birçok parametre fertilitate yeteneğinin belirlenmesinde kullanılırken bunlardan birçoğunda korelasyonlar tespit edilememektedir. Floresan boyaların ve bilgisayar yazılım sistemlerinin birlikte kullanılması ile kısa süre içerisinde çok fazla sayıda spermatozoonu değerlendirme imkanı sunan flow sitometri cihazının kullanılması vasıtasıyla objektif olarak spermalar analiz edilerek fertilitate sonuçları ile ilişkileri belirlenebilmektedir. Bu çalışmanın amacı, suni tohumlamada kullanılan taze teke spermasının flow sitometri ile incelenmesi ve fertilitate ile ilişkilerinin araştırılmasıdır. Çalışmada 2 baş (2-3 yaşlı) Honamlı tekesinden elektroejakülatör yöntemi ile alınan ejakülatlar ml'de 800×10^6 spermatozoon olacak şekilde Tris stok solüsyonu (Tris, Sitrik Asit, Glikoz) ile sulandırılarak sezon dışında 28 baş honamlı keçi intra/transservikal yöntem ile tohumlandı. Tohumlamada kullanılan tekelerin spermaları; plazma membran/akrozom bütünlüğü (FITC-PI-), yüksek mitokondrial membran potansiyeli (HMMP), oksidatif stres parametreleri (MITOSOX+, BODIPY+) yönünden flow sitometri incelendi. Gebelik muayeneleri ultrason ile tohumlamadan 90 gün sonra yapıldı. Elde edilen sonuçlara göre, 1 ve 2 nolu teke için sırası ile % 42,85; % 50,00 oranında gebelik tespit edildi. Fertilitate yönünden gebelik oranları ile spermatojistik parametreler arasında anlamlı bir ilişki tespit edilemedi ($P > 0,05$). Sonuç olarak, spermanın analizi için objektif bir yöntem olarak kullanılan flow sitometrik yöntem ile değerlendirmenin etkinliğinin daha iyi ortaya konması adına, daha çok sayıda hayvanda yapılacak araştırmalar ile fertilitate ilişkilerinin belirlenebileceği kanısına varıldı.

Anahtar Kelimeler: Honamlı tekesi, suni tohumlama, flow sitometri, fertilitate

IYRSC

YENİ ZELANDA IRKI BEYAZ TAVŞANLARIN SPERMATOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

**Harun KARACA¹, Kayhan MUHSİN¹, Şükrü GÜNGÖR², Muhammed Enes İNANÇ²,
Barış Atalay USLU², Ayhan ATA²**

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Veteriner Dölerme ve Suni Tohumlama
Anabilim Dalı Burdur/TÜRKİYE, harunkaraca0032@gmail.com*

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Veteriner Dölerme ve Suni Tohumlama
Anabilim Dalı Burdur/TÜRKİYE, muhsin.kayhan@gmail.com*

*2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı
Burdur/TÜRKİYE, sukru.gungor@mehmetakif.edu.tr*

*2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı
Burdur/TÜRKİYE, enesinanc@mehmetakif.edu.tr*

*2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı
Burdur/TÜRKİYE, atalayuslu@hotmail.com*

*2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı
Burdur/TÜRKİYE, ataayhan@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Bu çalışmanın amacı, Yeni Zelanda ırkı beyaz tavşanların normospermik spermatolojik özelliklerin ortaya konmasıdır. Çalışmada 8-12 aylık yaşta üç adet tavşan bireysel kafeslerde barındırılarak kullanıldı. Hayvanlardan ejakulatlar suni vajen yöntemi ile alınarak normospermik parametrelerin belirlenmesi amacı ile hacim (ml), motilite oranı (%), ölü-canlı spermatozoa oranı (%), konsantrasyon (yoğunluk, $\times 10^6$), morfolojik olarak normal spermatozoon oranı (%) ve pH incelendi. En yüksek hacim, yoğunluk ve canlı spermatozoa oranı 3 numaralı tavşanda sırasıyla $1,02 \pm 0,71$ ml, $365 \times 10^6 \pm 50,3 \times 10^6$, $\% 81,67 \pm 14,64$ olarak bulundu. Motilite en fazla $\% 68,21 \pm 10,08$ ile 2 numaralı tavşanda belirlendi. En yüksek morfolojik olarak normal spermatozoon oranı $\% 85,36 \pm 8,43$ ile 1 numaralı tavşanda tespit edildi. Yeni Zelanda ırkı beyaz tavşanların ortalama spermatolojik parametreleri; pH $7,39 \pm 0,31$, hacim $0,74 \pm 0,5$, yoğunluk $310,2 \pm 168,1 \times 10^6$, motilite $\% 62,03 \pm 17,99$, canlı spermatozoa oranı $\% 73,24 \pm 11,96$, morfolojik olarak normal spermatozoon oranı $\% 81,98 \pm 10,73$ olarak belirlendi. Sonuç olarak yapılan bu çalışma ile Yeni Zelanda ırkı beyaz tavşanların normospermik spermatolojik özellikleri belirlenmiş olup, ileride yapılacak araştırmalara ışık tutacağı kanısına varıldı.

Anahtar Kelimeler: Tavşan, Sperma, Yeni Zelanda Beyaz, Normospermi

GAZALİ'NİN FELSEFE(İLİM) KARŞISINDAKİ TUTUMU**Nazmiye YAĞBASAN***İnönü Üniversitesi Felsefe Bölümü Doktora Öğrencisi, nazmiye1992@hotmail.com*

Özet: Gazali (ö.1111)'nin bilgi genişliği, orijinalliyi ve etkisi, çalışmalarında gösterdiği titizliyi göz önüne alındığında o, emsalsiz bir düşünür olarak karşımıza çıkmaktadır. Gazali'nin çok yönlü ilmî kişiliği sayesinde günümüzde eserlerine büyük bir ilgi mevcuttur. Bunun temel sebebi Gazali'nin eserlerinde, inançlı kimselere karşılaşılan güçlükleri aşma yollarını göstermesi ve onların hayatlarını anlamlı kılabilecek bilgilere yer vermesidir. Özellikle otobiyografik bir eser olan *el-Munkız mine'd-Dâlâl* adlı eseri toplumumuzun genç ve henüz kendisini anlayacak seviyede bir din ve genel kültür almamış kuşakları etkisi altına almaktadır. Diğer taraftan belirtmek gerekir ki Gazali'nin bu müspet etkilerinin yanı sıra menfi etkileri de vardır. Bu menfi etkilerin büyük bir kısmı söz konusu otobiyografinin Türkçe tercümelerinden ve bu tercümeleyen kişilerin Gazali'nin ruh halini ve fikirlerini kavrayıp aktaracak bir objektiflikten yoksun oluşlarından kaynaklı olduğu görülmektedir. Bu yüzden Gazali'nin kendi düşüncesi ile birlikte İslam düşüncesinin de daha iyi anlaşılabilmesi için onun amacı, metodu ve içinde bulunduğu ortamı dikkate alarak değerlendirmek gerekmektedir. Dolayısıyla Gazali'nin yaşadığı dönemin şartları göz önüne alınmadan, onun metinlerini tam anlamıyla okumadan, ifadelerini tefekkür etmeden onu anlamak mümkün görünmemektedir. Bu doğrultuda Gazali incelemeleri çok boyutlu ve objektif bir şekilde yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Gazali, Felsefe, İlim, Mantık.

IYRSC

KONYAALTI(ANTALYA) KIYI DÜZENLENMESİNDE YEREL HALKIN GÖRÜŞLERİ

Nebahat KARIK, Salih CEYLAN**

2019 yılı Haziran ayında kabul edilen bitirme tezinin bir bölümünü kapsamaktadır.

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü 2019 Mezunu

Prof.Dr.,Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü Öğretim Üyesi

Özet :Bu çalışmanın konusunu Konyaaltı Kıyı Düzenlemesinde Yerel Halkın Görüşleri oluşturmaktadır. Çalışma konumuz olan Konyaaltı kıyıları, Antalyalılar ve turistler için önemli plajları barındıran bir yaşam alanıdır. Belediyeler çeşitli kıyı düzenleme faaliyetlerinde bulunurlar. Birçok belediye içinde yaşayan yerel halkın ve esnafın görüşlerini dikkate almadan bu düzenlemeleri yapmaktadır. Konyaaltı ilçesinde yapılan kıyı düzenlenmesi ile kıyının doğal haline insan müdahalesinin insanlar için ne ifade ettiği ve bakış açıları önemli bir araştırma sorusunu beraberinde getirmiştir. Bu araştırmanın amacı bu yapılan düzenleme ile insanların bakış açısı ve coğrafi anlamda yapılaşmanın insanlar tarafından nasıl bulunduğudır. İçinde yaşayan yerel halkın görüşleri dikkate alınması ve belediyenin bu doğrultuda çalışması halinde ise sosyal belediyecilik kavramı ortaya çıkar. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışmamızda veri toplama araçlarını 14 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. 20 deneye uygulanmış ve elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Konuya yönelik alan yazın çalışmaları ve dokümanter veriler de yararlandığımız diğer kaynakları oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kıyı düzenlemesi, yerel halk, görüş

IYRSC

EFFECT OF AVERAGE TIME SPENT ON INSTAGRAM UPON THE ROLE OF VULNERABLE NARCISISIM IN THE PREDICTION OF DAILY FUNCTIONING**Deniz KÖROĞLU¹, Yusuf Coşku İNCELER¹, Merve TOPCU¹***1Çankaya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Ankara, Türkiye
denizz.korogluu@gmail.com, ycinceler@gmail.com, mervetopcu@cankaya.edu.tr*

Abstract: Vulnerable narcissism (VN) has a predictive role in the decreased daily functioning of Instagram users. However, the effects of the time spent on Instagram was not examined quantitatively. The effect of users' average time spent on Instagram upon the role of VN in the prediction of daily functioning was examined. 788 university students with Instagram account included into cross-sectional online survey. Socio-demographic form (SDF) and Hypersensitive Narcissism Scale were given to participants, age ranged between 16-30. They were asked their average time spent on Instagram on a weekly basis (TS) and their self-report about dysfunction due to Instagram usage (DYS). Frequency and Logistic regression analyses were applied. Firstly, three groups were created according to their TS. The first group is formed by participants with TS ranging between less-than-7-hour and 14-hour for a week (Gr1, $n=535$). The second group included participants with TS between 15 to 30 hours (Gr2, $n=193$). The third group is formed by participants with TS between 30 to more-than-40-hour (Gr3, $n=60$). Then, those three individual groups have divided into two subgroups based on their DHS. Those from Gr1 and reported DHS formed Gr1.1($n=144$); those from Gr2formed Gr2.1($n=76$); and those from Gr3 formedGr3.1($n=27$). Three Logistic regression analyses run to predict the role of VN in the prediction of dysfunction across groups (Gr1.1, Gr2.1, and Gr3.1). VN predicted significantly DHS only in Gr1.1($Wald Z= 23.9$, $Exp(B)= 2.373$, $p<.001$). That is, one-unit increase in vulnerable narcissism increases 137% likelihood of being Gr1.1. While TS increases progressively, VN loses the predictive power on DHS. In applied settings, TS could be differentiating factor between VN and, as previously reported in the literature, grandiose narcissism. It can be said that VN may be more influenced from the effects of the Instagram even if they use less.

Keywords: Daily dysfunction, Vulnerable narcissism, Instagram, Regression

ŞANLIURFA TURİZMİ'NDE YENİ BİR DESTİNASYON: TAKORAN VADİSİ**Müzeyyen ÇİMEN*, Salih CEYLAN****

Özet:Çalışma konusunu, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesi sınırları dahilinde yer alan Takoran Vadisi oluşturmaktadır. Vadi, 1992 yılında Atatürk Barajı'nın yapılmasıyla birlikte suların yükselmesinin ardından sular altında kalan birçok tarihi yapıyı içinde saklamaktadır. Dalgıçların su sporcularının, tarihçilerin, doğaseverlerin, araştırmacıların farklı yönleriyle dikkatlerini Takoran vadisinin üzerine çekerek, vadinin pek bilmeyen ve tanınmayan turizm çekiciliklerini gün yüzüne çıkararak Şanlıurfa turizm açısından bir cazibe merkezi haline getirilmesi önemi vurgulanmıştır. Çalışma 4 ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümü oluşturan giriş bölümünde, çalışmanın konusu ve kapsamı ile tezin hazırlanmasında izlenen yöntem ve teknikler belirtilmiştir. İkinci bölümde çalışma sahasının yeri ve sınırları, genel coğrafi özellikleri araştırma sahası ve yakın çevresinin doğal çevre özelliklerine değinilmiştir. Üçüncü bölümde araştırma sahasının nüfus ve yerleşme özellikleri açıklanarak, yorumlanmıştır. Siverek ilçesinin ekonomik faaliyetlerine kısaca değinerek turizm açısından önemine değinilmiştir. Dördüncü bölümde ise Takoran vadisinin doğal turizm ve beşeri turizm çekicilikleri ile Şanlıurfa turizmine ve ekonomisine olası olacak katkıları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Takoran Vadisi, Turizm, Destinasyon.

IYRSC

BÜYÜK İRLANDA KİTLİĞİ VE OSMANLI YARDIMI**Salih SAYDAM***salihsaydam@yandex.com*

Özet: Coğrafi Keşifler ve Sanayi Devrimi sonucunda, 17. ve 18. Yüzyıldan itibaren Avrupa’da hızlı nüfus artışları meydana gelmiştir. Üretimin merkeze taşınmasıyla birlikte 18. Yüzyılın sonuna doğru, sanayi üretimi, tarımsal üretim, işgücü, kentleşme ve nüfus artışı gibi birçok konu iktisadi bakış açısıyla ele alınmaya başlanmıştır. Özellikle bu dönemde tarımsal üretim konusunda çeşitli ekonomik ve sosyo-ekonomik teoriler oluşturulmaya başlanmıştır. Merkantilizm, Fizyokrasi, Thomas Malthus’un Nüfus Teorisi ve David Ricardo’nun Karşılaştırmalı Üstünlükler Teorisine bu sürecin ürünleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Patates bitkisinin keşfi ve üretimi hem Avrupa’nın geçirdiği nüfussal değişim sürecine hem de tarımsal üretime yönelik teorilere önemli katkıda bulunmuştur. Bu bilgilerden yola çıkarak bu çalışmada İrlanda’da 1845-1850 yılları arasında yaşanan Büyük İrlanda Kıtılığının neden sonuç ilişkisi içerisinde değerlendirilmesi hedeflenmiştir. İrlanda’nın patates tarımı ile yaşadığı değişim incelendiğinde, patates üretiminin ve üretimde yaşanan problemlerin İrlanda toplumunu geri dönülemez bir şekilde dönüştürdüğü sonuçlarına ulaşmaktayız. Patates mahsulünün bir mantar nedeniyle toprakta çürümesi, her ne kadar tarımsal üretim ile alakalı görünmesine rağmen, bu problemin yarattığı etki tüm dünyayı, siyaseti ve bilim dallarını etkilemiştir. Patates kıtlığı ile birlikte patates bitkisinin üretimine dayalı büyüyen İrlanda toplumunda, kıtlık sonucu yaklaşık 2 milyona yakın insan hayatını kaybetmiştir. Kıtlık 16. Yüzyılda Katolik ve Anglikan kiliselerinin mücadelesi ile ikiye bölünen İrlanda toplumunda bağımsızlık hareketlerinin oluşmasına, ABD’ye olan göçün hızlanmasına, bir taraftan David Ricardo’nun Karşılaştırmalı Üstünlükler Teorisi’ni çürütürken, diğer taraftan da Thomas Malthus’un Nüfus Teorisi’ni destekler sonuçlara sahip olmuştur. Büyük İrlanda Kıtılığı uluslararası ilişkiler bağlamında Osmanlı İmparatorluğu ile İrlanda toplumu arasında köprü kurulmasını da sağlamıştır. Britanya İmparatorluğu’nun kıtlıkla mücadelede isteksiz davranması kıtlığı uluslararası bir probleme döndürmüştür. Sultan Abdülmecid İrlanda’da yaşanan bu kıtlığı duyduğu an harekete geçerek, parasal yardım ile gıda yüklü gemileri İrlanda’ya göndermeyi teklif etmiştir. Sultan Abdülmecid’in bu girişimleri Hristiyan aleminde büyük sempatiyle karşılanmıştır. Kıtlık sonrası dönemde Osmanlı İmparatorluğu’nun Kırım Savaşında Rusya’ya karşı desteklenmesi için, İngiltere İmparatorluğunda kampanyalar ve yardım faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Patates, Kıtlık, Nüfus, Ekonomi, İrlanda.

HAMİD SANCAĞI AĞLASUN KAZASINA AİT 1436 NUMARALI VARİDAT DEFTERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kazım KARTAL

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Ağlasun MYO, kkartal@mehmetakif.edu.tr

Özet: Varidat defterleri, Osmanlı Devleti'nin umumî gelir kaynaklarını tespit etmek için tutulan defter türleridir. Bu defterlerden biri de Hamid sancağına bağlı olan Ağlasun kazası için tutulmuştur. Bu çalışmamızda Ağlasun kazasının tarihi ve idari yapısı ele alındıktan sonra çalışmanın ana kaynağını oluşturan başlangıç tarihi olarak 1845 bitiş tarihi olarak 1846 tarihi gösterilen ML.VRD.d. sıra numarası 1436 olan varidat defteri Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivlerinde “Hamid sancağına mülhak Ağlasun kazası buğday, şair, darı ve burçak hasılatından alınan aşarı mübeyyin defter” olarak kayıtlıdır. Bu çalışmamızın ana kaynağını oluşturacak olan bu arşiv vesikaları çerçevesinde 1845-1846 yıllarında Ağlasun’da alınan vergi oranları ve nerelerden alındığına dair bilgiler elde edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Varidat defteri, Hamid sancağı, Ağlasun.

IYRSC

**BÜYÜK SELÇUKLU DEVLETİ’NİN DEVLETLEŞME SÜRECİNDE KİLİT
ŞAHSİYET: ALTUNCAN HATUN****Emine AKARSU***Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ortaçağ Tarihi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi,
emine.akarsu19@gmail.com*

Özet: Büyük Selçuklu Devleti’nin (1040-1157) kuruluş tarihinden itibaren kadınların sosyal ve siyasi hayatta varlıklarını hissetmek mümkündür. Selçuklu Devleti’nin geleneklerine göre ataerkil yapıya sahip olması, toplumda kadınların varlığını ikinci planda bırakmamış aksine eş değer kılmıştır. Toplumun yarısını oluşturan kadınların toplum üzerinden soyutlamak manasızdır. Selçuklu Devleti’nin kadınlara verdiği önem Türk tarihinde kadınların konumunu ve itibarını artırmıştır. Tuğrul Bey’in eşi Altuncan Hatun, Selçuklu devleti bünyesinde itibarlı, sözü dinlenen bir hatun olmuştur. Kazanılan bu itibarın sebebi gerek Altuncan Hatun’un devlet idaresine olan katkısı gerek askeri tecrübesi Büyük Selçuklu Devleti içinde hayırla anılan Türk kadını olmuştur. Bizde bu tebliğimizde, Altuncan Hatun’nun Büyük Selçuklu Devleti’nin yeni bir dinamik olarak devletleşme sürecindeyken İbrahim Yınal tarafından çıkarılan isyanın karşısında ve Selçuklu Devleti’nin yıkım eşiğinden askeri dehası ile vatan kutsiyetinin vermiş olduğu azim kârlığı ve Büyük Selçuklu Devleti’nin bu tehlike karşısında Altuncan Hatun’u anlatmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Altuncan Hatun Büyük Selçuklu, İbrahim Yınal, Tuğrul Bey.

IYRSC

İKİ KOMŞU ÜLKE: FAS - CEZAYİR İLİŞKİLERİ**Yunus Emre AKBULUT***Marmara Üniversitesi, İktisat Fakültesi 4. Sınıf Öğrencisi, 23emreakbulut@gmail.com*

Özet: Bu çalışmanın amacı; Afrika'nın lider ülkesi olma potansiyeline sahip iki komşu ülke Fas ve Cezayir arasında sürekli devam eden krizleri kültürel, siyasi, ve ekonomik ilişkilere değinerek ele almaktır. Bu temel amaçtan hareketle araştırma üç ana soru üzerine inşa edilmektedir. Birincisi; iki ülke arasındaki krizlerin neler olduğu ve neden kaynaklandığıdır. İkincisi ise bu krizlerin her iki ülke için yol açtığı siyasi ve ekonomik sıkıntıların ne olduğudur. Üçüncüsü ise, iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleşmesi için hangi adımların atılabileceğidir. Bu üç temel soru çerçevesinde; Aynı dili konuşan, aynı kültürleri paylaşan ve aynı dini yaşayan kardeş diyebileceğimiz iki komşu ülke arasındaki ilişkiler ele alınacaktır. Heidelberg Araştırma Enstitüsü'nün (Hiik) tasniflerine göre aralarında şiddetli kriz veya çatışma bulunmayan Fas ve Cezayir arasında yıllardır siyasi ve diplomatik krizler devam etmektedir. Bu krizler sadece iki ülkeyi değil Kuzey Afrika Bölgesi'ni de etkilemektedir. Fas ve Cezayir arasındaki ilişkilerin normalleşmesi bölgenin eski sömürgeci güçlerin etkisinden kurtulması için de önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fas, Cezayir, Kuzey Afrika

IYRSC

DÖNEMLİK BİR YERLEŞME TİPİ: ÇÖĞMENLER (BEYAĞAÇ/DENİZLİ)**Ezgi DURAN¹, Salih CEYLAN²***1MAKÜ, Coğrafya Tezli Yüksek Lisans, Burdur, Türkiye, ezgi.duran@icloud.com**2MAKÜ, Temel Eğitim Bölümü, Burdur, Türkiye, sceylan@mehmetakif.edu.tr*

Özet:Bu çalışmanın konusunu, Denizli ilinin Beyağaç ilçesi Sandras Dağı(Çiçekbaba tepesi:2294 m.)’nda yer alan ve dönemlik bir yerleşme tipi olan “çöğmenler” oluşturmaktadır. Çöğmenler, çobanların hayvanlarını otlatırken barınma ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, karaçam ağaçlarından yaptıkları dönemlik çoban evleridir.Geçim kaynağı hayvancılık olan insanlar belirli dönemlerde, hayvanlarını otlatmak için otlak alanlara çıkmaktadırlar. Evlerinden uzak kalan bu insanlar en temel ihtiyaçları olan barınma gereksinimini karşılamak için kendilerine geçici yerleşmeler kurmaktadırlar. Bunu yaparken de doğanın sunmuş olduğu, çevrelerinde en kolay şekilde ulaşabilecekleri malzemelerden faydalanırlar. Böylece inşa etmiş oldukları bu meskenlerden oluşan geçici ya da dönemlik yerleşmeler ortaya çıkar.Çalışmanın veri toplama araçlarını, arazi çalışmaları sırasında yapılmış gözlem ve görüşmeler oluşturmaktadır. Arazi çalışmaları sırasında elde edilen veriler çekilen fotoğraflarla desteklenmiştir. Çalışma konusuna yönelik alan yazın taraması ise, çalışmanın diğer veri toplama araçlarını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çöğmenler, Dönemlik Yerleşmeler, Sandras Dağı.

IYRSC

OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE AĞLASUN KAZASI**Nurullah NEHİR**

*Öğretim Görevlisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi; Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tarih ABD
Doktora Öğrencisi*

Özet: Eskiçağ'dan günümüze kadar önemli bir tarihi geçmişe sahip olan Ağlasun genel anlamda antikçağ kalıntılarıyla akıllara gelmektedir. Osmanlı Devleti zamanında Hamid Sancağına bağlı olan Ağlasun kazası, derin tarihi geçmişini Osmanlı Devleti zamanında da korumuştur. Tarihi dönemler arasında bazen kaza statüsünde bazen de nahiye statüsünde bulunan Ağlasun kazası bulunduğu bölge açısından önemli bir konum elde etmiştir. Bu çalışmamızda Cumhurbaşkanlığı Arşiv Başkanlığı bünyesinde bulunan arşiv belgelerinde Ağlasun kazasının kayıtlarına ulaşarak, Ağlasun'un Osmanlı Devleti zamanında merkezle olan ilişkilerinin boyutu incelenmeye çalışılacaktır. Yapılması düşünülen bu çalışma ile ilerde yapılması muhtemel Ağlasun tarihi çalışmaları için bir arşiv kılavuzu oluşturulmak amaçlanmıştır. Böylece Ağlasun hakkında araştırma yapmak isteyen araştırmacılar için prosopografik bir rehber oluşturulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Arşivi, Hamid sancağı, Ağlasun kazası.

IYRSC

OSMANLI ARŞİV BELGELERİNDE KEÇİBORLU KAZASI**Nurullah NEHİR***Öğretim Görevlisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi; Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tarih ABD
Doktora Öğrencisi*

Özet: Eskiçağ'dan günümüze kadar önemli bir tarihi geçmişe sahip olan Keçiborlu kazası, eskiçağ kalıntılarının yanı sıra sahip olduğu madenleri ile de bilinmektedir . Osmanlı Devleti zamanında Hamid Sancağına bağlı olan Keçiborlu kazası, geçmişten getirdiği tarihi stratejisini Osmanlı Devleti zamanında da muhafaza etmiştir. Osmanlı Devleti idaresinde dönem dönem nahiye ve kaza statüsünde bulunan Keçiborlu sahip olduğu kükürt cevheriyle madencilik kenti hüviyeti kazanmıştır. Bu çalışmamızda Cumhurbaşkanlığı Arşiv Başkanlığı bünyesinde bulunan arşiv belgelerinde Keçiborlu kazasının kayıtlarına ulaşılarak, Keçiborlu'nun Osmanlı Devleti zamanındaki bürokratik belge yoğunluğu ve çeşiti incelenmeye çalışılacaktır. Yapılması düşünülen bu çalışma ile ileride yapılması muhtemel Keçiborlu kazası tarihi çalışmaları için bir arşiv kılavuzu oluşturulmak amaçlanmıştır. Böylece Keçiborlu kazası hakkında araştırma yapmak isteyen araştırmacılar için kılavuz bir rehber oluşturulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Arşivi, Hamid sancağı, Keçiborlu kazası.

IYRSC

**KÜLTÜREL MİRAS TURİZMİ KAYNAKLARI BAKIMINDAN BUCAK: MİLİAS
(MİLYOS) SİA VE KREMNA ANTİK KENTLERİ ÖRNEĞİ****Ali İNANIR***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Seyahat Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü
(ainanir@mehmetakif.edu.tr)*

Özet: Kültürel miras, bir toplumun tarihi ve kültürel miras değerlerinin korunarak nesilden nesile aktarılması sağlayan bir değerdir. Soyut ve somut kültürel miras kaynaklarının turizm amaçlı kullanılması ile ortaya çıkan kültürel miras turizmi, kaynakların bulunduğu yörenin ekonomik, kültürel ve toplumsal kalkınmasında oldukça önemli bir etkiye sahiptir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı kültürel miras turizmi kaynakları bakımından zengin olan Bucak ilçesinin Milias (Milyos), Sia ve Kremna antik kentlerinin turizm potansiyelini ortaya koymaktır. Yörede benzer bir akademik çalışmanın daha önce yapılmamış olması araştırmayı önemli kılmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında gözlem yönteminden yararlanılmıştır. Bu doğrultuda yöredeki antik kentler profesyonel turist rehberi ile birlikte gözlemlenerek veriler elde edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda yöredeki antik kentlerin turizm potansiyellerinin oldukça fazla olduğu fakat turizmde yeteri kadar kullanılmadığı bulgusu elde edilmiştir. Kaynakların daha verimli kullanılabilmesi için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Bucak, Antik Kentler

IYRSC

**BAZI SOSYAL MEDYA DEĞİŞKENLERİ AÇISINDAN ERGEN VE GENÇ
YETİŞKİNLERİN FOMO DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ****Vahide UZUN, Edanur GÖZÜKARA, Mehmet BİLGİN***Toros Üniversitesi, vahde.96@gmail.com**Toros Üniversitesi, ednrgzkra@gmail.com**Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, mbilgin@cu.edu.tr*

Özet: FoMO(fear of missingout), genel anlamıyla gündemi kaçırma korkusuyla karakterize edilmiş sosyal kaygı olarak tanımlanabilmektedir.Bu araştırma ergen ve genç yetişkinlerin bazı sosyal medya kullanımıyla ilgili değişkenleri (takipçi sayısı, beğeni sayısı) ve yaşam doyum algıları ileFoMO(fear of missingout) düzeylerini karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma karşılaştırma türü betimsel bir araştırmadır.Araştırmanın örneklemini,14-25 yaş aralığındaki toplam 432 kişiden oluşan ergen ve genç yetişkinler oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Gelişmeleri Kaçırma Kaygısı Ölçeği (FoMO) ile yaşam doyumları ve sosyal medya kullanımıyla ilgili sorulardan oluşan bir anket kullanılmıştırÇalışmaya katılan 405 kişinin 262'si (%64,7) kadın, 143'ü (%35,3) erkektir. Bu kişilerin 81'i (%20) sadece instagram, 7'si (%1,7) sadece twitter, 10'u (%2,5) sadece youtube, 307'si (%75) tüm sosyal medya hesaplarını kullanmaktadır.Araştırma sonucunda cinsiyet,yaş,sosyal medya hesabı ve sosyal medya paylaşımlarına gelen beğeni sayıları ile FoMO(fear of missingout), düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.Ancak sosyal medya hesaplarındaki takipçi sayısı ve yaşam doyum algısı ileFoMO(fear of missingout), düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Çalışmamızda sosyal medya hesaplarındaki takipçi sayısı ve yaşam doyum algısı ile FoMO(fear of missingout) düzeyleri arasında çıkan anlamlı farklılıklar sosyal medyatakipçi sayısı faktörünün önemini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: takipçi sayısı, FoMO(fear of missingout), ergen, genç yetişkin

IYRSC

**KITAP TANITIMI:GÜLBADİ ALAN, OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA
AMERİKAN PROTESTAN OKULLARI, TTK, 2015****Kazım KARTAL***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniv. Ağlasun MYO, kkartal@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Erciyes Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Gülbadi ALAN tarafından kaleme alınan “Osmanlı İmparatorluğu’nda Amerikan Protestan Okulları” adlı kitap, 2015 yılında Türk Tarih Kurumu Yayınları tarafından basılmıştır. Çalışma Altı bölümden oluşmaktadır Birinci Bölüm de; Osmanlı Ülkesinde Faaliyet Gösteren Amerikan Protestan Misyoner Örgütleri İkinci Bölüm; Suriye-Filistin Misyonunda Amerikan Protestan Misyonerlerinin Teşkilatlanması Ve Eğitim Faaliyetleri Üçüncü Bölüm; Batı Türkiye Misyonunda Amerikan Protestan Misyonerlerinin Teşkilatlanması Ve Eğitim Faaliyetleri Dördüncü Bölüm; Doğu Türkiye Misyonunda Amerikan Protestan Misyonerlerinin Teşkilatlanması Ve Eğitim Faaliyetleri Beşinci Bölüm; Merkezi Türkiye Misyonunda Amerikan Protestan Misyonerlerinin Teşkilatlanması Ve Eğitim Faaliyetleri Altıncı Bölüm; Avrupa Türkiye’si Misyonunda Amerikan Protestan Misyonerlerinin Teşkilatlanması Ve Eğitim Faaliyetleri hakkında bilgiler vermektedir. Ele aldığımız konuda bu önemli eserin tanıtımı ve derlemesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Misyonerlik, Osmanlı devleti, Protestan okulları.

IYRSC

KAZAK AŞIK CAMBIL CABAYEV TARAFINDAN İCRA EDİLEN “KÖROĞLU” DESTANI ÜZERİNE

Meruyert SATINBEKOVA

Özet: “Köroğlu” destanı; Orta Asya, Orta Doğu ve Kafkasya halkları hayatının sosyo-kültürel yapılarını, inançları ile ritüellerini yansıtan edebi bir şaheserdir. Destanın çeşitli versiyonları Tacik, Türkmen, Kazak, Karakalpak, Özbek, Azeri vb. halkların edebiyatlarında da önemli bir yer tutmaktadır. Günümüze değin destanın Kazakçadaki “Köroğlu”, “Qissa Köroğlu”, “Hikayet Köroğlu”, “Köroğlu ve Bezergen”, “Köroğlu” (Bozayhan), “Qissa Gavazhan”, “Türkmen Gavazhan” adlı varyantları yayımlanmıştır. Bunun dışında Kazakistan Milli İlimler Akademisi’nin Merkez Kütüphanesi’nde ve M.Avezov adına Edebiyat ve Sanat Enstitüsü Elyazmaları Arşivi’nde Köroğlu hakkında on beş destan ve üç masal bulunmaktadır.

Bu bildiride “Köroğlu” destanının Kazak aşık Cambıl Cabayev tarafından icra edilen “Köroğlu Sultan”, “Köroğlu” başlıklı versiyonlarına dair bilgiler ve destanın estetik özellikleri ile sosyo-kültürel yapıları ele alınmaktadır. Cambıl’ın adı ilk kez 1924 yılında Taşkent şehrinde yayımlanan *Terme* adlı dergide Şamğali Sarıbayev’in makalesinde geçmiştir. Makalede 1922 yılında Uzunağaş’ta tertip edilen Cetisu eyaleti Qosşı Birliği’nin toplantısında Almatı bölgesinden katılan on dokuz aşıkla ilgili kısaca bilgiler verilmiştir. Bunların arasında Cambıl’ın söylediği destanlardan Köroğlu destanı da zikredilerek aşığın on beş gün boyunca bu destanı söylediğine dair bilgiler verilmiştir. Ne yazık ki bu versiyonların tam metninin elimize ulaşamadığını söylemek gerekir. Cambıl’ın 1982 ve 2012 senelerindeki iki ve dört ciltten oluşan “Şiirlerinde” Cambıl versiyonu olarak geçen “Köroğlu” versiyonunda girişte aşığın Tolğau şiiri ile başlanıp destanın büyük kısmında Bozay han’la ilgili bölüm yer almaktadır. Bozay han, halka zulüm ve yoksulluktan başka bir şey yaşatmayan olumsuz tip olarak karşımıza çıkar. Destanın Cambıl versiyonunda sosyal yapıya ilişkin motiflere bolca rastlamaktayız. Destanın *Giriş* bölümünde toplumdaki yerleşik sistemin eleştirilerek o toplum içerisindeki fakirlerin zayıf durumunun ifade edilmesi destanın diğer Türkçe versiyonlarında karşılaşılmayan bir özelliktir. Türkçe rivayetlerde doğrudan doğruya sosyal eşitlikten söz edilmemesine rağmen destanın Cambıl versiyonunda Köroğlu, valilere ve zenginlere karşı mücadele eden milli bir kimlik olarak ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Köroğlu, Cambıl, versiyonlar, kültür.

TÜKETİCİLERİN SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE SOSYAL MEDYADAN SATIN ALMA VE SATIN ALMA SONRASI DAVRANIŞLARI: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Mehmet MARANGOZ¹, Duygu YAMAN²

1 Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İşletme Bölümü, Muğla, Türkiye, mehmetmarangoz@mu.edu.tr

*2 Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Üretim Yönetimi ve Pazarlama, Muğla, Türkiye,
duyguyaman91@hotmail.com*

Özet: İnsanlığın ilk tarihlerinden bu güne alışveriş alışkanlıkları sürekli değişmiştir. Günümüz post modern çağda da tüketici davranışları çok daha farklılaşmış ve çeşitlenmiştir. Bu farklılaşmanın sonucu olarak günümüzde çok fazla sayıda kullanıcısı olan sosyal medya araçları ortaya çıkmıştır. Ağızdan ağza pazarlama bir ürün ya da hizmetin tüketici üzerinde yarattığı etkiyi bizzat tüketici tarafından başkalarına anlatması olarak tanımlanırken, günümüzde bu durum platformdan platforma pazarlama olarak kullanılmaktadır. İnsanlar artık bir ürün alacakları zaman ilk olarak internet üzerinden ürün hakkında yapılan yorumları okumaya başlamaktadır. Çalışmanın amacı; tüketicilerin sosyal medya kullanım durumları ile sosyal medya üzerinden satın alma kararları ve satın alma sonrasında sosyal medyadaki davranışlarını araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda üniversite öğrencilerine yönelik nicel veri toplama yöntemlerinden anket yöntemi ile 230 kişiden veriler toplanmış ve elde edilen veriler istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Yapılan çalışma sonucu katılımcıların %97' sinin sosyal medya kullandıkları ve sosyal medyada en çok 4-6 saat zaman harcadıkları görülmektedir. Ayrıca katılımcılar en çok Instagram uygulamasını en az ise blogları kullanmakta, sosyal medyayı en çok haber okumak için kullanmaktadır. Katılımcıların %66'nın sosyal medya üzerinden alışveriş yaptıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Satın Alma Davranışı, Satın Alma Sonrası Davranış

IYRSC

ENERJİ POLİTİKALARI BAĞLAMINDA ORTA ASYA**Hacı İbrahim SANCAKTAR***Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü,Türkiye,morfizman@gmail.com*

Özet: Sanayi devriminden sonra dünya siyasetini şekillendiren enerji, geçtiğimiz yüzyılda özellikle Orta Doğu'da güç elde etme savaşına dönüşmüştür. Günümüzde dahi Orta Doğu, enerji kaynaklarının fazla olması ve bölgedeki ülkelerin siyasal iktidarsızlıkları yüzünden tüm büyük güçlerin tabiri yerindeyse at koşturduğu hipodrom olarak tanımlanabilir. Bölgedeki terör olaylarının artması, Arap Baharı sonrası çoğu yönetimin değişmesi ve Suriye'deki iç savaş bu olaya örnek verilebilir. Enerji, üretimin gelişmesi açısından en önemli ihtiyaç olsa dahi onu kullanamadıktan, yönetemedikten ve pazarlayamadıktan sonra sadece sömürülmeniz için bir gerekçe halini alır. Sanayini üretiminin en gerekli ihtiyacı olan doğal kaynaklar bugün dahi yeni savaşlara, çatışmalara ve sorunlara yol açmaktadır. Bu yazıda enerji kaynaklarının Orta Asya üzerindeki politikalara etkisi, petrol ve doğalgaz transferleri ve Amerika, Rusya ve Çin'in bölgedeki güç elde etme girişimleri temel olarak ortaya koyulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Orta Asya, Çin, Amerika, Rusya, Türkiye'nin Orta Asya Politikaları, Enerji

IYRSC

AFETLERDE BARINMA SORUNLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ; DERLEME**Yağmur AYDIN****Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afet Yönetimi, İzmir, Türkiye, yagmur201905@gmail.com*

Özet: Barınma gereksinimi, insanların gözlerini dünyaya ilk açtıkları andan itibaren vardır. Barınmak için seçilen mekânlar insanların yaşamlarını devam ettirebilmek için en uygun ve devamlılığın olduğu konumların olmasına özen gösterilmelidir. Bu barınma mekânlarını seçerken insanların gereksinimleri ve çevre faktörü göz önüne alınmıştır. Bu sebeple yerleşim yerleri seçilirken bu iki etkene bakılarak seçim yapılmıştır. Genel olarak insanların gereksinimleri daha önemli olduğu için çevre faktörü dikkate alınmadığı zamanlarda olmuştur. Bu durum bir dizi sıkıntılara neden olmuştur. Bir afet durumunda elimizdeki kaynakların daha fazlasına gereksinim duyarız. Yaşanan afet durumu bazı zamanlarda olağanüstü durum olarak sayılır. Afet durumunda insanların barınma, yiyecek, içecek, kıyafet, sağlık ihtiyaçları artmaktadır. Toplumun, iklimin negatif etkilerinden korunması şarttır. İnsanların en önemli gereksinimlerinden biri barınmadır. Barınma, olağan üstü bir durumda çok önemli yere sahiptir. İnsanları sosyal, ekonomik, psikolojik açıdan doğrudan ya da dolaylı yoldan etkileyen olgudur. Bu sebeple olağan üstü bir durumda meydana çıkan acil barınma gereksinimi ülkeler için önemli role sahipken bilimsel araştırmalarda da ele alınmıştır. Yaşanan afetin boyutuna göre gereksinim duyulan, afet sebebiyle ortaya çıkan olayın negatif etkilerinden kaynaklı afetzedelerin diğer bölgelere göre daha güvenli alan olarak adlandırılan tahliye alanlarına sevk edilmesi ve gündelik yaşamlarındaki mekânların kullanılamaz derecede hasar görmeleri nedeniyle afetzedelerin afeti yaşadıkları bölgede ya da diğer alanlarda kurulan geçici barınma alanlarına ihtiyaçları vardır. Çalışmamızda ele aldığımız barınma alanları, oluşan afetlerden sonra insanların gereksinimlere cevap verdiği ve insanların huzurlu ve güvenli bir şekilde yaşamlarına devam etmeleri açısından önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle afet öncesi hazırlık planlarında yer alması gerekmektedir. Çalışmamızın amacı yaşanan doğal afetlerden sonra toplumun barınma ihtiyaçlarının karşılanması ve barınma sorunlarının ortaya çıkarılmasına yönelik yapılan diğer çalışmalara kaynak olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Barınma, Afet sonrası barınma, Afetlerde barınma sorunu

BİR TOPRAĞIN MASALI: SAGALASSOS ANTİK KENTİ TEMASIYLA BURDUR İLİNİN TARİHİ VE KÜLTÜREL TANITIMI

Rabia Elif ÖZCAN

Burdur Mehmet Âkif Ersoy Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü Lisans Programı

Orta Doğu Teknik Üniversitesi- İngiliz Edebiyatı Yüksek Lisans Programı

Özet: Bir toplumun dokusunu oluşturan kültür, yalnızca tek bir alanda gerçekleşen faaliyetleri, tek yönlü bir bakış açısıyla kucaklamaz. Zira kültür, belli bir coğrafyanın toprağından beslenen insana dair sözlü sözsüz, durumu yahut eylemi anlatan her türlü beşerî etkinliğin bir araya geldiğı, dolayısıyla da geniş bir alana yayılan, zengin bir doku ortaya koyar. Bu özelliğıyle bir bakıma toprakların ve üzerinde yaşayan insanların da yegâne kimliğini oluşturur. Kültürün oluşumu, insanların yaşadıkları olaylar, uğradıkları coğrafyalar, geçtikleri yollar, buralarda rastladıkları afetler, hastalıklar, kutladıkları sevinçler, kazandıkları büyük zaferler gibi pek çok yaşanmışlığın inşa ettiği bir süreçtir. Karşılaşılan hüznü olaylar ağıt, yas törenleri, türkü gibi ürünlerde yer bulurken; hareketli halk oyunları, zılgıtlar, şenlikler ise kutlamalarda hemen her yörenin vazgeçilmez unsurları olmuştur. Bu nedenle kültürel etkinliklerin ürünleri, yöreden yöreye, ağızdan ağıza yerleşerek bu renkli dokudaki her bir ilmeğin izini taşır. Bir milletin kültürünü tam anlamıyla yansıtmak da dokunun tüm desenlerine değinmekle sağlanabilir. Nitekim etkili bir tarih öğretimi, coğrafyaların ve dönemlerin dinamiklerini tam olarak, kültürel unsurlarını bütüncül bir bağlam içinde yansıtmakla en etkili şekilde gerçekleştirilebilir. Kültürel tanıtım niteliğindeki bu çalışmanın amacı, Burdur ilinin tarihî dokusuna mercek tutarak geçmiş ile günümüz arasında bir köprü kurmak, bunu da yöreye ait geleneksel unsurlar yoluyla sağlamaktır. Bunun için Ağlasun ilçesine dâhil olan ve bilinen tarihiyle beş bin yıllık Sagalassos antik kentinin çeşitli yöresel unsurlar eşliğinde, sözlü halk anlatısı geleneğı ile folklorik müziğin bir araya geldiğı bir tanıtım hazırlanmıştır. Bir sahne performansı biçiminde gerçekleştirilecek olan sunumda Sagalassos kentinin tarihi, bulunduğu topraklarda yaşamış olan insanların yaşam faaliyetleri ve oluşturdukları doku, yapılan araştırmalar çerçevesinde hikâyeleştirilerek müzikal bir anlatı ile yansıtılacaktır. Böylelikle yöreye dair kapsamlı, tarihsel bir bilinç ve kültürel bir farkındalık kazandırılacaktır.

Anahtar kelimeler: Sagalassos, kültür, tanıtım, sözlü anlatı geleneğı

DESTEKLEME (TABAN) FİYAT UYGULAMASININ FINDIK ÜRETİMİ ÜZERİNE ETKİSİ

Zelal GÜLSEVER¹, Kübra ÖNDER²

1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur, Türkiye, zelalgsvr@gmail.com

2 Doç.Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Burdur, Türkiye, konder@mehmetakif.edu.tr

Özet: Tarım sektörü, ekonominin ana üretim sektörlerinden biridir. Bu nedenle ülkeler tarımın önemini dikkate alarak çeşitli politikalar ile sektöre müdahale etmektedirler. Tarıma iki yöntem ile müdahale edilmektedir. Birincisi, fiyat dışı yollarla müdahale etme yöntemi olan “dolaylı destekleme” ikincisi ise fiyat yolu ile yapılan “direk veya doğrudan” destekleme yöntemidir. Fiyat yolu ile desteklemede, üreticilere belli bir fiyat garanti edilmekte, ürünün piyasa fiyatının bu fiyatın altına düşmesi engellenmekte ve fiyatların yükselmesi sonucu meydana gelebilecek istikrarsızlık ortadan kaldırılarak üreticilerin gelir seviyesinin iyileştirilmesi hedeflenmektedir. Destekleme fiyat uygulaması birçok tarım ürününe uygulanmaktadır. Bu ürünlerden birisi de fındıktır. Türkiye, dünya fındık ihracatında birinci sırada yer almaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, fındığa yönelik uygulanan taban fiyat uygulamasının fındık üretimi üzerindeki etkisini analiz etmektir. Çalışmada, 1980-2018 dönemine ait yıllık zaman serileri kullanılmış olup, taban fiyat uygulamasının fındık üretimi üzerindeki etkisi, Vektör Otoregresyon (VAR) modeli ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, taban fiyat uygulamasının fındık üretimi üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Taban Fiyat, VAR Modeli, Fındık Üretimi

IYRSC

LİSİNİA DOĞA'YI ZİYARET EDENLERİN ÇEVİRİMİÇİ YORUMLARININ İNCELENMESİ

Utku ONGUN¹ Uğur KİLİNÇ² Hasret HAZİNELİ³

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Konaklama İşletmeciliği Bölümü, Burdur, Türkiye. (utkuongun@mehmetakif.edu.tr)

2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Konaklama İşletmeciliği Bölümü, Burdur, Türkiye. (ugurkilinc@mehmetakif.edu.tr)

3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye. (hasrethazinelii@gmail.com)

Özet: Araştırmanın amacı kırsal bir destinasyon olan Lisinia Doğa'yı tercih eden ziyaretçileri motive eden etmenleri belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda ziyaretçilerin en yaygın seyahat uygulaması olan TripAdvisor web sayfalarında yer alan olumlu ve olumsuz 30 yoruma içerik analizi uygulanmıştır. Ayrıca ziyaretçilerin yapmış olduğu yorumlardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Araştırma bulgularında ziyaretçileri motive eden olumlu faktörler göl manzaralı, kansere karşı başlatılan proje, doğal ürünler, ağaçtan yapılmış heykeller, doğal yaşam alanı, rehabilite merkezi, gönüllü çalışma, ahşap yapılar boyutları altında sınıflandırılken, olumsuz faktörler ise ulaşım sıkıntısı ve satış yerlerinin çokluğu olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal turizm, Lisinia Doğa, tripadvisor yorumları.

IYRSC

ÇİN HALK CUMHURİYETİ'NİN KÜRESEL HEGEMONYA GİRİŞİMİ: BİR KUŞAK BİR YOL PROJESİ

Murat DEDEOĞLU

Özet: Çin Halk Cumhuriyeti, devasa yüzölçümü ve nüfusu ile büyük bir ülkedir. Nüfusunun ve yüzölçümünün yanına son yıllarda büyük gelişme gösterdiği ekonomisini ekleyen Çin, ABD'den sonra dünyanın en büyük ikinci ekonomisi konumundadır. Bulunduğu coğrafyanın bölgesel bir gücü olmak Çin'i artık memnun etmemektedir ve Çin, gözünü küresel güç olmaya dikmiş haldedir. Çin Halk Cumhuriyeti, ABD ile rekabetine devam ederken bir yandan da küresel ağını genişletmeye, gerek komşu gerekse diğer devletlerle ilişkilerini geliştirmeye, dış politikada daha aktif bir rol izlemeye çalışmaktadır. Bu bağlamda Çin'in en büyük hamlesi Çin Devlet Başkan Xi Jinping'in 2013 yılında Kazakistan'ın başkenti Nursultan (o zamanki adıyla Astana) ziyareti sırasında açıkladığı 60'a yakın ülkeyi kapsayan "Bir Kuşak Bir Yol Projesi"dir. Bu projeye birlikte tarihi İpek Yolu'nun tekrar canlandırılıp hem kara yolu hem de deniz yolu ile Çin'den başlayarak İngiltere'ye kadar birleştirilmesi, yeni demiryolu bağlantılarının yapılması, limanlara yatırımların artırılması, yeni güzergâhlar ortaya çıkması ve Avrasya kıtasının daha iyi kenetlenmesi planlanmaktadır. Çin, BKBY projesiyle kendi sınırlarında ve komşu ülkelerde bulunan ayrılıkçı hareketleri, aşırılığı, siyasi iktidarsızlığı çözerek çevresini güvene almayı amaçlamaktadır. Küresel güç olabilmek için kendi çevresinde güvenli bir hareket alanı oluşturmayı hayati derecede önemli gören Çin, bu projeye birlikte enerji kaynaklarına erişim imkânı kazanacaktır. Aynı zamanda Çin, elindeki hafif ve ağır sanayi ürünlerini dünya pazarında kolaylıkla satabilecek ve proje kapsamında kredi verdiği küçük veya orta büyüklükteki ülkelerin ekonomilerinde söz sahibi konuma gelecektir. Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri de bu projenin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu araştırmanın yapılmasının amacı, Bir Kuşak Bir Yol projesinin kısa, orta ve uzun vadede küresel etkilerini değerlendirmek ve bu projenin Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri'nde olası sonuçlarını araştırmaktır.

Anahtar Kelimeler: Çin, Bir Kuşak Bir Yol Projesi, hegemonya, küresel güç

IYRSC

DÜNYANIN YENİ KÜRESEL TEHDİDİ: İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ**Hatice Nur YILDIRIM**

Özet: Dünyanın iklimi; güneşten gelen enerji miktarı, atmosferdeki sera gazı gibi pek çok faktörden etkilenmektedir. Günümüzde en büyük sorunlardan biri, insanların alışık olmadığı iklim koşullarıdır. İklim değişikliği en büyük çevresel, sosyal ve ekonomik tehditlerden birini teşkil etmektedir. Bilim insanları; iklim değişikliği, “Nedeni ne olursa olsun iklim koşullarındaki büyük ölçekli ve önemli yerel etkileri bulunan, uzun süreli ve yavaş gelişen değişiklikler” biçiminde tanımlanmaktadır. Atmosferdeki sera gazlarının oranı, 1750’li yıllarda başlayan sanayi devrimi sonrasında artmaya başlamıştır. Küresel iklim değişikliği; fosil yakıtların kullanımı, arazi kullanımı değişiklikleri, ormansızlaştırma ve sanayi süreçleri gibi insan etkinlikleriyle atmosfere salınan sera gazı birikimlerindeki hızlı artışın doğal sera etkisini kuvvetlendirmesi sonucunda, yerkürenin ortalama yüzey sıcaklıklarındaki artışı ve iklimde oluşan değişiklikleri ifade etmektedir. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli, insan faaliyetlerinin atmosferde yarattığı etkinin sonucunda küresel ortalama sıcaklıklarda artış yaşandığını ortaya koymuştur. Mevcut politikalar ve uygulamalar ile bu orandaki artışın devam edeceği öngörülmüştür. Son 50 yılda küresel sıcaklıkta gözlenen artışların büyük bölümünün nedeni insan kaynaklı sera gazı salımlarıdır. Bilim insanlarının görüşüne göre son 50 yıldaki sıcaklık artışının insan hayatı üzerinde fark edilebilir etkileri var. İklim değişikliklerinin kalp, solunum yolu, bulaşıcı, alerjik ve bazı hastalıkları tetikleyebiliyor. Uzmanlar, küresel ısınmayı yavaşlatmak için son 10 yıl kaldığını söylemekte. İklim değişikliğinin etkileri şimdiden gözlenmekte olup, gelecekte daha da belirgin hale geleceği tahmin edilmektedir. İklim değişikliği, sosyal ve ekonomik sektörler ile canlı yaşamı ile doğrudan ilişkili su kaynakları, doğal afet, biyolojik çeşitlilik, ekosistem hizmetleri ve halk sağlığı gibi alanları etkilemektedir. Bu araştırmanın yapılmasının amacı da küresel iklim değişikliği, küresel iklim değişikliğinin öngörülen sonuçları, küresel iklim değişikliğinin sebepleri, çözüm önerileri ve Türkiye’ye etkileri temel olarak ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: iklim değişikliği, küresel ısınma, sera gazı, atmosfer, küresel iklim değişikliği

IYRSC

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE AVRUPA BİRLİĞİ -AB TÜRKİYE İLİŞKİLERİ**Aslı ATÇI**

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü,Bölgesel Analiz Topluluğu ,
asliatci613@gmail.com*

Özet: İkinci Dünya savaşının kanlı bitmesinin ardından Avrupa'da gerçekleşen birlik ve beraberlik adıyla başlayan ve günümüzde Avrupa Birliği adı verilen kurum, dünya ekonomisinin ve coğrafyasının büyük bir parçası haline gelmiştir.Devletlerin bir ulusüstü kontrol mekanizması altında hem siyasi hem ekonomik hem de sosyal anlamda birleşmesi, devletlerin milliyetçilik görüşlerine karşıtlık belirttiği için gerçekleştirilmesi zordur,ancak Avrupa Birliği bu zorlukların üstesinden gelmiş ve bütünlüğü yarım asırdan fazla süredir korumakta. Bugün, AB'deki merkez sağ grup ve politik partiler Türkiye'yi farklı din ve kültür sahibi bir devlet olarak görmekte-dirler. AB'deki merkez sol ise, din ve kültür farkının vurgulanmasına karşı çıkmakta ve Türkiye'nin bir Avrupa ülkesi sıfatıyla tam üye olabilmesi için tek şartın siyasi ve ekonomik kriterleri yerine getirmesi olduğunu belirtmektedirler.Türkiye içinde de AB'ye tam üye olmak isteği azalmıştır. Tam üyelik için müzakerelerin açılmasından sonra yapılması gereken reformlar hükümet tarafından yavaşlatılmış, buna karşın Müslüman ülkeler ile ilişkilerin geliştirilmesi öncelik kazanmıştır. Bu nedenlerle, 1963 Ankara Anlaşmasından bu yana yarım asırdan fazla zaman geçmesine rağmen, bugün Türkiye'nin tam üyeliği gerçekleşmemiş ve devamlı olarak ertelenmiştir.Bu çalışmada genel olarak Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri ve Türkiye'nin üyelik başvurusundan tam üyelik görüşmelerine kadar olan süreç ele alınmış ve günümüzde ki Türkiye'nin AB ilişkileri irdelenmiş ve geleceğe yönelik tahminlerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkiye-AB İlişkileri,Avrupa Birliği Tarihi,Türkiye'nin Avrupa Birliği Politikası

IYRSC

**TURİZM DESTİNASYONLARINDA HİKAYE PAZARLAMANIN KULLANIMI;
AKDENİZ BÖLGESİ META-ANALİZİ****Emre AKSU¹ Olcay KILINÇ²**

1 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur, emreaksu@ogr.mehmetakif.edu.tr

2 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Turizm İşl. Ve Otelcilik Y.O. , Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü Dr. Öğr. Üyesi, Burdur, olcaykilinc@mehmetakif.edu.tr

Özet: Hikayeler, insanları etkilemek için kullanılan en iyi ve eski iletişim araçlarından bir tanesidir. Tarihin farklı dönemlerinde yaşanmış olan aşk, kahramanlık, gizem ya da dinsel faktörleri içerisine alan olayların betimsel aracı olan hikayeler, kültürel merakı ve hikayelerin geçtiği yerlere gitme isteği üzerindeki etkisiyle de turizm sektöründe kendine yer etmiştir. Ayrıca hikayeler, kendisine konu olan destinasyonlara farklı bir çekicilik unsuru kazandırarak rekabet avantajı da sağlamaktadır. Bu çalışmada hikaye pazarlaması ve meta-analizi kavramları açıklanmış ve Akdeniz bölgesindeki turizm destinasyonlarını konu alan hikaye yada efsanelerin bulunduğu akademik çalışmalar derlenmiş ve bu çalışmalara meta-analizi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hikaye, Hikaye Pazarlama, Akdeniz Bölgesi, Meta-Analiz

IYRSC

LOJİSTİK SEKTÖRÜNÜN ÖNEMİ VE BÖLGESEL KALKINMAYA KATKILARI**Gülhan DURAN, Emine Dilek ÖĞDEM**

*Doktora Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı,
e-mail: gulhanduran15@hotmail.com, Isparta, Türkiye.*

*Yüksek Lisans Mezunu, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, e-
mail: ddilekeser@gmail.com, Burdur, Türkiye.*

Özet: Lojistik kavram itibariyle yeni olmakla birlikte özellikle firma performansını rekabet gücü açısından etkilediği için büyük önem taşımaktadır. İlk kez 20. yüzyılın başında literatürde adı geçen ve zamanla önemi artan lojistik kavramı Türkiye’deki pek çok akademik çalışmada da ele alınmıştır. Dünyada bölgesel kalkınma alanında yaşanan dinamikler, bu alanda politikaların hedefleri, süreçleri ve uygulamalarında önemli değişimlere yol açmaktadır. Bölgelerarası gelişmişlik farklarının yüksek olduğu Türkiye’de, bölgesel kalkınma konusundaki yeni nesil kuramları içeren akademik çalışmaların kapsamı değişen politika uygulamaları için yol gösterici olması önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de bölgesel kalkınma çalışmalarının yoğunlaştığı konular, lojistik sektörünün katkılarını incelemektir. Çalışmanın araştırma kısmında Antalya ilinde bulunan lojistik sektöründeki işletmelere yönelik bir uygulama yapılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak yüz yüze anket tekniğinden yararlanılmıştır. Antalya’da bulunan 110 işletmeden elde edilen anket verileri SPSS programı yardımıyla analiz edilmiştir. Bu araştırmanın sonucunda, lojistik sektörü alanında ulaşımda altyapı eksikliklerinin olduğu, politik ve stratejik yasaların yetersiz olduğu görülmektedir. Rekabet koşullarına dikkat edildiği ve geliştirildiği daha iyi hizmet verebilmek için çalışmalar yapıldığı belirtilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Lojistiğin Gelişimi, Bölgesel Kalkınma, Antalya İli.

IYRSC

ENGELLİ SPORCULARIN VERGİSEL AVANTAJLARI**Eda ÇAKAN, Uğur ÇİÇEK***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Muhasebe ve Finansal Yönetim Tezli Yüksek Lisans, Burdur, Türkiye,
edatlpr@gmail.com**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Maliye, Burdur, Türkiye, ugurcicek@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Engelli bireylerin toplumdan soyutlanmamaları ve toplumda diğer bireyler ile eşit şartlarda yaşamaları için devlet gerekli teşviklerde ve sosyal sorumluluklarda bulunmaktadır. Bireylerin hem sağlık açısından hem de sosyal yaşam statüsünü en iyi seviyede bulundurmaları açısından spor büyük önem taşımaktadır. Spor faaliyetleri ile engelli bireylerin sağlık yönünden iyileştirilmesi ve sosyal hayatta diğer insanlarla aynı psikolojiye sahip olmaları sağlanmaktadır. Bütün bunların gerçekleşebilmesi için devletin vergiler üzerinde uyguladığı indirimler oldukça önem arz etmektedir. Bu indirimler sayesinde engelli bireylerin spor faaliyetlerini daha kolay gerçekleştirdiği görülmektedir. Vergisel teşvikler daha çok gelir vergisi, kurumlar vergisi ve katma değer vergisinde söz konusu olmaktadır. Bu çalışmada devletin engelli bireyler için uyguladığı vergi indirimleri ve teşvikleri incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: engelli birey, spor, vergisel teşvik

IYRSC

ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİ STATÜSÜNDE TANIMLANAN SUÇ TÜRLERİNDEN SAVAŞ SUÇLARI

Huzeyfe KARABAY

*Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü Doktora Öğrencisi, Eskişehir, Türkiye,
hkarabay@gmail.com*

Özet: Barış sözcüğünün zıddını ifade etmek için kullanılan “savaş” kavramı, birçok acının beraberinde yaşanmasına sebebiyet vermesinden dolayı olumsuz bir anlam içerir. Tarihin hemen hemen her döneminde savaşın eksilmediği dünyada, savaştan en çok etkilenen kuşkusuz masum sivil halk olmuştur. Savaşın neden olduğu tahribata karşı uluslararası bir tavrın gerekli olduğu bilinciyle Uluslararası Ceza Mahkemesi kurma fikrinin söylemden eyleme geçmesi, korunmasız sivillerin mağduriyetinin bir nebze giderilmesi açısından son derece önemlidir. Savaş suçu işleyenlerin uluslararası bir tepkiyle karşılaşma endişesi, savaşı hukuka uygun icrayı gerektirecektir. Bu çalışmamızda, uluslararası hukukun savaş suçluları hakkında nasıl uygulandığına değinilecek, Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsünde savaş suçlarının ele alınış biçimi açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Savaş suçu, Uluslararası Ceza Mahkemesi, Roma Statüsü

IYRSC

İBN MİSKEVEYH'DE EĞİTİM AMAÇLARI VE GÜNÜMÜZ EĞİTİM FELSEFESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Büşra TURGUT

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İlahiyat Fakültesi 3. Sınıf Öğrencisi, busraturguut@outlook.com,
Burdur/Türkiye*

Özet: Miladi 932 yılında İran'ın Rey kentinde doğmuş olan İbn Miskeveyh, ahlak âlimi, tarihçi ve filozoftur. Yaşadığı dönemde yaptığı çalışmalarla Aristoteles ve Farabi'den sonra Muallim-i Sâlis (Üçüncü Öğretmen) olarak tanınmıştır. Literatür taraması yönteminin kullanıldığı bu araştırmanın amacı İbn Miskeveyh'in eğitimin amaçları ile ilgili görüşlerinin çağımızın eğitim felsefesi açısından incelenmesidir. İbn Miskeveyh eğitim ile ilgili düşüncelerini Tehzibu'l Ahlak (Ahlak Eğitimi) adlı eserinde ortaya koymuştur. Tehzibu'l Ahlak, İbn Miskeveyh'in en meşhur eseri olup İslam düşüncesinde ahlakın sistematik olarak ele alındığı ilk eser olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda çalışmamızda İbn Miskeveyh'in Tehzibu'l Ahlak eseri esas alınarak eğitim ve öğretimin amaçları hakkındaki görüşleri değerlendirilmiştir. İbn Miskeveyh çalışmalarında 'eğitim' kavramını kullanmamış bunun yerine "talim, terbiye, te'dip" kavramlarını tercih etmiştir. İbn Miskeveyh düşüncesinde ahlak, bir eğitim yöntemi olup konusu insandır. Ona göre eğitimle kazanılan ahlak, bireye alışkanlık kazandırmaya yönelik olup yoğun düşünsel faaliyet ile meydana gelir. Bireye hakikatin peşinden gitme sevgisi aşılansak onun hem iç dünyasında hem de sosyal boyutta güzel ahlakı özümseyerek, samimiyetle huy haline getirmesi eğitim ile kazandırılır. İbn Miskeveyh ahlaki fazilet, şahsiyet oluşturma kavramlarını Eflatuncu geleneğe göre değerlendirerek bu kavramları nefis ile irtibatlandırmıştır. İnsanı nefis ve bedenden oluşan bir varlık olarak gören İbn Miskeveyh eğitimin amacını, nefsin eğitimi yani "marifetün nefis" (kendini bilmek) olarak tanımlamıştır. Bu kavram Batı idealist eğitim felsefesinde "Self-Realisation" şeklinde karşılık bulmaktadır. İbn Miskeveyh'de hakikati arama, şahsiyet gelişimi ve kendini bilme temelli eğitim amaçları idealist eğitim felsefesinin gayeleri ile uyumaktadır. Filozofumuz insanın nefis ve beden ilişkisini dengede tutması ve nefsin yatkınlıklarını erdemlere dönüştürmesi üzerinde durmuştur. Ayrıca ifrat-tefrit yani denge üzerine görüşlerini Kur'an-ı Kerim'den (Bakara 190, İsra 29, Furkan 67) ayetlerle temellendirmiş ve Aristoteles'in denge mefhumu ile şekillendirmiştir. Onun bu görüşleri realist eğitim felsefesi ile ilişkilendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: İbn Miskeveyh, Eğitim, Felsefe, Ahlak

ARAÇ KİRALAMA İŞLETMELERİNİN ULUSLARARASI BOYUTU**Bayram AKAY¹, Fadime GÖRMEZ²***1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Turizm Rehberliği, Burdur, Türkiye, bakay@mehmetakif.edu.tr.**2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ABD, Burdur, Türkiye, fgormez45@gmail.com*

Özet: İşletmeler genellikle satış pazarını büyütme, coğrafi açıdan çeşitlilik sağlama, kaynak ve iş gücü tedariki avantajı ve markanın dünya çapında tanınması gibi nedenlerle faaliyetlerini uluslararası boyuta taşırlar. Bu faaliyetlerini sahip işletmecilik, ortak girişim, imtiyaz sistemi (franchising) yönetim sözleşmesi, stratejik ittifaklar ve konsorsiyum seçeneklerinden biri ya da birkaçı aracılığıyla gerçekleştirirler. Bu araştırmanın amacı, araç kiralama işletmelerinin uluslararası işletmecilik faaliyetleri açısından incelenmesidir. Bu kapsamda nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Sonuç olarak araç kiralama işletmelerinin sahip işletmecilik, imtiyaz sistemi franchising, ortak girişim ve stratejik işbirlikleri seçenekleri ile uluslararası faaliyet gösterdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Araç Kiralama, Uluslararası İşletmecilik, Turizm

IYRSC

ÇATIŞMACI DÜNYADA BARIŞ SÖYLEMİ

Gülçin ÇETİN

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, Türkiye,
gulciinctein@gmail.com*

Özet: Dünya barışı ve güvenliğini tehdit eden en önemli sorunlardan birisi de silahlanmadır. Bünyesinde iki büyük dünya savaşı barındıran 20. Yüzyıl, konvansiyonel silahların yanı sıra kitle imha silahlarının kullanımı sonucunda milyonlarca insan yaşamını yitirmesine sebep olmuştur. Yaşanan vahşetin boyutları her geçen gün arttıkça, dünya kamuoyu da meselenin artık tek başına bir veya birkaç devlet tarafından çözülemeyeceğinin farkına varmıştır. Bu aşamadan sonra devletler, kamuoylarının ve sivil toplum örgütlerinin de baskısıyla, kendi elleriyle oluşturdukları tehdit ve güvensizlik ortamından kurtulmak amacıyla bu kez silahlanmayı kontrol altına alma amaçlı girişimlerde bulunmuşlardır. Bu sayede silahlanma yerine silahsızlanma veya daha gerçekçi bir ifadeyle silahların sınırlanması ve azaltılması kavramları uluslararası toplumun gündemine gelmiştir. Silahsızlanma konusunun uluslararası toplumun gündeminde yer almasıyla birlikte, dünyada sürdürülebilir bir barış ve güvenlik ortamının sağlanması adına bir dizi uluslararası girişim başlatılmış, düşüncelerini sağlamlaştırmak adına çeşitli konferanslar düzenlenmiş, antlaşmalar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Silahlanma Yarışı, Silahsızlanma, Konvansiyonel Silahlar, Nükleer Silahlar, Barış.

IYRSC

TÜRKİYE ÇAYINA TUZLU ŞEKER**Ahmad CHEHAB***Ahi Evran Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü 4. Sınıf öğrencisi,
ahmetshahab0@gmail.com*

Özet: 2011 yılı ilkbaharında Suriye’de Esad rejimine karşı başlayan barışçıl gösteriler, rejim güçlerinin şiddetli müdahalesi sonucunda iç savaşa dönüşmüştür. Türkiye’de Suriyeli mültecilerin en fazla göç etmeyi tercih ettiği ülkelerden birisi olmakta ve bundan dolayı Suriyeli mülteciler meselesi Türkiye kamuoyunun önemli bir gündemi haline gelmektedir. Bu bağlamda hemen her gün Türkiye’nin medyası ve diğer mecralarında Suriyeli mültecilerle ilgili içeriklerle karşılaşmak mümkündür. Toplumun büyük kesimi duruma sorun ve sıkıntı yönlerine ele alırken diğer kesim pozitif olarak bakmaktadır. Mültecilerin %60 tan fazlası ileri düzeyde bir eğitime sahip, bu bağlamda Türkiye’nin kalkınmasında büyük bir pay sahibi olmuştur. Al Bestanji bu konuya şu şekilde değinmiştir “ Göç olmasaydı, şehir olmazdı, şehir olmasaydı Şam olmazdı, Şam olmasaydı Bağdat ya da Kurtuba olmazdı, bu şehirler de olmasaydı Paris, Londra ya da New York olmazdı. Eğer insanlar göçün ne fayda sağladığı bilseler, göçün yıldönümünü bizimle kutlardı”. Bu çalışma 2011 den beri gündemde olan Türkiye’de bulunan mültecilerin kültürel değişimler, faaliyetler ve ekonominin kalkınmasında nasıl bir pozitif rol oynadığını incelemektedir. Araştırma ve analiz metodu kullanılarak yapılacak bu incelemenin amacı, mültecilik ve mültecilerin bir ülkenin kalkınmasında katkıları ve faydaları bir yana, sosyal ve kültürel değişimleri ve pozitif rolü göstermektir. Sonuç olarak her şeyin tuzlusu ve şekeri tadı var iken bu çalışmanın mülteciliğin tuzlu negatif bakışı var iken, şeker yönünü inceleyerek topluma sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Mülteciler , Analiz , Türkiye Medyası ,Kalkınma , pozitif ,katkı

IYRSC

**FUTBOLDA SOSYAL MEDYA İLETİŞİMİ VE MARKA DEĞERİ: TRABZONSPOR
VE TARAFTARLARI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA****Okan DEMİR, Salih YILDIZ***Öğr. Gör., Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane Üniversitesi İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı ,
okan61@gmail.com**Doç. Dr., Gümüşhane Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, salihyildiz@yahoo.com*

Özet: Bulduğumuz yüzyılda futbol kitleleri peşinden sürükleyen, farklı kültürlerle sahip insanları bir araya getiren bir olgu olarak ortaya çıkmıştır.. Futbolun bu birleştirici özelliği ekonomiden siyasete kadar farklı alanlarda söz sahibi insanların ilgisini çekmiş, futbol gün geçtikçe büyüyen ciddi bir pazar haline gelmiştir.Bu pazarda yer alan ve kendini konumlandırmak isteyen futbol kulüpleri gelirlerini artırmak, kurumsallığını sürdürmek adına marka değerlerini korumak zorundadır. Bunun için sürekli gündemde kalmak ve değişim ve gelişim süreçlerine uyum sağlamak diğer sektörlerdeki şirketler için olduğu gibi futbol kulüpleri için de ön plana çıkmıştır.Teknolojik gelişme ile paralel olarak-özellikle 21.yy'da-kitle iletişim araçlarında çok büyük değişimler meydana gelmiştir. Bu gelişmeler insanların iletişim ve erişim olarak kolayca ulaşabileceği ve kullanabileceği platformların oluşmasına yol açmıştır. Sosyal medya günümüzde bu platformların başında gelmektedir. Sosyal medya sayesinde çok kısa sürede çok sayıda insan ile iletişime geçmek ve onlardan geri bildirim almak ucuz ve kolay bir hale dönüşmüştür.Bu çalışmada Türkiye Süper Liginde mücadele eden köklü takımlarımızdan olan Trabzonspor'un yoğun rekabet ortamında marka değerini korumak için sosyal medya iletişimi sayesinde oluşturduğu etkileşim ile bu renklere gönül veren taraftarların ortaya koyduğu etkileşimin klübün marka değeri ve bileşenleri üzerinde etkisi araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Marka Değeri, Sosyal Medya

IYRSC

SOSYAL MEDYADA DİL KULLANIMI**Öykü Irmak ÖZKAN**

*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü Lisans Öğrencisi,
oykuozkan.tedaydin@gmail.com*

Özet: Ana dilimiz; ait olduğumuz ülkenin, vatanımızın en önemli bağımsızlık sembollerinden bir tanesidir. O, olmazsa veya başka dillerin boyunduruğunda olursa tam ve mutlak bir bağımsızlık anlayışından söz edilemez. Modernleşen ve gelişen dünya koşullarında teknolojik, kültürel vb. gelişmeler de yaşanmaktadır. Dilimiz de bu gelişme ve modernleşmeden etkilenerek gelişmekte ve değişmektedir bu bağlamda dilin canlı bir varlık olduğu görüşünün doğru olduğu kaçınılmazdır. Küreselleşen ve gelişen dünya koşullarında da elbette teknolojinin ve kitle iletişim araçlarının önemi ve gelişimi yadsınamaz bir öneme sahiptir. Bununla birlikte iletişimde kullanılan araçlar ve bağlamlar çeşitlilik göstermektedir. Sosyal medya ve sosyal medya araçlarının bu bağlamlar ve araçlar arasında çok önemli bir yeri vardır. “Peki ya sürekli kullandığımız bu araçlarla nasıl iletişim kurmaktayız?” ya da “Bu araçları kullanırken ana dilimizi nasıl ve hangi amaçla kullanıyoruz?” gibi sorular sormakla sosyal medyada dil kullanımı tartışması sürecine başlayalım. Evet kitle iletişim araçları ve değişik medya bağlamları, mecraları sayesinde birçok insan iletişim kurmaktadır. Özellikle “dijital yerliler” olarak adlandırılan y ve z kuşakları teknoloji nesli olarak tanımlanmaktadır ve bu anlamda iletişimi teknik olarak çok profesyonel anlamda kullanmaktadır. Ancak; değişen ve gelişen dünya düzeninde teknolojiye sonradan adapte olan “dijital göçebeler” yani üst kuşaklar da sosyal medya ve kitle iletişim araçları aracılığıyla büyük ölçüde iletişim kurmaktadır. Peki değişik kitle iletişim ve sosyal medya araçları ile kurulan bu iletişimde ana dilimizi kullanmada ne kadar başarılıyız? Araştırmalar gösteriyor ki teknik anlamda ustaca kullanmamıza rağmen, dil yanlışları ve dilbilgisi bozukluklarına bağlı olarak kötü yönde gelişen bir ana dil kullanımı veya sosyal mecralarda ve kitle iletişim araçlarında yabancı kelimelerin yersiz kullanımlarıyla yaygınlaşan ana dilde bir yozlaşma olmaktadır. Bu araştırmalarda özellikle genç kuşağın bireylerinin dili yanlış veya bozuk bir şekilde kullandıkları görülmektedir. Bu olumsuz tablodan ders çıkararak sosyal medyada dil kullanımına dikkat edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Kitle İletişim Araçları, İletişim, Ana Dil ve Ana Dil Kullanımı

MAVİ YAKALI ÇALIŞANLARIN MOTİVASYONLARINA ETKİ EDEN HİJYEN VE MOTİVASYON FAKTÖRLER

Tuğçe YALÇINKAYA¹, Ali Murat ALPARSLAN²

1 Isparta, Türkiye, tugcecikrak@gmail.com

2 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İşletme, Burdur, Türkiye, alimurat@mehmetakif.edu.tr

Özet: Mavi yakalı çalışanlar, özellikle sanayi işletmelerinde, oransal olarak çalışanların önemli bir kesimini oluşturmaktadır. Bu bağlamda mavi yakalı çalışanların motivasyonu örgütsel amaçların gerçekleştirilmesinde büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada örgütlerin en önemli yapı taşlarından olan mavi yakalı çalışanların motivasyonlarına etki eden faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Mavi yakalı çalışanların çalışma ortamlarında motivasyonlarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen faktörler Herzberg'in Çift Etmen Teorisi temel alınarak incelenmiştir. Araştırma kapsamında aynı üretim işletmesinde çalışan toplam 80 mavi yakalı çalışan ile yüz yüze görüşülmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile toplanan nitel veriler üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda 101 adedi motivasyon, 91 adedi ise hijyen faktörü olan toplamda 192 faktör elde edilmiştir. Ortaya çıkan motivasyon faktörleri kapsamında ücret-prim uygulamaları, iş dışında ilişkiler, işin kendisi, sorumluluk ve yükselme olanağı faktörlerinin öne çıktığı, hijyen faktörlerinde ise iş güvenliği, kendini kanıtlamak, dedikodu, yetki sahibi olmak faktörlerinin öne çıktığı belirlenmiştir. Ayrıca iş sahibi olmak, bireyler arası ilişkiler, kişisel yaşantı, çalışma koşulları ve takdir görmek faktörleri hem motive edici faktörlerde hem de hijyen faktörlerde yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon Faktörleri, Mavi Yakalı Çalışanlar, Herzberg'in Çift Faktör Teorisi

IYRSC

**AV TURİZMİNİN KIRSAL KALKINMAYA ETKİSİ: ORMAN VE SU İŞLERİ
BAKANLIĞI DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR 6. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
ÖRNEĞİ**

Utku ONGUN¹ Cihangir Emre ŞEN²

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Konaklama İşletmeciliği Bölümü, Burdur, Türkiye. (utkuongun@mehmetakif.edu.tr)

2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye. (cihangir.emre.sen@hotmail.com)

Özet: Av; avcı niteliğine sahip bireylerin avlanmak amacı ile yaptıkları, kuralları geçmişten gelen belirlenmiş ilkeleri olan eylemler bütünüdür. Bu bağlamda sürdürülebilir turizm kapsamında av turizmi av ve yaban hayatı rezervlerini kontrollü ve korumacı olarak gelecek nesillere aktarırken avcılık eyleminden yararlanan turizm çeşididir. Av turizmi doğası gereği yerel halk ile koordineli olmak zorundadır. Bu bağlamda korumacı ve kontrolcü olarak yapılan av turizmi bir kanadı ile sürdürülebilir turizmi desteklerken, diğer kanadı ile bölgesel kalkınmaya ve istihdama da destek olacaktır. Çalışmanın amacı, av turizminin yerel kalkınmaya olan etkisini Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar 6. Bölge Müdürlüğü Örneği üzerinden açıklamaktır. Çalışmanın yöntemi literatür taraması ve veri analizidir. Belirtilen müdürlükten resmi izin ile 2007-2015 yılları arasında ki Burdur İli av turizmi verileri alınmış, analiz edilip, yorumlanmıştır. Bu bağlamda çalışmanın kısıtlılığı, Isparta ve Antalya ili verilerinin temin edilememiş olmasıdır. Veri temininin sonrasında iki ilin verileri de analiz edilecektir. Bu çalışmanın sonucunda 2007-2015 yılları arasında bölgede yaptırılan av turizminin hem merkezi hükümete hem de Burdur İli yerel yönetimlerine ciddi ekonomik katkıda bulunmuştur. Sürekçilik, sürek köpekçiliği, izcilik ve çantacılık gibi av ekibinde mecburen yöreden tedarik edilmek zorunda olan meslek erbablarına duyulan ihtiyaç da yeni istihdam alanları oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Turizm, Av Turizmi, Kırsal Kalkınma, İstihdam.

IYRSC

TÜKETİCİLERİN ÇEVİRİMİÇİ ALIŞVERİŞLERİNDE SOSYAL MEDYA DEĞER ALGILARININ SOSYAL MEDYAYA GÜVENLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

İbrahim DURMUŞ, Ahmet Mutlu AKYÜZ

1Gümüşhane Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Bölümü Doktora Öğrencisi, Gümüşhane, Türkiye, ibrahimdurmus@gumushane.edu.tr

2Gümüşhane Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Gümüşhane, Türkiye, ahmetmutluakyuz@gmail.com

Özet: Günümüz teknoloji dünyasında özellikle genç bireyler zamanlarının birçoğunu sosyal medyada geçirmektedirler. Tüketicilerin sosyal medya alışkanlıkları onların gündelik hayatta kullanabilecekleri ürünlere kolaylıkla erişim sağlamalarına yardımcı olmaktadır. Bu tüketiciler kullandıkları sosyal medya ağlarında birçok reklama maruz kalabilmekte ve bu reklamlar sayesinde birçok ürün satın alabilmektedirler. Bu açıdan çalışma üniversitede eğitim gören öğrenciler (tüketiciler) üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarında öğrencilerin ürün satın alırken bu reklamlardan etkilenmelerinde kullandıkları sosyal medya değer algılarının sosyal medya güvenleri üzerinde pozitif ve anlamlı etkilerinin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu durum tüketicilerin sosyal medyaya değer verdiklerini ve bu değerın güvenleri üzerine de olumlu yansımaları olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuç ile literatüre yeni bakış açıları kazandırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Sosyal Medya Değeri, Sosyal Medya Güven.

IYRSC

ÇALIŞANLARIN BİRBİRLERİNE GÜVENLERİ İLE MORAL BOZUKLUĞU DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

İbrahim DURMUŞ , Ahmet Mutlu AKYÜZ

Gümüşhane Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Bölümü Doktora Öğrencisi, Gümüşhane, Türkiye, ibrahimdurmus@gumushane.edu.tr

2Gümüşhane Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Gümüşhane, Türkiye, ahmetmutluakyuz@gmail.com

Özet: Günümüz işyerlerinde çalışanlar birçok çevresel sebep ile birbirleri ile farklı diyaloglar gerçekleştirebilmektedirler. Bu iletişim çalışanların birbirlerine karşı güven duygularını şekillendirebilmektedir. Bu açıdan çalışanların birbirleri ile olumlu davranışlar sergileyebilmeleri onların birbirlerine olan güvenlerinin artmasına yol açabilir. Günümüz çalışma ortamında çalışanların moral seviyeleri de onların işyerindeki davranışlarını şekillendirebilir. Çalışanların organizasyonları içerisinde morallerini etkileyebilecek birçok etken söz konusu olabilmektedir. Daha evvel gerçekleştirilen çalışmalarda, çalışanların çalışma arkadaşlarına güvenlerinde ve moralsiz davranış sergilemelerinde organizasyonların (genellikle yönetimin) ve çevrenin (hem iç hem dış çevre) çalışma ortamlarına büyük etkisinin olduğu gözlemlenmektedir. Araştırmada daha evvel gerçekleştirilen çalışmalardan farklı olarak özel sektörde veya kamuda farklı alanlarda çalışanların çalışma arkadaşlarına olan güvenlerinin moralsiz davranışları üzerinde ne gibi etkilerinin olabileceği ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Gerçekleştirilen çalışma ile çalışanların çalışma arkadaşlarına olan güvenlerinin işyerlerindeki moralsiz davranış sergilemelerini negatif ve anlamlı olarak etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çalışma Ortamı, Güven, Moral Bozukluğu.

IYRSC

SINAV KAYGISINI ANLAMA VE MÜDAHALE ETME**Esin KIRCALI¹***1 Başkent Üniversitesi, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı, Ankara, Türkiye, esinkircali@gmail.com*

Özet: Son zamanlarda, akademik olarak başarılı olmak bir öğrencinin eğitim hayatının en önemli basamağı kabul edilmektedir. Bu akademik başarının ölçülmesi için ise kriter olarak çoğu zaman başarı testleri ele alınmaktadır. Bu sebeple günümüzde öğrencinin gelecek hayatında mesleki statüsü, refah düzeyi, gelir seviyesi gibi önemli hayat unsurlarının bir belirteci olarak kabul edilmektedir. Hal böyle olunca başarı testleri öğrenci hayatı üzerinde önemli bir yere sahip olmaktadır. Sınav kaygısı, sınava hazırlanan bireylerde görülebilen bir çeşit kaygı bozukluğudur. Kişilerde baş dönmesi, mide bulantısı, yüzde kızarmalar, ellerde titreme, terleme, kalp atışında hızlanma gibi fiziksel; utanç, öfke, gerginlik, suçluluk hissetme, felaketleştirme gibi psikolojik ve dikkatini odaklayamama, motive olamama, hafıza problemleri, okunan materyali anlamada güçlük çekme gibi bilişsel birtakım problemleri de beraberinde getirmektedir. Sınav kaygısını yordayan belirteçler arasında öğrencinin kişisel bilgileri önemli bir yere sahiptir. Örneğin öğrencinin bir gün içerisinde yaptıkları, vaktini değerlendirmede kullandığı yöntemler, ders çalışma alışkanlıkları gibi yerleşmiş örüntüleri sınav kaygısı üzerinde oldukça etkilidir. Bunların yanı sıra aile tutumları da çocuğun geliştirdiği kişilik özellikleri ve dolayısıyla sınav kaygısı üzerinde etkili olmaktadır. Motivasyon eksikliği gibi durumsal problemlerin yanı sıra mükemmeliyetçi olmak gibi kişilik özellikleri de sınav kaygısının varlığını ve şiddetini belirleyen etmenlerdendir. Mükemmeliyetçilik gibi kişilik özellikleri sonucunda ise öğrencilerin zihinde felaketleştirme gibi çarpıtılmış inançlara sahip oldukları ve bu sebeple sınav kaygısı çektikleri bilinmektedir. Yukarıda verilen örnekler gibi sınav kaygısını yordayan birçok etmen vardır. Birçok psikopatolojik problem gibi kaygı bozukluklarında da sebepler hakkında bilgi sahibi olmak, müdahale yolunda hem bu kaygıyı çeken bireye hem de terapisteye yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sınav kaygısı, aile tutumu, kişisel özellikler, müdahale

**HAVAYOLU TAŞIMACILIĞINDA HİZMET DENEYİMİ VE MARKA
DENEYİMİNİN, MEMNUNİYET VE SATIN ALMA NİYETİ ÜZERİNDEKİ
ETKİLERİ: ERZİNCAN İLİNDE BİR UYGULAMA**

Salih YILDIZ, Tuba ÖZATMAN

Gümüşhane Üniversitesi, İşletme Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, tuuba.ozatman@gmail.com

Gümüşhane Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, salihstar@yahoo.com

Özet: Gün geçtikçe yaygınlaşan modern tüketim anlayışıyla birlikte müşterilerin markalardan beklentileri işlevsel yarar sağlamaktan çok onları duygusal olarak markaya bağlayacak, heyecanlandırarak, kalplerine dokunacak unutulmaz deneyim yaşamak olmuştur. Çalışmada hizmet deneyiminin marka deneyimi üzerindeki etkisi araştırılarak müşterinin marka ve hizmet deneyimi algılarının bütünleştirilmesi ve davranışsal niyetlere olan etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma verileri Erzincan Havalimanından seyahat eden 350 yolcuya uygulanan anket ile elde edilmiştir. Veriler istatistik paket programlarında analiz edilmiş, hipotezler yapısal eşitlik modeli ile test edilmiştir. Araştırma neticesinde hizmet deneyiminin marka deneyimi ve memnuniyete, marka deneyiminin memnuniyet ve tekrar satın alma niyetine etki ettiği ancak hizmet deneyiminin tekrar satın alma niyetine etki etmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hizmet Pazarlaması, Deneyimsel Pazarlama, Hizmet Deneyimi

IYRSC

ÇALIŞMA YAŞAMINDA KADIN**GÜLŞAH DEMİR¹**

1 Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Bölümü, gulsahd501@gmail.com

Özet: Çalışma yaşamı, toplumsal yaşamın diğer alanlarında da varlık gösterebilmenin temel koşullarından biri olarak değerlendirilmektedir. Nitekim çalışma yaşamı, sağladığı statü, gelir, sosyal ilişkiler, sosyal güvence, sendikal örgütlenme, yönetime katılma gibi olanaklar ile bireylerin toplum içinde yer almaları gereken süreçleri de belirli ölçülerde sunmaktadır. Dünya nüfusunun yaklaşık yarısını kadınların oluşturduğu düşünüldüğünde, kadınların çalışma hayatındaki rolünü ve önemini görmemek mümkün değil. Çalışma yaşamında kadınlar çok önemlidir çünkü kadınların iş gücüne yüksek oranlarda katılmaları kalkınmanın olmazsa olmazıdır. Sürdürülebilir bir kalkınma ancak ekonomik faaliyetlere kadınların da katılımlarıyla gerçekleşebilir. Kadınlar çalışma yaşamı, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, siyaset ve sivil toplum örgütleri gibi genel olarak toplumsal yaşama katılım sağlayan diğer alanlarda toplumsal cinsiyet veya ayrımcılık temelli çeşitli engellerle karşılaşmaktadırlar. Bu durum bu kesimin bir yandan işgücü piyasalarına, gelir getirici faaliyetlere, eğitim ve öğretim imkânlarına ulaşımında zorluklar yaşamasını getirirken, diğer yandan da toplumsal ve çevresel ağlar ve etkinlikler kurmasında engeller oluşturmaktadır. İnsanlık tarihinin oluşumunda önemli role sahip olan kadınlar, ataerkil toplumsal düzenin hakimiyeti ile toplum içindeki sorumluluk alanları aile içi görevlerle kısıtlanmıştır. Çalışan kadınların birincil sorumluluklarının ev ve ailesi olarak görüldüğü ataerkil yapıya sahip ülkemizde, kadınlar iş ve aile yaşamının dengelenmesi sorunu ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Kadınların, ekonomik ve sosyal alanda erkeklere nazaran geride olmalarının farklı sebepleri bulunmaktadır. Öncelikle sosyal yapılardan kaynaklı anlayışlar buna neden olmaktadır. Türkiye’de toplumsal yaşam biçimi büyük ölçüde erkeğin eve gelir getirdiği, tek kazananlı aile modeline dayanmaktadır. Kadının istihdama katılmasıyla çift kazananlı hane modeline geçilmesi, kadınların ev içinde daha çok söz sahibi olma imkânını artırırken, hanenin gelir düzeyini yükseltecek; kadınların, yaratıcılıklarını, becerilerini ve yeteneklerini geliştirecek, yoksulluk riskini azaltacaktır. Özbudun ve diğer akademisyenlerin çalışmalarında değinildiği üzere “kadınlar siyasette, iş dünyasında, dinsel kurumlarda hatta orduda dahi önemli görevlere gelebilirler; erkeklerle rekabet edebilirler”, Bu çalışmanın amacı T.C. Aile Çalışma Ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın verilerine göre işsizlik oranındaki artışın ve toplumsal değerlerde dini yönelim ile kadının çalışma yaşamını daraltmasının sonuçlarını incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Sosyal Toplum, Çalışma Hayatı, Cinsiyet, Ayrımcılık

ÇOCUK EĞİTİMİNDE YAŞANAN ÇAĞDAŞ SORUNLAR**Firdevs KOCAOĞLU**

*Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Bölümü,
firdevs3369@gmail.com*

Özet: Toplumumuzda etkili bir bireyin yetiştirilebilmesi için en önemli basamak çocuk gelişimidir. Çocuk gelişimi ve eğitimi; okul öncesi eğitim programı, çocuk ile etkili iletişim kurma, yetersizlik türleri ve çocuk eğitimi ile ilgili gerekli bilgi, beceri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen kutsal bir alandır. Çocuk eğitiminin nerede başladığı ile ilgili çeşitli söylemler yer alsa da temel olarak bakıldığında çocuk eğitimi doğumdan itibaren başlar. Çocuklar dünyaya geldiklerinde her türlü öğrenmeye açıktırlar; izledikleri diziler, oynadıkları oyunlar, yaygınlaşan telefon kullanımı hatta tatil dönemleri bile eğitim ve gelişimleri açısından son derece önemlidir. Öğrenme ihtiyaçları çocukların gelişimini olumlu yönde etkilemektedir ancak çocuk ile iletişimin güçlü kılınması ve sağlanacak eğitimsel sürecin verimli bir şekilde sürdürülmesi gerekir. Kişiliğin temel karakter yapısındaki bebeklik ve çocukluk yıllarının önemi yadsınamazdır. Bebeklik dönemi, okul öncesi dönem, son çocukluk dönemi, ergenlik dönemi gibi dönemlerde çocuk ile olan iletişim ile verilen eğitim son derece önem arz etmektedir. Erikson, kişilik gelişmesinde çocukluk yıllarının önemli olduğunu ama aynı zamanda bireysel gelişimin yaşam boyunca devam eden bir süreç olduğuna savunmuştur. Bireysel gelişiminde sosyal, kültürel ve çevresel etkenlerin öneminden bahsetmiştir. ABD’li siyaset bilimci Fukuyama’ında bir çalışmasında dile getirdiği gibi modern toplumda ailede yaşanan çöküşün çocuk eğitiminde de önemli etkisi olmuştur. Çalışmada yaş, cinsiyet, etnik köken, sosyo-ekonomik durumlara göre farklılık gösteren sosyal medya kullanımı ve çocuklarda plansızlık ve aşırı hareketlilik şeklinde ortaya çıkan dürtülerin kontrol edilmesinde yaşanan güçlükten ileri gelen hiperaktivite bozukluğu olarak nitelendirilen sorunlara ilişkin raporlar incelenecektir. Bu çalışmanın amacı verilecek konuların erken dönemdeki gelişimsel değerlendirmeler, aileye verilecek rehberlik hizmetleri ve bilinçli eğitim duygusu ile birlikte çocuk gelişimini ne ölçüde etkilediğini göstermektir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk , Eğitim , Sosyal Medya, İletişim , Toplum

YEREL YÖNETİMLERİN DENETİMİNDE SON GELİŞMELER

Aydanur KURNAZ

*Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Bölümü,
kurnazaydanur@gmail.com*

Özet: Hukuk devletinin en önemli gereklerinden biri yönetimin tesis ettiği bütün eylem ve işlemlerin yargı denetimine tabi olmasını teşkil etmektedir. Yönetimin yargısal denetiminin amacı yönetimin keyfi davranışlarına karşı önleyici tedbirlerin alınması ve yönetilenlerin haklarının güvence altına alınması da amaçlanmaktadır. 5018 sayılı KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU ile Sayıştay tek dış denetim organı olarak belirlenmiştir. DENETİM; kamu idarelerinin hesap, mali işlem ve faaliyetleri ile iç kontrol sistemlerinin incelenmesi ve kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılmasının değerlendirilmesidir. Ülke yönetim sistemi bütünlüğü içinde yer alan yerel yönetimler, genel anlamda özerk kuruluşlar olmakla beraber, merkezi yönetimden ne tamamen bağımsız ne de onun hiyerarşik denetimi altındadır. Bunların kuruluş ilke, görev ve yetkileri ile gelir kaynakları yasama organınca belirlenir. Bu bağlamda, ülke yönetiminde birlik ve bütünlüğün sağlanması için tespit edilen ulusal amaç, hedef, ilke ve standartlar çerçevesinde merkezi yönetim, yerel yönetimler üzerinde hukuka uygunluk denetimi yürütür. Yerel yönetimlerin yargısal denetimi ile yerel halk yönetimlerin hukuka aykırı işlem ve eylemlerine karşı korunduğu gibi, yerel yönetimler de merkezi yönetimin yanlış, hatalı veya keyfi hareket ve kararlarına karşı korunmaktadır. Yerel yönetimlerin yargısal denetimi, yerel yönetimlerin iş ve eylemlerinde hukuka uygun hareket etmeye zorlayan, hem kişiler için hem de yerel yönetimler için teminat sağlayan bir denetim şekli olmaktadır. Yerel yönetimlerin denetimi içerik bakımından ‘hukuka uygunluk’ ve ‘yerindelik’ denetimi olarak iki kısımda ele alınır. Kural olarak, yargı yerleri hukuka uygunluk denetimi, diğerleri ise hem hukuka uygunluk, hem de yerindelik denetimi yaparlar. Yerel yönetimlerde idari kuruluşlar tarafından ve idari yöntemlerle yapılan idari denetim, yönetimin etkinliğinin iyi ve doğru işlemlerini sağlayan bir çeşit otokontrol mekanizmasıdır. Bu denetim, yerel yönetimlerin karar, eylem, organ ve personeli üzerinde uygulanan hukuka uygunluk ve yerindelik denetimi oluşturur.

Bu çalışmada yerel yönetimlerin nasıl denetlendiği, yönetilenlere karşı hukuksal boyutu, yetki ve görevlerinin sınırlandırıldığı idari ve yargısal açıdan belirtilmek istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Denetim , Sayıştay, Yönetim , Idare , Kamu

TÜRK SİYASAL SİSTEMİNE BİR ALTERNATİF: NOTA SEÇİM SİSTEMİ**Büşra TEKİNOĞLU, M. Rüçhan DAĞ***Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü 3. Sınıf Öğrencisi**Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü 3. Sınıf Öğrencisi*

Özet: Dünyanın birçok yerinde insanlar sandık başına gittiklerinde gerçekte hiçbirini benimsemedikleri isimlerden birini seçme zorunluluğu ile karşı karşıya kalabilirler. Bugün gelen nokta, seçimlere olan ilgiyi azaltan, seçmen iradesinin sandığa yansımını engelleyen, siyasal kutuplaşmayı besleyen, yığınları, liderlerin ya da çıkar odaklıların mahkûmu haline getiren ciddi bir demokrasi sorunu tehlikesidir. Peki bu tıkanıklıktan nasıl çıkılabilir? “E seçeneği” veya “Yukarıdakilerden hiçbiri” en fazla ilgi gören çözüm yöntemlerinden biri olarak değerlendirilebilir. Bu kısaca, oy pusulasında NOTA denilen “None of the above” – “Yukarıdakilerden hiçbiri” seçeneğinin eklenmesi şeklinde açıklanabilir. Seçime katılan adaylardan hiçbirini benimsemeyen seçmen, nota seçeneğine mührünü basabilir. Bu sistem nitelikli aday çıkarmayı, karşı adayı karalama üzerine kurulu negatif kampanyadan daha etkili hale getirebilir. Partiler, seçmeni rakip parti ile korkutmak yerine oy vermelerini makul hale getirecek adaylar çıkarmak zorunda kalır; bu da mevcut işleyişinden dolayı sandığa ve seçimlere soğuk önemli bir kesimi, sandığa ve politikaya çeker, Bir adayın başarısız olsa bile, onlarca yıl defalarca yeniden seçilmesini engeller. En önemlisi çıkar gruplarının, kazanan ata oynayıp seçimden sonra da kendilerinin kazanması üzerine kurulu yaygın işleyişe son verebilir. Reformist ve yenilikçi adayların şansını artırır. Bu araştırmanın amacı, mevcut siyasal sistemimize alternatif olarak bir dönem SSCB’de, ABD’nin bazı eyaletlerinde ve hali hazırda Hindistan’da uygulanan bir seçim sisteminin ülkemizde uygulandığı takdirde mevcut sonuçlar üzerindeki etkisini tartışmaya açmaktır. Çalışmada, Nota sisteminin bundan sonra uygulanabilmesi halinde nasıl sonuçları ortaya çıkartacağı konusunda öngörüler de değerlendirilecektir. Literatür taraması ve betimsel analiz yöntemini kullanacak olan çalışmanın sınırları, Nota seçim sisteminin uygulandığı ülkeler ve Türkiye örneği ile çizilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Siyasal Sistem, Demokrasi, Seçimler, Nota Seçim Sistemi

IYRSC

KAMU YÖNETİMİ'NDE HALKLA İLİŞKİLER

Tuğçe TEPEDELEN

Özet: Halkla ilişkiler, yönetim tarafından belirlenen uygulamaların ve faaliyetlerin, doğrudan veya dolaylı kanallar aracılığı ile halka ulaştırılması, halk üzerindeki etkinin belirlenmesi, eksiklik var ise değiştirilerek tekrar halka nakledilmesi sürecidir ve halk tarafından pozitif bir tepki alınması bu çalışmanın en önemli hedefidir. Yönetici kişi veya kurumlar faaliyetlerini yürütmek için farklı birimlerle irtibat halinde olurlar. Bunun başlıca nedeni ise doğrudan iletişim kurulmadığı süre zarfında herhangi bir aksaklık olmaması için halk ile olan bağı sürdürebilmektir. Danışma, müracaat gibi birimler aracılığı ile sorunları çözüme ulaştırmak veya istekleri gerçekleştirmek halkla ilişkilerin temel amacıdır. Halkla ilişkiler iki yönlü bir iletişim sürecidir. Başarılı bir halkla ilişkiler süreci verilen mesaja karşılık halktan gelen tepkiye göre düzeltmeler yapılmasını gerektirmektedir. Bu bakımdan, kamu yönetimi açısından kurumlar halka faaliyetlerini aktarırken, halkın talep ve şikayetlerini de dikkate almalıdır. Bu çalışmada öncelikle halkla ilişkiler ve kamu yönetimi kavramlarının tanımı yapıldıktan sonra, kamu yönetiminde halkla ilişkilerin tarihsel olarak gelişim süreci aktarılacaktır. İkinci bölümde ise gerek dünyada gerekse Türkiye’de halkla ilişkilerin kamu yönetimine katkıları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, kamu yönetimi, halkla ilişkiler, irtibat, faaliyet

IYRSC

MARKA NEFRETİ MOTİVASYONLARININ VE DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ

Reyhan GÜNAYDIN, Emel YILDIZ

Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD Mezunu, reyhangunaydin53@gmail.com

Gümüşhane Üniversitesi, İİBF, İnsan Kaynakları Yönetimi Bölümü, emel.yildiz@yahoo.com

Özet: Bu çalışmanın amacı; deneyimsel kaçınma, ahlaki kaçınma ve kimlik kaçınmasının marka nefreti üzerindeki etkilerini belirlemektir. Ayrıca bu çalışma da marka nefretinin; marka intikamı, marka değiştirme niyeti, elektronik negatif ağızdan ağıza pazarlama ve genel marka değeri üzerindeki etkileri test edilmiştir. Çalışmada kapsamında veriler 394 tüketiciyle yüz yüze anketten elde edilmiştir. Araştırmada yer alan ölçeklerin güvenilirliklerinde Cronbach Alfa Katsayısı analizi kullanılmıştır. Araştırmada yer alan ölçeklerin geçerliliklerinde Faktör analizinden yararlanılmıştır. Araştırmada yer alan hipotezler ise yapısal eşitlik analizi ile test edilmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre deneyimsel kaçınma, kimlik kaçınması ve ahlaki kaçınmanın; marka nefreti üzerinde olumlu bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında marka nefretinin tüketicilerde intikam, elektronik negatif ağızdan ağıza pazarlama ve marka değiştirme niyeti üzerinde olumlu bir etkisi olduğu görülmektedir. Ayrıca marka nefretinin genel marka değeri üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deneyimsel kaçınma, ahlaki kaçınma, kimlik kaçınması, marka nefreti, marka değeri

IYRSC

ISRAEL AND PALESTINE CONFLICT IN TERMS OF INTERNATIONAL RELATIONS THEORIES

Eren YILDIZ

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Muğla, Türkiye,
erenyildiz0576@gmail.com*

Abstract: Israel-Palestine conflict which one of the most substantial issues in today's world is a complex and deep process in terms of historical background and countries that have been included. Intensified tension after Second World War caused many crises both regionally and globally and shaped several countries' international policies. Israel-Palestine conflict had not come through a conclusion yet, has become a challenge for political science and international relations. The conflict includes significance of territory for religions, ethnicity, power, human rights has caused instability in the region and in the world. In this context, in order to understand the issue better and provide solid and concrete conclusions; this study will analyse the conflict through the perspective of realism, liberalism and constructivism.

Keywords: Israel, Palestine, Conflict, International Relations Theories

IYRSC

VERGİ REKABETİ VE OECD ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRMASI**Kübra UĞUR¹, Uğur ÇİÇEK²**

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Muhasebe ve Finansal Yönetim, Burdur,
05354039205, gs.kbra.94@gmail.com*

2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Maliye Bölümü, Burdur, 05360337554, ugurcicek@mehmetakif.edu.tr

Özet: 20. yüzyıl sonlarında etkisini gösteren küreselleşme ile birlikte ülkeler, uyguladıkları vergi politikalarında bazı değişikliklere gitmek zorunda kalmıştır. Küreselleşmenin oluşturduğu bu rekabet aşamasında devletler küresel rekabet dinamiklerini kendi taraflarına çekmek için ulusal vergi politikalarını kullanmaktadır. Bu durumda diğer ulus devletlerin varlığındaki diğer ulus devletler benzer stratejileri kullanmasalar dahi ortaya vergi rekabetini çıkarmakta ve bu durum ülkeler açısından olumlu – olumsuz etkileri beraberinde getirmektedir. Ayrıca küreselleşmenin etkisiyle üretim faktörleri arasında mobilitesine bağlı olarak bazı üretim faktörleri vergi rekabetinde hedef değişken haline gelmiş ve bu durum doğrudan yabancı yatırımları vergi rekabeti ortamında en önemli hedef değişken haline getirmiştir. Bu rekabet özellikle kurumlar vergisinde ortaya çıkmakta ve birçok vergi avantajı sunularak gerçekleştirilmektedir. Vergi rekabeti sonucunda gelir ve kurumlar vergisinde gidilen indirim ile vergilemede adaletsizlik ortaya çıkabilmektedir. Bu çalışmada vergi rekabeti olgusu ve vergi rekabetinin ekonomik büyüme üzerinde olumlu veya olumsuz etkileri incelenmiş olup OECD ülkelerinde kanuni vergi oranları, toplam vergi gelirlerinin GSYH'ye oranı gibi vergi göstergeleri karşılaştırılarak vergi rekabeti açısından son yıllarda gerçekleşen durum analiz edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : OECD, Vergi Rekabeti, Küreselleşme, Vergi

IYRSC

TÜRK SİNEMASINDA ÜRÜN YERLEŞTİRME: 1989DAN GÜNÜMÜZE KADAR EN ÇOK HÂSILAT YAPAN FİMLERİN KARŞILAŞTIRMALI İÇERİK ANALİZİ**Salih YILDIZ, Tuğçe BALCI***Gümüşhane Üniversitesi İİBF Fakültesi salihyildiz@yahoo.com**Gümüşhane Üniversitesi İşletme Anabilimdalı Yüksek Lisans Öğrencisi tgce.gulseven@hotmail.com*

Özet: Reklam kavramı insanlık tarihinde alışveriş yapma ile birlikte başlamıştır. Tarih boyunca mal kavramıyla ekonomik hayatın gelişmesiyle her dönemde karşımıza çıkmıştır. Ticaretin gelişmesi pazarlamanın var olmasıyla mal ve hizmetler hayatımızda artık zorunlu hale gelmiş ve reklam kendinin geliştirmek için farklı alanlara yönelmiştir. Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla birlikte hayatımızda daha fazla yer edinmiştir. Reklamcılık geliştikçe literatürüne yeni kavramlar eklemiştir. Ürün yerleştirme kavramı bu kavramlardan biridir. Gizli reklam olarak da ifade edilen bu kavram etkili bir yöntem olarak kabul edilir. Ürün yerleştirme film veya televizyon sektöründe karşımıza çıktığında göze çarpmayacak şekilde görülür. Ürün yerleştirme ile yeni çıkan bir ürünü tanıtmak, hayali bir ürünü piyasaya sunmak için ortam hazırlamak ve var olan ürünün reklamını yapmak amacıyla kullanılmaktadır. Bu sayede de başarılı sonuçlar elde edilmektedir. Televizyonda bir program ya da dizi izlenirken reklamlar çıktığında izleyiciler genel olarak diğer bir kanala geçmektedir. Tüketiciler bu reklam faaliyetlerine karşı olumsuz tutum sergilemektedirler. Bu geleneksel reklamlar tüketiciler üzerinde etkisini yitirmesi üzerine ‘ürün yerleştirme’ devreye girmiştir. Ürün yerleştirme; Ürünlerin sinema filmleri, bilgisayar oyunları, DVD, LCD, TV programları, müzik klipleri ve kitaplara yerleştirilmesi anlamına gelir. Sinema filmleri; ürün yerleştirmenin en başarılı uygulandığı alandır. Ürün yerleştirme etkili ve ucuz bir yöntemdir. Bu çalışmada Türkiye’de 1989’dan sonra gösterime giren en çok hâsılat yapan 20 yerli filmde uygulanan ürün yerleştirme stratejileri içerik analiz yöntemi ile incelenmiştir. Bu filmlerde hangi markalara yer verilmiştir ve bu markalar ekranda kaç saniye veya dakika yer almıştır bununla ilgili araştırma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Reklamcılık, Sinema, Ürün yerleştirme

IYRSC

KIZILDAĞ KÖYÜ(MANAVGAT) AĞIZ ÖZELLİKLERİ**Ümmü ÇIRAGÖZ**

Özet: “Ağız” sözcüğü,kaynaklarda “aynı dil içinde ses, şekil, söz dizimi ve anlamca farklılıklar gösterebilen, belli yerleşim bölgelerine veya sınıflara özgü olan konuşma dili (TDK, 2005); bir dilin veya lehçesinin sınırları içinde belli bölge veya topluluklara özgü sözlü anlatım yollarının bütünü (Gemalmaz, 1999); aynı lehçe içinde daha küçük yerleşim bölgelerine özgü olan ve daha küçük ayrımlara dayanan konuşma biçimi (Aksan, 2000)” şeklinde açıklanmaktadır."Türk dilinin ağızlarının araştırılması ve incelenmesi önemli bir noktaya ışık tutacaktır.Ağız çalışmaları yok olma tehlikesi altındaki bilgi ve kültürün kayıt altına alınıp incelenmesi açısından önemlidir. Ağız çalışmaları,Türk dili için kaynak niteliği taşıyan belgelerdir.Bu çalışmada,araştırmam üç aşamadan oluşmaktadır.Birinci aşamada ,50 yaş üstü olan kişiler ile ses kayıt cihazı aracılığıyla derleme yapılmıştır. İkinci aşamada ses kayıtları dinlenerek metinler çözümlenmiştir. Üçüncü aşamada yörenin ağız özellikleri dikkate alınarak metinler fonetik ve morfolojik açıdan çözümlenmiştir.Bölge ağızları, şekil bilgisi özellikleri bakımından Batı Grubu ağızlarının genel özelliklerini taşımakta, bu grup içinde de birinci alt grup içerisinde yer almaktadır.Kızıldağ köyü ağızlarında;Anadolu ağızlarının çoğunda görülen kapalı e ünlüsü,metinlerimizde de karşımıza çıkmaktadır.Bir başka özellikte belirli kelimelerin başında h türemesi gibi değişmeler vardır.Örneğin;hindi,hunu,hordan,horaya gibi kelimelerde görürüz.Günümüzde de ağızlar üzerine yapılan çalışmalar artmıştır.Ayrıca tez çalışmam olan Kızıldağ Köyü Ağız özellikleri adlı çalışmamda,Türkiye Türkçesi ile yörenin ağız özellikleri arasındaki farklılıklar ele alınmıştır."Antalya ağızları üzerinde yapılmış bir lisans çalışmasında bu yörede a)Finike,Kaş,Elmalı,Korkuteli b)Antalya Merkez c)Akseki,Manavgat olmak üzere 3 ağız grubunun varlığına işaret edilmektedir."

Anahtar Kelimeler:Ağız,Derleme,Kızıldağ Köyü Ağız Özellikleri,Şekil Bilgisi

IYRSC

SAĞLIK TURİZMİ KAPSAMINDA KIZILDAĞ MİLLİ PARK'ININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Gözde KUM¹

1 Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi 1930201105@ogr.mehmetakif.edu.tr

Özet: Son zamanlarda dünyada klasik tıbbın yeterli gelmemesi üzerine insanlar yeni çözüm yolları bulmaya yönelmiştir. Bundan dolayı alternatif tıp kavramı daha fazla gündeme gelmiştir. Hem tatil yapma isteği hem de tedavi olma imkânına sahip olma düşüncesi sağlık turizmi kavramını ortaya çıkartmıştır. Özellikle göğüs hastalıkları, astım ve koah gibi solunum yolu hastalıklarının tedavilerinde ise oksijen seviyesi yüksek olan yerler tercih edilmektedir. Bu bağlamda Isparta ili Şarkikaraağaç ilçesinde bulunan Kızıldağ Milli Park'ı içerisinde bulunan mavi sedir ormanlarının fazla olması ve oksijen seviyesinin yüksek olması bu tür hastaları rahatlatma özelliği ile dikkat çekmektedir. Kızıldağ Milli Park'ı ile birlikte mavi sedir ormanları Kanada ve Lübnan olmak üzere dünyada sadece bu üç bölgede görülmektedir. Bu bağlamda Kızıldağ Milli Park'ı Türkiye'de bu tür hastalıklara çözüm olunabilecek tek yer olma özelliği taşımaktadır. Araştırmanın amacı, Isparta ili Şarkikaraağaç ilçesinde yer alan Kızıldağ Milli Park'ının sağlık turizmi potansiyelini ortaya koymak ve sağlık turizmi kavramını irdelemektir. Araştırmada literatür taraması yapılmış ve ikincil verilerden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Kızıldağ Milli Park'ının sağlık turizmi bakımından önemli bir potansiyele sahip olduğu ve Süleyman Demirel Üniversitesi göğüs hastalıkları ana bilim dalı, üniversitenin ziraat ve orman fakültesi, milli parkların ve BAKA'nın hala devam eden çalışmalarının olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kızıldağ Milli Park'ı, Sağlık Turizmi, Astım Koah, Mavi Sedir Ormanları

IYRSC

THE EU-TURKEY RELATIONS FROM AN IDENTITY PERSPECTIVE

Durmuş DİKMEN

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Muğla, Türkiye,
durmusedikmen2848@gmail.com*

Abstract: This research aims to analyze in terms of identity perspectives in bilateral relations between the European Union and Turkey. In the context of this research, I will argue that the identity perspective plays a key role in the development of bilateral relations. In the first section of the paper, I briefly discussed taking the bilateral relationship between the European Union and Turkey. Thereafter, I dwell on the concept of identity. The second and third sections of the European Union and Turkey's approach to evaluate the phenomenon of identity in a detailed way and I support this assessment using concrete data. As a case study, this research examines integration process that has been tried to establish before not overcome the identity issue which was the basis of solutionlessness of bilateral relations could not be accomplished without overcome the issue.

Keywords: Turkey, European Union, History, Identity, Bilateral Relations

IYRSC

DEĞİŞEN DÜNYA VE PARANIN EVRİMİ: BLOKZİNCİR KRİPTO PARA SİSTEMİ**Betül DOĞAN**

Özet: Küreselleşen ekonomilerde; bir ülkede gerçekleşen kriz, diğer ülkeleri az ya da çok etkilemektedir. 2008’de ABD’de yaşanan iktisadi kriz, ülkelerin küreselleşen ekonomiyi sorgulamalarına sebep olmuştur (Babecký ve diğerleri, 2013). Öte yandan, uluslararası para politikalarına bakıldığında, dünya üzerinde dış ticarete yön veren Amerikan Doları’nın paritesine göre batan ve krize sürüklenen ülkeler, bu durumu sorgulayıp bir çözüm arayışına girmiştir. Ekonomi sistemlerini yeniden inşa etmenin ihtiyaç olduğu görülmüş ve çok konuşulan bir çözüm önerilmiştir: kripto para. On yıllık bir geçmişi olan kripto paralardan en bilineni Bitcoin’dir. Ethereum, Ripple, Litecoin, Dash, IOTA ise, yüksek işlem hacmine sahip, bilinen diğer kripto paralardır. Son günlerde, Ripple kripto yazılımının, Suudi Arabistan’ın merkez bankasıyla anlaşma yaptığı biliniyor (Suudi Arabistan ve Ripple, 2018). Kripto sisteminin bu derece yaygınlaşmasının sebeplerinin başında, gelişen teknolojilerin ve tek para sistemine bağlılığın, ülkelerin ekonomilerini olumsuz etkilemesi geliyor. Kripto paralarla, daha hızlı, ucuz ve şeffaf işlemler gerçekleştirilebiliyor. Kolayca ülkelerin kendi para sistemlerine dönüştürülebilmesiyle, değer kaybının önüne geçiliyor. Kripto sistemini oluşturan açık kaynak kodlu yazılım olan Blockchain teknolojisinin, ileride maliyede, sağlıkta ve e-seçimde kullanılacağına kesin gözüyle bakılıyor (Durmuş ve Polat, 2018). Kripto paralar, Microsoft ve Facebook gibi şirketlerle işbirliği içerisinde. Facebook, Libra isimli parasını oluşturma sürecinde tartışmalara sebep oluyor (Morse, 2019). Geleceğin para sistemlerini bugünden tahmin etmek zor. ABD ve birçok Avrupa ülkesinde kullanılmaya başlanan bu paralar, Orta Doğu’da yaygınlaşıyor. Bu durum, yeni nesil para sistemleri konusunda bize ışık tutuyor. Türkiye ekonomisinin, bir geçiş aşamasında olduğunu açıkça görmekteyiz. Ticari işletmelerin yeni sisteme ayak uydurabilmeleri için, blokzincir sistemiyle ilgili eğitimler almaları gerekiyor. Şirketlerin, kripto para sistemini yakından anlamaları ise, bir lüksten öte, kaçınılmaz bir ihtiyaç olarak görünüyor. Mevcut derleme çalışmada, Blokzincir kripto para sisteminin tarihsel gelişimini gösterdikten sonra, şirketlerin gelişimleri için göz önünde bulundurmaları gereken noktalara dikkat çekmeyi hedefliyoruz. Ayrıca son gelişmelere koşut olarak, disiplinlerarası bir bakış açısıyla, Türkiye ekonomisi bağlamında izlenebilecek yeni bir araştırma gidişatı önereceğiz.

Anahtar Kelimeler: bitcoin, blokzinciri, kripto, paranın evrimi, sanal para

IYRSC

SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZMDE SALDA GÖLÜ VE BÖLGESEL FAKTÖRLER**Ozan ÖZSARIKAMIŞ¹**

1 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmecilik Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, ozan1478@gmail.com

Özet: Burdur ili Yeşilova ilçesi sınırları içerisinde bulunan Salda Gölü, berrak suyu, doğal güzellikleri birçok canlı türüne ev sahipliği yapmasıyla son yıllarda yerli ve yabancı ziyaretçilerin uğrak noktası haline gelmiştir. Çevresinde yer alan Salda Kayak Merkezi, yapımına başlanan lavanta yolu ve bahçeleri ile eşsiz manzarası Salda Gölü ve çevresinin Sürdürülebilir Turizm alanında değerlendirilmesine neden olmuştur. Salda gölü ve çevresinde sürdürülebilir turizm kapsamında kamp-karavan, botanik, ornito turizm (kuş gözlemciliği), tarım turizmi (agro turizm), hava sporları (yamaç paraşütü), sağlık, gençlik, foto safari, bisiklet ve doğa yürüyüşleri gibi çeşitli turizm faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Ancak bu faaliyetlerdeki tanıtım eksikliği ve nitelikli planlama yapılmaması bu faaliyet alanlarına yönelen sahadaki turist sayısını azaltmıştır. Son yıllarda ülkemizdeki foto-safari faaliyetlerinin hızlanması ve gezginlik popülaritesi, yeni yerler görme isteği ile birlikte alternatif turizme olan eğilim, Salda Gölü ve çevresinin turizm çekiciliğini arttırmıştır. Çalışmada 2018 ve 2019 (01 Eylül'e kadar) yıllarındaki Salda Gölü ortalama ziyaretçi sayılarına yer vererek gözle görülür bir orantısız artış meydana geldiğini görmekteyiz. Özellikle son üç yılda taşıma kapasitesinin üzerinde ziyaretçi ağırlayan turizm bölgesinde çevresel ve beşeri sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Ziyaretçi sayılarındaki artış, daha önce tarım ve hayvancılığa dayalı bir ekonomi profili oluşturan bölge halkını turizm faaliyetlerinden kazanç sağlamaya yöneltmiştir. Gelen ziyaretçilerin büyük çoğunluğunun günübirlik ziyaretçi olması ve konaklamalı turist sayısındaki azlık dikkat çekmektedir. Endüstriyel kaynaklarının ve özelliklerinin oldukça zengin olması, Salda Gölü'nde akademik çalışmaların giderek artacağına göstergesidir. Günümüzde dört adet plajı ve kapsamlı çevresel düzenlemeleriyle ziyaretçilerine kucak açan Salda Gölü, önümüzdeki yıllarda da turistlerin güzel hatıralar ile ayrılacağı bir yer haline gelecektir.

Anahtar Kelimeler: Salda Gölü, Sürdürülebilir Turizm, Burdur Turizmi

IYRSC

ÖZEL EĞİTİMDE SINIF VE ÖĞRETMEN YETERSİZLİĞİ**Gökçen Nur KÜTÜK, Edanur KÜNCÜ***1 Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Osmaniye, Türkiye,
gokcennurkutuk@hotmail.com**2 Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Osmaniye, Türkiye,
edanurkuncu@gmail.com*

Özet: Özel kelimesi öz sözcüğünden türetilmiştir. Öz insanın ve insanın içinde yaşadığı toplumun benliğini oluşturur. İnsanların özel günleri, özel eşyaları, özel alanları olabileceği gibi özel insanlar da bulunmaktadır. Bu özel insanlar, toplumun büyük ve önemli bir parçasını oluşturur. Onlar, özel oldukları gibi onlara gösterilecek ilginin, verilecek eğitimin de özel olması gerekmektedir. Günümüzde bu özel insanlarımızın eğitim alması için, özel alt sınıf yetersizliği bulunmaktadır. Bunu takiben, özel insanlara gerekli eğitimi vermek amacıyla kendini yetiştirmiş özel eğitim öğretmenlerine yeterli istihdam sağlanamamaktadır. Yaşadığımız şehirlerde, ilçelerde, mahallelerde hatta sokaklarda dahi özel insanlara denk geliyorken, her okulda bir tane özel alt sınıf bulunmaktadır ve bu sayı yeterli gelmemektedir. Sınıflardaki özel öğrenci sayısının 10-15 civarlarına ulaşmış, öğretmen sayısının bir yahut iki olması büyük bir eksikliklerdir. Bu eksikliğe bağlı olarak öğretmenler öğrencilere yetememekte, öğrencilere göstermeleri gereken ilgiyi gösterememektedir. Öğretmenlerin öğrencilere yetememe sebebi, öğrencilerin "özel öğrenci" olarak nitelendirilip her birinin farklı farklı bireyler olduğunun göz ardı edilmesi, engel düzeyi ve engellerinin farklı oluşudur. Toplumda yerlerinin olmadığını düşünen ve bu yüzden kendilerini normal yaşamdan soyutlayan özel öğrenciler bulunmakta tam da bu nedenle sınıfların artırılması ve öğretmen istihdamı yapılması gerekmektedir. Öğrenciler kendilerine verilecek en ufak değerinde kendilerini kıymetli bilip yaşama ayak uydurup kendileri için bir çabada bulunacaklardır. Bu sorunu kısa vadede bitirecek çözüm olarak MEB'e bağlı olan devlet okullarında en az 3 tane özel alt sınıf açılmalıdır. Açılacak olan sınıflar öğrencinin engel düzeyine göre ayrılmalıdır. Örneğin zihinsel engelli öğrenciler bir sınıfa, down sendromlu öğrenciler bir sınıfa ve otizmli öğrenciler bir sınıfa ayrılıp, farklı öğretmenler tarafından eğitim görmelidir. Bunun yapılması olmasının nedeni sınıf içerisinde eğitimin bölünmemesi, her öğrenciye eşit düzeyde bilgi aktarılacak olması ve öğrencilerin birey olarak ihtiyaç duydukları eğitim gereksinimlerinin daha sağlıklı sağlanmasıdır. Özel alt sınıfların sayısının artırılması sonucunda öğretmen ihtiyacı doğacak ve böylelikle özel eğitim öğretmen istihdamı da artacaktır. Öğretmen istihdamının artması hem işsiz öğretmenlerin toplumda kendine bir yer bularak mesleklerini idâme ettirmelerine hem de özel öğrencilerimizin topluma kazandırılmasına sebep olacaktır. Öğrencilerimizi topluma özel diyerek değil, onlara kendilerini özel hissettirerek kazandırabileceğimize inanıyor; bu konuda ortaya koyduğumuz çözümün sağlıklı bir çözüm olduğu konusunda kendimize güveniyoruz.

Anahtar Kelimeler: Sınıf, öğretmen, öğrenci, yetersizlik, istihdam

YERELLEŞMENİN YENİ ÇAĞINDA REFORM ÇALIŞMALARI**Musa DEMİRÜREK***Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 4. Sınıf Öğrencisi,
musademiryurek@gmail.com*

Özet:Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de 2000 sonrası yerel yönetimlerde meydana gelen değişiklik ve dönemler arası meydana gelen farklı gelişim projelerini ele alarak yerel yönetimlerde reform konusu ihtiyaçlar ve istekleri belirleyip, çözüm önerileri geliőtirmektedir. Çalışmada merkezi yönetimden kısmen bağımsız yönetilen Türkiye yerel yönetimlerini ele alarak başlanacak, gelişimleri tarihsel sınıflandırılıp, son olarak 2000 yılı sonrası reform çalıőmalarından bahsedilecektir. Çağdaş Türk yerel yönetim sistemi, başta Anayasa olmak üzere yasal ve yönetsel metinlerle düzenlenmektedir. Temel düzenlemeler Osmanlı Devleti’nin son dönemlerine dayanır. Altı yüz yıldan fazla bir ömre sahip Osmanlı Devleti’nin diğer alanlarda olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti’nin idari yapısında da önemli etkileri olmuştur. Fransız yönetiminden esinlenilmiőtir. Tanzimat öncesi yerel yönetim yerel ahaliye bırakılmıştır. Dönemin sosyal ve altyapı hizmetlerinin görülmesinde etkili olmuştur (Bilgi, 1998). 2000 yılı sonrası yerel yönetimlerde reformize yol izlemede Avrupa’da önemli adımlar kat edilmesinde yarım asırlık gemiőtıyla AB 21. Yüzyılın en önemli ulus-üstü organizasyonu olmuştur. Yakın dönemli yerel yönetimlerde güncel reformlardan örnek verecek olursak büyükşehirlerin problemlerinin ve sıkıntılarının ele alınması ve büyükşehir yasasının da değerlendirilmesi için komisyon kurulması yolunda güncel bir karar ıkmıőt ve yeniden reform çalışmaları başlamıştır. Özel İhtisas Komisyonları ve alıőma Gruplarında farklı bakış açıları ile yapılan tartışmalar ve üretilen fikirler, Onuncu Kalkınma Planının hazırlanmasına perspektif sunmuőt ve plan metnine girdi sağlamıştır. Sonuç olarak bu çalışmada, Türkiye yerel yönetimi modelinin Osmanlı idare yönetiminden temel alınıp, Avrupa Birliği yerel yönetim idare yönetimiyle sentezlenip melez bir sistem doğurduğu savı, süreç içinde gerçekleşen yeni dönem reform çalışmaları taranarak ortaya konulacaktır.

Anahtar kelimeler:Yerel yönetimler, reform, yönetim,

IYRSC

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİNDE RİZE'DE GENEL SEÇİMLER (1950-1960)**Kaan Cem GENİŞ**

Doktora Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih ABD, E-posta: kcgensis@gmail.com, ORCID: 0001-7608-1220.

Özet: Demokrat Parti Türk siyaset tarihinde önemli oluşumlardan birisini teşkil etmektedir. Çok partili hayata geçişi sağlamış olan bu parti, 1950-1960 yılları arasında memleketin idaresini elinde tutmuştur. Demokrat Parti'yi siyasi sahnedeki hayatı boyunca 1950-1954, 1954-1957, 1957-1960 yılları arasında 3 döneme ayırarak incelemek gerekmektedir. Bu üç dönemi de genel manasıyla yükseliş, gerileme ve dağılma dönemi olarak adlandırmak pek mümkündür. Rize şehri için incelendiğinde ise bu 10 yıllık süreçte Demokrat Parti'nin başarılı olduğu söylenebilmektedir. Süreç içinde gerçekleştirilmiş olan 3 seçimi, dönemin seçim sisteminin getirisine dayanarak, tüm vekillikleri alarak kazanmıştır. Rize özelinde, bu dönemin önemli olaylarından biri de parti liderlerinin şehre yapmış oldukları ziyaretlerdir. Hem Demokrat Parti Genel Başkanı Adnan Menderes hem de Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı İsmet İnönü, seçim dönemlerinde Rize'ye gelerek partilerinin icraatlarını anlatmışlar ve destek istemişlerdir. Bu çalışma Demokrat Parti iktidarı döneminde Rize'de gerçekleşen seçimleri ve seçimlerin değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Parti liderlerinin ziyaretleri ve konuşmaları da bu değerlendirmenin içerisinde yer almıştır. Çalışma, Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığından elde edilen arşiv vesikalarından, çeşitli araştırma eserlerden, makalelerden ve süreli yayınlardan elde edilmiş olan bilgilerin kullanılmasıyla oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Demokrat Parti, Rize, Genel Seçimler, Türk Siyasi Tarihi.

IYRSC

MUHALİF OLMAK, MÜDAHİL OLMAK: İKİ TÜR GAZETECİLİK PRATIĞI ÜZERİNE

Ali KARAKAYA

Ankara Üniversitesi, Gazetecilik, Ankara, Türkiye, ali.karakaya85@gmail.com

Özet: Bu sunum, gazeteciliğin bugünkü sosyo-politik anlam ve rolüne dair tartışmaları *muhaliplik* ve *müdahillik* kavramları bağlamında genel bir çerçevede ifade etmek amacıyla. Bu tartışmaların merkezi kavramları, gazeteciliğin akademik ilkelerinin kriz içerisinde olduğuna ve pratik/mesleki icrasının kurumsal, özerk yapısını büyük ölçüde kaybettiğine odaklıdır. Popüler kültüre de yansıyan bu içerik, örneğin V For Vandetta filminde BTN Kanalı bağlamında ‘kanalın imajının haberin doğruluğu karşısında daha öncelikli ve belirleyici’ olduğu üzerinden yansımıştır. Aynı içerik, söz konusu ilkelerdeki tarihsel değişimi olumlu karşılayarak ilkeleri yeni tarihsel koşullara uyarlamayı ve kurumsal olmayan gazetecilik icralarının yeni özgür icra imkanları sağladığına işaret etmeyi de kapsamaktadır. Bu da yeni gazetecilik türleri tanımlama (yurttaş gazetecilik, robot gazetecilik vs.) ve sahada yeni gazetecilik deneyimlerini ortaklaştıran haber ajansları kurma (kamera sokak, teyit.org vb.) biçimlerinde görünür hale gelmektedir. Çalışma, bu tartışmaların önemli boyutlarının esas olarak gazeteciliğin toplumsal rolünün ne olması gerektiği veya olabileceği üzerine odaklandığını açık kılmaya odaklanacaktır. Bu bağlamda da gazeteciliğin toplumsal rolüne dair tartışmalar, gazetecilik pratikleri temelinde belli bir sosyo-politik tavrın niteliğine yönelik olarak formüle edilmeye çalışılacaktır: *Gazetecilik ve gazeteci muhalif midir, müdahil midir? Hangisi olmalıdır?* Çalışmanın iddiası, gazetecilik alanının ve pratiğinin toplumsal rolüne dair tartışmaların, bu konudaki konumlanma ile doğrudan bağlantılı olarak şekil aldığı olacaktır. Bugün anaakım medya ile eleştirel/alternatif medya yaklaşımları arasındaki ilişkinin niteliğine göz atarken, anaakıma getirilen muhalefet olamama, eleştirel akıma getirilen müdahil olamama eleştirileri öne alınarak, bunların kavramların kendisinden ne anlaşılacağı ve pratiklerinin nasıl kavranacağı ile bağlantıda tartışılması gerektiği vurgulanacaktır. Bu bağlamda, iki kavramın etimolojik kökenlerine odaklanan bir bakışla, muhalif gazetecilik ile müdahil gazetecilik arasında bir ayrım yapılacak, bu ayrıma dayanarak müdahil olmayan bir gazetecilik kavrayışının ve gazeteci profilinin muhalif yapısının bir anlamı olup olmayacağı ile müdahil olmanın ne demek olduğu ve bunun gerekliliklerinin neler olabileceği üzerine konuşulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Muhaliplik, Müdahillik, Gazetecilik

IYRSC

TEKNOLOJİ TRANSFERİ VE TOPLAM FAKTÖR VERİMLİLİĞİ: TÜRKİYE İÇİN BİR UYGULAMA

Emrah ÖZEL

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisat Bölümü, Burdur, Türkiye, eozel@mehmetakif.edu.tr

Özet: Bu çalışmada, teknoloji yayılımının bir göstergesi olan AR-GE sermaye stokunun, Türkiye'nin toplam faktör verimliliği (TFV) üzerindeki etkisinin boyutunu belirlemek amaçlanmıştır. 1992-2013 yıllık verilerin kullanıldığı çalışmanın analiz kısmı gecikmesi dağıtılmış otoregresif (ARDL) temelli eşbütünleşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, yurt içinde gerçekleşen AR-GE harcamalarının Türkiye'nin toplam faktör verimlilik artışı üzerinde uzun dönemde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Doğrudan yabancı yatırım yoluyla ve ithalat kanalıyla gerçekleşen AR-GE harcamalarının uzun dönem etkisi ise istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Kısa dönemde, ulusal AR-GE sermaye stok değişkeni ve ithalat ağırlıklı AR-GE sermaye stok değişkeni TFV üzerinde istatistiksel olarak anlamlı fakat negatif bir etkiye sahiptir. DYY ağırlıklı AR-GE sermaye stoku ile verimlilik artışı arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplam Faktör Verimliliği, AR-GE, ARDL, Teknoloji Transferi

IYRSC

KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE FİNANSAL ANALİZ TEKNİKLERİ İLE FİNANSAL PERFORMANSIN BELİRLENMESİ

Kadriye ARISOY, Özlem Nilüfer KARATAŞ ARACI

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD, Doktora Öğrencisi, Burdur, Türkiye, kadriyearisoy7@gmail.com

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Y.O., Konaklama İşletmeciliği Bölümü, Burdur, Türkiye, onkaraci@mehmetakif.edu.tr

Özet: Bu çalışmanın amacı turizm işletmelerinde finansal analiz tekniklerinin uygulanması ve bu tekniklerin işletmelerin finansal performansının belirlenmesindeki öneminin değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda BİST XTRZM endeksinde işlem gören bir otel işletmesinin 2013,2014,2015,2016,2017,2018 yılları temel finansal tablolarında karşılaştırmalı tablolar analizi, trend analiz, yüzde analizi ve rasyo analiz uygulanmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar özetle şu şekildedir; genel olarak otel işletmelerinin finansman yapılarında varlık büyüklüğünün önemli bir bölümünü sabit varlıklar oluşturmaya rağmen araştırma yapılan işletmede dönen varlıkların oranı yüksektir. Nakit ve nakit benzeri varlıklarının fazla olması likidite probleminin olmadığını aynı zamanda atıl fonların söz konusu olduğunu da göstermektedir. Dolayısıyla varlık-kaynak yapısında dengesizlik mevcuttur. Genel olarak varlıkların finansmanın da ise uzun vadeli kaynak kullanımı söz konusudur. İşletmenin trend analizinde ise en önemli düşüşler 2015-2016 yıllarında olmuştur. Bu da sektör açısından kötü geçen 2016 yılının işletme finansal tablolarına etkisinin olduğunu göstermektedir. Son olarak işletmenin cari dönemde net kar marjı yüksek seviyede iken özsermaye karlılığı düşüktür.

Anahtar Kelimeler: Konaklama İşletmeleri, Turizm Finansmanı, Otel İşletmeleri, Finansal Analiz Teknikleri

IYRSC

TELEVİZYONDAKİ SAĞLIK PROGRAMLARINI İZLEME SIKLIĞI İLE HASTANE BAŞVURU SIKLIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Merve Okuklu, Nurdan Oral Kara

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, 4. Sınıf
Öğrencisi, merveokuklu@gmail.com*

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,
nokara@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Sağlık iletişimi, hastalıkların önlenmesi, sağlık davranışının geliştirilmesi ve yaşam standartlarının yükseltilmesi, buna bağlı olarak da toplumsal sağlığın gelişmesine yardımcı olacak bilginin iletişim araçlarıyla veya sağlık profesyonellerince sağlanmasını içine alır. Hekim hasta iletişiminden, kitle iletişim araçları aracılığıyla verilen bilgilere kadar geniş bir yelpazede sağlık iletişiminden söz etmek mümkündür. Günümüzde, gündüz kuşağı programları yoğun olarak, kadınlara yönelik programlara adanmış durumdadır. Bu programların akışında sağlık, sağlıklı yaşam gibi içerikleri olan programlara da sıklıkla rastlanılmaktadır. Bu denli toplumsal hayata girmiş olan televizyon bireylerin duygu ve düşüncelerini, dolayısıyla da onların tutumlarını etkileyici niteliklere de sahip olup bireylerin hastaneye başvurma sıklıklarının da etkileyebileceği düşünülmektedir. Araştırmada kitle iletişiminin en etkili olan televizyon aracılığıyla sunulan sağlık programları izleyen ev hanımlarının programları izleme gerekçeleri ile hastaneye başvuru sıklıklarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın evrenini Denizli ili merkezinde bulunan ev hanımları oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerini toplamak için örneklem seçilmemiş olup kolayda örneklem yöntemine göre 232 kişiye ulaşılmıştır. Araştırma nicel bir yöntem olan yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı için Yasin Bulduklu'nun (2010) "Televizyonda yayınlanan sağlık programları ve izleyicileri üzerine ampirik bir çalışma" başlıklı çalışmalarında kullandıkları "Sağlık Programlarını İzleme Gerekçeleri" başlıklı ölçekten yararlanılmıştır. Ölçek 30 maddeden oluşmakta yanıtlar 5'li likert tipi ölçek ile alınmaktadır. Veri toplama aracında ayrıca hastane başvuru sıklığını ve demografik değişkenlerin ölçüldüğü 10 soru bulunmaktadır. Katılımcıların %81,9'u evli olup, %34,5 oranında lise mezunudur. Katılımcıların %40,1'inin sürekli tedavi gerektiren bir hastalığı bulunmaktadır. Hastane başvuru sıklığı ile ilgili soruya %36,2 üç ayda bir ve %34,5 altı ayda bir şeklinde yanıt vermişlerdir. Hastalığı ile ilgili doktora başvurmayı tercih etmeyenlerin oranı ise %4,3'tür. Sağlık programlarını izleme gerekçeleri ile ilgili sorulardan "Sağlık ile ilgili önemli bilgiler veriyorlar" (x=3,64), "Sağlığımın kıymetini anlamama olanak sağlıyor" (x=3,60), "Sağlık ve sağlığa ilişkin bilgilerin benim hayatımda oldukça önemli bir yeri olduğundan izliyorum" (x=3,51) en yüksek ortalamaya sahip ifadelerdir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık iletişimi, sağlık programları, ev hanımları

**MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÖNETİMİ BÖLÜMÜ OKUYAN
ÖĞRENCİLERİN SAĞLIK OKUR-YAZARLIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA****Hatice Betül Uysal, Nurdan Oral Kara**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, 4. Sınıf
Öğrencisi, haticebetuluysal@gmail.com*

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,
nokara@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Sağlık okuryazarlığı doğru bilgiye ve hizmete ulaşma becerisini bu hizmeti kullanabilme yeteneğini sağlık profesyonelleri tarafından verilen talimatları doğru okuyup anlamayı vurgulamaktadır. Nutbeam, sağlık okur-yazarlığının hem kişisel hem de sosyal yararları olabileceğini belirtmekte; sağlığa ilişkin bilgilerle bireylerin yaşam tarzı ve sağlık hizmetlerini kullanma biçimlerinin değiştirilmesi amacıyla yönlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır (Sezgin, 2013:77-78). Sağlık okuryazarlığı bilgiye erişebilmeyi ve analiz edebilmeyi, sahip olduğu bilgileri bir başkasına aktarabilmeyi; sadece anlam bilgisine sahip olmayı değil, aynı zamanda yeni iletiler oluşturabilmeyi ve dile getirebilmek gibi etkin kullanımı da içermektedir (Aslantekin, Yumrutaş, 2014:328). Araştırma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde 2019-2020 akademik yılı içerisinde Sağlık Yönetimi Bölümünde okuyan öğrencilerin sağlık okuryazarlık düzeylerinin tespit edilmesini amaçlamaktadır. Sağlık yönetimi bölümünde okuyan öğrenciler toplum tarafından sağlık okuryazarlığı yüksek kabul edilmektedir. Ayrıca bu bölümde okuyan öğrenciler işletme derslerinin yanında tıbbi terminoloji, ilk yardım, epidemiyoloji gibi temel sağlık bilgilerinin verildiği dersleri almaktadır. Sağlık okuryazarlık düzeyinin ne düzeyde olduğunun tespit edilmesi bu nedenle önemlidir. Araştırmanın evrenini Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada 374 kişiye ulaşılmıştır. Araştırmada "Avrupa Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği Türkçe Uyarlaması" (Okyay ve Abacıgil, 2016) anket formu kullanılmıştır. Veri toplama aracında ayrıca katılımcıların yaşı, cinsiyeti, sınıfları ile birlikte sağlık okuryazarlığını destekleyici toplam 10 soru bulunmaktadır. Araştırmada, katılımcıların %72,2'si kadın ve %58'i 20 yaş ve altındadır. Katılımcıların %83,3'ünün ailesinde sağlık çalışanı bulunmamakta, sadece %7'sinde kronik hastalık olduğu görülmektedir. Hastalık durumunda %57,8 oranında doktora gitmeyi ve %68 oranında devlet hastanesini tercih etmektedirler. Katılımcılar tedavi ve hizmet, hastalıklardan korunma ve sağlığı geliştirme boyutlarının sağlıkla ilgili bilgiye ulaşma, anlama, değerlendirme ve uygulama alt boyutlarında kendileri için kolay olduğunu ifade etmişlerdir. Sağlık okuryazarlık ölçeğine verilen yanıtların madde ortalamalarına bakıldığında yanıtların büyük oranda "kolaydır" ve "çok kolaydır" seçeneklerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Katılımcıların sağlık okuryazarlığı düzeyinin orta ve üstü olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Sağlık Okuryazarlığı, Sağlık Yönetimi

PARA ARZI VE KAMU HARCAMALARININ ENFLASYONA ETKİSİ**Serife KUYUN¹, Kübra ÖNDER²**

1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Lisans Öğrencisi, Burdur, Türkiye, kuyun004@hotmail.com

2 Doç.Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Burdur, Türkiye, konder@mehmetakif.edu.tr

Özet: Para arzı ve kamu harcamalarındaki artış veya azalış ekonomide olumlu veya olumsuz birçok faktörün ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Para arzı ve kamu harcamalarının ortaya çıkardığı olumsuz faktörlerden birisi de enflasyondur. Enflasyon, günümüze kadar gelişmiş, gelişmekte olan ve az gelişmiş birçok ülkenin en önemli iktisadi sorunlarından biri olmuş ve olmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın temel amacı, kamu harcamalarının ve para arzının enflasyona olan etkisini Türkiye özelinde irdelemektir. 1999-2018 dönemine ait yıllık zaman serilerinin kullanıldığı bu çalışmada, Klasik En Küçük Kareler Yöntemi ile Granger Nedensellik testinden yararlanılmıştır. Analiz sonucunda; yatırım harcaması, cari harcama ve para arzı değişkeninin iktisadi beklenti ile uyumlu olduğu ve enflasyonu pozitif yönde etkilediği görülmüştür. Ayrıca çalışmada, cari ve yatırım harcamalarından enflasyona doğru tek yönlü nedensellik ilişkisi tespit edilirken para arzından enflasyona doğru bir nedensellik ilişkisi tespit edilememiştir.

Anahtar Kelimeler: Klasik En Küçük Kareler Yöntemi, Granger Nedensellik Analizi, Enflasyon, Para Arzı, Kamu Harcamaları.

The logo for the International Young Researchers Student Congress (IYRSC) is a large, stylized letter 'C' composed of various colored segments (blue, green, yellow, pink, purple, grey) arranged in a circular pattern. Below the logo, the acronym 'IYRSC' is written in a large, bold, purple serif font.

IYRSC

SAĞLIK YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Müzeyyen KARAATAY, Nurdan Oral Kara

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, 4. Sınıf Öğrencisi, 33muzeyyenkrty@gmail.com
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, nokara@mehmetakif.edu.tr

Özet: Üniversite dönemi üniversite öğrencileri için bir yandan gelişimsel olarak kimlik ve bağımsızlık kazanma çabalarına devam edilen; diğer yandan ise üniversite yaşamının beraberinde getirdiği sorunlarla mücadele edilmeye çalışılan kritik bir dönemdir (Rickwood, Deane, Wilson ve Ciarrochi, 2005). Bu dönemde üniversite öğrencileri ailelerin yanından ayrılarak bireyselleşme yolunda büyük bir adım atmaya başlar. Bu dönem de sorunları beraberinde getirir. Üniversiteye başlayan gençlerden yetişkin gibi davranmaları, karşılaştıkları problemleri etkili bir şekilde çözebilmeleri, kendi kararlarını verebilmeleri ve akademik olarak başarılı olmaları istenmektedir. Bütün bu sorumluluklara yeni bir ortama uyum sağlamak durumunda olmaları da eklenince, üniversite öğrencileri pek çok sorunla bir anda karşı karşıya kalmaktadırlar (Cihangir-Çankaya, 2009). Bu sorunların çözümünde bireylerin sosyal ilişkileri, iletişim becerileri en temel beceriler arasında yer alır. Araştırma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde 2019-2020 akademik yılı içerisinde Sağlık Yönetimi Bölümünde okuyan öğrencilerin iletişim becerilerinin demografik değişkenler üzerinden incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırma 2019-2020 akademik yılında kayıt yaptırmış öğrenciler arasından örneklem seçilmeden %95 güven aralığı ± 5 hata payı ile 190 öğrenciye ulaşılmıştır. Bu araştırma nicel bir çalışma olup veriler yüzyüze anket yöntemi ile toplanacaktır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde demografik değişkenle birlikte araştırma sorularının doğrultusunda hazırlanan 11 soru yer almakta ikinci bölümde ise iletişim becerilerini ölçmek amacıyla bir ölçek (İletişim Becerileri Envanteri (Ersanlı & Balcı, 1998)) kullanılacaktır. Envanter 45 maddeden oluşmakta; zihinsel, duygusal ve davranışsal açıdan iletişim becerilerini ölçmektedir. Her bir boyutu ölçen 15 madde mevcuttur. Araştırmaya tüm sınıf düzeylerinden (1 sınıf %28,4; 2. Sınıf %20; 3. Sınıf %16,3 ve 4. Sınıf %35,3) öğrenci katılım sağlamış olup %71,6'sı kız öğrencidir. Öğrenciler zihinsel iletişim beceri boyutunda (ort=53,80), davranışsal (ort=52,21) ve duygusal (ort=48,19) boyutlara göre daha yüksek puan almışlardır. Öğrencilerin cinsiyetine göre iletişim becerilerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: İletişim Becerileri, Sağlık Yönetimi, etkili iletişim

ÖZEL SEKTÖR TARAFINDAN İHRAÇ EDİLEN KİRA SERTİFİKASININ ZAYIF FORMDA TEST EDİLMESİ

Neslihan KOCADAYI, Engin Can KAVŞAK, Ayşe AÇACAK, Elif GÜLSAR

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Bankacılık ve Finans Bölümü Bilecik, Türkiye

Özet: Faizsiz bono olarak tanımlanan sukuk, gelişmiş ülkelerde yatırım aracı niteliğinde işlem görürken, Türkiye piyasasında ilk defa kira sertifikası olarak işlem görmüştür. Söz konusu araç, Türkiye finansal piyasalarda 2010 yılından itibaren yatırım aracı olarak önemli bir aşama kaydetmiştir. Kira sertifikası arz ve talep dengesizliğine bağlı olarak özel sektör tarafından da ihraç edilmiştir. Ayrıca vadeye kadar elde tutulması zorunlu olan bir yatırım aracı olduğundan, potansiyeli tam görülememiştir. Araştırmanın amacı ise 2014 Nisan – 2019 Eylül tarihleri kapsamında kira sertifikasının zayıf formda etkinliğini NG-Perron birim kök testi ile analiz edilmesidir. Sonuç, yapılan NG-Perron testinin hem sabitli hem de sabit ve trendli modeline ve %1 anlam düzeyine göre birim kök olup zayıf formda etkin olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sukuk, finansal araç, zayıf form etkinliği, etkin piyasa

IYRSC

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ VE KOBİ KREDİLERİNİN UZUN DÖNEM DE İLİŞKİLERİNİN TEST EDİLMESİ

Ayşe AÇACAK, Elif GÜLSAR, Neslihan KOCADAYI, Engin Can KAVŞAK

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Bankacılık ve Finans Bölümü Bilecik/ Türkiye

Özet: Sanayi üretimindeki olumlu veya olumsuz değişimler, gerek imalat sektörü gerekse tüm ekonomi açısından büyük önem arz etmektedir. Sanayi üretimi endeksi ekonomide meydana gelen gelişmelerin ve uygulanan politikaların gösterdiği pozitif veya negatif tepkilerin ölçülmesinde kullanılan bir hesaplama yöntemidir. Ayrıca sanayi üretim endeksi, ekonomik gelişmenin tahmin edilmesinde önemli bir bilgi kaynağıdır. Sanayi sektörünün gelişmesi ise finansman olanaklarına bağlıdır. Sanayi işletmeleri, diğer sektörlerde yer alan işletmelerde olduğu gibi faaliyetlerini sürdürmek üzere hisse senedi ihracı ve borçlanma ile finanse edebilirler. Sanayi işletmelerinin istenilen düzeyde krediye ulaşamamaları gelecek dönemler için ekonomide sorunların yaşanmasına neden olabilir. Diğer yandan ülkemizde finansman tercihi açısından hisse senedi piyasasından ziyade kredi piyasası ön plana çıkmaktadır. Çalışmada sanayi üretimi endeksi ile bankaların KOBİ (mikro, küçük ve orta büyüklükteki) işletmelere kullandırdıkları kredilerin arasındaki ilişkiye bakılmak istenmiş. Bu amaç doğrultusunda da 2006 Aralık – 2019 Ağustos tarihleri kapsamında söz konusu ilişki, eş bütünleşme testleri ile analiz edilmiştir. Yapılan testler sonucunda da sanayi üretim endeksi ile KOBİ kredilerinin nakdi (Türk Parası ve Yabancı Para), takip (TP ve YP) ve gayri nakdi kredilerin Türk parası ile arasında uzun dönem de ilişki olmadığı saptanmıştır ancak gayri nakdi kredilerin yabancı para biriminin de uzun döneme bakıldığında araların da bir uyum olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanayi üretim endeksi, KOBİ, hisse senedi, KOBİ krediler

IYRSC

SUKUK PIYASASININ ZAYIF FORMDA ETKİNLİĞİNİN TEST EDİLMESİ**Elif GÜLSAR, Neslihan KOCADAYI, Ayşe AÇACAK, Engin Can KAVŞAK***Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Bankacılık ve Finans Bölümü Bilecik, Türkiye*

Özet:Etkin piyasa, mevcut tüm bilgilerin fiyatlara yansıdığı ve bu nedenle piyasa katılımcılarının olağan üstü kazanç elde edemediği piyasadır. Etkin piyasa hipotezi zayıf formda etkin, yarı kuvvetli formda etkin ,kuvvetli formda etkin piyasa olarak üç grupta ele alınmaktadır. Zayıf formda etkin piyasada, yatırımcılar geçmiş fiyat hareketlerini kullanarak piyasa üstünde bir getiri elde edemezler. Bu nedenle yatırımcıların yatırım yapmayı planladıkları finansal piyasaların etkinlik yapısını bilmeleri oldukça önemlidir. Sukuk, uzun vadeli sabit veya değişken getirili faizsiz sermaye piyasası aracıdır. İslami tahvil olarak ifade edilen söz konusu finansal araç, sahibine bir varlığa sahip olmayı veya ondan yararlanma hakkını vermektedir. Araştırmanın amacı; 2012 Ekim - 2019 Ağustos döneminde, Türkiye finansal piyasalarında sukukun zayıf formda etkinliğinin NG-Perron birim kök testleri ile analiz edilmesidir. Uygulanan testler sonucunda, %10 anlam düzeyine göre sukuk piyasasının zayıf formda etkin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Sukuk piyasası, İslami tahvil,Etkin piyasa, Zayıf formda etkinlik, NG-perron testi.

IYRSC

SOSYAL DEVLET UYGULAMALARI**¹Fatih KARABACAK, ²Gökhan KALAĞAN**¹ *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi AD*² *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi AD*

Refah devleti ile sosyal devlet aslında aynı olguyu ifade ediyor. Genel olarak tanımlayacak olursak, yaşam kalitesine, kamu organlarını kullanarak dolaylı ya da doğrudan müdahale etme sanatıdır. Bu sanatçıya da ‘Sosyal Devlet’ denir. Bunu başarabilen çok az sayıda devlet bulunmaktadır. İlk olarak Bismark yönetimindeki Almanya’da doğmuş, sonraları bazı politikacılar tarafından programlara dönüştürülerek devlet politikası haline getirilmeye başlanmıştır. Sosyal devlet ne yapar dediğimizde; öncelikle gelir dağılımındaki dengesizliği çözer. Yoksullukla savaşır, kamunun desteğini alarak toplumun gelir düzeyindeki teraziye dengeler ve zenginden fakire doğru bir akım oluşturur. Ve fakirleri, yoksulları, düşkünleri bakıma ihtiyacı olan çocukları korumakla yükümlüdür. Özetleyecek olursak; fertlere ve ailelere, en alt düzeyde de olsa bir gelir garantisi vermektir. Bireylere ve ailelere bazı sosyal risklerin yani yaşlılık, hastalık, işsizlik vb. olayları atlatmaların da yanlarında olmak ve onları devlet güvencesi altına almaktır. Uygulamalarına bakacak olursak; öncelikle eğer bir devlet sosyal devlet olmak istiyor ise, gelir düzeyi ve ekonomisi iyi olmak durumunda, gelir düzeyinde ki dengesizliği çözmek için politika üretmek zorunda, halkını siyasi ve ekonomik olarak karşı karşıya getirmemek için bazı yöntemler belirlemeli ve zenginden daha fazla fakirden daha az vergi alarak dengeyi sağlamalı ki, vatandaşlar arasındaki uçurumu ortadan kaldırması gerekmektedir. Çalışanlarını, işçilerini, memurunu, sözleşmeli çalışanlarını işyeri sahiplerine karşı korumakla yükümlüdür. Bunu yapabilirse önce işçisini sonra üretimi ve doğal olarak da ekonomiyi dengelemiş olur. Sosyal devlet aslında hayal ürünü değildir ve olmayacaktır. Günümüzde ve tarihte örnekleri mevcuttur. Çok az sayıda da olsa ekonomisi güçlü olan ülkeler bu uygulamaları benimsemeye çalışıyorlar. Günümüzde sosyal devlet diyebileceğimiz bazı ülkeler İsveç, Norveç, Danimarka, Finlandiya ve İngiltere’dir. Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz; Ekonomisi düşük seviyede seyreden bir ülkede vatandaşlar yoksullukla mücadele ediyor ise, yaşlı insanlar emekli olup dinlenmeye geçemiyor ise, dışarıda gezen evsiz insanlar fazla ise, tam aksine para parayı çeker sözü zenginler içinde geçerliyse, o ülke sosyal devlet değildir ve olma yönünde olumlu bir çalışması yoktur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Devlet, Ekonomi, Refah Düzeyi

YAŞLILARDA FİZİKSEL AKTİVİTENİN ÖNEMİ VE ETKİLERİ**Süleyman YILDIRIM***Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Burdur, TÜRKİYE, yildirim15@outlook.com*

Özet:Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'ne göre yaşlılık; “çevresel faktörlere uyum sağlayabilme yeteneğinin azalması” olarak tanımlanmıştır. Literatür incelendiğinde; yaşlılığın bir hastalık olmadığı, organizmanın yavaşlaması ve düzenli çalışmaması sonucu gelişen sistematik bozukluk olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte bu bozuklukların özellikle yaşlılarda yüksek tansiyon, kalp krizi, kemik erimesi, kireçlenme ve diğer risk grubu hastalıklarla karşılaşma riskinin artmasına neden olduğu belirtilmiştir. Kronolojik yaşlanmanın temel ölçüsü kişinin takvim yaşı iken biyolojik yaşlanmanın temel ölçü birimi kişinin damar yaşı yani kardiyovasküler yaşlanmasıdır. (Koldaş, 2017)Konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; bu durumların en aza indirilmesi, vücut direncinin artması, bağışıklık sisteminin güçlenmesi ve kişinin daha sağlıklı yaşlanmasına en büyük olumlu etkinin, kişinin kapasitesine uygun bir biçimde yaptığı fiziksel aktivitelerin olduğu görülmektedir. Yaşlılara kendi vücut kapasitesinde ve eğer varsa hastalıklarına göre uygun şiddette kardiyovasküler fiziksel aktiviteler önerilmektedir. Kemiğin yapısı yerçekimi kuvvetiyle ve kas kasılmalarından dolayı dış kuvvetlerle korunur. Yürüyüş ve yavaş koşu gibi aktiviteler, omurga ve kalça mineralini koruma açısından daha önemlidir (Zorba & Ark, 2004). Sonuç olarak, çalışmalar incelendiğinde; hareketsizlikten kaynaklanan tüm hastalıkların tedavisi ve yaşlı bireylerin daha sağlıklı yaşlanması için kişilerin uygun fiziksel aktivite yapmasının oldukça önemli olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Fiziksel Aktivite, Sağlık, Egzersiz

IYRSC

ISINMA YAPAN VE YAPMAYAN HENTBOLCULARIN BAZI BİYOMOTORİK ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Sinan GÖKBEL¹, İbrahim Kubilay TÜRKAY²

(sinangokbel@gmail.com) , (kubilay.turk.ay@hotmail.com)²

Özet: Bu çalışmanın amacı, liseler kategorisinde hentbol oynayan, antrenman öncesi ısınma yapan ve yapmayan hentbolcuların bazı biyomotorik özelliklerinin incelenmesidir. Araştırmaya Isparta Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Okulu'nda hentbol oynayan, antrenman öncesi ısınma yapan(n=12) ve yapmayan(n=12) hentbolcular gönüllü olarak katılmıştır. Sporculara biyomotorik özelliklerinden, 10m sürat, 20 m sürat, 30 m sürat, sağ ve sol el kavrama kuvveti, sırt kuvveti ve bacak kuvveti, dikey sıçrama, şınav, mekik, esneklik ve mekik koşusu testleri uygulanmıştır. Bu ölçümlerde elektronik fotosel, hand-grip, sırt ve bacak dinamometresi, kronometre, egzersiz minderi, jump metre ve esneklik sehpası kullanılmıştır. Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS 18 istatistik paket programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde bağımsız iki grup arasında "t testi" uygulanmıştır. Testler öncesi ısınma yapan ve yapmayan sporcuların biyomotorik özellikleri karşılaştırıldığında 30m sürat, bacak kuvvet, dikey sıçrama, şınav, mekik, esneklik ve mekik koşusu ölçümleri arasında istatistiksel açıdan önemli derecede fark bulunurken($p<0.05$); 10 m. sürat, 20 m. sürat, sağ el kavrama, sol el kavrama, sırt kuvvet ölçümleri arasında istatistiksel açıdan önemli derecede fark bulunmamıştır($p>0.05$).

Sonuç olarak, gruplar arasındaki biyomotorik özellikler incelendiğinde antrenman öncesi ısınmanın sporcuların egzersiz esnasındaki performansı artırmada daha faydalı olduğunu söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Hentbol, Isınma, Biyomotorik, Özellik, Karşılaştırma

IYRSC

DETRAINING SONRASI ORTAYA ÇIKAN FİZYOLOJİK KAYIPLAR**Emrah YILMAZ², İbrahim Kubilay TÜRKAY¹***1Süleyman Demirel Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Isparta/TÜRKİYE**(kubilay.turk.ay@hotmail.com)1**2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Burdur/TÜRKİYE**(emrahylimaz@sdu.edu.tr)2*

Özet: Detraining, “yapılan antrenmanın azaltılması veya bırakılması sonucu kısmi veya tam olarak anatomik, fizyolojik ve performans kaybı” olarak tanımlanabilir. Detraining antrenmanın tam anlamıyla kesilmesi sonucunda, fizyolojik kayıpların olduğunu kanıtlar. Diğer bir ifadeyle sporcu spordan kazandığı zindeliği ve kondisyonunu kaybeder. Temel olarak, antrenmanın bırakılmasının başlıca nedenleri şunlardır: Hastalık, kaza veya eğitim sırasındaki eğitim kesintileri nedeniyle geçiş (sezon dışı) aşaması veya emeklilik. Birçok araştırmada, uygun ve yeterli yoğunlukta yapılan egzersizlere bağlı kazanılan fizyolojik ve fiziksel yararların, antrenmanın bırakılması (detraining) sonucunda hızla kaybolduğu bildirilmektedir. Bunun yanında antrenmanla kazanılan kuvvetin, antrenmanın kesilmesinden sonraki 12. haftaya kadar korunabildiği, hatta 31. haftaya kadar antrenman öncesi seviyesine inmediği de bildirilmektedir. Antrenman durduğunda, bir sporcu, antrenman durumunu azaltma veya tespit etme sendromu gibi işlevsel ve hatta psişik rahatsızlıklara maruz kalır. Bir haftalık tam dinlenme süresinin ardından, maksimum oksijen hacminde, fiziksel çalışma kapasitesinde, toplam hemoglobinde ve kan hacminde kayda değer bir azalma (% 6-7) kaydedilmiştir. Genel olarak, bir antrenmanın durdurulması, iki ila altı hafta sonra şartlanmada önemli bir kayıp üretir. Ek olarak, fizyolojinin tüm yönlerini aynı anda yönetmek ya da eğitebilmek mümkün değildir. Ancak son araştırmalar, bir miktar dinlenmenin veya antrenmanı azaltmanın performansı düşürmeyeceğini ve aksine performansı artıracığını gösteriyor. Sonuç olarak detraining yani antrenmanı bırakma ya da antrenmansızlık sporcu açısından hem fizyolojik hem de psikolojik açıdan sıkıntılı bir süreç olsa da sporcu iyi bir dinlenme süreci geçirir ise bu sıkıntılı dönemi daha kolay bir şekilde atlatıp antrenmanlarına geri dönebilir.

Anahtar Kelimeler: Detraining, Fizyoloji, Kayıp

IYRSC

**BAYAN FUTBOLCULARIN SOSYAL KARŞILAŞTIRMA VE SOSYAL GÖRÜNÜŞ
KAYGI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ VE AYNI ZAMANDA
FARKLILIKLARIN ÇEŞİTLİ YÖNLERDEN ORTAYA KONULMASI**

Yunus ŞAHİNLER¹ Mehmet ACET²

Özet: Spor sadece bedensel ve fiziksel bir aktivite değil, psikolojik faktörleri de içinde barındıran çok yönlü aktiviteler bütünüdür. Sosyal görünüş kaygısı ve sosyal karşılaştırma da bireylerdeki bilhassa sporculardaki psikolojik faktörlerin başında gelmektedir. Çalışmanın amacı bayan futbolcuların sosyal karşılaştırma ve sosyal görünüş kaygı düzeylerinin belirlenmesi, aralarındaki ilişkinin tespiti ve demografik faktörlerle arasındaki farklılıkların ortaya konulmasıdır. Belirtilen amaca yönelik olarak A milli bayan futbol takımı, U19 bayan milli takımı, İstanbul Ataşehir ve Kireçburnu bayan futbol takımı, Antalya Muratpaşa bayan futbol takımı, Kdz Ereğli bayan futbol takımı, Ağrı Dicle Aslan bayan futbol takımı, Kocaeli bayan futbol takımında bulunan 130 bayan futbolcu üzerinde bir çalışma yapılmıştır. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği ve Sosyal Karşılaştırma Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmadaki veriler SPSS 20 paket program kullanılarak analiz edilmiştir. Sporcuların oynadıkları lig ile günlük duygu durumları ile sosyal görünüş durumları ve sosyal karşılaştırma durumları arasındaki farklılığın tespiti için One-Way ANOVA testinden yararlanılmıştır. Aynı zamanda sporcuların sosyal görünüş durumları ve sosyal karşılaştırma durumları arasındaki ilişkinin tespiti için korelasyon testinden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Spor Psikolojisi, Sosyal Görünüş Kaygısı, Sosyal Karşılaştırma

IYRSC

AAÇILAN İŞLETMELER İLE KREDİLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Engin Can KAVŞAK, Neslihan KOCADAYI, Elif GÜLSAR, Ayşe AAÇACAK

Bilecik şeyh Edebali Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakóltesi Bankacılık ve Finans Bölümü Bilecik, Türkiye

Özet: Ticaret insanın olduğu her coğrafya ve zaman diliminde kaçınılmazdır. İnsanlar alım güçlerine bağlı olarak farklı mal alım, satım ve üretim faaliyetinde bulunmaktadır. Bu bağlamda söz konusu faaliyetler, zamanla ekonomik gelişimi beraberinde getirmektedir. Diğer yandan sermayenin yetersiz kaldığı durumlarda başvuru alan başlıca kurumlar bankalardır. Fona gereksinim duyan kişi veya kurumlar, ihtiyaç düzeylerine bağlı olarak, farklı türde kredilere başvurabilirler. Borcun kaldıraç etkisine bağlı olarak da yeni girişimler ve ekonomik büyüme artmaktadır. Hukuki açıdan farklı işletme türleri bulunmaktadır. Girişimciler ise amaçları ve sağladığı avantajlara bağlı olarak hukuki açıdan farklı türde yeni işletme kurabilirler. Bu bağlamda çalışmanın amacı, 2010-Ocak 2019-Eylül dönemi içinde açılan işletmeler ile krediler arasındaki ilişkilerin Engle-Granger eş bütünleşme testi ile analiz edilmesidir. Çalışma sonucunda yüzde 5'lik anlam düzeyine göre açılan toplam şirket sayısı ve limited şirket sayılarında kullanılan gayrinakdi, orta ve uzun vadeli kredilerde uzun dönemli ilişki tespit edilip, kısa vadeli kredilerde uzun dönem ilişki tespit edilmemiştir. Bununla beraber açılan anonim şirket sayılarında kısa vadeli, orta ve uzun vadeli, gayrinakdi kredilerde uzun dönemli ilişki tespit belirlenmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Sektörel kredi, eş bütünleşme, kaldıraç etkisi, şirket türleri

IYRSC

ĐIABETES MELLİTUSLU BİR KÖPEKTE YETERSİZ İNSÜLİN KULLANIMINA BAĞLI OLUŞAN KOMLİKASYONLAR

Reyda KIYICI¹, Şima ŐAHİNDURAN², Aybars AKAR³, Süleyman ŐENSOY⁴

1Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, rkiyici@mehmetakif.edu.tr

2Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr

3Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, aybarsakar@mehmetakif.edu.tr

4Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, suleymansensoy@hotmail.com

Özet:Diabetes mellitus, insülin hormonu yetersizliğine veya insülin hormonuna dirence bağlı olarak köpeklerde sık rastlanan vücutta Őekerin metabolize edilememesiyle Şekillenen kronik, metabolik bir endokrin hastalıktır. Metabolizma bozukluğunun Őiddetine bağlı olarak asemptomatik seyredabilen veya polidipsi, poliüri, polifaji, kilo kaybı ve güçsüzlük gibi klinik semptomlarla karakterize olan hastalık birçok organ ve sistemi etkilemektedir. Diyabetes mellitus hastası olduğu bilinen ve bir yıldır 12 saat arayla düzenli olarak insülin kullanılmasına rağmen ayaklarında ve ağız çevresinde zaman zaman peteŐiyel kanamalar ve yaralar oluştuğu bildirilen, bölgesel kıl dökülmeleri olan, on yaşında, dişi köpek hastanemiz kliniğine getirildi. Köpeğin vücut ısısı, kalp ve solunum sayıları normal sınırlar içerisindeydi. Ayrıca hemogram muayenesinde de önemli bir bulguya rastlanmadı. Yapılan muayeneler esnasında sağ gözde katarakt oluşumu, 3 farklı meme lobunda çeşitli büyüklüklerde üremeler ayrıca sternum hattında 2cm çapında yumuşak kıvamlı kitle olduğu teşhis edildi. Yapılan hemogram, biyokimya, hemogloblin A1c ölçüm sonuçları diyabetes mellitus hastalığı ile paralel sonuçlandı ve kullanılan insülin miktarının yetersiz olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Diyabetes mellitus, Köpek, insülin

IYRSC

GEÇTİĞİMİZ SEKİZ YILDA SCHMALLEMBERG VİRÜSÜ**Aybars AKAR¹, Şima ŞAHİNDURAN², Reyda KIYICI³, Süleyman ŞENSOY⁴**

1 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı Burdur, Türkiye, aybarsakar@mehmetakif.edu.tr

2 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı Burdur, Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr

3 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı Burdur, Türkiye, rkiyici@mehmetakif.edu.tr

4 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı Burdur, Türkiye, suleyman.sensoy@hotmail.com

Özet: 8 yıl önce Almanya’da keşfedilen yeni bir virus olan Schmallenberg virüsü, zaman zaman endemic enfeksiyonlara sebep olan bir virus olarak kendini göstermiş ve bu süreçte ciddi ekonomik kayıplara neden olmuştur. Virüs, Akabane, ve Shamonda gibi virüslerle aynı serogrup içerisinde yer alır ve tıpkı bu grubun diğer elemanları gibi Culicoides alt türleriyle hızlı bir şekilde yayılabilmektedir. Sekiz yıllık süreç boyunca Almanya’dan Azerbaycan’a, Etiyopya’dan Türkiye’ye kadar çok çeşitli ülkelerde ortaya çıkan virüsün, gelecekte de endemic enfeksiyonlara yol açacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: schmallenberg virus, sbv, veteriner, culicoides, çiftlik hayvanları

IYRSC

YAŞLILARA YÖNELİK TUTUMLARIN KARŞILAŞTIRILMASI: SİSTEMATİK DERLEME

***Ümmühan Meltem ÖZTÜRK, **Mümin POLAT**

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı,
Burdur, Türkiye, meltemozturk32@gmail.com*

*** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur,
Türkiye, mpolat@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Günümüzde yaşam süresinin artması ile birlikte hayatımızda yaşlanmanın da önemi artmaya başlamıştır. Yaşlılığa karşı tutumlar ile ilgili literatür taraması yapılmış 2019 yılında yayınlanmış 1007 çalışma incelenmiştir. Bu çalışmada Türkiye’de yaşlılığa karşı tutumların incelenmiş olduğu araştırmaya dahil edilme kriterlerine uygun 4 yayın çalışma kapsamına alınmış ve karşılaştırma, sınırlılık ve sonuçlar açısından değerlendirilmiştir. Hemşireler, hemşirelik öğrencileri ve yaşlı bakım öğrencilerinin yaşlı bireye yönelik tutumları arasındaki farkın incelenmesi hedeflenmiştir. ‘Yaşlı Bakımı Bölümü Öğrencilerinin Bireysel Değerlerine Göre Yaşlıya Yönelik Tutumları’ üzerine yapılan çalışmaya göre sosyal değerlere sahip öğrencilerin yaşlıya yönelik en olumlu tutumları sergiledikleri belirlenmiştir. ‘Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Bireylere Yönelik Tutumları ve Empatik Yaklaşım Becerileri’ üzerine yapılan çalışmaya göre hemşirelik öğrencilerinin yaşlıya tutumlarının kısmen olumlu olduğu; cinsiyet, yaşlı bakım ünitesinde çalışmaya istekli olma, geriatri dersleri alma ve uzun süre yaşanan bölge gibi değişkenlerden etkilendiği ortaya koyulmuştur. Yaşlı bakım biriminde çalışmayı isteyen ve geriatri dersi alan hemşirelik öğrencilerinin yaşlılara karşı olumlu tutumlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirtilmiştir. ‘Hemşirelerin Yaşlıya Yönelik Tutumları ve Etkileyen Faktörler’ üzerine yapılan çalışmada ise hemşirelerin yaşlı yönelik tutumlarının olumlu olduğu, hemşirelerin yaşlarının ve çalışma yıllarının artmasına bağlı olarak yaşlıya yönelik tutum puanlarının arttığı ifade edilmiştir. Evli, çocuk sahibi olan, yaşlı yakını olan, anne/babası vefat etmiş olan hemşirelerin yaşlı yönelik tutum puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Hemşirelerin geriatri hemşireliği dersini alma durumunun yaşlı yönelik tutumları üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı belirlendiği için; toplumsal, kültürel ve bireysel değerlerin hemşirelerin yaşlılara yönelik tutumlarını etkilediği ortaya koyulmuştur. ‘Bir Üniversite Hastanesinde Hemşirelerin Yaşlılara Yönelik Tutumları’ üzerine yapılan çalışmada aile gelir durumu düşük olan ve yaşlandığında çocuklarıyla birlikte yaşamak isteyen hemşirelerde yaşlılara yönelik tutum olumlu düzeyde saptanmıştır. 2019 yılında yapılan 4 çalışmada da yaşlılara yönelik tutumların belirlenmesinde sosyodemografik özelliklerin belirleyici olduğu ortaya koyulmuştur. Hemşirelik öğrencileri için geriatri dersi almış olma olumlu tutum sergilemede ayırıcı olurken, çalışan ve geriatri dersi almış olan hemşireler için ayırıcı olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Tutum, Yaşlılık, Öğrenci, Yaşlı Bakım

**RESEARCH OF HEALTH TOURISM VARIETIES IN TURKEY: EXAMPLE OF
MEDICAL TOURISM AND THERMAL TOURISM****MSc Azime Özlem ARICAN¹, MSc Gülcihan Aybike DİLEK², Asst.Prof.Dr. Mümin
POLAT³***1Graduate Student, Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Health Sciences ,**2Graduate Student, Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Health Sciences,**3Dr. Lecturer, Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Sciences, Burdur/Turkey.**3CorrespondenceAuthor: mpolat@mehmetakif.edu.tr*

Abstract: The main purpose of this study is; within the scope of health tourism in Turkey is to conduct research in medical tourism and thermal tourism. In this context, made a literature review, it has been evaluated medical tourism and thermal tourism in Turkey. Turkey has the advantages with the qualified manpower and technology in the field of health, with the high number of accredited institutions, with having a good quality and cheap, with the famous organ transplantation operations. In order to assess the advantages of underground resources that Turkey has, the introduction of thermal resources and quality services at an affordable price in the medical field plays an important role in the development of health tourism. With significant thermal sources, Turkey cannot use its facilities in thermal tourism for reasons such as lack of business and the introduction of thermal resources to the world. With successful operations, to develop medical tourism should be introduced medical tourism. More studies on medical tourism should be done.

Keywords: Health Tourism, Medical Tourism, Thermal Tourism, Research

IYRSC

ÇOCUK MERKEZLİ AFET YÖNETİMİ

Gizem AVCI

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Özet: Beklenmedik olarak ortaya çıkan ve toplulukları olumsuz etkileyen doğal veya insan kökenli tehlikelerin topluluklar üzerindeki sonuçları afet olarak nitelendirilmektedir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de gerek doğal kaynaklı gerekse teknolojinin veya insan faktörünün bilerek veya bilmeyerek sebep olduğu tehlikelerin sonucu olarak yaşam alanlarımız afetlere maruz kalmakta ve insanlar mağdur olmaktadır. Bu afetler sonucunda can ve mal kayıpları olmakta ve insanların yaşamlarındaki bu değişimler travmalara neden olmaktadır. Kaynağı doğadan gelen tehlikelerin meydana gelmesi çoğu zaman engellenememekle birlikte birey/toplumlarına vereceği hasarlar/kayıplar en aza indirgenebilir. Bunu sağlayabilmenin en önemli yollarından biri afet öncesi, anı ve sonrasında afetlere hazırlıklı olmak için afet yönetim planları oluşturulmasıdır. Afet yönetim planları aracılığıyla olası afetlere karşı hazırlıklı olunmakta, afetlerin bıraktığı olumsuz etkiler hızlı bir şekilde atlatılmaktadır. Afet yönetim planları can kayıplarının en aza indirilmesini amaçlamaktadır. Afetlere hazırlıklı olmak için yapılan mevcut afet yönetim planları çocukları da kapsamaktadır ancak çocukların ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmaktadır. Çocuklar afetlere maruz kalan ve afetlerden etkilenen grupların en hassas ve savunmasız bireyleridir. Her yıl milyonlarca çocuk, doğal ve insan kaynaklı afetlere maruz kalmakta ve bu afetlerden farklı şekillerde etkilenmektedirler. Afet ve acil yardım planlarında çocukların temel ihtiyaçları değerlendirilmeli ve ihmal edilmemelidir. Eğitim öğretim faaliyetlerinde afetlerden korunma ve ilk yardım gibi çocukların afet farkındalığını arttıracak konulara yer verilmeli, eğitimi destekleyici afet tatbikat alanları oluşturulmalıdır. Sosyal medya ve kitle iletişim araçları bu yaş grubundaki bireylerin doğal afetler hakkında farkındalığının oluşması için çalışmalarda aktif olarak kullanılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetimi, Çocuk Merkezli Afet Yönetimi, Afet Eğitimi

IYRSC

SERVİKAL HUMAN PAPILOMA VİRÜS'DE TERAPÖTİK ÇİNKO**Nadide Hülya TEMİZER1, Sinan Serdar AY2**

1 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler AD, Burdur, Türkiye, nhkahraman@gmail.com

2 Kadın Hastalıkları ve Doğum Bölümü, Burdur Devlet Hastanesi, Burdur, Türkiye, sserdaray@hotmail.com

Özet: Human Papilloma Virüs (HPV) cinsel yolla bulaşan en yaygın enfeksiyonlardan biri olarak bilinmektedir ve onkojenik potansiyellerine göre risk sınıflandırılması yapılmaktadır. Birçok kadın servikal HPV enfeksiyonlarına maruz kalsa da, HPV pozitif kadınların , % 50 - 77'sinde enfeksiyon 1 yıldan sonra kendiliğinden kaybolmuştur. Profilaktik aşılar %99 un üzerinde koruyucu antikor yanıtı gösterse de, mevcut HPV enfeksiyonunu ortadan kaldıramamaktadır. Bu nedenle araştırmacılar HPV'yi elimine edebilecek terapötik moleküller geliştirmeyi amaçlayan çalışmalar sürdürmektedir. Çinko insanlar için temel bir mikrobeseindir. Tek başına veya bir adjuvan olarak çinko, makrofaj ve nötrofil fonksiyonları, doğal öldürücü hücre/fagositik aktivite ve çeşitli enflamatuvar sitokinler üzerindeki modüle edici etkilere sahiptir. Dolayısıyla immüniteyi arttırma amaçlı kullanılmaktadır. Literatürde, hassas bireylerde çinko takviyesi uygulaması ile bağışıklık sisteminin bozulması önlenebilmekte ve konağın enfeksiyona karşı direnci büyük ölçüde artırılabilir. Yapılan bazı çalışmalarda da oral çinko formülasyonları yaygın olarak kullanılmakta olduğu, bu formülasyonların antiviral aktiviteye sahip olduğu ve yara iyileşmesini kolaylaştırdığı belirtilmektedir. *Herpes simpleks*, Hepatit C, Respiratuar Sinsityal virüs, Havayolu HPV, Servikal HPV gibi enfeksiyonlara karşı antiviral aktivite gösterdiği bilinmektedir. Son yıllarda HPV enfeksiyonları ile çinko arasındaki ilişki dikkati çekmektedir. Gerek hücrel immünite üzerindeki etkilerinden, gerekse HPV genleri üzerinde özel çinko bağlayan proteinler bulunmasından dolayı çinkonun HPV enfeksiyonlarındaki rolü araştırılmaktadır. Ancak, servikal HPV enfeksiyonlarında çinko formüllü tedavilere ilişkin veri neredeyse bulunmamaktadır. Bu nedenle çinko formülasyonlu tedavi seçeneklerinin yeni deneysel araştırmalara konu edilerek, güncel teknolojiler ışığında multidisipliner yaklaşımlarla, yeni terapötik çinko seçeneklerinin araştırılması ve geliştirilmesinin büyük önem taşıdığına inanmaktayız.

Anahtar Kelimeler: Çinko, Serviks, Human Papilloma Virüs.

GÜNCEL BİR ANTIOKSİDAN THİOL**Pınar ÖNDER*, Mümin POLAT****

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, ponder@mehmetakif.edu.tr*

*** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, mpolat@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Son yıllarda en fazla çalışılan konulardan olan serbest radikaller ve antioksidanlar gün geçtikçe daha da önem kazanmaktadır. Gelişen ve durmaksızın ilerleyen teknoloji, çevre kirliliği, radyasyon, kontamine sular, tarım ilaçları, ağır metaller ve canlı hücrelerdeki oksijen metabolizması gibi birçok etken insan vücudunda kaçınılmaz olarak serbest radikallerin oluşumuna neden olmaktadır. Serbest radikaller vücut hücrelerinin membranına, hücre yapısındaki lipidlere, proteinlere, nükleik asitlere ve DNA'ya zarar vermekte ve bunun sonucunda koroner hastalıklar, diyabet, kanser, karaciğer tahribatı, katarakt gibi çok çeşitli hastalıklara yol açmaktadır. Özellikle son yıllarda serbest radikallerin insan vücuduna olan olumsuz etkileri ve bu etkilerin antioksidanlar sayesinde önlenmesine yönelik çok sayıda araştırma yapılmaktadır. Thiol grupları, enzimatik reaksiyonlar aracılığıyla ve serbest radikalleri yakalamak suretiyle görev yapan hücresel antioksidanlardır. Serbest radikallerin sebep olduğu hasar, vücutta süperoksit dismutaz, katalaz ve glutatyon S-transferaz enzim sistemleri ve aynı zamanda glutation (GSH), sistein (CYS), homosistein (HCYS), N-asetilsistein ve y-glutaminsistein gibi önemli biyolojik thiol grubu bileşikler tarafından önlenir. Thiol antioksidan özelliklerinin yanı sıra aynı zamanda kanser önleyici özelliklerinden dolayı çalışmaların ilgi odağı haline gelmiştir. Bu çalışmada güncel bir antioksidan olan Thiol ile ilgili yapılan çalışmaların derlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan, Thiol, Serbest Radikaller.

IYRSC

DİYALİZ HASTALARI VE BAKIM VERENLERİNDE**TRAVMA SONRASI BÜYÜME****Canan KÖMÜRCÜ***, **Ayşe KUZU****** Pirsaklar Devlet Hastanesi, Ankara, Türkiye, canan.kmrc@yandex.com****Bülent Ecevit Üniversitesi Ahmet Erdoğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
Zonguldak, Türkiye, aysekuzu@gmail.com*

Özet: Kronik böbrek hastalığı yaşamı tehdit eden, önemli ölçüde iş gücü kaybına ve çeşitli komplikasyonlara yol açan ve hemen her yaş grubunu etkileyen bir hastalıktır. Pek çok çalışma sonucu kronik böbrek yetmezliği hastalarının ruhsal bozukluklar açısından risk grubunu oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Hasta açısından hastalığı kabullenme ve tedaviye uyum sağlama süreci; sürekli makineye, kuruma, sağlık personeline ve yakınlarına bağımlı olmak, ölüm korkusu, diyet kısıtlaması, iş, aile ve sosyal yaşantısındaki değişimler beraberinde hastada stres ve kaygı düzeyini artırarak travmatik bir duruma neden olmaktadır. Aynı zamanda hastalığın getirdiği manevi yük, ekonomik sıkıntı, yakını için ölüm korkusuna bağlı yaşanabilecek çaresizlik ve ümitsizlik hissi gibi durumlar açısından bakılacak olursa hastalık sadece hasta için değil, bakım veren kişi için de travmatik bir olaydır. Travmatik deneyimler bireyin fiziksel, sosyal ve ruhsal sağlığını olumsuz etkilerken diğer yandan, travma deneyimi; öncelikler, yaşamın anlamı, ilişkilerin iyileştirilmesi, kişisel güçlenme algısı gibi önemli olumlu değişikliklere yol açabilir. Travmanın ardından kişide oluşan olumlu değişimler “algılanan yarar”, “strese bağlı büyüme” veya “travma sonrası büyüme” olarak tanımlanmaktadır. Kronik hastalıklarda; stresle baş etme stratejileri, sosyal destek ve maneviyat algısı ile ruhsal sağlık arasında pozitif ilişki olduğu ve olumsuz yaşam olayları ile baş etmede bireye yardımcı olabilecek tutumları geliştirmede etkili olduğu belirtilmektedir. Bu çalışmada hemodiyaliz ve periton diyalizi tedavisi gören hastalar ve bakım verenlerinde travma sonrası büyümenin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Diyaliz hastaları, Bakım verenler, Travma, Travma sonrası büyüme

IYRSC

ELLAGİK ASİT'İN FARE DEPRESYON MODELLERİ İLE AKUT ANTİDEPRESAN-BENZERİ ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

Eda KARAKOYUN¹, Hatice Aslı BEDEL², Coşkun USTA²

1 Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 6 öğrencisi

2 Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji ABD

Özet: Ellagik asit (EA); nar, ahududu, çilek gibi çeşitli meyvelerde bulunan bir polifenoldür. EA kolay ekstre edilip kullanılabilmesinden ötürü son yıllarda popüler bir gıda takviyesi olarak kullanılmaktadır. EA'nın antidepresan-benzeri etkisini daha önceki çalışmamızda 14 gün boyunca uygulayarak göstermiştik (Bedel vd. 2018). Her ne kadar konvansiyonel antidepresanlarla klinik etki gözlenmesi için 2 haftalık bir ilaç kullanım periyoduna ihtiyaç duyulsa da, ketamin gibi yeni ilaçların akut antidepresan etkilerinin olduğu bildirilmiştir. Bu nedenlerden dolayı biz de bu çalışmada farelerde EA'nın akut antidepresan-benzeri etkisinin olup olmadığını deneysel modellerle göstermeyi amaçladık. Erkek, 20-30 gram ağırlığında, 2-3 aylık balb/c fareler 5 gruba ayrılmıştır (n:10). EA 1/2,5/5 mg/kg dozda, sertralin 5 mg/kg dozda ve taşıyıcı intraperitonel yoldan verildi. Enjeksiyondan 1 saat sonra lokomotor aktivite tayini için açık alan testi yapıldı. Antidepresan-benzeri etkileri gözlemleyebilmek için sırasıyla kuyruk asma testi ve zorlu yüzme testi yapıldı. Açık alan testinde EA 5 mg/kg grubu kontrol grubuna göre anlamlı bir şekilde daha az kare geçişi yapmıştır (Şekil 1). Kuyruk asma ve zorlu yüzme testinde yalnızca sertralin grubu kontrol grubuna kıyasla immobilité süresini anlamlı bir şekilde azaltmıştır (Şekil 2 ve 3). Klinikte antidepresan olarak kullanılan sertralin açık alan testinde kontrol grubuna göre anlamlı bir fark oluşturmaksızın depresyon modeli olan kuyruk asma ve zorlu yüzme testinde antidepresan-benzeri etkinliğini göstermiştir. Ancak EA'nın hiçbir dozunda her ne kadar aynı dozlarda kronik uygulama(14 gün) sonucunda antidepresan-benzeri etki gözlenirse de akut uygulama neticesinde antidepresan-benzeri etki gözlenmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Ellagik asit, Depresyon, Akut etki

Not: Bu çalışma Tübitak 2209-A - Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından desteklenmiştir.

65 YAŞ VE ÜZERİ YAŞLI BİREYLERDE DÜŞME SIKLIĞI VE DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

Atiye Nur CANDAN¹ Mahmut ATEŞ²

1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

atynrcndn@gmail.com

*2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü İç Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı mates@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Ortalama yaşam süresinin uzaması ile artmakta olan yaşlı nüfus bir çok yönden risk altındadır. Düşme ise bu risklerin en önemlilerinden birisidir. Düşmeler; yüksek mortalite, sakatlık ve iş gücü kayıplarına neden olduğu için önemli bir sağlık sorunu olarak kabul edilmektedir(1,2). Düşme olayının yineleyeceği korkusu düşmelerin önemli bir boyutu olup, yineleyen düşmeler sıklıkla görülmektedir. Bu kapsamda yaşlı bireyi değerlendiren hemşirelerin düşmelere neden olabilecek davranışlardan sakınma durumunu belirlemeleri, mevcut ve olası riskleri fark etmelerini ve gerekli önlemleri almalarını sağlayacaktır (3). Bir devlet hastanesinde yatmakta olan 65 yaş ve üzeri yaşlı bireylerde düşme sıklığı ve davranışlarının incelenmesidir. Kesitsel tipteki bu çalışmaya 65 yaş ve üzeri 140 yaşlı birey alınmıştır. Araştırma verileri, tanıtıcı bilgi formu ve Yaşlılar İçin Düşme Davranışları Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Yaş ortalaması 71 ± 5.9 olan yaşlı bireylerin %53.6'sını erkek hastalar oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan yaşlı bireylerin %76.4'ü eşi ve çocukları ile yaşarken %65'inin en az bir kronik hastalığı bulunmaktadır. Yaşlı bireylerin %74.3'ü düşme korkusunun olduğunu bildirirken, %42.9'u son bir yıl içerisinde en az bir defa düşme deneyimlemiştir. Düşme davranışları ölçeği puan ortalaması incelendiği zaman ölçek toplam puan ortalamasının 89.87 ± 10.08 olduğu, ölçek madde toplam puan ortalamasının ise 2.99 ± 0.33 olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara göre yaşlı bireylerin genel olarak düşmekten koruyucu yada güvenli davranışları "ara sıra" ve "genellikle" yaptıklarını göstermektedir. Yaşlı bireylerde düşme davranışlarının incelendiği çalışma sonuçları irdelendiğinde çalışma sonuçlarının çalışmamız bulguları ile örtüştüğü görülmektedir. Birimoğlu Okuyan ve Bilgili'nin (2018) yılında bir huzurevinde gerçekleştirdikleri çalışmaya göre çalışmaya katılan yaşlı bireylerin yaş ortalamasının 77 ± 8.2 olduğu, %49.2'si son bir yıl içinde en az bir kez düşmüştür ve %65.3'ü düşme korkusu yaşadığı bildirilmiştir (1). Bu bağlamda elde edilen bulgular ile tanımlayıcı tipte yürütmüş olduğumuz çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Yaşlı bireylerde düşme sıklığı yüksek olup, yaşlıların büyük çoğunluğu da düşme korkusu yaşamaktadır. Düşmelerin önlenmesi için yaşlı bireylerin düşme korkusunu önlemek/azaltmak için düşmeye neden olabilecek davranışlar konusunda yaşlı bireylerde farkındalık oluşturulması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Düşme, Hemşirelik

SUBKLİNİK HİPOTROİDİ**Sevcan SEVİMLİ¹, Sultan ÖZPINAR²***1Dr.Öğr.Üyesi, Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye, sevcan.sevimli@usak.edu.tr**2Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Uşak, Türkiye, sultanozpinar134@gmail.com*

Özet: Toplumda en sık görülen tiroid fonksiyon bozukluğu olarak subklinik hipotiroidi; serbest tiroksin (sT4) ve serbest Triiodotironin (sT3) değerlerinin normal sınırlarda olması ile birlikte tiroid uyarıcı hormon (TSH) düzeylerinin yüksek olmasıdır(1,2). Subklinik hipotiroidi için hafif tiroid yetmezliği, kompanse hipotiroidi, azalmış tiroid rezervi, latent hipotiroidizm ve preklinik hipotiroidizm gibi pek çok farklı terim kullanılmıştır (3).Biyokimyasal bir tanımlama olan subklinik hipotiroidi de hastalar asemptomatik olabilirler ya da bazen non-spesifik semptomları olabilir (4). Hastaların çoğu asemptomatik olabilmekle beraber %30 kadarında hafızada zayıflama, ses kalınlaşması, soğuk intoleransı gibi tiroid hormon yetersizliğini düşündüren semptomlar görülebilir(2). Tiroid hastalıklarında görülen semptomları sorgulayarak subklinik tiroid hastalıklarını tanılamak zordur. Tanı sadece serum TSH tayini ile koyulabilmektedir. Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneğinin (TEMED); TSH'ın normal aralıklarınının 0.5-4 mU/L olmasını önermektedir. Genellikle serum TSH düzeyi 10-12 mU/L düzeylerine yükselmeden semptom görülmemektedir (3,5).TSH 2,5-4,5 µU/mL arasında bulunmuş ise bireylerin daha yakın izlemi gerektirmektedir. Çünkü bu bireylerin büyük bölümünde zamanla serum TSH'düzeyininin 4,5 µU/mL üzerine çıkması ve aşikâr hipotiroidiye dönüşmesi muhtemel görülmektedir. İleri yaş, cinsiyet(kadın olmak), antitiroid peroksidaz (antiTPO) antikor pozitifliği gibi risk faktörleri aşikâr hipotiroidiye geçişle ilişkili bulunmuştur (1). Subklinik hipotiroidinin, aşikâr hipotiroidiye aşamalı olarak ilerlemesine neden olan risk faktörlerinin bilinmesi, tedavi verilmesi gereken hastaların belirlenmesi için gereklidir (3).Subklinik hipotiroidinin sistemler üzerindeki olumsuz etkilerini ve aşikâr hipotiroidiye dönüşümünü engellemek için levotiroksin ile tedavi edilmesi genel kabul gören yaklaşımdır. Ancak, tedavi endikasyonu ve eğer tedavi uygulanacaksa ulaşılması hedeflenen TSH düzeyi, tamamen hastalara göre belirlenmelidir (1).

Anahtar Kelimeler :Subklinik Hipotiroidi, Serbest Tiroksin (sT4), Serbest Triiodotironin (sT3), Tiroid uyarıcı hormon (TSH)

TEKNOLOJİ KULLANIMININ HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ*** Nurten TERKEŞ, * Güldali BEDİR**** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu*

Özet: Çalışmanın amacı teknoloji kullanımının hemşirelik eğitimindeki önemini belirlemesidir. Hemşirelik eğitiminde teknoloji kullanımına yönelik son 10 yıllık klinik araştırmalar, sistematik derlemeler, meta analizler, randomize kontrollü çalışmalar ve kanıta dayalı rehberlere yönelik literatür taraması yapılarak oluşturulmuş bir derleme makaledir. Sağlıklı olmak en temel insan gereksinimlerinden biridir. Bu gereksinimin karşılanmasında her düzeyde uygulayıcı olarak yer alan hemşirelik mesleği bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve toplumsal değişikliklere ve gelişmelere paralel olarak kendini yenilemek durumundadır. Hemşirelik alanında öğretim elemanı yetersizliği ve öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısının oldukça fazla olması, mesleğin eğitim seviyesini artırma düşüncesi bilgisayar teknolojilerine dayalı hemşirelik eğitim programlarının artmasını sağladığı belirtilmektedir. Yapılan çalışmalarda, bireylerde iyi bir eğitim düzeyine sahip olmak ve yaşam boyu öğrenme aracılığıyla becerilerini sürekli geliştirmek için eğitim ihtiyacının arttığını, bu nedenle öğrenmenin yeni biçimlerinin gelişimi, yeni öğrenme ve öğretme teknolojilerinin kullanımını içeren yetişkin öğrenmeyi geliştirmek için daha fazla çaba gerektiğini belirtmektedir. Dolayısıyla hemşirelik eğitiminde öğrencileri geleceğe hazırlamak, yaşam boyu profesyonel gelişimini desteklemek, nitelikli ve güvenli hemşirelik bakımı sunması için hemşire eğitimcilerin uygulamalarına bilgi teknolojilerini entegre etmeleri, farklı eğitim yöntemlerini yaşama geçirmeleri beklenmektedir. Değişen ve gelişen hemşirelik eğitimi, küreselleşen dünyanın artan teknolojik olanakları, farklılaşan öğrencilerin profili ile yapılan eğitimlerde teknolojinin kullanımı gerekli hale gelmektedir. Bu nedenle hemşirelik eğitiminde derslerin anlatımı sırasında teknolojiden yardım alınması, teknolojinin uygun kullanımına ilişkin müfredata dersler eklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Eğitim, Teknoloji kullanımı.

IYRSC

KEMİRGENLERLE BULAŞAN BAZI BAKTERİYEL ZOONOZ HASTALIKLAR**Büşra Nur KILIÇ YILDIZ¹, Şima ŞAHİNDURAN², Ali Burak DÖRTKARDEŞ³***1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, busranurkilic@ogr.mehmetakif.edu.tr**2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr**3Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, abdortkardes@mehmetakif.edu.tr*

Özet: İnsanlar ve hayvanlar arasında görülen enfeksiyonlara zoonoz hastalıklar denilmektedir. Zoonoz hastalıklar tüm Dünya’da ciddi bir problem haline gelmiştir. Kemirgenler de özellikle hem insanlara hem de hayvanlara birçok hastalığı taşımaktadırlar. Kemirgenler bakteriyel, viral, paraziter gibi birçok etiyolojik faktöre bağlı olarak hastalık oluşturabilirler. Kemirgenlerin ısırması, su ve gıdaları kontamine etmesi hastalığın bulaşmasında önemli faktörlerdir. Kemirgenler ile mesafeli temas, hayvanların kemirgenleri yiyecek olarak tüketmemesi, gerekli dezenfeksiyonun yapılması ve aşı uygulamaları bu hastalıkların önüne geçilmesinde önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: Kemirgen, Zoonoz, Bakteriyel, Hastalık

IYRSC

THEORETICAL INVESTIGATION OF THE EFFECT OF HYDROCHLOROTHIAZIDE MOLECULE ON TELOMERASE ENZYME

Ülkü BAYHAN¹ , Remziye BANKA²

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Art and Science , Department of Physics
(ubayhan@mehmetakif.edu.tr)

²Burdur Mehmet Akif Ersoy University , Faculty of Art and Science, Department of Molecular Biology and Genetics
(remziyebanka@ogr.mehmetakif.edu.tr)

Abstract: The protective caps at the end of the chromosomes in the cell nucleus, consisting of DNA proteins, are called telomere. The length of the telomeres decreases with each cell regeneration depending on age. Telomerase synthesizes and protects telomerase. This ensures the protection of telomere ends shortened by each cell division [1]. Hydrochlorothiazide belongs to a group of drugs called diuretics urine. It provides the removal of water and salts such as sodium from the body with urine and decreases blood pressure [2]. The goals of treatment in hypertension are to best control high blood pressure and to reduce associated cardiovascular morbidity and mortality using the most appropriate treatment available. Research shows that hypertension affects about one in three adults in the United States and is responsible for one in eight early deaths in the world [3]. In this docking study, the interactions between the enzyme hydrochlorothiazide and telomerase were investigated. Calculations was used AutoDock 4.0 MGLTolls package relationships [4]. It is very fast and good correlations between predicted inhibition constants and experimental ones.

Keywords: Hydrochlorothiazide, Hypertension, Edema , Telomerase , Molecular Docking

IYRSC

PARAOKSONAZ**TuğçeDAĞ¹, Şima ŞAHİNDURAN², Aybars AKAR³, Reyda KIYICI⁴**

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, tugcedag@ogr.mehmetakif.edu.tr

2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, sahinduran@mehmetakif.edu.tr

3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, aybarsakar@mehmetakif.edu.tr

4Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları A.B.D., Burdur, Türkiye, rkiyici@mehmetakif.edu.tr

Özet: Paraoksonaz 1 (PON1), serum yüksek yoğunluklu lipoprotein parçacıkları ile bağlantılı bir arilesterazdır. A esteraz grubunda yer alan paraoksonaz enzim aktivitesinin ölçülmesinde ilk olarak paraokson substratı kullanıldığı için paraoksonaz ismini almıştır. Son zamanlarda yapılan çalışmalarda PON1 ateroskleroz, diyabetes mellitus gibi oksidatif stres ile ilişkili hastalıklarda koruyucu olarak kullanılmaya başlanmıştır. Aynı zamanda çiftlik hayvanlarında da redoks durumu bozulmasının önemli bir tanı aracı olmaya başlamaktadır. Beşeri hekimlikte olduğu gibi veteriner hekimliği alanında da PON1'in yeni bir oksidatif stres belirteci olabileceğini göstermektedir. Veteriner hekimliği alanında paraoksonaz ile ilgili çalışmalar sınırlı olsa da günümüzde yeni teşhis ve tedavi yöntemleri için yapılan araştırmalar devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler; Paraoksonaz, Diyabetes mellitus, Arterioskleroz, Oksidatif stres

IYRSC

ÖRGÜT KURAMINDA MODERNDEN POSTMODERNE GEÇİŞ: TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ

Sabrina KAYIKÇI, Ceren DEMİR

*Doç. Dr. Sabrina KAYIKÇI; Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Yönetim Bilimi Anabilim Dalı*

Ceren DEMİR; Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Kamu Yönetimi Bölümü Yüksek Lisans Mezunu

Özet: Rönesans ve Reform hareketleriyle başlayan modern çağ, akıl ve bilimle her türlü sorunun üstesinden gelinilebileceği fikrine sahip Batı kültürünün bir dönem temel inancı olmuştur. Aydınlanma Dönemiyle hız kazanan fikir, Sanayi Devrimiyle birlikte geleneksel toplum kurallarını kendininkilerle değiştirmiştir. Modern toplum projesiyle oluşturulan yeni kurallar evrensel doğruya ulaşma, merkeziyetçilik gibi aydınlanmacı yolda ilerlemeci ilkelerle ideallerini gerçekleştirmeyi amaçlamıştır. Bu ilkeler doğrultusunda oluşan modern toplumun inanç ve yöntemleri, teknolojinin gelişmesi ile küreselleşme olgusunun ekonomik ve kültürel yansımaları sonucunda yeni oluşumlar karşısında sorgulanır hale gelmiştir. Modernin eleştirisi olarak gelişen tüm bu sorgulamalar postmodern adlandırmasıyla literatürde yerini almıştır. Yeni düşünce tarzının temel ilkeleri belirsizlik, yerellik, parçacılık, çoğulculuk olarak kendini göstermiştir. Toplumsal ve yönetsel anlamda bu özellikleri taşıyan modern toplumun örgüt modeli, rasyonelliğin, evrenselliğin ve ilerlemeciliğin yansıması olan Fordizmdir. Zaman içerisinde, modernleşmeye yapılan sorgulamalar doğal olarak bu düşünce şeklinin yönetim ve örgüt kuramına da yapılır hale gelmiştir. Böylece, Taylor'la başlayan Fordist örgüt modeli daha esnek bir modele evrilmiştir. Postmodernizmin örgüt kuramındaki temel yansımaları ise bürokrasi karşıtlığı, parçalanma, farklılıkların giderilmesi ve çoğulculuk olmuştur. Tam da bu ilkeler kalitenin ve müşteri memnuniyetinin ön plana çıkarıldığı Toplam Kalite Yönetimini (TKY) çağrıştırmaktadır. Bu çalışmanın amacı, bu çağrışımın ne kadar gerçekliği yansıttığını tespit etmektir. TKY, postmodern bir yaklaşımı mı yoksa modern bir yönetim tarzını mı yansıtmaktadır sorusu bu çalışmanın temel sorunsalını oluşturmaktadır. Bu sorunsala cevap bulabilmek amacıyla gerekli literatür taraması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Modernizm, Postmodernizm, Toplam Kalite Yönetimi

IYRSC

ÇİFTLİK HAYVANLARINDA İDRAR MUAYENESİ**Şima ŞAHİNDURAN¹, Ali Burak DÖRTKARDEŞ², Aybars AKAR³, Reyda KIYICI⁴,****Büşra Nur KILIÇ YILDIZ⁵**

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, sahinduran@mehmetakif.edu.tr

2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, abdortkardes@mehmetakif.edu.tr

3Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, aybarsakar@mehmetakif.edu.tr

4Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, rkiyici@mehmetakif.edu.tr

5Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, busranurkk@hotmail.com

Özet: İdrar analizi çiftlik hayvanlarının rutin muayenelerinde ve hastalıklarının teşhisinde hızlı, ucuz ve kolaylıkla uygulanabilir olmasıyla oldukça kullanışlı bir yöntemdir.

Bu yöntemle ürogenital hastalıkların teşhisinin yanı sıra, böbrek ve karaciğer hastalıklarının, metabolik hastalıkların, beslenme bozukluklarının ve mineral dengesizliklerinin de değerlendirilmesi yapılabilmektedir. Yapılan çalışmalar idrarın makroskopik ve mikroskopik muayenesi ile biyokimyasal analizinin hastalıklarla yakından ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

Saha şartlarında uygulanan en eski muayene yöntemlerinden biri olmasına karşın, son yapılan çalışmalar göstermiştir ki, idrar analizi halen geçerliliğini korumakta ve hastanın klinik durumu hakkında önemli ipuçları sağlayabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: idrar analizi, veteriner, çiftlik hayvanları

IYRSC

EL-AYAK-AĞIZ HASTALIĞI**Yusuf ALTUNGÖLLER*****Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü*

Özet: El-ayak-ağız hastalığı enterovirüslerden genellikle Coxsackievirus A16 ve enterovirüs 71'in neden olduğu bir hastalık olup toplumda salgınlara yol açabilmektedir. Son zamanlarda klasik el-ayak-ağız hastalığından farklı özellikler içeren atipik forma sahip türü bulunmuştur. Bu atipik formda ki virüs klasik hastalıktan farklı olarak cilt lezyonlarının daha fazla dorsal yüzü etkilemesi, gövde ve boyunda daha fazla yoğunlaşması, ülser ve büllöz formda olması, kabuklanma ile soyulmanın tipik olması ve onikomadezis ile birlikte görülmesi dikkat çekmektedir. Genellikle bebek ve çocuklar da salgın hastalık oluşturmaktadır. Bu salgınlarda çocuklar etkilenmekte ve vakalar daha çok ateş, el ve ayaklarda cilt lezyonları, ağız da veziküller ile seyretmektedir. Orta derecede bulaşıcıdır ve enfekte bireyin mukus, salya veya gaitasıyla direkt temasla yayılır. Tipik olarak bakım evleri veya kreşlerde yaz ve sonbahar aylarında küçük salgınlar şeklinde görülür. Erişkinlerde daha nadir görülmekte ancak immün yetmezliklere de oldukça duyarlıdır. 1970'lerin başlarından bu yana enterovirus 71 ile ilişkili çok sayıda küçük ve büyük salgınlar bildirilmiştir. Ülkemizde de aralıklı olarak bu salgınlara hala rastlanmaktadır. Bu hastalar genellikle birinci basamak sağlık kurumlarına başvurumaktadırlar. Sonuç olarak, hastalığın tanı, takip ve tedavisinin birinci basamakta yönetildiği takdirde gereksiz stresten, zaman kaybından, ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurumlarının gereksiz muayenede bulunması önlenmelidir. Bu bağlamda birinci basamak sağlık kurumlarında tedavi edilebilecek bir hastanın hastalığının teşhis edilmesi için, gerekli farkındalık oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: El-ayak-ağız hastalığı, atipik, enterovirüs, birinci basamak sağlık kuruluşu

IYRSC

5-6 YAŞ ÇOCUKLARIN OYUNCAK SEÇİMİNE İLİŞKİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Leyla Özlem ASLAN , Gül DALGAR

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi

leylaozlemaslan@hotmail.com, guldalgar@gmail.com

Özet: Oyunun en önemli malzemesi oyuncaklardır. Çocukların yaratıcılıklarını, yeteneklerini kolaylaştırarak onların eğitimsel işlevlerini tamamlamalarına yardımcı olan oyuncak ve oyun materyalleri, gelişimin her alanını uyarmaları açısından farklı yaş ve zihin düzeyindeki tüm çocuklar için gereklidir. Oyuncaklar renkleri, dokusu, yapıldığı malzemesi, işlevselliği bakımından çeşitlilik göstermektedir. Fakat en iyi oyuncak, çocuğun uzun süre sıkılmayacağı, çocuk her oynadığında onu daha fazla mutlu eden oyuncaktır. Oyuncaklar çocuğun yaşına ve gelişim özelliğine göre farklılık göstermektedir. Çocukların gelişimlerinde bu kadar önemli bir yer tutan oyuncakların seçimini ve kullanımını en yakından takip eden ebeveynlerdir. Ebeveynlerin oyuncak seçimi konusunda bilgiye sahip olmaları, çocuklarına yardım edebilmeleri ve oyuncak kullanımı konusunda çocuklara rehberlik edebilmeleri önemlidir. Bu nedenle okul öncesi dönem çocuklarının gelişimi açısından önemli olan oyuncak seçimine ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, 5-6 yaş çocukların oyuncak seçimine ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada, ayrıntılı bilgi toplamak, araştırmaya katılan bireylerin algılarını, deneyimlerini ve bakış açılarını doğrudan öğrenebilmek, anlayabilmek ve açıklayabilmek için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Burdur ili Milli eğitime bağlı bağımsız anaokuluna devam eden 5- 6 yaş çocuklara sahip ebeveynleri oluşturmaktadır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ve kişisel bilgi formu ile toplanmıştır. Yapılan araştırmada ebeveynlerin oyuncak seçerken çocuklarının yaş, gelişim seviyesi, ilgi ve isteklerinden daha çok oyuncuğun ucuz ve çocuğun isteğini karşılamaya yönelik olmasına dikkat ettikleri, çocukların cinsiyetine bağlı olarak sahip oldukları toplumsal rolleri yansıtan oyuncakları çocuklara almak istedikleri saptanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda ebeveynlerin çocuklara oyuncak seçiminde rehberlik ederken çocuğun gelişimini, ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, oyuncak seçimi, ebeveyn görüşleri

ÇİN-RUSYA ENERJİ İLİŞKİLERİ VE TEHDİT İKİLEMİ

Anıl Çağlar ERKAN

Yakın geçmişe kadar adından pek söz edilmeyen ve sadece düşük kalitede ürünlerin üreticisi olarak algılanan Pekin, günümüzde uluslararası sistemin yükselen gücü olarak kendisine yer bulmaktadır. Akademik çalışmaların birçoğu ve yayımlanan veriler söz konusu niteliği doğrular niteliktedir. En önemli istatistiki verilerden başında ülkenin nüfusu ile doğru orantılı olmayan ve çeşitli dinamikler temelinde artan enerji tüketimidir. Söz konusu dinamiklerin başında Çin'in endüstriyel bağlamdaki gelişimi ele alınabilecekken, aynı zamanda bu durum ciddi anlamda tehdit ikilemine neden olmaktadır. Bu aşamada tehdit temelinde ifade edilebilecek ikilemin çıkış noktası enerji kaynakları bakımından yaşanan artışın ekonomik gelişim, endüstriyelikleşme ile doğru orantılı olmasına karşın sahip olduğu enerji kaynakları bağlamında incelendiğinde ters orantılı olmasıdır. Ters orantılı tüketim artışı ilişkisi doğrudan Çin için enerji güvenliği bağlamında sorun anlamına gelmekte ve Pekin için ciddi tehdit durumunun ortaya çıkması anlamına gelmektedir. Enerji güvenliğinin bir parçası olan kaynaklara ulaşım sorunu karşısında devletler için enerji ithalatı seçeneği rasyonel bir politik adım olarak karşımıza çıkmaktayken bu durum aynı zamanda tehdit ikileminin şiddetini güçlendirmektedir. Çünkü günümüzde Çin'in enerji kaynaklarını ithalatı açısından en önemli partnerlerinden birini, enerji kaynaklarını dış politikada kaldıraç gücü olarak kullanan ve bu nedenle olumsuz bir imaja sahip olan Moskova bulunmaktadır. Bu nedenle çalışmanın çıkış noktasını ikili ilişkiler oluşturmakta ve aslında bu durumun Çin için fırsat mı tehdit mi olduğu tehdit ikilemi yaklaşımıyla analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Rusya, Çin, Enerji Güvenliği, Tehdit İkilemi, Enerji Güvenliği

IYRSC

YEŞİLİN ŞİFALI TONU; ÇALBA OTU(*Phlomis Armeniaca*)**Cuma DEMİR*, Şükriye YEŞİLOT*****Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Burdur/Türkiye**Saidcumademir0207@gmail.com, syesilot@mehmetakif.edu.tr*

Özet: İnsanlar, eski çağlardan bu yana farklı amaçlarla bitkileri kullanarak pek çok hastalığın tedavisinde bitkilerden faydalanmıştır. Hastalıkların tedavisinde tıbbi tedavilere alternatif olarak kullanılan, bilinen en eski tedavi yöntemlerinden olan fitoterapi uygulamaları tüm dünyada giderek yaygınlaşmaktadır. Özellikle endemik türler konusunda yapılan kimyasal içerik analizleri ve deneysel çalışmalar son yıllarda hız kazanmıştır. Dünyanın en büyük bitki ailelerinden biri olan Lamiaceae familyasından *Phlomis* cinsi, 34 tür ile temsil edilir. *Phlomis* cinsinden biri olan çalba otunun (*Phlomis Armeniaca*) bilinen 300 türünden sadece 3 türü çiçeklerinden faydalanılarak tıbbi tedavi amaçlı kullanılmaktadır. Genellikle çalba otu, Türkiye’de yöresel olarak “Çalba” “kral mumu” ve “yılan kuyruğu” gibi birçok isimle anılmaktadır. Doğada doğal yetiştirme özelliği bulunan çalba otu, günümüzde naturel preparat formülasyonlarının yapımı, çay ve tentür için özel olarak da yetiştirilebilmektedir. Türkiye’de yetişen, seçilen *Phlomis* türlerinin (Lamiaceae) incelendiği in vitro bir çalışmada farklı türlerle hazırlanan ekstraktların antibakteriyel, antifungal ve antiviral özelliklerinin etkinlikleri farklı bulunmuştur. Bazı *Phlomis* türlerinin farmakolojik aktiviteleri araştırılmış, antidiyabetik, antinosiseptif, antiülserojenik, kardiyovasküler protektif, antiinflamatuvar, antialerjik, antikanser, antimikrobiyal ve antioksidan özellikleri tanımlanmıştır. *Phlomis Armeniaca*’nın farklı şekilde hazırlanan ekstraktlarının fenolik içeriği, enzim inhibisyonu ve antioksidan aktivitesi üzerine yapılan deneysel çalışmalarda bulgulara göre oksidatif stres, Alzheimer hastalığı ve diyabet için alternatif bir ajan geliştirilmesinde faydalı olabileceği gösterilmektedir. *Phlomis armeniaca*’nın yüksek fenolik içeriği doğal antioksidan ve antimutajenik bir kaynak olarak kullanımını desteklemektedir. Yapılan deneysel çalışmaların yanısıra, tüm dünyada bitkisel ürünler yasal alanda gıda katkısı olarak ele alındıkları için ciddi bir kontrol ve denetime tabi tutulmamaktadırlar. Bitkisel ürünlerin yanlış kullanımı, kontamine olması, diğer bitkiler ve ilaçlarla etkileşime girmesine bağlı olarak yan etkiler ortaya çıkabilmektedir. Buda alternatif tedavi amacıyla kullanılan bitki ve bitkisel ürünlerin daha da dikkatli ele alınmasını gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çalba otu, *Phlomis Armeniaca*, şifalı bitki

POSTPARTUM ENFEKSİYON VE YÖNETİMİ**Nazife BAKIR* Cuma DEMİR***

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Burdur/Türkiye
nbakir@mehmetakif.edu.tr,saidcumademir0207@gmail.com*

Özet: Lohusalık dönemi, plasentanın doğumu ile başlayan ve doğum sonrası 6-12 haftayı içeren dönemdir, postpartum dönem olarak bilinir. Bu dönemde görülen komplikasyonların başında postpartum enfeksiyonları gelir. Bu derlemenin amacı postpartum dönemde görülen enfeksiyonlar, anne üzerine etkisi ve hemşirelik yaklaşımı hakkında bilgi sağlamaktır. Postpartum Dönemde altı hafta içinde üreme organlarında meydana gelen enfeksiyonlar doğum sonu enfeksiyon olarak tanımlanmaktadır. Birçok enfeksiyon doğumu takiben 24 saat sonra ortaya çıkar. Postpartum enfeksiyon, doğum sonu dönemde en sık görülen komplikasyonlardan biridir. Gelişmekte olan ülkelerin yanı sıra gelişmiş olan ülkelerde de önlenebilir maternal mortalite ve morbiditenin başlıca nedenleri arasında postpartum enfeksiyonları gelir. Postpartum enfeksiyon normal doğumdan sonra %1-3 oranında görülürken, sezaryenden sonra %15-30 oranında görülür. Postpartum enfeksiyona neden olan en yaygın mikroorganizmalar, anaerobik nonhemolitik streptokokki, koliform bakteri, bakterioides ve stafilokokki'dir Uterus, abdomen ve vücudun diğer bölümlerini etkileyen farklı postpartum enfeksiyon tipleri vardır. En yaygın görülen postpartum enfeksiyonları; endometritis, puerperal mastitis, üriner sistem enfeksiyonu, yara enfeksiyonu ve perineal enfeksiyondur. Postpartum enfeksiyonunu hazırlayan faktörler; uzamış membran rüptürü, uzamış doğum eylemi, doğumda multiple vajinal muayene, sezeryan uygulaması, obstrektik manevralar, postpartum hemoraji, doğum sonrası uterus içerisinde plasenta parçalarının kalması, obezite, düşük sosyo ekonomik düzey, yetersiz beslenme, primiparite ve anemidir. Postpartum dönemde hastalarda görülen semptomlar; ateş, şişmiş uterus nedeniyle pelvis veya alt abdomende ağrı, kötü kokulu vajinal kanama, fazla kan kaybı belirtisi olarak solgun cilt, soğukluk, rahatsızlık hissi, baş ağrısı, memelerde hassasiyet, mide bulantısı ve kusma, idrar yapmada problem, solunum yolu problemleri ve sıcak ve hassas bacaklardır. Bu semptomlar birkaç günde görülebilir, bazen de hastaneden çıkana kadar fark edilmez. Komplikasyonlar olarak; septisemi, entoksik şok, peritonit, abse oluşumu, pelvik tromboflebit ve pulmoner embolizmin dahil olduğu maternal komplikasyonlar görülebilir. Bu yüzden postpartum enfeksiyonların erken tanı ve tedavisi hayati öneme sahiptir. Yönetimi; endometritis, ameliyat sonrası yara yeri enfeksiyonu olan, plasenta retansiyonu, selulitis, septik pelvik flebit vb. tanısı konmuş/şüphesi olan kadınlar obstetri uzmanı tarafından değerlendirilmelidir. Geniş spektrumlu antibiyotikler, yeterli analjezikler ve ihtiyaç halinde antikoagülanlarla tedavisi sağlanmalıdır. Kadın sağlığı hemşireliği, postpartum dönemde meydana gelen enfeksiyonel durumlarda bakım gereksinimlerinin karşılanmasını içeren hemşirelik disiplindir. Hemşireler postpartum dönemdeki kadının bakım gereksinimlerini değerlendirmeli, tedavilerini gerek farmakolojik gerek nonfarmakolojik yöntemlerle gidermeye çalışmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Postpartum Dönem, Enfeksiyon, Hemşirelik Yönetimi

TÜRKİYE’DE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALANINDA SANAT KONUSUNDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Özge ATAR, Gül DALGAR

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi

guldalgar@gmail.com

ozgeatarr@hotmail.com

Özet: Sanat eğitimi, duyu ve zevk eğitimine, güzel biçimlere duyarlık kazanmaya ve her türlü anlatım biçiminde estetik yaşantılar edinmeye yöneliktir. Sanat, sadece meslek edinmek için özel yeteneği olanlara yönelik olmayıp, okul öncesi dönemden başlayarak yaşam boyunca çeşitli aşama ve basamaklarda sürdürülecek eğitsel süreç olarak görülmelidir. Okul öncesi dönemde verilen sanat eğitimi; çocuğun sosyal, duygusal, zihinsel ve bedensel özelliklerini geliştirmesini, özgün düşünceyi ve estetik anlayışı geliştirerek yaratıcılığını artırmasını, yaptıklarından haz almasını ve duygusal açıdan rahatlamasını sağlar. Bu nedenle okul öncesi dönem çocuklarının gelişimi açısından önemli olan sanat konusunda yapılan çalışmaların incelenmesi ve çocuklar üzerindeki etkilerinin araştırılması önemlidir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de okul öncesi alanında sanat konusunda yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesidir. Araştırma tarama modelinde tasarlanmış bir meta-değerlendirme çalışmasıdır. Araştırmanın evrenini; YÖK Yayın Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından arşivlenen, sanat konusunda 1960 tez oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise 1995- 2019 yılları arasında Türkiye’de okul öncesi eğitimi alanında sanat konusunda yapılmış 18 tez dâhil edilmiştir. Araştırmanın verileri doküman incelemesi tekniğiyle toplanmıştır. Ulaşılan tezleri incelemek üzere araştırmacılar tarafından çalışmanın amacına yönelik geliştirilen bir “Tez İnceleme Formu” kullanılmıştır. Yapılan çalışmaların adı, yapıldığı yıl, üniversite, enstitü, il, çalışmanın türü, çalışılan yaş grubu, yöntemi, çalışılan değişken türü, model, örneklem, anahtar sözcük sayısı, veri toplama aracına göre değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulgularına incelendiğinde çalışmanın türü; 5 doktora tezi, 13 yüksek lisans tezi olduğu ve yapıldığı enstitüler; 10 eğitim bilimleri, 7 sosyal bilimler, 1 sağlık bilimleri fakültesinde yapıldığı görülmüştür. Yapılan tezlerin yöntemine bakıldığında ise; 8 nicel araştırma, 8 nitel araştırma, 1 karma araştırma ve 1 literatüre dayalı derleme çalışması olduğu saptanmıştır. Okul öncesi alanında sanat konusunda yapılan lisansüstü tezlerin daha çok 2015-2019 yılları arasında yapıldığı ve yapılan tezler çoğunlukla yüksek lisans tezi olduğu, eğitim bilimleri enstitüsünde yapıldığı ve çoğunluğunun Gazi Üniversitesinde yapıldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitimi, sanat, lisansüstü tezler.

IYRSC

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ İÇİN ERASMUS**Bengisu DADAK1, Gülcihan Aybike DİLEK2***1 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 3 öğrencisi**2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu*

Özet: Desiderus Erasmus, (1469-1536) Avrupa'nın değişik ülkelerinde öğrencilik yapıp daha sonra da ders verdiği için bu program ona ithafen Erasmus adı ile anılmaktadır. 30 yıldan fazla bir süredir öğrenciler ERASMUS programında Avrupa üniversiteleri arasında yer değiştirmiştir. Bu iki yönlü hareketlilik, öğrencilerin yabancı bir üniversitede 3-12 ay boyunca çalışmalarına ve gönderen kurumda eğitimlerinin bir parçası olarak tanınan kredileri almalarına olanak tanır. Son sınıf tıp öğrencisi olan Mr Michael Corr'un 2016 yılında Ulster Medical Journal dergisinde yayımlanan makalesinde tıp biliminde iletişim sanatının oldukça önemli olduğunu, Avrupa Birliği'ndeki bir çok ülkenin resmi dillerinin İngilizce'den ziyade kendi ana dilleri olduğu için eğitim alırken yaşanmasından korkulan dil problemlerinin aşılabileceğini çünkü özellikle İskandinavya'daki tıp fakültelerinde, tıp derslerinin tamamını İngilizce olarak işlediklerini belirtmiştir (Corr M. 2016). Başka bir yayında İngilizce eğitim verilmemesinin ERASMUS tıp öğrencileri için inanılmaz derecede göz korkutucu görüldüğünden bahsedilmiştir (O'Donnell L. ve Seal S. 2016).Tıp eğitimi açısından ülkeler arasında da farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin İspanya'da, tıp öğrencileri çok gözlemsel bir role sahipken, Belçika'da öğrenciler ayakta tedavi kliniklerinde yardımcı olmaktadır (Corr M. 2016).ERASMUS öğrencilere profesyonel, kişisel ve kültürel katkılar sağlamaktadır. Profesyonel açıdan bakıldığında teknoloji dünyamızı küçülttüğünden beri, uluslararası ortaklarla çalışmak giderek artan bir ihtiyaçtır (Gallarza M. vd. 2019). Kişisel gelişim açısından bakıldığında, ERASMUS daha bağımsız, adaptasyon yeteneğinin artması ve kendinize güvenli olmanız için kendinize meydan okuma olanağı sağlar. Kültürel açıdan ise farklı ülkelerin yaşam alışkanlıkları hakkında gözlem yapma olanağı sağlar. Mr Michael Corr “Eğer bir tıp öğrencisiyseniz, şu anda bir ERASMUS fırsatını araştırıp araştırmayacağınızı tartışıyorsanız, şahsen bunu yeterince öneriyorum” diye belirtmiştir. Lauren O'Donnell ve Steffan Seal de Medical Teacher dergisinde yayımlanan makalelerinde ERASMUS'u düşünen tıp öğrencilerine, her ne kadar çeşitli zorlukları da olsa ERASMUS'u tavsiye ettiklerini ve bu zorlukların üstesinden gelmenin, öğrencileri daha iyi hale getirmek için önemli bir fırsat olduğunu belirtmişlerdir.

DOĞUM EYLEMİNDE LAVANTA**Sinan Serdar AY, Nadide Hülya TEMİZER***1 Kadın Hastalıkları ve Doğum Bölümü, Burdur Devlet Hastanesi, Burdur, Türkiye, sserdaray@hotmail.com**2 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler AD, Burdur, Türkiye, n.temizer@saglik.gov.tr*

Özet: En şiddetli ağrılardan biri olarak tanımlanan doğum ağrısı; fizyolojik bir ağrı olmasına rağmen, tolerasyonu güç olup, hem anneyi hem de fetüsü olumsuz etkilere maruz bırakabilmektedir. Çalışmalar, doğum eyleminin aktif fazındaki şiddetli ağrı ve anksiyetenin, gebenin katekolamin ve kortizol seviyelerini artırabileceğini, dolayısıyla uterus kontraksiyonlarının bozulacağını ve sonuçta da doğum eyleminin uzayacağını göstermiştir. Doğum eyleminde ağrı yönetiminde farmakolojik ve nonfarmakolojik yöntemler kullanılabilir. Doğumda kullanılan non farmakolojik ağrı kontrol yöntemleri; basitlik, güvenilirlik ve fetal hemostazın korunması özelliklerine göre seçilmektedir. Non farmakolojik bir yöntem olarak, aromatik ajanlar terapötik amaçlı ağrı kontrolünde kullanılabilir. Lavanta aromaterapi amacıyla kullanılan tıbbi aromatik bitkilerden biri olarak bilinmektedir. Literatürde lavantanın, doğum sırasında gevşemeyi sağladığı, anksiyeteyi ve korkuyu azalttığı, anestezi ihtiyacını azaltmada etkili olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca, gebelerde doğum sırasında lavanta yağı kullanımı kontraksiyonları da kuvvetlendirmektedir. Bu sebeple kontraksiyon bozukluğu olan kadınlarda doğum kasılmalarını artırmak amacıyla kullanımı mümkün olmaktadır. Lavanta inhalasyon tedavisinin vücuttaki endorfin seviyesini artırarak ağrıyı azalttığı; doğum sürecini kısaltarak, gebeyi ve fetüsü uzayan doğum komplikasyonlarından koruduğu rapor edilmektedir. Doğum sürecinde kullanılan aromaterapinin fiziksel yararlarının yanı sıra; aynı zamanda masaj gibi diğer yöntemlerle birlikte kullanıldığında sağlık çalışanları ile gebe arasındaki empati, sevgi ve güven ilişkisini kuvvetlendirdiği de bildirilmektedir. Sonuç olarak; sağlık çalışanlarının özellikle lavanta gibi aromatik bitkileri doğum ağrısını yönetmede tercih etmelerini sağlayacak daha geniş ve güncel çalışmalar yapılmalı, doğum eyleminin olabildiğince sorunsuz ve konforlu yaşanması, doğum deneyimlerinin daha iyi hatırlanması amacıyla gebe takibi yapılan kurumlarda ve gebe bilgilendirme sınıflarında lavanta kullanımı hakkında tüm bireylerin fikir sahibi olması sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Lavanta, Doğum, Aromaterapi.

AMFİZEMLİ FETÜSLER VE SERVİKAL SPAZM BULUNAN BİR KOYUNDA CANLI BİR YAVRU OLGUSU

Anıl ATASEVER¹, Ercan KORKMAZ¹, Cansu GÖKTEPE¹, Onur Metehan ÇAKIR¹

1. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Lisans Eğitimi Öğrencisi

Özet: Koyunlar mevsimsel poliöstrik hayvanlardır. Bu hayvanlar normal şartlarda sıklıkla bir batında tek veya ikiz yavru doğurmaktadırlar. Dışarıdan hormon uygulanarak gebe bırakılan hayvanlarda ise nadiren üçüz, dördüz veya daha fazla sayıda çoğul gebeliklere rastlanılmaktadır. Bu tür gebeliklerde, hem gebeliğin seyri hem de doğum aşaması zaman zaman güçleşmekte ve veteriner hekim müdahalesi gerektirmektedir. Bu çalışmada amaç, dördüz gebe ve amfizemli fetüse sahip bir koyunda doğru teşhisin ve doğuma uygun yöntem ile müdahalenin öneminin gösterilmesi amaçlanmıştır. Çalışma materyalini Burdur Merkez'e bağlı İnsuyu Köyü'nden MAKÜ Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji Kliniği'ne getirilen 4 yaşlı Pırlak ırkı koyun oluşturdu. Koyunda yavru sularının 3 gün önce geldiği fakat doğumunun gerçekleşmediği bilgisi alındı. Doğuma müdahale amacıyla doğum kanalının muayenesi yapıldı. Doğum kanalında olan yavrunun canlı olmadığı ve doğuma yardımın gerekli olduğu kanısına varıldı. Yapılan klinik muayenede hayvanda güç doğuma bağlı huzursuzluk ve genel durum bozukluğu olduğu, şiddetli ıkmalarının olduğu tespit edildi. Ayrıca yavru zarlarının vaginadan sarktığı görüldü. Vücut ısısı 39.3°C olarak ölçüldü. Vaginal muayenede serviks uterusun tam olarak açılmadığı ve serviks spazmı olduğu görüldü. Serviks açıklığından yavruya ulaşıldığında yavrudan çıtırtılı seslerin geldiği ve amfizemli fetüs olduğu belirlendi. Farklı yavruların ayaklarının da olması çoklu doğumu akla getirdi. Serviks uterusun elle müdahaleyle açılmasının ardından 3 ölü yavru ve 1 canlı yavru alındı. Servikal spazm koyunlarda sıklıkla rastlanan önemli jinekolojik problemlerden birisidir. Bu tür olgularda sezaryen uygulanabilir bir yöntemdir. Fakat kısmen serviks açıklığının olması ve yavrunun amfizemli ve ölü olduğunun tespit edilmesi doğuma yardım girişimini değiştirmiştir. Koyunlarda amfizemli yavruları doğumdan önce fark edebilmek zordur. Çoğunlukla doğum sırasında teşhis edilebilirler ve anne açısından prognoz iyi değildir. Sonuç olarak amfizemli yavrulara ve servikal spazm bulunan koyunlara müdahale ederse çözülen yöntemin gerçekten anne ve yavrular açısından önem taşıdığı, amfizem olmasına rağmen sanılanın aksine canlı bir yavrunun da uterusunda bulunabileceği görülmüştür.

KENTSEL YEŞİL ALANLAR VE SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ**Gülcan TUNCA***Bursa Teknik Üniversitesi, Kent Ormanlığı, Bursa, Türkiye, glcnc17@hotmail.com*

Özet: Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre 2050 yılına doğru dünya nüfusunun %80'inin kentlerde yaşaması öngörülmektedir (UN,2014).Ülkemizde ise bu oran %70'lerde seyretmektedir (OGM,2015).Kentlerde artan nüfus yoğunluğunun ve endüstrileşmenin doğurduğu çevre ve gürültü kirliliği gibi problemler insanların ruh beden sağlığını olumsuz etkilemekte ,kent halkının yeşil alanlara talebini arttırmaktadır (Bayram,2004).Çalışma ile kentleşmenin etkisiyle azalan yeşil alanların kent ormanlığı kapsamında,kent ve kentli sağlığına katkı sağlaması amacıyla tasarlanmasının önemi ve mevcut kent ormanlarının sağlık amaçlı kullanımının araştırılması planlanmaktadır.Kentleşmenin getirdiği sağlığı tehdit eden sağlık problemler ve oluşum nedenleri ile kentsel bitkilendirmelerin etkiler üzerindeki rolü araştırılmak istenmektedir.Çalışma boyunca mevcut yeşil alanlardan sağlık amaçlı yararlanılıp yararlanılmadığı ve alan kullanımını etkileyen faktörler irdelenecektir.Tarihsel gelişim süreci içinde bitkilerden ve ormanlardan sağlık amaçlı yararlanmayla ilgili veriler incelenerek günümüzde kullanılmasıyla ilgili öneriler geliştirilmesi hedeflenmektedir.Çalışmanın materyalini sağlık amaçlı kullanımı bulunan ormanlar ,kent ormanları,kent içi sağlık hizmeti sunabilecek yeşil alanlar oluşturmaktadır.Literatür taraması ile başlayacak çalışmada ,yeşil alanlar ve sağlık üzerine etkileri ile ilgili yapılmış çalışmalardan elde edilen sonuçlar ortaya konacaktır.Kentsel yeşil alanların miktarı,kalitesi, erişilebilirliği,sağlık amaçlı bitkilendirme unsurları, istatistiksel metodlar kullanılarak analiz edilecektir.Ülkemizde 120'yi aşkın kent ormanı bulunmasına rağmen sağlık amaçlı kullanımı bulunan tasarım unsuru bulunmamaktadır.Kentsel yeşil alan miktarı bir kaç ilimiz dışında AB standartlarının altındadır.OECD Türkiye raporuna göre,sadece 8 ilimiz hava kalitesi açısından uygun ve Avrupa'nın en kirli havaya sahip şehirleri ülkemizde bulunmaktadır.Kent ormanları tasarlanırken şehre yakınlığı ve beklenen ekosistem hizmetlerine uygun tasarlanmalıdır.Kentsel yeşil alan miktarı arttırılırken ,ağaçlandırmalar gelişigüzel yapılmamalıdır.Uygun bitki türleriyle yapılacak olan kent ağaçlandırmalarında sosyal ormancılık kriterleri gözetilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel yeşil alan ve sağlık,Kentleşme ve sağlık,Kent ormanlığı ve sağlık

DEPREM SONRASI SIK GÖRÜLEN BİR ÖLÜM NEDENİ: CRUSH SENDROMU**Binnaz KARAKOÇ**

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü
binnaz_karakoc@icloud.com*

Özet: Afetler doğadaki tüm canlı yaşamını olumsuz etkileyen, fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplara sebep olan, ekolojik sistemi bozarak bir başka afet riskini de tetikleyebilen insan ve/veya doğal kaynaklı olaylardır. Türkiye, tektonik oluşumu, jeolojik ve meteorolojik yapısı nedeniyle doğal afet riskine açık bir ülkedir. Türkiye'nin % 66'sının I. ve II. derece deprem bölgesinde bulunduğu ve nüfusun % 71'inin bu bölgelerde yaşadığı bilinmektedir. Depremler, sıklıkları ve yol açtıkları hasarlar göz önüne alındığında ülkemizde meydana gelen doğal afetler listesinin başında gelmektedir. Doğal afetlerde meydana gelen ölümlerin ilk nedeni yaşamsal organ yaralanmalarıdır. Özellikle depremde sonra görülen ölümlerin ikinci sebebi crush sendromuna bağlı ortaya çıkmaktadır. Crush sendromuna bağlı ölümler; depremedelerin enkazın altında sıkıştığı süre, yaralanma şiddeti, kurtarılmadan geçen süre ve ortaya çıkabilecek komplikasyonlar ile ilişkilidir. Crush kelime olarak ezilme, sıkışma, baskıya maruz kalma anlamına gelmektedir. Crush sendromu ise bu travmanın yol açtığı rabdomiyaliz ve buna bağlı gelişen klinik belirti ve bulguları içeren komplike bir tablodur. Rabdomiyaliz terimi çizgili kasların travmatik veya nontravmatik nedenlere bağlı olarak hasara uğramasını tanımlamaktadır. Rabdomiyaliz sonucu ortaya çıkan kaslardaki tahribat, hasarlı kas hücrelerinden miyoglobinin kana karışmasına neden olur. Miyoglobinin kana karışması akut böbrek yetmezliğine yol açar. Crush sendromunda akut böbrek yetmezliğine ek olarak, hiperpotasemi, hipokalsemi, hipovolemik şok ve kardiyak aritmi gibi klinik tablolarda gelişir. Crush sendromu sonucu ortaya çıkan rabdomiyaliz ve komplikasyonları deprem gibi felaketler sonrasında insanlar için büyük sakatlıklar yada ölümler meydana getirmektedir. Crush sendromu görülen kişilerde etkin yanıt için önceden afet hazırlıklarının yapılması ve afet senaryolarının hazırlanması hayati önem taşır. Crush sendromuna bağlı ölümler; renal afet yardım stratejileri, diyaliz ve sevk hastanelerinin haritasının önceden hazırlığı, uygun tıbbi lojistik önlemler, arama kurtarma ekiplerine, tıbbi ekiplere, kronik hastalığa sahip olan bireylere verilen eğitimler ile azaltılabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Crush Sendromu, Komplikasyon

YAŞLI BİREYLERDE DÜŞMELER ve HEMŞİRELİK YÖNETİMİ**Veli Berk ŞAHİN¹, Mahmut ATEŞ²***1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü**veliberk07@hotmail.com**2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı mates@mehmetakif.edu.tr*

Özet: Doğumla başlayan ölümlerle biten yaşam döngüsünde insan her aşamada bir takım farklı özellikler gösterir. Yaşlılık, insanın gerek fiziksel gerekse zihinsel yönden, bağımsızlıktan bağımlılığa geçtiği, birden fazla patolojinin ve onlara ait belirti ve bulguların sıklıkla birlikte bulunduğu bir yaşam dönemidir (1,2). İnsan vücudunun yapı ve fonksiyonlarında meydana gelen değişikliklere biyolojik yaşlılık, organlarda meydana gelen değişikliklere fizyolojik yaşlılık, kişinin kendisini yaşlı hissetmesine bağlı olarak yaşam şeklinin değiştirmesine ise sosyal ve fonksiyonel yaşlılık denilmektedir (3,4). Yaşlılık döneminde görülen bu fizyolojik değişimler yaşlı bireylerin yaşam kalitesini azaltan, hastanede yatma süresini uzatan, sağlık bakım giderlerinin artmasına neden olan hatta yaşlı bireylerin ölümüne neden olabilen düşmelerin meydana gelmesine zemin oluşturmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) göre, düşme, kişinin dikkatsizlik ya da kaza nedeni ile yerde ya da kendisinden daha alt bir düzeyde uzanır duruma gelmesi olarak tanımlanmaktadır. Son 12 ay içerisinde 2'den fazla düşme meydana gelmesi ise tekrarlayan düşme olarak tanımlanmaktadır (5) DSÖ'nün raporuna göre, 65 yaş ve üzerindeki kişilerin yaklaşık %28-35'i her yıl en az bir kez düşmektedir. Bu düşmelerin yarısı tekrarlayan düşmelerdir. Farklı çalışmalarda, 70 yaş üzerindeki yaş arttıkça, düşmelerin sıklığı, şiddeti ve komplikasyonları %32-42'lere kadar çıkmaktadır.(6) Düşmeler; kazara düşmeler, beklenen fizyolojik düşmeler, beklenilmeyen fizyolojik düşmeler, gelişimsel düşmeler olarak sınıflandırılabilir. Yapılan çalışmalar göre yaşlı bireylerde en çok kazara düşmeler ve beklenen fizyolojik düşmelerin görüldüğü saptanmıştır. Düşme riskini belirlenmesi düşmelerin önlenmesinde en önemli basamağı oluşturmaktadır. Özellikle yaşlı bireylerde düşmeler sonucu ciddi ve ağır yaralanmalar görülebilmektedir. Düşmelerin azaltılmasında hemşirelik bakım planı çok önemli yer edinmektedir. Hemşirelerin hastaları, ailelerini veya bakım verenleri düşmeler konusunda bilgilendirmesi ve eğitim vermesi son derece önemlidir. Bu derleme ile yaşlı bireylerde düşmelerin nedenleri ve alınabilecek önlemlerin ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Düşme, Hemşirelik

LYME DISEASE**Sebahat ULUSAN¹**

1 Suleyman Demirel University, 2 nd grade medical student , Isparta , Turkey, sebahatulusan@hotmail.com

Abstract: Lyme disease, caused by spirochete *Borrelia burgdorferi*, is the most common vector-borne disease in the United States. The clinical presentation varies depending on the stage of the illness: early disease includes erythema migrans, early disseminated disease includes multiple erythema migrans, meningitis, cranial nerve palsies and carditis; late disease is primarily arthritis. The symptoms and signs of infection resolve in the vast majority of patients after appropriate treatment with antimicrobials for from 2-4 weeks.(1)Creating awareness about the lyme disease is our primary aim for new generation doctors . Because its preliminary symptoms are looking like another simple diseases (headache , fever ...) As a method , we have chosen collected work method. We checked on important articles and got substantial points from those articles.Symptoms of Lyme disease is changing according to stage .These are three stages: Early localized Lyme: Flu-like symptoms such as fever, chills, headache, swollen lymph nodes, sore throat, and typically a rash that has a “bull's-eye” appearance or is uniformly round and red and at least 5 centimeters in size, Early disseminated Lyme: Flu-like symptoms that now include pain, weakness or numbness in the arms and legs, vision changes, heart palpitations and chest pain, a rash, and facial paralysis (Bell’s palsy), Late disseminated Lyme: This can occur weeks, months, or years after the tick bite. Symptoms might include arthritis, severe fatigue and headaches, vertigo, sleep disturbances, and mental confusion.(2)Lyme disease can be cured with antibiotics.If we pass over Lyme disease ,the infection can effect joints, the heart and nervous system.Early diagnosis can save the life of patient. We ought to know symptoms and treatment of Lyme disease.

Keywords: Lyme disease,antibiotics,Borrelia burgdorferi

IYRSC

LİTERATÜRDE SÖRFÜN YOLU ‘SÖRÇ’TEN (SEARCH) GEÇER**Şadiye TEK***Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü/ sadiyetek@gmail.com*

Özet: Lisansüstü eğitim, öğrencilerin bilimsel bilgi üretmeyi öğrendikleri ve bilim insanı olma yolunda emek harcadıkları bir süreçtir. Bu sürecin önemli bir bölümü bir konu hakkında tez yazarak bilimsel bilgi üretmeyi öğrenmektir. Tez aşamasında öğrencilerden literatür taraması yaparak çalışacakları bir konu belirlemeleri ve araştırmalarının özgünlüğünü yine literatür taramasına dayandırarak tartışmaları beklenmektedir. Bu beklentiyi karşılama gereken lisansüstü öğrencinin tabiri caizse bir derya deniz olan literatürde sörf yapması veya yapmayı öğrenmesi gerekir. Sörf sporu için gereken en temel aracın sörf tahtası olması gibi literatürde de sörf yapabilmek için bir araca ihtiyacımız olacaktır. İşte bu araç sörf'tür (search), yani 'aramak, araştırmak'tır. Bu bildiride, özellikle lisansüstü eğitime yeni başlayan öğrenciler hedeflenerek bilimsel bir çalışmanın temeli olan literatür taramasının önemi, nasıl yapılması gerektiği ve literatür taraması yapmak için kullanılan arama sistemlerinin kullanımı hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır. İlgili literatür taranarak konunun önemine dair derleme yapılmıştır. Arama sistemlerinin kullanım şekline yönelik internet kaynakları incelenerek sonuç bölümünde verilen sistemleri içeren mini rehber niteliğinde bir kullanım kılavuzu çalışması hazırlanmıştır. Yayın yapma yeteneğinin gelişmesi; kişinin araştırma alanlarında yapılan yayınları okuması, incelemesi, biçim ve içerik olarak değerlendirebilmesi ve kendi çalışmalarını yayına bizzat hazırlama sürecini yaşaması ile mümkün olacaktır. Bu sürecin ilk basamağını ise literatür taramasının oluşturduğunu söyleyebiliriz. Bu bakımdan da literatür tarama, bilim insanının eğitiminde önemli bir yere sahiptir denilebilir. *Literatür taraması genellikle bilimsel ya da teknolojik konularla ilgili bilgi sahibi olmak için yayınlanmış tüm kaynakların metodolojik olarak incelenmesidir.* Araştırmacıların literatür taraması yaparken herhangi bir çalışmayı gözden kaçırmamaları adına, Akademik arama motorları (Google Akademik, Google Kitaplar, Yök Akademik), akademik sosyal ağlar (Academia, Reseachgate, Publons), akademik dergiler, indeksler, veri tabanları (Dergi Park Akademik, ProQuest, OpenAIRE Explore) ve e-kütüphaneler (Milli Kütüphane Kâşif, TO-KAT, Üniversite Kütüphaneleri) üzerinden yapacakları yayın ve araştırmacı arama faaliyeti önemlidir. Arama faaliyetinin mümkün olduğunca zamandan tasarruf ederek ve amaca yönelik yapılması gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Literatür taraması, arama, araştırma, veri tabanı

IYRSC

BAĞIRSAK MİKROBİYOTASI VE DİYABET**Ahsen Özge AKPINAR¹, Mustafa GÜZEL²**

1.Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi,Dönem-3 öğrencisi Isparta/Türkiye
ahsenakpnr@hotmail.com

2.Özel Maltepe Tıp merkez ,Tıbbi Mikrobiyoloji Departmanı İstanbul /Türkiye
dr.mustafaguzel@hotmail.com

Özet: Diabetes Mellitus'un prevalansı son 10 yılda dünya çapında önemli ölçüde artış göstermiştir. Yaşam şartlarındaki değişiklikler, fiziksel inaktivite ve yanlış beslenme alışkanlıkları sonucu oluşan insulin direnci ve genetik faktörler hastalığın patogeneğinde önemli rol oynar. Çevresel faktörlerinde diyabet gelişimini değiştirebileceğini gösteren kanıtlar mevcuttur. Bu faktörlerden en çok üzerinde durulan ise bağırsak mikrobiyotasıdır. Mikrobiyotadaki değişikliklerin diyabetin ortaya çıkmasında önemli bir rol oynadığı gösterilmiştir. Bakteri kompozisyonundaki bozulmaya bağlı olarak bağırsak geçirgenliğindeki artış ve meydana gelen hormonal değişiklikler endotoksin artışına neden olmaktadır. Endotoksemi ve bu hormonal değişikliklerde hedef organlarda lipogenez, inflamasyon ve makrofaj infiltrasyonunda artış; insulin duyarlılığı, beta hücre kütlesi ve insülinde ise azalmaya neden olarak diyabetin ortaya çıkışına yol açmaktadır. Yüksek enerjili ve düşük posalı beslenme alışkanlıkları insan bağırsak mikrobiyotasındaki bakteri dengesinde değişikliğe neden olmaktadır. Bağırsaklarda *Bifidobacterium* türleri azalırken, *Firmicutes* türleri artmaktadır. Bu durumda bağırsak geçirgenliğinde artış ile birlikte kanda *ghrelin* hormonunun azalmasına ve *Glukagon Benzeri Peptid-1*, *GLP-2* ve *Peptid YY* hormonları ile endotoksinin artmasına neden olmaktadır. Sağlıklı bireylerle karşılaştırıldığında diyabetik hastalarda *Bacteroidetes* ve *Proteobacteria* oranı daha yüksek iken, *Firmicutes*'in anlamlı olarak daha düşük olması diyabette bağırsak mikrobiyotasındaki değişikliklerin göstergesidir.Yapılan çalışmalar diyabet hastalarında *Bacteroides/Firmicutes* oranı ile artmış plazma glukoz konsantrasyonu ve azalmış glukoz toleransı arasında anlamlı bir korelasyon olduğunu göstermiştir. Ayrıca diyabetik hastalarda *Roseburia intestinalis* ve *F. prausnitzii* gibi bütirat üreten bakteriler azalırken, *Lactobacillus gasseri*, *Streptococcus mutans*, *Escherichia* ve bazı *Clostridium* türleri artmıştır. *Roseburia*, *Eubacterium hali* ve *Faecalibacterium prausnitzii* insülin direncini azaltırken; *L.gasseri*, *S. mutans* ve *E.coli* insülin direncini artırarak diyabete yol açmaktadır. Antiinflamatuvar özellikleri olan *Bifidobacterium* ve *Faecalibacterium Porausnitzii* gibi gram pozitif bakterilerin sayısı da diyabetiklerde daha düşüktür. Bağırsak mikrobiyotasındaki bu değişikliklerin obezite, metabolik sendrom ve Tip 2 DM hastalıklarının patogeneğinde önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir. Metabolik hastalıkların önüne geçebilmek için bağırsak mikrobiyotasında meydana gelen değişiklikleri eski haline getirmek temel stratejidir.

Anahtar Kelimeler: Diabetes Mellitus, bağırsak mikrobiyotası, obezite

SOME DEFINITIONS AND THEOREMS OF DISTRIBUTED ORDER FRACTIONAL DIFFERENTIAL EQUATIONS

Fatma TEKELİ, Mevlüde YAKIT ONGUN²

1 Suleyman Demirel University, School of Applied Sciences, Isparta, Turkey.

e-mail : math.tkl@gmail.com

2 Suleyman Demirel University, Department of Mathematics, Isparta, Turkey.

e-mail : mevludeyakit@sdu.edu.tr

Abstract: The concept of fractional analysis emerged in the early 17th century. Today, there are many studies about fractional differential equations and systems of equations in physics, engineering and control problems. Such differential equations are defined using fractional derivatives and integrals. Distributed order fractional order differential equations have recently been widely used for the solution of mathematical engineering, physics and engineering problems and different solution methods have been modeled. It is described using fractional derivatives and integrals described previously and based on very long studies. The distributed fractional derivative is specified by Caputo and is subsequently described by Caputo. Other researchers have used this idea and put forward various studies describing the relevant mathematical models of the distributed fractional differential equation. The applicability of the dispersed derivatives in several cases has been proved. These situations are hopping random gait, inverse propagation processes, viscoelastic, mechanical. In this study, the numerical solution of the distributed fractional derivative by means of the definition of Caputo fractional derivative and Riemann-Liouville fractional derivative used in the definition of fractional order differential equation will be investigated.

Keywords: Riemann Liouville fractional derivative, Caputo fractional derivative, Distributed order differential equations, Fractional differential equations, Grünwald-Letnikov.

IYRSC

SCUBA DALIŞINDA BASINCIN FİZYOLOJİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME**Başak BAYHAN¹, Tennur YERLİSU LAPA***1Akdeniz Üniversitesi, Rekreasyon Bölümü, Antalya, basakbayhan@gmail.com**2Akdeniz Üniversitesi, Rekreasyon Bölümü, Antalya, tennur@akdeniz.edu.tr*

Özet: SCUBA (Self Contained Underwater Breathing Apparatus), veya bağımsız aletli dalış donanımı (BAD) olarak bilinen spor etkinliğidir. Bağımsız Aletli Dalış Donanımı (BAD), bir dalış tüpü içindeki basınçlı havanın önce ara basınca ve ardından da ortam basıncına indirilerek solunmasını sağlayan bir regülatörden oluşur. Dalışta kullanılan hava, BAD donanımına bağlı olan tüpe bir kompresör yardımıyla doldurulmakta olup, “kuru hava” olarak adlandırılmaktadır. Atmosferik karışımın büyük bir bölümünü %78 oranında Azot (N), % 21 oranında oksijen(O) ve %1 oranında diğer gazlar oluşturmaktadır (1). Basınç konusunda fizik ve kimya biliminin temel yasalarından birisi olan Boyle-Mariotte Yasası’na göre derinlik arttıkça gazların yoğunluğunun arttığı bilinmektedir. Dalış tüpünde bulunan havanın yoğunluğu da derinlik arttıkça artış göstermektedir ve yoğunluğu artan Azot (N) gazının insanı zehirleme özelliğinin olduğu bilinmektedir (2). Bu sebeple dalışlar, dekompresyon tablosundaki derinlik ve dakika limitleri çerçevesinde gerçekleştirilmelidir. Dekompresyon tablosunda bulunan sınırlar ihlal edildiği takdirde tüpte bulunan Azot (N) gazının ciğerlerdeki dokuya difüzyonu gerçekleşmekte ve halk arasında “vurgun” olarak bilinen “Dekompresyon” hastalığı meydana gelmektedir (1). Bu çalışmada, derinlik arttıkça basıncın insan vücuduna olan fizyolojik etkileri üzerinde durulacaktır. Dalış maskesinin içinde ve insan vücudunda bulunan hava boşluklarında değişen basıncın basınç eşitleme teknikleri ile eşitlenmesi, genleşme-sıkışma sonucunda oluşabilecek olumsuz durumlara karşı alınabilecek önlemler ve dalış sonrası yüzeyde bekleme süreleri gibi alt başlıklar ele alınacaktır. Bu çalışma ile basınç faktörünün dalış esnasında ve sonrasında meydana getirdiği fizyolojik etkiler hakkında farkındalık yaratılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: SCUBA, Basınç, Dekompresyon

IYRSC

BURDUR İLİ İTFAİYE TEŞKİLATININ AFETLERE HAZIRLIK KONUSUNDAKİ BİLGİ VE BİLİNÇ DÜZEYİNİN ÖLÇÜLMESİ

Gülistan KÖSE*

**Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,
gkose264@gmail.com*

ÖZET

1.GİRİŞ: İtfaiye, cana ve mala karşı meydana gelebilecek her türlü yangın, kaza, deprem, sel, fırtına gibi acil durum ve afetlere müdahale ederek zararın oluşmaması veya azaltılması için gerekli bina, araç gereç ve personeli bir araya getirilerek oluşturulmuş bir ekip organizasyonudur. Afetlere hazırlık evresi ise; ortaya çıkarılabileceği her türlü sonucu göğüslemeye karşı alınacak tedbirlerin planlanması, ilgili kişi kurum ve paydaşların eğitilip seferber edilmesi ve pratik yapılması faaliyetleridir.

2.AMAÇ: Bu çalışma, Burdur itfaiyesinde çalışan personelin afetlere hazırlık durumu tespit edilmeye çalışılmıştır.

3.MATERYAL- METOD: Bu çalışmada Burdur İtfaiyesi personeline, hazırlanmış olan anket soruları bire bir görüşme ile sunulmuştur. Anketler gönüllülük esasına dayanılarak doldurulmuştur. Anketimiz 23 sorudan oluşmaktadır ve her biri bağımsız soru içeriğindedir. Rastgele seçilen 30 itfaiye erine anketler uygulanmıştır.

4.BULGULAR: Anket sonucuna göre; çalışanların tamamının erkek ve %40'nın 35 yaş ve üstü olduğu görülmektedir. Katılan itfaiye erlerinin %70'inin afete hazırlık eğitimi aldığı, %60'ının yakın zamanda bir deprem tatbikatına katıldığı ve %66,7'sinin iş yerinde düzenli olarak her yıl afetlere yönelik tatbikat yapıldığı saptanmıştır. Ankete katılan itfaiye erlerinin %33,3'ü kendini, %66,7'si yaşadığı çevreyi, %36,7'si işyerini olası bir afete karşı hazırlıklı görmediği ve %50'sinin yaşadığı çevreyi afet konusunda bilinçli bulmadığı tespit edilmiştir. %13,3'ünün ise kendini afet ve acil durum konusunda yetersiz gördüğü görülmektedir. Afet planı hakkında bilgi düzeyi incelendiğinde; %50'sinin yaşadığı yer, ev ve iş yeri hakkında bir bilgisinin olmadığı ve %33,3'ünün işyerinde afetlere hazırlık planının olmadığı saptanmıştır. %76,7'sinin ise afet ve acil durum hakkında bilgi almak istediği görülmektedir.

5.TARTIŞMA VE SONUÇ: Araştırma sonucuna göre; Burdur İtfaiyesi çalışanlarını bilinçlendirmek, afet çalışmalarında gönüllü katılımlarını arttırmak, itfaiyenin bütün binalarını kapsayan ortak bir acil durum planı yapılması, itfaiyede afet konulu, panel, seminer, konferans gibi etkinlikler düzenlenmesi gerektiği saptanmıştır. Ayrıca araştırma; afet alanında hizmet gösteren diğer kamu kuruluşlarıyla ortak çalışma ve eğitimler yapılması, tatbikatlar düzenlenmesi, afet tehlikesi ve riskinin belirlenmesi ve afet zararlarının azaltılması konusundaki araştırma-geliştirme faaliyetlerinin öncelikli konular arasına alınması gerektiğini de gözler önüne sermiştir.

ANAHTAR KELİMELELER: İtfaiye Teşkilatı, İtfaiyeci, Afet, Afetlere Hazırlık Dönemi

IYRSC